

PROVINCIE FLEVOLAND

FLEVOLAND
RUIMTE
VOOR
OPLOSSINGEN

JAARSTUKKEN 2013

2013

Aan Provinciale Staten van Flevoland

Voor u ligt het Jaarverslag 2013, inclusief de Jaarrekening 2013 (hierna: Jaarstukken 2013). Deze jaarstukken blikken terug op de tweede begroting die in deze bestuursperiode door u is vastgesteld. De Jaarstukken is het formele moment om terug te kijken op het afgelopen jaar en integraal verantwoording af te leggen over wat we hebben gedaan, wat daarmee is bereikt (doelen en prestaties) en wat dat heeft gekost (rekeningresultaat en balans).

De Jaarstukken zijn ingericht conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV). Dit betekent dat de opzet van de Jaarstukken 2013 aansluit op de Programmabegroting 2013. Wij hebben in ons Collegeuitvoeringsprogramma (CUP) 2011-2015 aangegeven wat voor ons de belangrijke onderwerpen zijn voor de komende collegeperiode. In de Programmabegroting 2013 werden onder andere CUP-doelstellingen en -activiteiten uit de jaarschijf 2013 overgenomen. In de Jaarstukken wordt hierover verantwoording afgelegd.

Wat voorop staat is dat het Jaarverslag een leesbaar en beknopt document moet zijn. Dit is een continu proces waarbij de informatiewaarde van het Jaarverslag en de voorschriften van het BBV gewaarborgd moeten blijven. Wij hebben ernaar gestreefd om de informatie in dit document zo toegankelijk mogelijk weer te geven.

Dit Jaarverslag begint met een bestuurlijke samenvatting. Hierin hebben we de voornaamste resultaten zowel op gebied van beleidsinhoud als financiën opgenomen. Tevens noemen we de voornaamste risico's. In deel II hebben we onze verantwoording over de programmaonderdelen opgenomen. Deel III bestaat uit de verplichte paragrafen en deel IV bevat de Jaarrekening 2013.

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

Secretaris

Voorzitter

Inhoudsopgave

I	Bestuurlijke samenvatting	5
	Leeswijzer	15
JAARVERSLAG		
II	Programmaverantwoording	19
1	Ruimte	21
1.0	Inleiding	21
1.1	Omgevingsbeleid	22
1.2	Water	24
1.3	Natuur en Milieu	27
1.4	Ruimtelijk beleid	32
1.5	Totale lasten en baten	35
2	Bereikbaarheid	37
2.0	Inleiding	37
2.1	Openbaar vervoer	37
2.2	Mobiliteit	40
2.3	Totale lasten en baten	45
3	Economie	47
3.0	Inleiding	47
3.1	Werkgelegenheid	48
3.2	Ontwikkeling en innovatie	51
3.3	Totale lasten en baten	56
4	Samenleving	57
4.0	Inleiding	57
4.1	Samenleving en Voorzieningen	57
4.2	Jeugdzorg	61
4.3	Cultureel erfgoed en Culturele infrastructuur	64
4.4	Totale lasten en baten	67
5	Investeringsagenda	69
5.0	Inleiding	69
5.1	Nieuwe Natuur	69
5.2	Zuidelijk Flevoland	71
5.3	Noordelijk Flevoland	75
5.4	Markermeer / IJmeer	77
5.5	Luchthaven Lelystad / OMALA	79
5.6	Duurzame energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland	81
5.7	p-MJP	82
5.8	Multimodale overslaghaven Flevokust	85
5.9	Totale lasten en baten	88
6	Bestuur	89
6.0	Inleiding	89
6.1	Samenwerking & bestuurlijke positionering	90
6.2	Openbare orde en veiligheid	97
6.3	Algemene dekkingsmiddelen	99
6.4	Onvoorzien en stelposten	101
6.5	Reserves	102
6.6	Totale lasten en baten	104
III	Paragrafen	105
1	Lokale heffingen	107
1.1	Beleid ten aanzien van de heffingen	107
1.2	Overzicht tarieven	108
1.3	Kwijtscheldingsbeleid	108

1.4	Lokale lastendruk.....	108
1.5	Opbrengst van de lokale heffingen.....	109
2	Weerstandsvermogen	111
2.1	Inleiding	111
2.2	Voortgang risicomanagement.....	111
2.3	Risicoprofiel	113
2.4	Weerstandscapaciteit.....	120
2.5	Weerstandscapaciteit versus risico's	120
3	Onderhoud kapitaalgoederen	123
3.1	Algemeen.....	123
3.2	Beleidskader ten aanzien van het onderhoud.....	124
3.3	Middelen.....	125
4	Financiering	127
4.1	Algemeen.....	127
4.2	Ontwikkelingen	127
4.3	Performance en uitzettingen	128
4.4	Risicobeheer.....	129
5	Bedrijfsvoering.....	131
5.1	Algemeen.....	131
5.2	Transitieprogramma Organisatie Ontwikkeling	131
5.3	Begroting SMART	132
5.4	Interne beheersing.....	132
5.5	Sturen op inhuur	132
5.6	Ombuigingen	134
5.7	Aanbevelingen rekenkamer	135
6	Verbonden partijen.....	137
6.1	Algemeen.....	137
6.2	Overzicht verbonden partijen	140
7	Grondbeleid	159

JAARREKENING

IV	Jaarrekening	161
1	Jaarrekening 2013 op hoofdlijnen	163
1.1	Omvang resultaat	163
1.2	Analyse resultaat.....	163
2	Overzicht baten en lasten	168
2.1	Baten en lasten per programma (vóór bestemming)	168
2.2	Beleidsbaten en -lasten provincie Flevoland (vóór bestemming)	169
2.3	Specificatie diverse baten en lasten.....	170
3	Bedrijfsvoering.....	174
3.1	Rekening op hoofdlijnen	174
3.2	Verklaring verschil ten opzichte van de begroting na wijziging	174
3.3	Toerekening kosten bedrijfsvoering	175
3.4	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	176
4	Balans	177
4.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	178
4.2	Toelichting op de balans (activa).....	180
4.3	Toelichting op de balans (passiva)	186
4.4	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	190
V	Bijlagen	193
1.	Toelichting reserves en voorzieningen.....	195
2.	Incidentele lasten en baten	210
3.	Realisatie ombuigingen 2013.....	213
4.	Single information single audit (SISA).....	223
5.	Controleverklaring.....	225

Bestuurlijke samenvatting

I. Algemeen

In 2013 zijn we halverwege de bestuursperiode. In de tussenbalans, die in april werd gepresenteerd, klinkt door dat Flevoland op koers ligt. Een belangrijk element in het coalitieakkoord was om naar de kerntaken van de provincie terug te gaan en de eigen rol als opdrachtgever of subsidieverlener te verzakelijken. Ook lag er een forse bezuinigingsopgave. De voortgang en de resultaten stemmen ons tevreden. Ook op beleidsinhoud is er in 2013 voortgang geboekt. In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af over wat we hebben gedaan, wat we daarmee hebben bereikt en wat dat heeft gekost.

II. Jaarresultaat 2013

De Jaarrekening 2013 van de provincie Flevoland sluit met een positief saldo van bijna één mln. euro. In 2013 hebben we Provinciale Staten een aantal maal gerapporteerd over de uitvoering van de Begroting 2013 en vonden bijstellingen plaats. Bij het opmaken van de rekening over 2013 houden lasten en baten elkaar nagenoeg in evenwicht.

In de Jaarstukken 2013 gaan we bij de diverse onderdelen in op de afwijkingen ten opzichte van de begroting en op het ontstaan van het rekeningresultaat over 2013. Op hoofdlijnen ontstaat dit resultaat als volgt:

Resultaatgebied	Overschot	Resultaat
a. Efficiency binnen programma's en bedrijfsvoering	6.240	1.194
b. Uitstel, vertraging, vraaguitval en minderwerk	3.086	389
c. Niet uitgevoerde beleidsvoornemens	0	0
d. Overig	-8.367	-624
Totaal	959	959

Gebeurtenis na balansdatum

Er is een voorziening voor het risico nazorgfonds gevormd van € 1,6 miljoen. Na balansdatum is gebleken dat de provincie moet bijstorten in het nazorgfonds omdat is gesignaleerd dat het beoogde doelvermogen voor het bekostigen van het eeuwigdurende nazorg niet wordt behaald.

III. Weerstandsvermogen

De paragraaf Weerstandsvermogen beschrijft de weerbaarheid van de provincie. De inventarisatie van risico's laat een dalende trend zien. Deze verlaging is veroorzaakt doordat er minder en beperktere risico's worden geconstateerd. Bovendien wordt er permanent geïnvesteerd in de beheersing van risico's. Onze dekkingsgraad is daardoor de laatste jaren gestegen en op voldoende niveau (de dekkingsgraad komt momenteel uit op 1,95).

Uiteraard worden de externe ontwikkelingen, zoals bezuinigingen vanuit het Rijk en de economische conjunctuur, gevolgd. En waar nodig moeten aanvullende beheersmaatregelen genomen worden om onze dekkingsgraad op voldoende niveau te houden. Anderzijds heeft de provincie voldoende middelen om tegenvallers op te vangen.

IV. 2013 in vogelvlucht

Eerste kwartaal

Vervanging wegen kost miljoenen

De komende jaren staat de provincie Flevoland voor aanzienlijke investeringen om de eigen infrastructuur (wegen, bruggen, sluizen) te vervangen. Voor de eerste tien jaar is € 6,5 mln. per jaar nodig.

Deze vervangingsinvesteringen, die ook wel 'stille lasten' worden genoemd, zijn ontstaan omdat de provincie Flevoland vanaf het begin in 1986 een groot aantal wegen, kunstwerken, sluizen en dergelijke 'om niet' van het Rijk overgedragen heeft gekregen.

Gedeputeerde Staten zoeken alternatief duurzaam energiebedrijf in Flevoland

Gedeputeerde Staten onderzoeken de haalbaarheid van alternatieve uitvoeringsvormen voor de Duurzame Energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (DE-on). Door de economische crisis is er bij de betrokken partners nu te weinig draagvlak voor de oorspronkelijke opzet. In 2009 besloten Provinciale Staten dat de opbrengsten van de verkoop van de aandelen van Essent en NUON, samen zo'n € 6,5 mln., ingezet moesten worden voor de verduurzaming van de Flevolandse energiehuishouding.

Rijk investeert 30 miljoen in Marker Wadden

Het Rijk heeft € 30 mln. beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van Marker Wadden door Natuurmonumenten. Het is weer een stap in de richting van veerkrachtige natuur in het Markermeer. Daarmee kan de economische potentie in dit Blauwe Hart van de Randstad beter worden benut. Eerder al stelde de Postcodeloterij € 15 mln. beschikbaar voor Marker Wadden.

Tien miljoen voor 'Making of' Floriade

Provinciale Staten hebben de eerste aanzet voor het economisch programma 'Floriade Werk' vastgesteld. Om de economische 'spin off' van de Floriade zo groot mogelijk te maken, stelt de provincie daarvoor maximaal € 10 mln. beschikbaar. De miljoenen euro's zijn geoormerkt binnen de tweede tranche Investeringsprogramma Flevoland Almere (IFA).

Minister Plasterk op fusietour

Minister Plasterk bezoekt Flevoland een aantal keren. Dat is vanwege de plannen van de regering voor een provinciale opschaling. Bewoners wordt gevraagd mee te denken en praten. Plasterk komt persoonlijk uitleg geven over de kabinetsplannen voor de samenvoeging van Flevoland met de provincies Utrecht en Noord-Holland.

60.000 voor informatie- en bezoekerscentrum windpark NOP

De provincie heeft met RWE-Essent afgesproken dat het bedrijf elk jaar een gebiedsgebonden bijdrage van € 60.000 inzet in de gemeenten Noordoostpolder en Urk. Het is aan de initiatiefnemer om met de betrokken gemeente te bepalen hoe de gebiedsgebonden bijdrage wordt besteed.

Radioactief afval? Boren naar schaliegas?

Hoe om te gaan met plannen voor de opslag van radioactief afval en andere activiteiten diep in de grond die bovengrondse ruimtelijke effecten hebben? Daarvoor hebben Gedeputeerde Staten een discussienota vastgesteld die ze aan Provinciale Staten aanbieden. Er is op onderdelen een provinciaal standpunt nodig voor de (diepe) ondergrond. Dit geldt behalve voor de opslag van radioactief afval, ook voor het boren naar schaliegas en gebruik van geothermie (aardwarmte).

Flevoland steunt kenniseconomie luchtvaart

De provincie stelt ruim € 32.000 beschikbaar aan de Netherlands Aerospace Group (NAG) in Zoetermeer. Het bedrag is bestemd voor kennisuitwisseling tussen bedrijven die werkzaam zijn in de luchtvaartindustrie. De NAG benadert met dit bedrag ten minste acht Flevolandse bedrijven om ze deel te laten nemen aan het project TransNetAero dat een actieve uitwisseling van kennis en innovatie ten doel heeft. Het project moet leiden tot nieuwe 'business cases' en wordt in 2015 afgerond.

Zand uit waterplas goed voor Gooiseweg

De provincie maakt graag werk met werk. Ten behoeve van het verbetering van de natuurkwaliteit, de recreatieve routestructuur en de mogelijkheden voor natuurbeleving in het Horsterwold wordt de Stille Vallei aangelegd. Daarbij worden waterpartijen gerealiseerd. Het vrijgekomen zand wordt gebruikt bij de verdubbeling van de Gooiseweg.

Eén miljoen voor mbo-onderwijs Lelystad

De provincie en de gemeente Lelystad willen het mbo-onderwijs in Lelystad een aanjaagsubsidie geven van € 1 mln. Het gaat om de inrichting van composietenonderwijs en toepassing van het “College4Leadership - Leren van Topsport”-principe in het mbo. De opzet is dat meer jongeren afstuderen op mbo IV-niveau en meer jongeren doorstromen naar het hbo. Bovendien sluit het nieuwe composietenonderwijs aan bij de vraag vanuit het bedrijfsleven naar goed opgeleide arbeidskrachten in deze sector.

Fietsbruggen aanbesteed

De drie fietsbruggen over de Lage Vaart, de A6 en de Gooiseweg uit de door de provincie uitgevoerde pMJP - projecten “kwaliteitsverbetering Horsterwold-Kotterbos” en “scheiding verkeersstromen zuid Flevoland” worden aanbesteed.

Archeologische vondst in bos bij Almere

Tijdens graafwerkzaamheden in het Kotterbos bij Almere zijn twee potscherven en enkele houten stammen aangetroffen met een mogelijk archeologische waarde. Vanwege de vondst is het graafwerk rond de vindplaats stilgelegd. Tot uit onderzoek duidelijkheid is wat de vervolgstappen zijn en hoe om te gaan met de vindplaats, gaat de kwaliteitsslag op andere locaties binnen het Kotterbos gewoon door.

Toptechniek in Bedrijf uit de startblokken

Het project Toptechniek in Bedrijf gaat van start met steun van Flevolandse bedrijven, het onderwijs en de overheid. Samen willen ze zo meer jongeren voor een opleiding en beroep in de techniek interesseren. Tegelijkertijd werken ze er samen aan om de technische opleidingen op niveau te brengen, want het is belangrijk dat jongeren zich bewust zijn van de kansen die technisch onderwijs biedt. De provincie heeft daarom voor deze vorm van samenwerking een subsidie van € 25.000 verleend.

Onderzoek naar instelling van speciale economische zones

De provincie gaat samen met de Rijksoverheid en de gemeenten Almere en Lelystad onderzoek doen naar de mogelijke inrichting van zogenaamde ‘speciale economische zones’. Dit zijn gebieden zoals bedrijventerreinen, waar ondernemers zich bij voorkeur vestigen, omdat er gunstiger vestigingsvoorwaarden van kracht zijn.

Busvervoer Flevoland ruim voldoende

Passagiers die per bus door Flevoland reizen, zijn over het algemeen ruim tevreden over de kwaliteit van deze vorm van openbaar vervoer. Volgens de landelijke OV-klantenbarometer 2012 scoort Flevoland een 7,3.

Agrico topbedrijf Flevopenning 2012

Het bedrijf Agrico uit Emmeloord heeft de Flevopenning voor toponderneming 2012 ontvangen. De penning voor meest innovatieve onderneming 2012 ging naar Tendris Solutions BV uit Almere.

434.000 subsidie aan podiumkunst

De provincie investeert ook in 2013 weer volop in podiumkunst in Flevoland. Dit jaar ontvangen 16 gezelschappen subsidie voor de organisatie van professionele podiumkunstfestivals of voorstellingen. Het gaat in totaal om een bedrag van ruim € 434.000.

Tweede kwartaal

Winnaars Zorginnovatiewedstrijd

Een communicatie-app voor mensen met een beperking en een speciale vergrotende lens voor beeldbellen. Dat zijn twee prijswinnaars van de eerste Flevolandse Zorginnovatiewedstrijd. De Zorginnovatiewedstrijd heeft 139 inzendingen opgeleverd.

Verkenning Dronterringweg

Gedeputeerde Staten stellen de verkeerskundige verkenning vast voor de Dronterringweg N307. Deze weg bij Swifterbant krijgt in 2015 twee rotondes bij de kruisingen De Poort en Biddingweg. Er wordt een veilige oversteek voor fietsers aangelegd vanaf de Beverweg bij de Poort. Het wegvak tussen De Poort en Biddingweg blijft 2x2 rijstroken.

Toch onderzoek naar spoorverdubbeling Almere

Recent is gebleken dat het Rijk € 200 mln. bezuinigt op de capaciteitsuitbreiding van het spoor tussen Schiphol en Lelystad. Ook komt deze uitbreiding er niet in 2020, maar pas in 2028. De staatssecretaris heeft wel ingestemd met een onderzoek naar gedeeltelijke verdubbeling van het spoor bij Almere.

Doelen bereikt tegen lagere kosten

Het provinciaal jaarverslag 2012 van Flevoland geeft een vrij te bestemmen resultaat van € 6,1 mln. positief aan. Dat komt voornamelijk door efficiënter werken en inkoopvoordelen, kortom de doelen werden gerealiseerd tegen lagere kosten. In december 2012, bij de laatste begrotingswijziging, was al een voordelig begrotingsresultaat van € 5,1 mln. gemeld.

CdK Verbeek voorzitter verkeersdatabank

Commissaris van de Koningin Leen Verbeek wordt voorzitter van de Raad van Toezicht van de Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW). De NDW is een alliantie van 24 overheden van Rijk, provincies en gemeenten.

Tussenbalans Gedeputeerde Staten: provincie op koers

Gedeputeerde Staten zijn de afspraken in het coalitieakkoord grotendeels nagekomen. Flevoland ligt op koers. Wel doen zich enkele bijstellingen voor. Bij het OostvaardersWold hebben Gedeputeerde Staten hun doelstellingen moeten bijstellen. Daar is het programma Nieuwe Natuur uit voortgekomen. DE-on bleek vertraagd. De nota Vitaal platteland liet op zich wachten door uitblijvende wetgeving en wordt in de komende periode uitgewerkt. Een belangrijk uitgangspunt van het coalitieakkoord was om naar de kerntaken van de provincie terug te gaan en de eigen rol als opdrachtgever of subsidieverlener te verzakelijken. Ook lag er een forse bezuinigingsopgave. Een aantal nieuwe ontwikkelingen heeft ook voor een bijstelling gezorgd van de afspraken. Om de culturele identiteit van Flevoland te versterken, neemt de provincie deel in het project Batavialand. Samen met Almere heeft de provincie de Floriade 2022 naar Flevoland gehaald. Ten slotte steunen Gedeputeerde Staten de ontwikkeling van Flevokust.

Provincie steunt ontwikkeling Flevokust met vijf miljoen

De provincie wil maximaal € 5 mln. vanuit de Zuiderzeelijngelden bijdragen aan de ontwikkeling van de multimodale overslaghaven Flevokust. De buitendijkse overslaghaven is een uitgelezen kans om de economie in Flevoland te versterken. De gemeente Lelystad en Havenbedrijf Amsterdam zijn in die tijd nog samen initiatiefnemers van het project.

Opening biddershuur op Urk

De in haar oude glorie herstelde biddershuur op Urk wordt feestelijk geopend. Maandenlang hebben veel vrijwilligers samengewerkt om de biddershuur in de Urker haven haar oorspronkelijke uitstraling terug te geven. Het initiatief om met de herstelde schuur bij te dragen aan het historisch aanzicht van de haven is afkomstig van Stichting Urker Botter. De stichting wil er een aantrekkelijk historisch, cultureel en educatief centrum van maken voor toeristen, scholieren en andere geïnteresseerden.

Geen zienswijzen op Lepelaarplassen

Op het ontwerp-beheerplan Lepelaarplassegebied zijn geen zienswijzen ingediend. Dat is bijzonder. Gedeputeerde Staten stemmen nu in met het Natura 2000-beheerplan. Ze vragen staatssecretaris Dijkzema van Economische Zaken (EZ) om het plan als bevoegd gezag vast te stellen. In het beheerplan staat onder meer welke maatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelen (beschermden natuurwaarden) te behouden of te herstellen. Op het moment staat de natuurkwaliteit van de Lepelaarplassen onder druk. Want van acht van de twaalf instandhoudingsdoelstellingen is de trend negatief of onduidelijk.

Windplan Flevoland valt goed bij minister Schultz

Minister Melanie Schultz is positief over Flevolands Regioplan Wind. Op de conferentie 'De wind in de rug' in de Agora prees zij de provincie om haar ambitie en de unieke manier waarop overheden en het gebied

samenwerken. De komende jaren verandert er wat in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Er komt een nieuwe generatie windmolens die meer energie opwekt, waardoor het totale aantal windmolens kan afnemen.

Weinig Flevolandse voor provinciefusie

Slechts acht procent van de Flevolandse is voor een fusie van de provincie Flevoland met Noord-Holland en Utrecht. Dat blijkt uit een representatieve opiniepeiling van het onderzoeksbureau TNS-NIPO die in mei is uitgevoerd in opdracht van Provinciale Staten van Flevoland. Verdeeld over de Flevolandse gemeenten geeft de opiniepeiling het volgende beeld over de voorstanders van de fusie: Almere (12%), Lelystad (5%), Dronten (4%), Noordoostpolder (3%), Zeewolde (4%) en Urk (8%).

Flevoland ontvangt koninklijk paar

Flevoland heeft het koninklijk paar hartelijk ontvangen. Het gezelschap deed eerst Almere aan, waar het werd onthaald door commissaris van de Koning Leen Verbeek en burgemeester Annemarie Jorritsma. Daarna reisde het bezoek door naar Lelystad, Emmeloord en Ens. Na de troonswisseling bezoeken de koning en koningin alle provincies in Nederland.

Derde kwartaal

Provincie presenteert Plan van Aanpak Nieuwe Natuur

De provincie Flevoland wil aan de slag met nieuwe natuur. Nu het dossier OostvaardersWold is losgelaten, is een Plan van Aanpak uitgewerkt om tot ontwikkeling van nieuwe natuur te komen. Kern hiervan is dat ondernemers, bewoners, terreinbeherende organisaties en ook gemeenten de gelegenheid krijgen om met plannen voor nieuwe natuur te komen. Aan de hand van een meetlat zal de provincie eind 2014 definitief besluiten over de uitvoering van nieuwe natuurprojecten.

Natuurboulevard Kotterbos aangepast

Het ontwerp voor een 'natuurboulevard' in het Kotterbos bij Almere wordt licht aangepast. Met dank aan een beverburcht en archeologische vindplaatsen. Het nieuwe ontwerp houdt rekening met natuurbeleving en cultuurhistorie. Gedeputeerde Staten stemmen in met een aangepast ontwerp voor de natuurboulevard, waarin naast natuurbeleving ook ruimte is voor de cultuurhistorische aspecten van het gebied. Voor de aanpassing wordt € 120.000 uitgetrokken.

Vissen met staand want mag in Markermeer-IJmeer

Vissen met staand want mag weer van 1 juli tot en met 15 maart in het Markermeer-IJmeer. Gedeputeerde Staten hebben daartoe een vergunning verleend in het kader van de natuurbescherming. De vergunning moet jaarlijks door beroepsvissers worden aangevraagd. Ze is nodig in Natura 2000-gebied. Daarin worden de flora en fauna duurzaam beschermd door Europese regels (Vogel- en Habitatrichtlijnen). Een probleem bij vissen met staand want is de mogelijke bijvangst van vogels. Om te sterke effecten op de vogelstand te voorkomen, zijn in de vergunning voorschriften opgenomen.

Aanleg Passage Dronten kan versneld

De 'Passage Dronten' kan versneld worden aangelegd. Daarover bereiken de colleges van Gedeputeerde Staten en van Burgemeester en Wethouders van Dronten overeenstemming. De Passage Dronten is een deeltraject van het project N23 A tot Z. Doordat de gemeente de versnelde aanleg voorfinanciert, kan de provincie de Passage in 2016 realiseren. Dat is drie jaar eerder dan gepland.

Busvervoer naar OV Regio IJsselmond

De provincies Flevoland en Overijssel hebben besloten het streekbusvervoer in de regio IJsselmond te gunnen aan OV Regio IJsselmond NV. Het gaat om een periode van maximaal 10 jaar. Dat is de uitkomst van de Europese aanbestedingsprocedure die de beide provincies in februari 2013 zijn gestart en waarop in totaal vijf offertes zijn ontvangen. OV Regio IJsselmond (dochteronderneming van huidige vervoerder Connexion Openbaar Vervoer NV) gaat op 8 december 2013 van start.

Natuur Oostvaardersplassen aan rand versterkt

Bij de Oostvaardersplassen gaat een project van start waarbij een deel van de randzone opnieuw wordt ingericht. Het gaat onder meer om maatregelen om de natuurkwaliteit en het netwerk van paden te verbeteren. Daardoor kan de natuur meer 'beleefd' worden.

Zo wordt een half open landschap gecreëerd met ongeveer 70 hectare open water, moeras en plasdras. Dit half open landschap vergroot het leefgebied van een aantal (in internationaal perspectief) zeldzame en bedreigde soorten, zoals de ringslang, roerdomp, het porseleinhoen en de bruine kiekendief.

Rapport geeft duidelijkheid over oorzaken incident Urkersluis

Uit onderzoek blijkt dat een combinatie van menselijk handelen en een afwijkend ontwerp van de noodknop er wellicht toe heeft geleid dat op 14 mei jongleden een binnenvaartschip flinke schade opliep in de Urkersluis. Ook de brug over de sluis liep daarbij schade op. Vlak na het incident heeft de provincie opdracht gegeven om een onderzoek in te stellen. De provincie neemt de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport over. Bij de invoering van de afstandbediening is uniformering een belangrijke voorwaarde.

Provincie steekt 6,5 miljoen in stimuleren duurzaamheidsprojecten

Gedeputeerde Staten stellen aan Provinciale Staten voor om de € 6,5 mln. uit de verkoop van energieaandelen, onder te brengen in een nog op te richten stichting voor duurzame energieontwikkeling. Dit volgt uit de heroriëntatie in het dossier Duurzame Energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (DE-on), waartoe Gedeputeerde Staten begin dit jaar besloten: een stichting is als de meest passende organisatievorm aangemerkt om de doelstellingen van de provincie op het gebied van duurzame energie te bereiken.

N305 Waterlandseweg

De provincie en gemeente Almere hebben op 22 augustus 2013 de plannen voor de verdubbeling van de Waterlandseweg in Almere gepresenteerd. De Waterlandseweg krijgt aan elke kant een rijstrook erbij. De maximumsnelheid blijft 80 kilometer per uur. De kruisingen blijven gelijkvloers met verkeerslichten en er komt een brede middenberm met veel groen. De planning is dat de provincie de Waterlandseweg in 2016 verdubbelt.

Flevoland geeft visitekaartje af in Dmitrov

Het bezoek van commissaris van de Koning Leen Verbeek aan de Russische partnerregio Dmitrov is geslaagd. Dat valt af te leiden uit de vele hartelijke reacties. Op de Dag van de Stad 31 augustus, heeft Flevoland zijn band met Dmitrov versterkt. Na een relatie van bijna 25 jaar prijkt Flevoland in het Nederland-Ruslandjaar 2013 hoog op de rol van buitenlandse relaties.

Spoorboekloos reizen tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad (OV SAAL)

De spoorverbinding tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad wordt verder verbeterd. Daardoor wordt het mogelijk om vanaf 2023 elke tien minuten Intercity's en elke tien minuten een Sprinter op de corridor (OV SAAL) te laten rijden. Dat zijn staatssecretaris Wilma Mansveld (Infrastructuur en Milieu) en de regionale overheden overeengekomen, in overleg met de spoorsector. De afspraken zijn een aanvulling op de eerder gemaakte afspraken, waardoor nu in totaal ruim € 1,4 miljard wordt geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Schiphol, Amsterdamse Zuidas, Almere en Lelystad. Met twee sporen extra bij station Weesp kunnen de vele Intercity's de vele Sprinters gemakkelijker passeren. Daarnaast zijn goede afspraken gemaakt over de inpassing, waaronder bij Weesp.

Ministerie EZ decentraliseert taken natuur

Met Prinsjesdag hakt het ministerie de knoop door over de decentralisatie van het natuurbeleid. Staatssecretaris Dijkzema brengt het natuurpact uit en besluit definitief dat met ingang van 2014 de provincies verantwoordelijk worden voor het 'natuurnetwerk Nederland' en het agrarisch natuurbeheer. Vanaf 2014 wordt een decentralisatie-uitkering toegekend voor de beheer-opgaven, daarnaast krijgen de provincies gronden tot hun beschikking voor de ontwikkelingsopgaven. Een externe commissie, onder voorzitterschap van Geert Jansen, heeft het IPO geadviseerd over de verdeling tussen de twaalf provincies. De bezuinigingen blijven fors (ca. 50%), maar de doelen lijken haalbaar. De impasse die was ontstaan na stopzetting van het investeringsbudget landelijk gebied komt hiermee tot een einde.

Interesse in Floriade leeft in Flevoland

De toewijzing van de Floriade in 2022 heeft de provincie een interessantere partner gemaakt voor de land- en tuinbouwsector. Dat blijkt uit verkennende gesprekken van de provincie met veertig partijen uit de sector over de komst van de Floriade. Zowel het evenement Floriade 2022 als de 'making of'-periode wordt breed gezien als een kans om innovaties te tonen en de regionale sector te verstevigen.

Samen optrekken voor Luchthaven Lelystad

De provincie heeft bij het Rijk een gezamenlijke zienswijze ingediend met de regio. Het gaat over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport (MER) voor de uitbreiding van Luchthaven Lelystad.

Betrekken van de General Aviation bedrijven

Als uitvoering van de opdracht van de Alderstafel start de provincie het proces om te komen tot een intentieovereenkomst tussen de exploitant van de Luchthaven, overheden en de General Aviation (GA)-bedrijven op en rond Lelystad Airport. De GA-bedrijven op en rond Lelystad Airport worden door de provincie uitgedaagd zich te organiseren en zelf te komen met plannen voor hun toekomst.

Chinese delegatie bezoekt Potato Europe

In september doen bedrijven uit de Chinese provincie ZheJiang Flevoland aan. Ook Potato Europe staat op het programma. Het bezoek aan de aardappelbeurs in Emmeloord vindt plaats op uitnodiging van Flevoland. Het is op de dag dat staatssecretaris Sharon Dijksma van Economische Zaken, burgemeester Aucke van de Werff en gedeputeerde Jan-Nico Appelman de bezoekers toespreken.

Staande ovatie voor Nieuwe Wildernis

Documentaire De Nieuwe Wildernis is met groot enthousiasme ontvangen. In het Koninklijk Concertgebouw in Amsterdam krijgen de makers van de film een minutenlange staande ovatie. Na afloop noemt prinses Irene het "een prachtige, belangrijke film die laat zien wat voor een mooie natuur wij eigenlijk hebben in Nederland".

Flevoland wijst fusievoorstel Plasterk af

Gedeputeerde Staten wijzen het herindelingsontwerp voor de provinciefusie van dit kabinet af. Voor Gedeputeerde Staten zijn provincie- en gemeentegrenzen echter niet heilig. Ze staan open voor een gesprek over de vorming van vijf nieuwe landsdelen, mits het kabinet bereid is serieus te kijken naar een evenwichtige herverdeling van taken over de drie overheidslagen. Een platte fusie in de Noordvleugel zoals minister Plasterk voorstelt, heeft geen meerwaarde, aldus Gedeputeerde Staten.

Schetsen voor nieuwe landschapskunst

Twee Nederlandse kunstenaars hebben de opdracht gekregen om te werken aan een nieuw landschapskunst-werk in Flevoland, het zevende in de regio en eerste in de Noordoostpolder. Het zijn Krijn de Koning en Paul de Kort.

Vierde kwartaal

Gevraagd: leuke ideeën voor dijken

Flevoland wil dijkversterking combineren met vernieuwing, met nieuwe kansen voor de gebieden waar aan de dijken gewerkt gaat worden. Hoe dat kan? Wie denkt er mee? Wie heeft een dijk van een idee? Deze nieuwe kansen wil het provinciebestuur niet alleen bedenken. Hiervoor zoekt het samenwerking met bewoners, ondernemers, provincie, waterschap, experts en andere betrokkenen.

Nieuwe weg naar Luchthaven Lelystad

De provincie, gemeente Lelystad, NV Luchthaven Lelystad en Ontwikkeling Maatschappij OMALA NV zijn het eens over de noodzaak om snel een nieuwe ontsluitingsweg aan te leggen naar Lelystad Airport.

Aan de slag met Zuiderzeelijngelden

De Zuiderzeelijngelden hebben tot nu toe drie projecten opgeleverd: de Vollenhoverbrug, Compoworld en De Parel van Urk. Het gaat om geld uit het programma economische structuurversterking Noordelijk Flevoland. Twee projectideeën, Sensor Based Farming en Masterplan Duurzame Visserij, zijn in ontwikkeling. Daarnaast wordt gewerkt aan de Buitendijkse Haven Urk en zitten er diverse projectideeën in de pijplijn, die nog nader uitgewerkt moeten worden. Dit blijkt uit een halfjaarlijkse rapportage.

Nieuwe generatie windparken in Flevoland

Molenaars, grondeigenaren en bewoners van het landelijk gebied in Flevoland gaan projectplannen maken voor een nieuwe generatie windparken. Dat is mogelijk nu de tweede fase van het zogeheten regioplanproces is aangebroken. Het begin wordt gemarkeerd door het 'go-besluit' van de stuurgroep Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

Europees geld voor evenemententerrein Ellerveld in Biddinghuizen

Voor de verbetering van de kwaliteit van het evenemententerrein Ellerveld in Biddinghuizen komt € 750.000 aan Europees geld beschikbaar. Dit is afkomstig uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. De provincie stelt daarnaast € 150.000 beschikbaar. Met het geld wordt een calamiteitenroute aangelegd en geïnvesteerd in twee natuurlijke verbindingzones.

Provincie roept op om ideeën voor Nieuwe Natuur aan te dragen

Het programma Nieuwe Natuur wordt opengesteld: iedereen die hart heeft voor natuur in Flevoland wordt opgeroepen om ideeën voor het creëren van nieuwe natuur bij de provincie aan te dragen. Het indienen is mogelijk tot en met 10 januari 2014.

Vervoerregio Amsterdam-Almere in de maak

De provincie neemt deel aan de voorbereidingen voor de vorming van een Vervoerregio Amsterdam-Almere. Een vervoerregio krijgt vooral taken op het gebied van verkeer en vervoer. Het Rijk wil per 1 januari 2015 alle stadsregio's opheffen en in de Randstad twee vervoerregio's oprichten: Amsterdam-Almere en Den Haag-Rotterdam. Nu is Flevoland deel van de vrijwillige samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam.

Ruim twee miljoen aan innovatiesubsidie

Zeventien Flevolandse bedrijven ontvangen een Technologische en Milieu Innovatie (TMI) cheque. In totaal heeft de provincie Flevoland € 2,1 mln. subsidie verstrekt aan duurzame en innovatieve ondernemers.

Minister Schultz bekrachtigt toekomstvisie regio

Minister Schultz van Haegen heeft in Almere de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM) gepresenteerd. Dat gebeurde samen met twee overeenkomsten over de uitvoering. Hierin staan onder meer afspraken over de samenwerking en financiering.

Kansen voor Flevoland' levert 1600 banen op

Het project 'Kansen voor Flevoland' heeft de afgelopen jaren 1600 banen opgeleverd. Dit blijkt uit de documentaire 'Kansen voor Flevoland' die onder het oog van 160 ondernemers op 28 november in Walibi Holland in première is gegaan. In de film vertellen vijf gepassioneerde ondernemers hoe zij met behulp van het project innovatieve producten versneld tot stand hebben gebracht.

Tekenen voor prominenter rol triatlon

De provincie Flevoland, Almere en de Nederlandse Triathlon Bond (NTB) hebben de meerjarenvisie 'Flevoland ademt triathlon' ondertekend. Daarmee onderstrepen de partijen dat zij zich willen inzetten om de triatlonsport een prominenter rol in Flevoland te geven.

Composietenbranche groeit met zo'n 5%

De composietenbranche groeit dit jaar naar ruim 400 bedrijven: een toename van zo'n 5 procent. Er is steeds meer aandacht voor producten waarin deze vezelversterkte kunststoffen worden verwerkt. De belangstelling voor composieten bestaat niet alleen in de vliegtuigindustrie, maar ook in de auto-industrie, de bouw en de maritieme sector. Dat blijkt op het jaarcongres van CompoWorld in Emmeloord. Dan krijgen vier bedrijven een innovatievoucher waarmee ze nieuwe composiettoepassingen kunnen ontwikkelen. Het zijn Dutch Thermoplastic Components, NPSP Composieten, Fokker Landing Gear en Airborne Composites (Oil&Gas).

Lelystad krijgt primeur watersportcentrum

In Lelystad komt het eerste Regionaal Training Centrum (RTC) watersport van Nederland. De provincie Flevoland, de gemeente Lelystad en het Watersportverbond hebben hiervoor een intentieverklaring ondertekend, om als partners op te treden voor de realisatie ervan. Het Watersportverbond kent Lelystad hiermee de officiële status van RTC toe. Dit RTC Lelystad/Flevoland moet uiterlijk 1 mei 2014 van start gaan.

Nieuw OV-beleid van aanbod naar vraag

De provincie gaat vanaf 2014 een nieuw openbaar vervoerbeleid (OV) hanteren. Dit zal meer uitgaan van de vraag vanuit de samenleving, al zullen nieuwe buslijnen wel rendabel moeten zijn. Dat blijkt uit de nieuwe OV-visie die Gedeputeerde Staten in conceptvorm hebben vastgesteld. Belangrijke begrippen binnen het nieuwe beleid zijn: 'van aanbod naar vraag', rendement, zelforganisatie, samen vormgeven (co-creatie) en particuliere initiatieven.

Fietsbruggen in aanbouw

De bouw van de fietsbruggen over Gooiseweg, A6 en Lage Vaart die met pMJP-gelden door de provincie worden aangelegd, is nu goed zichtbaar in het veld.

Samenwerking op thema gezondheid mens en dier

In Flevoland wordt in de komende jaren samengewerkt tussen life sciences-bedrijven, kennisinstituten en overheden op het thema gezondheid mens en dier. Dat is officieel vastgelegd in de zogenoemde 'Uitvoeringsagenda Humanimal'. Gedeputeerde Staten stemmen met deze agenda in.

CdK Verbeek voorzitter Deltametropool

Commissaris van de Koning Leen Verbeek is voorzitter geworden van de vereniging Deltametropool. De vereniging maakt het onder meer mogelijk de internationale concurrentiepositie van de Randstad te versterken. In de vereniging komen het bedrijfsleven, publieke belangengroepen, onderzoeksinstituten en overheden samen.

Flevoland slaat nieuwe weg in met beheer infrastructuur

Na twee jaar van inventarisaties, inspecties en onderzoeken is nu de koepelnotitie Integraal Infrabeheer vastgesteld. Daarin is uitgewerkt hoe de provincie verder wil gaan met het beheer van haar infrastructuur, hoeveel geld daarvoor nodig is en hoe deze uitgaven in de toekomst financieel gedekt worden. Hiermee is nu een belangrijk probleem uit het verleden, de stille lasten problematiek, opgelost.

V. Samenstelling college van Gedeputeerde Staten

Naam	Portefeuille
Dhr. L. (Leen) Verbeek (Commissaris van de Koning)	Voorzitter Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten met in portefeuille: Beleidscoördinatie algemeen alsmede provinciaal boegbeeld, tot stand brengen Handvest actieve informatievoorziening, relatie college van Gedeputeerde Staten - Provinciale Staten, Openbare Orde en Veiligheid (w.o. Wet op de Veiligheidsregio's), Kabinetszaken (w.o. burgemeesterzaken, Koninklijk huis), Internationale betrekkingen, Public Affairs, Integriteitbeleid, coördinatie Investeringsprogramma Flevoland - Almere (IFA), Facilitaire Zaken en Juridische aangelegenheden, Inkoop en aanbesteding, Archiefinspectie, coördinatie Inter Bestuurlijk Toezicht (IBT).
Dhr. M.J.D. (Marc) Witteman	Gedeputeerde met in portefeuille: Financiën, P&O, Informatisering en automatisering, Communicatie, Bestuurlijke zaken, Flevolandse agenda (coördinatie), Jeugdzorg / Jeugdbeleid, IPO bestuur, DE-on, lid Stuurgroep IFA, 1 ^e loco commissaris van de Koning.
Dhr. J. (Jaap) Lodders	Gedeputeerde met in portefeuille: Verkeer en Vervoer / Infrastructuur, Luchthaven Lelystad / OMALA, IJsseldelta, Sport, Welzijn en Zorg, Kunst en Cultuur, Milieubeleid, Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Afvalzorg, deelname Regionale Uitvoerings Dienst, 2 ^e loco commissaris van de Koning.

Naam	Portefeuille
Dhr. J.N.J. (Jan-Nico) Appelman	Gedeputeerde met in portefeuille: Economische Zaken inclusief coördinatie handelsbetrekkingen (-missies), Regionale gebiedspromotie en Europese subsidies, Arbeidsmarktbeleid, Landbouw en Visserij, coördinatie Noordelijk Flevoland en Schokland, Onderwijs, Toerisme en recreatie, coördinatie Floriade, Nieuwe natuur in Flevoland, 3 ^e loco commissaris van de Koning.
Dhr. A. (Bert) Gijsberts	Gedeputeerde met in portefeuille: Ruimtelijke Ordening, MRA / Schaalsprong, Wonen, Water, IJmeer / Markermeer, Natuur en Landschap, Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk gebied, Klimaat en Energie inclusief Windenergie, Duurzaamheid, Europa, Comité van de regio's, Interreg, 4 ^e loco commissaris van de Koning.
Dhr. T. (Tjeerd) van der Wal	Provinciesecretaris / algemeen directeur

Leeswijzer

Doelstelling Jaarverslag

Het Jaarverslag is een belangrijk instrument voor Provinciale Staten. Hierin leggen wij verantwoording af over gerealiseerde doelstellingen, uitgevoerde activiteiten en de inzet van de financiële middelen die de provincie ter beschikking stond. Het Jaarverslag is daarmee ook een belangrijk instrument om inhoud te geven aan de controlerende rol van Provinciale Staten.

Plaats Jaarverslag in de planning & control cyclus

In de *Programmabegroting* wordt vastgelegd wat de Provincie wil bereiken, wat daarvoor wordt gedaan en welke financiële middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld. Dit document wordt door Provinciale Staten vastgesteld. Een en ander wordt in financiële zin verder uitgewerkt in de *Productenraming*, die door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld. Door de productenraming beschikbaar te stellen aan Provinciale Staten, kan deze door Provinciale Staten gebruikt worden als naslagwerk bij de programmabegroting. Het management werkt vervolgens de organisatie van de uitvoering, inzet van medewerkers, enz., verder uit in de *Afdelingsplannen*.

Tussentijds kunnen plannen worden bijgesteld aan actuele ontwikkelingen. Dat kan als onderdeel van de reguliere cyclus gebeuren via de *Perspectiefnota* en de *Zomernota*, maar ook incidenteel op basis van door Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten genomen besluiten. Deze bijstellingen krijgen hun financieel beslag via begrotingswijzigingen die separaat aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

In de *Jaarstukken* wordt uiteindelijk eindverantwoording afgelegd over de uitvoering van de ambities, zoals verwoord in de Programmabegroting en eventueel bijgesteld bij de Perspectief- en Zomernota. Er wordt aangegeven in welke mate de doelstellingen zijn gerealiseerd en verantwoording wordt afgelegd over de inzet van de financiële middelen. Dit document vormt de basis voor de controlerende rol van Provinciale Staten.

Structuur Jaarverslag

De structuur van het Jaarverslag wordt bepaald door wettelijke en niet wettelijke voormen.

Wettelijke voormen: het BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat voormen voor het Jaarverslag. Deze dient de volgende onderdelen te bevatten:

- een *Programmaverantwoording*, waarin per beleidsprogramma een verantwoording wordt gegeven over de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze te verwezenlijken. Dat wordt gedaan aan de hand van de drie vragen: ‘Wat hebben we willen bereiken?’, ‘Wat gingen we daarvoor doen?’ en ‘Wat mocht het kosten?’;
- de *Paragrafen*, bedoeld als nadere toelichting op onderwerpen die van wezenlijk belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. Zij geven een verantwoording over de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en lokale heffingen weer. De wettelijk verplichte paragrafen zijn: Lokale heffingen, Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen, Grondbeleid, een en ander voor zover van toepassing. Daarnaast kunnen Provinciale Staten besluiten additionele (informatie in de) paragrafen op te nemen. Zo nemen we op verzoek van Provinciale Staten in de paragraaf bedrijfsvoering een ‘follow-up’ op van de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer;
- een *Jaarrekening* welke opgebouwd is uit een *jaarrekening op hoofdlijnen*, een *overzicht van baten en lasten*¹, dat alle baten en lasten van de in het programmaplan opgenomen activiteiten bevat, ter ondersteuning van de controlerende functie van Provinciale Staten, een hoofdstuk *Bedrijfsvoering* en een *Balans met toelichting*. De Jaarrekening vormt de basis voor de controle van de rechtmatigheid en het getrouwe beeld door de accountant.

¹ Door afronding in duizendtallen, kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan in en tussen de verschillende tabellen.

Niet-wettelijke vormeisen

Ieder hoofdstuk uit de programmaverantwoording begint met een inleiding, gevolgd door de programmaonderdelen binnen dat programma. Per programmaonderdeel hebben wij eerst een samenvatting gegeven van de doelen uit de Programmabegroting 2013. Vervolgens hebben wij de verantwoording hierover opgenomen.

Het BBV schrijft voor om binnen de programmaonderdelen onderscheid te maken in de 3 w-vragen (Wat hebben we willen bereiken, Wat gingen we daarvoor doen, Wat mocht het kosten). Wij hebben deze w-vragen weergegeven in termen van Doelrealisatie, Activiteiten en Middelen. Wij hebben deze w-vragen uitgebreid met Risico's. Op deze wijze is het Jaarverslag 2013 een spiegel van de Programmabegroting 2013.

Bij de toelichting op de Middelen (zie kopje 'Waardoor wijkt het af') geven wij een verklaring bij het verschil tussen de rekening en de begroting na wijziging.

Autorisatie

Provinciale Staten hebben een kaderstellende en controle rende taak. In de Provinciewet wordt aangegeven dat Provinciale Staten de begroting vaststellen. Gedeputeerde Staten hebben bestuursbevoegdheden en leggen verantwoording af over de uitvoering van het beleid. De bestuurlijke planning & control bestaat dientengevolge uit: kaderstellen, besturen, verantwoording afleggen en controleren. De twee belangrijkste instrumenten in het kader van 'planning & control' zijn:

- De begroting ten behoeve van de autorisatiefunctie en allocatiefunctie (kaderstellen door Provinciale Staten) met behulp van de programmabegroting;
- De jaarrekening (en tussentijdse rapportages) ten behoeve van de controlerende functie (controleren door Provinciale Staten) en het geven van een goed inzicht in de financiële positie (aan belanghebbende externe instanties zoals het Rijk) met behulp van het jaarverslag (inclusief jaarrekening op hoofdlijnen).

De programmabegroting (inclusief Programmaplan, paragrafen en financiële begroting) wordt vastgesteld door Provinciale Staten. Het financiële autorisatieniveau van de programmabegroting ligt per programmaonderdeel op het totaal van lasten en baten. Dit houdt in dat wij per programmaonderdeel niet meer mogen besteden dan het voor dat onderdeel geraamde totaalbedrag, aangevuld met door Provinciale Staten vastgestelde begrotingswijzigingen. Dit bedrag is per programmaonderdeel weergegeven in het Jaarverslag.

Voorbeeld

Als voorbeeld tonen wij hieronder de door Provinciale Staten geautoriseerde bedragen voor het programmaonderdeel '1.1 Omgevingsbeleid' in 2013. Gelet op de vastgestelde begroting (-swijzigingen) 2013 mochten wij in 2013 niet meer besteden dan € 504.000.

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
1.1 Omgevingsbeleid	lasten	244	506	504	321	183
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	244	506	504	321	183

In dit geval is de besteding lager dan de begroting na wijziging en blijft de realisatie dus binnen het autorisatieniveau van de Staten.

Uitzondering betreft het Investeringsprogramma Flevoland Almere 2011-2015

Met betrekking tot het Investeringsprogramma Flevoland Almere 2011-2015 (IFA2) zijn aanvullende werkafspraken gemaakt. Provinciale Staten worden in een vroegtijdig stadium geïnformeerd over de projectideeën die in het kader van IFA2 worden voorbereid. Tevens worden projectideeën die zich in een verder stadium van uitwerking en bestuurlijk commitment bevinden, ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd (go/no-go moment)².

Mandaatverlening³

Door eerdere besluitvorming van Provinciale Staten zijn er uitzonderingen ontstaan op de algemene lijn zoals hiervoor beschreven. Deze uitzondering heeft betrekking op gedelegeerde reserves en gemandateerde begrotingswijzigingen.

1. Gedelegeerde reserves

De provincie beschikt over een aantal reserves. Het besteden van de middelen binnen deze reserves is voorbehouden aan Provinciale Staten. Dit houdt in dat wij eerst een voorstel aan Provinciale Staten moeten voorleggen, alvorens wij verplichtingen aan mogen gaan.

Provinciale Staten hebben uit oogpunt van het vergroten van de doelmatigheid en slagvaardigheid van de provincie, bij het vaststellen van de Nota reserves en Voorzieningen 2011-2015 (Provinciale Staten 27 januari 2011) besloten, de beslissingsbevoegdheid tot besteding en het aangaan van verplichtingen voor een aantal reserves, bij ons neer te leggen. Het betreft hier onder andere de reserves jeugdzorg, sportaccommodaties, Investeringsprogramma Flevoland-Almere (IFA) 1e tranche en personele frictiekosten.

De besteding van de gedelegeerde reserves vindt plaats in overeenstemming met de doelstellingen die Provinciale Staten daarvoor hebben vastgelegd. Voor de transparantie over de bestemming en de besteding van de gedelegeerde reserves nemen wij jaarlijks in de programmabegroting een meerjarig bestedingskader op. Voor zover Provinciale Staten bepaalde onderdelen uit het bestedingskader onvoldoende onderbouwd vinden, kan Provinciale Staten besluiten dat deze bedragen nog niet geoormerkt zijn en dat de uitvoering hiervan derhalve nog niet wordt vrijgegeven. In die gevallen kunnen in de loop van het begrotingsjaar voor afzonderlijke projecten voorstellen aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Provinciale Staten besluiten zelf over het instellen, voeden en opheffen van reserves.

2. Gemandateerde begrotingswijzigingen

Op 16 december 2010 hebben Provinciale Staten ingestemd met een Statenvoorstel dat als doel had het aantal begrotingsmutaties dat in de loop van een begrotingsjaar via een begrotingswijziging ter vaststelling aan Provinciale Staten wordt voorgelegd, te verlagen. In veel gevallen ging het namelijk om technische (detail)wijzigingen, of wijzigingen waarbij de provincie geen beïnvloedingsmogelijkheden heeft. Provinciale Staten stemden in met ons voorstel om vanaf 1 januari 2011 zes typen wijzigingen in mandaat door ons te laten verwerken in de programmabegroting. Het gaat daarbij om de volgende typen wijzigingen:

- A. doorgeven bijdragen van derden met specifiek doel;
- B. reeds genomen Statenbesluiten;
- C. gedelegeerde onttrekkingen aan reserves (zie hierboven);
- D. toerekening apparaatslasten;
- E. begrotingsvoordelen uit lagere uitgaven en/of hogere inkomsten;
- F. tijdelijke programmabudgetten.

Om Provinciale Staten volledig op de hoogte te stellen van de gemandateerde begrotingswijzigingen, stellen wij haar (via de besluitenlijsten van Gedeputeerde Staten) van iedere gemandateerde wijziging in kennis.

Verklaring resultaat per programmaonderdeel

Provinciale Staten autoriseren de Programmabegroting op het niveau van totalen voor lasten en baten per programmaonderdeel. Daarom zijn in het Jaarverslag alle verschillen boven de € 50.000 tussen raming en realisatie per programmaonderdeel toegelicht. In de Jaarrekening komt deze verklaring op hoofdlijnen terug.

² Statenvoorstel incl. Amendement van 11 juli 2012

³ Toegevoegd in verband met afhandeling Motie 15 'Transparantie delegatie/mandaat' (Algemene Beschouwingen 2012).

In de verschillenanalyse bij de programmaonderdelen zijn de verschillen tussen geraamde en werkelijke lasten toegelicht. Wij hebben daarbij onderscheid gemaakt in beleidsinhoudelijke en technische verklaringen. Ter verhoging van de informatiewaarde hebben wij hieraan toegevoegd of het resultaat effect heeft op een reserve of een bijdrage van derden (waaronder doeluitkeringen begrepen). Het restant betreft het effect op het rekeningsaldo (algemene middelen).

Apparaatlasten

Een deel van de verschillen tussen raming en realisatie bij een programmaonderdeel is toe te schrijven aan de apparaatlasten, ook wel de kosten van bedrijfsvoering genoemd. Deze verschillen ontstaan door wijzigingen in de omvang van de totale apparaatskosten en wijzigingen in de verdeling over de programmaonderdelen. In deel IV, hoofdstuk 3 'Bedrijfsvoering' leggen we de methodiek van verdeling uit. De verschillen in de apparaatlasten zijn uitgelegd voor zover deze samenhangen met een gewijzigde toerekening. In het onderdeel Jaarrekening zijn de verschillen tussen de geraamde en werkelijke totale baten en lasten van de bedrijfsvoering verklaard.

Resultaat voor en na bestemming

Het rekeningresultaat is het saldo van baten en lasten. Er is een resultaat vóór bestemming en een resultaat ná bestemming. In het resultaat voor bestemming zijn alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves buiten beschouwing gelaten; het resultaat na bestemming is inclusief de mutaties in de reserves. Alle mutaties in de reserves worden op één plaats gepresenteerd. Een toelichting op de afwijkingen tussen geraamde en gerealiseerde reservemutaties is opgenomen bij programmaonderdeel 6.5 van het Jaarverslag.

Realisatie ombuigingen

Wij hebben toegezegd dat wij via de planning & control cyclus verantwoording afleggen over de realisatie van de ombuigingen. In de bijlage bij deze jaarstukken is deze verantwoording opgenomen.

Programmaverantwoording

1 Ruimte

1.0 Inleiding

Ontwikkelingen mogelijk maken en stimuleren, dat is het doel dat wij nastreven. In 2013 hebben we onze rol op dit vlak op verschillende manieren ingevuld.

Het verbreden van de economische dragers van het landelijk gebied hebben we onder andere gestimuleerd met het Regioplan Windenergie, waarbij veel grondeigenaren in het landelijk gebied hun economische basis kunnen verbreden, terwijl nieuwe windparken ook bijdragen aan het behoud van onze positie als koploper duurzame energie.

We zijn er in geslaagd op verschillende cruciale punten de voorbereiding van de Deltabeslissingen zo te beïnvloeden dat de Flevolandse belangen daarin worden gehonoreerd.

Voor onze nieuwe verantwoordelijkheid voor Natuur hebben we voldoende budget kunnen zekerstellen voor beheer, aanleg en onderhoud van een goede en robuuste natuur. Daarnaast zijn we in gesprek gegaan met terrein beherende organisaties over nieuwe verdienmodellen.

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de leefomgeving zijn overgedragen aan regionale omgevingsdiensten. We hebben onze nieuwe verantwoordelijkheid als opdrachtgever voor deze diensten in goede samenwerking met andere overheden en met de diensten zelf weten vorm te geven.

Rond werklocaties en wonen hebben we initiatieven genomen die ertoe hebben bijgedragen dat de meerwaarde van de provincie als regisseur zichtbaar is geworden. Dit heeft er onder andere aan bijgedragen dat het provinciaal bestuur een hogere ambitie heeft uitgesproken op deze dossiers.

We hebben ons in 2013 verder gericht op onze bovenlokale positie op het gebied van de ruimtelijk inrichting van onze provincie. Het ruimtelijk domein omvat het omgevingsbeleid, water, natuur, duurzaamheid, ruimtelijke ordening, verstedelijking en werklocaties. Provinciale Staten hebben afgewogen of de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) aanleiding gaf voor het aanpassen van het provinciaal ruimtelijk beleid en/of het ruimtelijk instrumentarium. Dit bleek niet noodzakelijk.

We hebben de Flevolandse belangen ingebracht bij de voorbereidingen voor de Omgevingswet (die naar verwachting van kracht wordt in 2017) en bij de voorbereiding van verschillende structuurvisies van het Rijk (onder andere Wind op land). We hebben ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt door toepassing van het experimentenkader en de spelregels voor de Ecologische Hoofdstructuur.

Programmaonderdelen

Het programma Ruimte omvat de programmaonderdelen Omgevingsbeleid, Water, Natuur en Milieu en Ruimtelijk beleid.

1.1 Omgevingsbeleid

Maatschappelijk effect

De Flevolandse ruimte is provinciebreed evenwichtig en duurzaam ingericht, waarbij we rekening houden met de verscheidenheid die onze provincie zo aantrekkelijk maakt.

Maatschappelijk effect

Een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waar het goed leven, werken en recreëren is.

Portefeuillehouder

A. Gijsberts

Doelen uit Begroting 2013

Integrale gebiedsontwikkeling: evenwichtige ontwikkeling met maatwerk per gebied.

Doelrealisatie

Via de gebiedsontwikkeling nieuwe stijl en de Omgevingsagenda zijn de uitvoeringsopgaven van de provincie geoptimaliseerd.

Activiteiten

- We hebben de Omgevingsagenda verder uitgewerkt en laten aansluiten op de methodiek gebiedsontwikkeling Nieuwe Stijl. Deze methodiek hebben wij gepresenteerd op het IPO-jaarcongres als onderdeel van het IPO-traject Stip op de horizon (UP 2.1.3).
- We hebben een redeneerlijn voor de havenontwikkelingen in Flevoland opgesteld als uitwerking van het beleidskader omtrent havenontwikkeling in het Omgevingsplan 2006 (UP 2.1).
- We hebben het systeem voor het beheren van de provinciale digitale plannen verder ontwikkeld en geactualiseerd conform de wettelijke vereisten (UP 2.1.2).
- We hebben de inzet van sociale media bij de uitvoering van de gebiedsgerichte thema's verder geïmplementeerd (storify, layar, facebook, twitter, animatie gebiedsontwikkeling Nieuwe Stijl) (UP 2.1.3).

Risico's

Het risico over het uitblijven van rijksbesluitvorming over het landelijk ruimtelijk instrumentarium heeft zich voorgedaan. Hierdoor zijn niet alle geplande herzieningen van het Omgevingsplan uitgevoerd. Naar verwachting wordt de nieuwe Omgevingswet na 2016 van kracht.

Vitaal Platteland

Doelen uit Begroting 2013

Een door Provinciale Staten vastgesteld integraal beleidskader en uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied, waarin de economische, sociale en ruimtelijke aspecten in onderlinge samenhang geborgd zijn (nota Vitaal platteland).

Doelrealisatie

Het oorspronkelijke doel voor het vitaal platteland was gericht op het vastleggen van beleidsuitgangspunten voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het plattelandontwikkelingsprogramma (POP). Bij de Tussenbalans hebben wij besloten een eigen visie op Vitaal Platteland op te stellen, minder afhankelijk van Europese subsidiekaders en rijksbeleid, mede vanwege het uitblijven van duidelijkheid over deze kaders.

1.2 Water

<p>Maatschappelijk effect Een watersysteem van het IJsselmeergebied, waarbinnen regionale ontwikkelingen mogelijk zijn en waarmee de opgaven voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening worden opgelost.</p>

<p>Portefeuillehouder</p>	A. Gijsberts
----------------------------------	--------------

<p>Doelen uit Begroting 2013</p>	Flevolandse belangen worden opgenomen in de Deltabeslissingen die het Rijk in 2014 neemt over de toekomst van de waterhuishouding in het IJsselmeergebied.
---	--

<p>Doelrealisatie</p>	<p>De ontwikkeling van het Deltaprogramma is eind 2013 in lijn met de uitgangspunten van de bestuursopdracht Deltaprogramma die in 2011 is vastgesteld. De Flevolandse belangen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • waterveiligheid voor alle delen van Flevoland; • voldoende schoon zoetwater voor Flevolands gebruik; • voorgenomen ruimtelijk-economische ontwikkelingen worden niet gehinderd; • nieuwe ruimtelijk-economische ontwikkelingen mogelijk maken. <p>Concrete resultaten tot nu toe zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De waterveiligheid in heel Flevoland is op de kaart gezet. Dit betekent niet dat alleen in Almere, zoals het Rijk aanvankelijk voor ogen had, maar in heel Flevoland de veiligheidsnormen worden herzien. • De zoetwatervoorraad is ook op lange termijn toereikend voor de Flevolandse behoefte; er zijn geen knelpunten maar wellicht zelfs ontwikkelkansen voor hoogwaardige zoetwater vragende functies. • Het is gelukt de peilstijging in het IJsselmeer van tafel te krijgen, waardoor meer ruimte behouden blijft voor ruimtelijk economische ontwikkelingen.
<p>Activiteiten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben intensief geparticipeerd en gestuurd in het Deltaprogramma (UP 2.2.1): <ul style="list-style-type: none"> ○ Wij hebben in beeld gebracht wat verschillende waterveiligheidsnormen kunnen zijn, met de daaraan verbonden risico's en kosten; ○ Wij hebben in beeld gebracht wat op de lange termijn de Flevolandse behoefte aan zoetwater is en in hoeverre Flevoland ruimte kan bieden voor zoetwater vragende functies; ○ Wij hebben samen met de andere IJsselmeerprovincies het onderzoek naar de ruimtelijk-economische consequenties van het Deltaprogramma voor het IJsselmeergebied uitgevoerd en gepresenteerd aan Provinciale Staten. Dit onderzoek hebben wij ingezet om de peilstijging van tafel te krijgen; • Wij hebben mogelijke strategieën geselecteerd en de meest kansrijke strategieën ontwikkeld voor de deelprogramma's van het Deltaprogramma die voor Flevoland van belang zijn (de Deltadeelprogramma's (gebiedsgericht) IJsselmeergebied en (thematisch) veiligheid, zoetwater en nieuwbouw & herstructurering) (UP 2.2.2).
<p>Risico's</p>	<p>De risico's die wij voorzagen, hebben zich niet voorgedaan. Dit betrof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat het niet of onvoldoende zou lukken om de Flevolandse belangen te behartigen, doordat het Rijk het principe van 'samen werken - samen sturen' zou verlaten. • Dat de IJsselmeerprovincies niet tot afstemming van inzet en van belangen zouden komen, waardoor een krachtige lobby voor provinciale belangen zou uitblijven. • Dat het niet zou komen tot een integrale afweging op nationaal niveau doordat deelbelangen de doorslag geven.

Doelen uit Begroting 2013	De waterhuishouding is ook in 2013 op orde.
----------------------------------	---

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> De waterhuishouding was op orde in 2013, conform Europese, nationale en provinciale wet- en regelgeving en het provinciaal beleid zoals vastgelegd in het herziene Omgevingsplan Flevoland 2009 voor grondwater, oppervlaktewater, verdroging, kwantiteit en kwaliteit. Provinciale Staten hebben op hoofdlijnen het beleid vastgesteld voor waterveiligheid van buitendijkse gebieden en daarmee een afweging gemaakt die recht doet aan balans tussen waterveiligheid en ruimte voor gewenste ontwikkelingen.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> Zie voor het onderdeel Verordening Fysieke Leefomgeving onderdeel 1.3 Natuur. Het waterbeleid kent een cyclus van zes jaar. In 2013 hebben we uitvoering gegeven aan het vastgestelde waterbeleid en voorbereidingen getroffen voor de partiële herziening van het thema Water uit het Omgevingsplan Flevoland. Wij hebben de bestuursopdracht voor de partiële herziening Water vastgesteld. We hebben het halfjaarlijks bestuurlijk overleg met het Waterschap Zuiderzeeland gevoerd conform de nota Toezicht op het Waterschap Zuiderzeeland. We hebben een gebiedsproces doorlopen ter voorbereiding op de partiële herziening Water en het Stroomgebiedbeheerplan voor de Rijndelta. Dit vond plaats binnen de kaders van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn en had daarnaast betrekking op wateroverlast. We hebben uitvoering gegeven aan het grondwaterbeleid op het gebied van verdrogingsbestrijding, drinkwatervoorziening, bodemenergie en informatievoorziening.
Risico's	Bij de voorbereiding van de Omgevingswet werden gedurende het jaar rollen en taken van de provincie regelmatig ter discussie gesteld. Wij hebben steeds alle mogelijkheden benut om een volwaardige rol voor de provincies te behouden.

Middelen

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
1.2 Water	lasten	1.504	2.131	2.457	1.955	502
	baten	-459	-470	-526	-495	-31
	saldo	1.046	1.661	1.931	1.460	471

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 444 0 0 444

De apparaatslasten zijn lager dan geraamd door met name niet ingevulde vacature ruimte. Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Overige kleine verschillen 58 0 0 58

De verschillen worden voornamelijk veroorzaakt door minder activiteiten op het gebied van grondwater. Dit wordt geëgaliseerd, samen met de daarbij betrokken apparaatslasten en inkomsten grondwaterheffing, via de voorziening Grondwaterbeheer.

Totaal 502 0 0 502

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Overige kleine verschillen -31 0 0 -31

De inkomsten grondwaterheffing zijn lager dan begroot, dit wordt in combinatie met de lasten via de voorziening Grondwaterbeheer gemuteerd.

Totaal -31 0 0 -31

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit het onderstaande product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
1.2.1 Water	1.955	-495	1.460
Totaal	1.955	-495	1.460

1.3 Natuur en Milieu

Maatschappelijk effect

Flevoland is een duurzame provincie en daardoor groeien werkgelegenheid, investeringsbereidheid en concurrentiekracht van de economie.

Portefeuillehouder

A. Gijsberts (Natuur, Klimaat en energie)
J. Lodders (Milieubeleid, Omgevingsdienst Flevoland)

Doelen uit Begroting 2013

Flevoland is Nederlands koploper in energieneutraliteit bij de midtermreview van het Collegeuitvoeringsprogramma medio 2013.

In 2013 formuleren we beleid om ook het vervoer te verduurzamen.

Doelrealisatie

- Sinds de ingebruikname van de windparken Sternweg en Alexia is er sprake van duurzame energieproductie die 60% afdekt van het energieverbruik in Flevoland (exclusief transport). Daarmee is Flevoland Nederlands koploper in energieneutraliteit.
- Er zijn vijf regionale windverenigingen georganiseerd, de Federatie Windverenigingen Flevoland is opgericht en de kaders voor opschalen, saneren, vergoeden en participeren in nieuwe windparken zijn overeengekomen.
- Met de vaststelling van de notitie Reikwijdte en detailniveau voor de milieu-effectrapportage (plan-MER) voor het Regioplan hebben wij de eerste stap gezet in de planvorming voor de nieuwe windparken.
- Voor het profiel van Duurzaam Flevoland zijn de thema's vastgesteld: energie, landbouw en natuur.
- Zie voor duurzame mobiliteit het doel 'Bescherming van de kwaliteit van de Flevolandse leefomgeving (milieu)' onderdeel Lucht in deze paragraaf.

Activiteiten

- In de Tussenbalans hebben wij besloten het opstellen van een ruimtelijke visie bevordering duurzame energieproductie (UP 3.3.3) te koppelen aan het opstellen van de Agenda Vitaal Platteland.

Presentatie programma Duurzaam Flevoland (UP 3.3.2)

Bij de Tussenbalans hebben wij besloten af te zien van het voorleggen van een houtskoolschets voor de uitvoeringsstrategie Duurzaam Flevoland aan Provinciale Staten. Voor het profiel van Duurzaam Flevoland met de thema's energie, landbouw en natuur hebben wij gekozen voor storytelling, omdat gebleken is dat onvoldoende bekend is waar Flevoland voor staat rond Duurzaamheid. Samen met Provinciale Staten wordt dit verder uitgewerkt.

Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) wordt Duurzaam Door

Het Rijk heeft de provincie gevraagd een coördinerende rol te spelen in de totstandkoming van het vervolg op de programma's LvDO/Natuur- en Milieu-educatie: Duurzaam Door. Dit heeft geleid tot een verkenning met 14 partijen (waaronder de gemeenten en het waterschap). De partijen zijn overeengekomen om gezamenlijk verder te werken aan de uitvoering van het programma 2013-2016.

Windenergie

In 2013 hebben wij de eerste fase van het Regioplan Windenergie Zuidelijke en Oostelijk Flevoland met succes afgerond en een begin gemaakt met de tweede fase.

Risico's	<p>Zie voor DE-on programmaonderdeel 5.6.</p> <p><i>Leren voor duurzame ontwikkeling</i> Het heeft geruime tijd geduurd voordat de rijkskaders voor Duurzaam Door werden vastgesteld en de beschikbare rijksmiddelen voor de periode 2013-2016 bekend waren (juli 2013). Het maken van concrete plannen kon dus pas starten in het laatste kwartaal van 2013. De middelen voor 2013 voor Duurzaam Door kunnen worden besteed in de periode 2014-2016. De LvDO-middelen 2013 zijn in 2013 geheel besteed.</p> <p><i>Windenergie</i> De risico's die wij voorzagen hebben zich in 2013 niet voorgedaan dankzij het succesvolle verloop van de eerste fase van het Regioplanproces. Bovendien hebben wij door met het Rijk vroegtijdig af te stemmen hoe planproces en de rijksregeling elkaar kunnen versterken, kunnen voorkomen dat tegenstrijdige ontwikkelingen zouden kunnen ontstaan. Dat betrof twee risico's, namelijk dat het Rijk via de Rijkscoördinatieregeling ontwikkelingen zou mogelijk maken die haaks staan op de wensen van de regio enerzijds en dat er onvoldoende draagvlak zou ontstaan onder de ondernemers in het landelijk gebied voor het beleid van opschalen en saneren.</p>
-----------------	---

Doelen uit Begroting 2013	<p>Een goede en robuuste natuur die toegankelijk en betaalbaar is.</p> <p>Eind 2013 zijn wij klaar om de taken voor het landelijk gebied die door het Rijk overgedragen worden aan de provincie, binnen de juridische en financiële kaders uit te voeren (natuurakkoord).</p>
----------------------------------	---

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een dusdanig aandeel van het decentralisatiebudget voor natuur aan Flevoland toegekend dat beheer en onderhoud van de natuur adequaat kan worden uitgevoerd. Daarmee is voldoende basis ontstaan voor een goede en robuuste Flevolandse natuur. • Er is een rijksbijdrage beschikbaar gesteld voor het behalen van doelen in het kader van Natura 2000 en PAS van € 1,3 mln. Dat bedrag zal worden ingezet voor de ontwikkeling van de randzone van de Oostvaardersplassen.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben het Natuurpact medeondertekend. • We hebben ter voorbereiding van de nieuwe taken voor natuur samen met de gebiedspartners een pamflet opgesteld waarin de hoofdlijnen voor de toekomstige visie op natuur zijn geformuleerd. • Wij hebben de Verordening van de fysieke leefomgeving aangepast, zodat er een juridische basis ligt voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). • De taken op het gebied van beheer en bescherming hebben wij uitgevoerd conform de afspraken die zijn vastgelegd in het pMJP. • We hebben de verordening Subsidies natuur en landschap en het natuurbeheerplan geactualiseerd. • We hebben samen met het ministerie van Economische Zaken het Natura 2000-beheerplan van de Lepelaarplassen vastgesteld. • We hebben met onze gebiedspartners (LTO, Boeren natuur) geïnventariseerd welke wensen er in Flevoland leven rond vernieuwing van het stelsel voor agrarisch natuurbeheer. • We zijn in gesprek met terreinbeheerders en andere gebiedspartners over mogelijkheden om het natuurbeheer minder afhankelijk te maken van overheidssubsidies. • We hebben subsidie gegeven voor de start van de uitvoering van het nieuwe systeem voor het monitoren van de kwaliteit van de Flevolandse natuurgebieden. • We hebben de spelregels EHS toegepast om verschillende gebiedsontwikkelingen

	mogelijk te maken, zoals het scoutinglandgoed in Zeewolde en de verbreding van de Gooiseweg.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat de extra middelen voor natuur (€ 200 mln.) zouden worden teruggedraaid, heeft zich niet voorgedaan. • Het risico dat de Wet natuur niet in 2013 van kracht zou worden, heeft zich inderdaad voorgedaan. De verwachting is dat besluitvorming hierover in 2014 plaatsvindt.

Doelen uit Begroting 2013	Bescherming van de kwaliteit van de Flevolandse leefomgeving (milieu).
----------------------------------	--

Doelrealisatie	<p>De Flevolandse leefomgeving voldeed in 2013 aan de wet- en regelgeving voor de kwaliteit van lucht en bodem. Voor geluid werden in 2013 op vijf locaties langs provinciale wegen de normen overschreden. Naar aanleiding hiervan en de afweging van maatregelen zullen op twee locaties maatregelen worden genomen.</p> <p><i>Vergunningverlening, toezicht en handhaving</i> De opdrachtverlening voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) aan zowel de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) als de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) was op orde.</p> <p><i>Lucht</i> Verduurzaming van vervoer is gebaat bij het stimuleren van elektrisch rijden. Als stimulans is in MRA-verband een start gemaakt met de realisatie van een publieke laadinfrastructuur (snellaadpalen). De eerste 200 oplaadpunten binnen de Metropoolregio Amsterdam zijn aanbesteed.</p> <p><i>Bodem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is onder andere door onze lobby gelukt om het Rijk ervan te doordringen dat de winning schaliegas tot grote maatschappelijk onrust leidt en de risico's onvoldoende bekend zijn. Het besluit is uitgesteld en de Minister van Economische Zaken heeft het voornemen uitgesproken een structuurvisie schaliegas op te stellen. De vergunning(aanvraag) voor proefboringen en de winning van schaliegas moeten wachten totdat het Rijk dit traject heeft doorlopen. • In juni 2013 hebben uw Staten de nota Duurzaam gebruik van de Flevolandse ondergrond vastgesteld. • Wij hebben gebruik gemaakt van het provinciaal adviesrecht conform de Mijnbouwwet door te adviseren over de aangevraagde opsporingsvergunning zeer diepe geothermie in Noordoostpolder.
Activiteiten	<p><i>Vergunningverlening, toezicht en handhaving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben als deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling onze verantwoordelijkheid ingevuld door participatie in zowel het dagelijks als het algemeen bestuur van de OFGV. • We hebben de uitvoering van VTH-taken door beide omgevingsdiensten gedurende het jaar gemonitord. • We hebben regelmatig overlegd met de omgevingsdiensten over de afstemming tussen beleid en uitvoering. <p><i>Externe Veiligheid</i> We hebben samen met gemeenten en brandweer het vaststellen van een nieuw beleidskader voor externe veiligheid voorbereid, zodat dat in 2014 kan worden vastgesteld.</p>

	<p><i>Lucht</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben de Flevolandse doelstelling voor duurzame mobiliteit (namelijk het samen met Almere en Lelystad uitvoeren van effectieve maatregelen voor duurzame mobiliteit die passen binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) gekoppeld aan de ambitie voor elektrisch rijden in MRA-verband wat heeft geleid tot de start van een publieke laainfrastructuur voor elektrisch rijden. • We hebben medewerking toegezegd aan een mogelijke verlenging van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. <p><i>Bodem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf juni zijn wij gestart met de uitvoering van de nota Duurzaam gebruik van de Flevolandse ondergrond. • De Structuurvisie Ondergrond (STRONG) heeft het Rijk nog steeds in voorbereiding. Door het voornemen van het kabinet om schaliegas te winnen, onder andere in Flevoland, hebben wij veel tijd en energie moeten steken in de lobby voor de Flevolandse belangen richting kabinet, Tweede Kamer en Europa. Daarbij hebben wij aansluiting gezocht bij andere provincies, betrokken gemeenten, bedrijfsleven. In IPO-verband oefenen wij invloed uit op zowel STRONG als de voorgenomen structuurvisie schaliegas van het Rijk. Wij hebben in IPO-verband en zelfstandig gepleit voor versterking van de positie van de provincie bij besluiten van het Rijk in het kader van de Mijnbouwwet. • We hebben uitvoering gegeven aan het meerjarenprogramma Bodem. Het programma Duurzaam gebruik van de Flevolandse ondergrond is een transitieprogramma waarin de provinciale rol onder andere is andere partijen actief te betrekken bij het duurzaam gebruik van de ondergrond. Dit betekent dat wij projecten van anderen faciliteren (zoals bij het WKO-bodemprogramma) en daarbij niet het tempo bepalen. Hierdoor is een deel van de projectkosten doorgeschoven naar 2014.
<p>Risico's</p>	<p><i>Vergunningverlening, handhaving, toezicht</i> Sinds de start per 1 januari 2013 is het dankzij goed overleg gelukt aanloopproblemen te voorkomen.</p> <p><i>Externe Veiligheid</i> We hebben in 2013 de planning gehaald met het programma Externe Veiligheid, waardoor het risico kleiner is geworden dat de einddoelen in 2014 niet worden gehaald.</p> <p><i>Lucht</i> De voor 2013 beschikbare middelen zijn bijna geheel besteed. De kans dat er eind 2014 middelen terugvloeien naar het Rijk is daarmee verkleind.</p>

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
1.3 Natuur en Milieu	lasten	13.133	13.135	13.561	13.170	391
	baten	-1.454	-439	-1.266	-881	-385
	saldo	11.679	12.696	12.296	12.290	6

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
Beleidsinhoudelijke verklaring				
Minder subsidieaanvragen en andere verantwoording voor Luchtkwaliteit	380	0	382	-2
De onderschrijding wordt voornamelijk teweeggebracht door het programma Luchtkwaliteit en wordt veroorzaakt door twee redenen. Ten eerste doordat twee subsidieaanvragen Forenzo en EV-box, die wij in december verwacht hadden pas begin 2014 zijn binnengekomen en ten tweede wordt het project MRA-electrisch om administratieve redenen in 2014 verantwoord, ondanks dat de betaling reeds in 2013 heeft plaatsgevonden.				
Vertraging in uitvoering programma Bodem	320	320	0	0
De onderschrijding wordt veroorzaakt doordat de uitvoering van verschillende projecten doorloopt in 2014. Voor het WKO bodemprogramma en de aardkundige waarden in het Rivierduingebied vervult de provincie een faciliterende rol en ligt de uitvoering bij derden. Het project aardkundige waarden in het Kotterbos is in de loop van het jaar toegevoegd aan het programma Bodem, waarbij de kosten voor het volledige project zijn geraamd, terwijl de uitvoering in 2014 doorloopt. Voor het project Digitale Bodematlas hebben we besloten een groter deel in eigen beheer uit te voeren dan oorspronkelijk geraamd, wat leidt tot lagere kosten. Bij één geplande bodemsanering heeft de afstemming over de saneringsaanpak extra tijd gevraagd, waardoor de daadwerkelijke aanbesteding is uitgesteld tot 2014 en de kosten voor 2013 lager uitvallen. Voor het overige ligt het programma bodemsanering op schema. De onttrekking aan de reserve Bodem is navenant lager.				
Activiteiten nazorg Friese Pad doorgeschoven	52	0	52	0
De onderschrijding wordt veroorzaakt doordat enkele activiteiten die wij in 2013 hadden gepland voor de Nazorg van het Friese Pad zijn doorgeschoven naar 2014.				
Storting voorziening nazorg Het Friese Pad	-1.600	0	0	-1.600
De reeds gespaarde middelen ter bekostiging van de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Het Friese Pad zijn ondergebracht bij het Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland. Om vast te stellen of voldoende middelen beschikbaar zijn voor de financiering van de eeuwigdurende nazorg hanteert het fonds een rendementsverwachting. Op basis van de historische rendementen alsmede extern advies omtrent de (lange termijn) rendementsverwachting moet de toegepaste rendementsverwachting omlaag worden bijgesteld. In dat geval zal de provincie het ontstane tekort voor de financiering van de nazorg van stortplaats Het Friese Pad moeten aanvullen. Hiervoor is in de jaarrekening 2013 een voorziening getroffen van € 1,6 mln.				
Overgang naar OFGV veroorzaakt enkele meevallers	64	0	0	64
Het servicepunt Handhaving is vanwege de start van de OFGV opgeheven en teveel betaalde bijdragen zijn terugontvangen. Daarnaast zijn enkele kosten vanuit 2012 doorbelast aan de OFGV en heeft er een langdurige verzekeringskwestie in ons voordeel uitgekapt.				
Technische verklaring				
Toerekening apparaatslasten	1.075	0	0	1.075
De apparaatslasten zijn lager dan geraamd door met name niet ingevulde vacaturruimte en door een andere systematiek van toerekening (in totaal ca. 4,5 fte). Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.				
Overige kleine verschillen	100	0	0	100
De overige kleine verschillen zitten in Duurzaamheid en Energie en PUL.				
Totaal	391	320	434	-363

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Minder subsidieaanvragen en andere verantwoording voor Luchtkwaliteit	-382	0	-382	0
De lagere kosten leiden tot een lagere rijksbijdrage, die veroorzaakt is door minder subsidieaanvragen en andere administratieve verantwoording in 2014 van reeds gemaakte kosten (zie ook de verklaring bij de lasten).				
Overige kleine verschillen	-3	0	-52	49
Totaal	-385	0	-434	49

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
1.3.1 Natuur	1.589	-10	1.579
1.3.2 Milieu en Duurzaamheid	6.091	-759	5.332
1.3.3 Omgevingsdienst Flevoland	5.490	-111	5.378
Totaal	13.170	-881	12.290

1.4 Ruimtelijk beleid

Maatschappelijk effect

Slim en zuinig ruimtegebruik van kantorenlocaties en bedrijventerreinen.

Portefeuillehouder

A. Gijsberts

Doelen uit Begroting 2013

Zorgvuldig ruimtegebruik in Flevoland.

Doelrealisatie

- Alle gemeenten hebben hun gemeentelijke visie op het vestigingsbeleid (GVV) herzien in overeenstemming met de provinciale structuurvisie Werklocaties. De voor 2014 voorgenomen herziening van de Visie werklocaties wordt door de gemeente Almere benut om haar GVV in z'n geheel te herzien en daarbij het nieuw te ontwikkelen provinciale beleid direct mee te nemen.
- Voor de organische ontwikkeling van Almere in Oosterwold hebben Provinciale Staten ingestemd met het tijdelijk afwijken van een aantal provinciale belangen. Het gaat dan om mogelijke afwijking van onder andere het beleid voor bundeling van verstedelijking, toestaan van nieuwe (agrarische) bouwpercelen, vergroting van agrarische bouwpercelen en bereikbaarheidsnormen voor werklocaties in het landelijk gebied.
- Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt door het toepassen van het experimentenkader van het Omgevingsplan Flevoland 2006 voor het scoutinglandgoed in Zeewolde en de huisvesting van arbeidsmigranten aan de Visvijverweg in Swifterbant en HARVESTAGG.

	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale Staten hebben in juli geconstateerd dat er geen reden is het provinciale beleid aan te passen aan de Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (SVIR), omdat benodigde aanpassingen via separaat al lopende projecten worden doorgevoerd (bijvoorbeeld aanpassing Verordening Fysieke Leefomgeving voor de EHS).
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben een onderzoek naar formele (bedrijventerreinen en kantorenlocaties) en informele (alle andere) werklocaties afgerond. Op basis van signalen vanuit de samenleving hebben Provinciale Staten ons verzocht om de structuurvisie werklocaties te herzien en daarbij ook informele werklocaties, inclusief detailhandel, te betrekken. Daartoe hebben we een bestuursopdracht vastgesteld. • We hebben de gemeenten geadviseerd over het locatiebeleid in het algemeen en in specifieke gevallen, waarbij het uitgangspunt steeds is geweest om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken door de mogelijkheden van het locatiebeleid optimaal te benutten. • In IPO-verband hebben wij actief invloed uitgeoefend op de voorbereiding van verschillende beleidskaders van het Rijk, zoals Wind op land, ondergrond (STRONG). • We hebben de gemeenten ondersteund met het stimuleren van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en stedelijke vernieuwing. Het budget voor CPO is bijna helemaal besteed. Voor stedelijke vernieuwing zijn bij alle gemeenten projecten geïnventariseerd voor en afspraken gemaakt over de besteding van de beschikbare middelen. Het eerste project daarvan is eind 2013 uitgevoerd. De overige projecten volgen in 2014. • Wij hebben de woningmarkt in Flevoland en in de Metropoolregio Amsterdam gemonitord. Dit is nodig om uitvoering te geven aan de afspraken die gemaakt zijn met het Rijk rond het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), omdat de besluitvorming over de IJmeerverbinding pas wordt opgestart bij de realisatie van 25.000 extra woningen in Almere. • Wij hebben acht keer gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Wet ruimtelijke ordening ons biedt om zienswijzen in te dienen op bestemmingsplanwijzigingen. • Wij zijn erin geslaagd volledig aan de verplichtingen te voldoen die INSPIRE (kaderrichtlijn geo-informatie) ons oplegt voor de digitale ontsluiting van ruimtelijke plannen en informatie.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat het gemeenten niet zou lukken de GVV's te herzien, heeft zich niet voorgedaan. • Het risico dat rijksbeleid provinciale ambities doorkruist dreigde zich in 2013 voor te doen bij zowel de structuur Wind op land, als bij het schaliegasdossier, maar dat hebben wij weten te voorkomen door het voeren van een actieve lobby. • Er hebben zich in 2013 geen planschadezaken voorgedaan.

Middelen

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
1.4 Ruimtelijk beleid	lasten	3.285	3.712	4.445	4.069	376
	batens	-74	0	-200	-238	38
	saldo	3.211	3.712	4.245	3.831	414

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 287 0 0 287
 Het verschil in de apparaatslasten wordt veroorzaakt door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) dat financieel evenredig doorwerkt bij dit programmaonderdeel.

Overige kleine verschillen 89 0 0 89
 Op verschillende posten zijn kleine afwijkingen ontstaan (GEO-informatie, GIS-toepassingen, Windenergie, Wonen, ISV en Ruimtelijke Kaderstelling).

Totaal 376 0 0 376

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Ontvangen pMJP bijdrage voor de gemeente Dronten; direct doorbetaald aan de gemeente 38 0 0 38
 De inkomsten in 2013 zijn hoger dan begroot, doordat een pMJP-bijdrage voor het Regioplanproces Wind via de provincie betaald is aan de gemeente Dronten. De doorbetaling is verwerkt aan de lastenkant.

Totaal 38 0 0 38

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
1.4.1 Woonbeleid	184	0	184
1.4.2 Ruimtelijke kaderstelling	1.807	-238	1.569
1.4.3 Doorwerking beleid in gemeentelijke plannen	465	0	465
1.4.4 Ruimtelijke informatievoorziening	1.612	0	1.612
Totaal	4.069	-238	3.831

1.5 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
1.1 Omgevingsbeleid	Lasten	244	506	504	321	183
	Baten	0	0	0	0	0
	Saldo	244	506	504	321	183
1.2 Water	Lasten	1.504	2.131	2.457	1.955	502
	Baten	-459	-470	-526	-495	-31
	Saldo	1.046	1.661	1.931	1.460	471
1.3 Natuur en Milieu	Lasten	13.133	13.135	13.561	13.170	391
	Baten	-1.454	-439	-1.266	-881	-385
	Saldo	11.679	12.696	12.296	12.290	6
1.4 Ruimtelijk beleid	Lasten	3.285	3.712	4.445	4.069	376
	Baten	-74	0	-200	-238	38
	Saldo	3.211	3.712	4.245	3.831	413
Totaal programma 1 Ruimte	Lasten	18.165	19.483	20.967	19.515	1.451
	Baten	-1.987	-909	-1.991	-1.613	-378
	Saldo	16.179	18.574	18.975	17.902	1.073

2 Bereikbaarheid

2.0 Inleiding

We hebben ons ingezet voor het behouden van een sluitend, veilig en efficiënt openbaar vervoernetwerk, door de aanbesteding van het openbaar vervoer voor de regio IJsselmond voor de periode 2013 - 2023. Verder hebben wij onze OV-visie herijkt met als doel ambities en beschikbare middelen voor het OV in evenwicht te brengen.

Om de bereikbaarheid voor inwoners, bedrijven en passanten van alle zijden te verbeteren hebben we verschillende verkenningen uitgevoerd om potentiële knelpunten tijdig te kunnen voorkomen. Voor de periode 2013 - 2017 hebben we de uit te voeren projecten opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur & Ruimte (PMIRT).

Programmaonderdelen

Het programma Bereikbaarheid omvat de programmaonderdelen Openbaar vervoer en Mobiliteit.

2.1 Openbaar vervoer

Maatschappelijk effect

Flevoland heeft een kwalitatief toereikend openbaar vervoer (OV).

Portefeuille- houder

J. Lodders

Doelen uit Begroting 2013

Flevoland heeft een kwalitatief toereikend openbaar vervoer (OV).

Er is een geïntegreerd netwerk vastgesteld van hoogwaardig openbaar vervoer in samenhang met de hele reisketen en de ruimtelijke omgeving: het Randstad-net (R-net).

Wij verbeteren de kwaliteit van het OV in de regio IJsselmond.

Doelrealisatie

- Het openbaar vervoer voor de regio IJsselmond is in samenwerking met de provincie Overijssel aanbesteed met behoud van het voorzieningenniveau en binnen de budgettaire kaders. Omdat de nieuwe concessie pas in december van start ging, kunnen nog geen conclusies worden getrokken over de ontwikkelingen van de kwaliteit.
- In 2013 was 82% van de ritten op tijd, 3,5% te vroeg en 14,5% te laat. De sociale veiligheid werd gewaardeerd met een 7,8 (8,1 in de bus en 7,8 op de halte) en 0,1% van de ritten viel uit⁴.
- De Flevolandse R-net buslijnen (die vanuit Almere rijden) voldoen aan de R-net normen.
- In Dronten, Emmeloord, Lelystad en Marknesse zijn de dynamische informatiepanelen geïnstalleerd.

⁴ Bronnen: voertuigvolgsysteem, OV-kantelenbarometer 2013 en centrale verkeersleiding vervoerder.

Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Op basis van het rapport Kiezen voor kwaliteit hebben we in Randstadverband de uitgangspunten vastgesteld voor de doorontwikkeling van het openbaar vervoer (UP 2.4.2). Dit is een eerste stap op weg naar een betere bediening van werknemers en studenten in de Randstad (hoogfrequente bediening van de zogenaamde 'spoorstations' waar de meeste reizigers gebruik van maken, betere verbindingen, in de spits focus op regionale reiziger). • Wij hebben bestuurlijke afspraken gemaakt met de partners in de Randstad over een samenwerkingsmodel voor de spoorsector en over integrale ontwikkeling van vervoer, infrastructuur en ruimtelijke ordening. Dit heeft tot doel dat NS en regionale overheden elkaar vroegtijdig betrekken bij strategische plannen, zodat de andere partijen tijdig kunnen inspelen of invloed kunnen uitoefenen op de consequenties van die plannen. Zo kunnen ruimtelijke ontwikkelingen goede aansluiting vinden bij de lange termijn ontwikkelingen van het spoor en het aansluitende regionale openbaar vervoer. • Wij hebben het concessiebeheerplan voor IJsselmond (UP 2.4.3) geïntegreerd in het concessiebeheerplan van het uitvoeringscluster OV Oost en dit maakt verdere professionalisering en onderlinge versterking binnen het uitvoeringscluster Oost mogelijk. De concessie IJsselmond functioneert nog meer als één concessie, zodat er een krachtigere aansturing van de vervoerder en eenduidig tariefsysteem en marketing mogelijk zijn. • Wij hebben actief deelgenomen aan de voorbereiding van een vervoerregio voor de Randstad. Deze wordt voorzien voor 1 januari 2015. • Wij hebben samen met de gemeenten een onderzoek ingesteld naar mogelijkheden voor kostenbeheersing van de regiotaxi. En op basis daarvan hebben wij het principebesluit genomen om samen met de gemeenten een mobiliteitscentrale op te richten, waarmee een scheiding wordt aangebracht tussen regie en uitvoering van het vervoer en mogelijkheden worden gecreëerd voor integratie van verschillende soorten (doelgroepen-)vervoer. Het onderzoek heeft een aantal kostenbesparende maatregelen opgeleverd, waaronder een passend reisadvies via 9292 voor het regulier openbaar vervoer. • Wij nemen actief deel aan de landelijke discussie over de tarievenstructuur in het OV, inclusief nieuwe abonnement vervangende producten. Dit moet leiden tot een overzichtelijk en rechtvaardig tarievenassortiment. • We hebben het convenant Sociale veiligheid verwerkt in de aanbestede concessie IJsselmond. De gedelegeerde concessies (Almere en Lelystad) waren al verleend voordat het convenant van kracht werd, waardoor volledige implementatie niet mogelijk was. Maar wel wordt in de geest van het convenant gehandeld. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat alle bussen zijn voorzien van camera's.
Risico's	De aanbesteding van de concessie IJsselmond die in 2013 is uitgevoerd, heeft als resultaat opgeleverd dat een lager kostenniveau is bereikt dan verwacht. Het voorziene financiële risico heeft zich niet voorgedaan en het voorzieningenniveau is gehandhaafd. Wel hebben reizigers uit Flevoland te maken met het wegvallen van buslijnen in Overijssel.

Middelen

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
2.1 Openbaar vervoer	lasten	32.673	31.683	37.615	37.399	216
	baten	-30.857	-31.074	-36.911	-36.626	-285
	saldo	1.816	609	704	772	-68

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Meevallende kosten beheer concessie IJsselmond 55 0 55 0
 De concessie IJsselmond wordt beheerd vanuit OV-buro Oost in Arnhem waarin wij ook participeren en menskracht leveren. Met de andere provincies maken wij een afspraak over de taken, de budgetten en de verdeling van de kosten. Het door ons begrote bedrag is niet besteed.

Lagere kosten aanbesteding concessie en implementatie OV-visie 122 0 122 0
 De verwachte juridische kosten voor de afwikkeling van de aanbesteding van de concessie IJsselmond zijn lager dan begroot omdat de bezwaarprocedure is geëindigd zonder de verwachte gang naar de rechter. Voor de implementatie van de OV-visie en het dynamisch concessiebeheer was een bedrag gereserveerd, dat in 2013 gedeeltelijk is aangesproken.

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 1 0 0 1
Overige kleine verschillen 38 0 38 0
 Kleinere verschillen doen zich voor in de kosten van de regiotaxi en de bijkomende beheerskosten van de regiotaxi.

Totaal	216	0	215	1
---------------	------------	----------	------------	----------

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo

Geschatte lagere reizigersopbrengsten IJsselmond -77 0 -77 0
 Wij hebben een zeer voorzichtige schatting van de opbrengsten gemaakt gebaseerd op het minimaal te ontvangen bedrag. In de baten komen onzekerheden voor die inherent zijn aan het systeem van OV-chipkaarten en OV-abonnementen. Deze systemen gaan over de concessiegrenzen en met name de provinciegrenzen heen. Het bepalen van het ten gunste van Flevoland komen de deel wordt centraal verzorgd. Schommelingen in de baten komen daarnaast tot 10% voor als gevolg van met name weeromstandigheden en economisch omstandigheden.
 Ten opzichte van 2012 is een daling van de reizigersopbrengsten te zien door de komst van de Hanzelijn (treinvervoer). Niet alleen door het vervallen van een groot aantal dienstregelingsuren (27%) maar ook door de in verhouding grote reizigersaantallen op de lijn Lelystad-Zwolle. Deze lijn is in december 2012 in gebruik genomen en omdat het effect beperkt inschatbaar is, hebben wij de opbrengsten voorzichtig ingeschat. In 2014 zal de afrekening plaatsvinden.

Positieve afrekening HOV-lijn 313 Emmeloord-Lemmer 104 0 104 0
 Eind 2013 hebben wij de accountantsverklaringen 2011 en 2012 ontvangen van Arriva van de lijn 315. Daaruit blijkt dat wij over die jaren € 104.000 terugontvangen door met name minder gereden dienstregelingsuren.

Minder BDU-gelden benodigd -372 0 -372 0
 De BDU middelen hangen samen met de BDU lasten minus BDU baten. Alle kosten van het openbaar vervoer (met uitzondering van salariskosten, apparaatslasten en kapitaallasten) worden gedekt uit BDU-gelden. De kosten van het openbaar vervoer waren, na aftrek van de baten, lager dan begroot. Daarom is minder BDU-geld ingezet, dit geld blijft beschikbaar binnen de gereserveerde BDU-gelden.

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Overige kleine verschillen	60	0	130	-70
Kleine verschillen doen zich voor in bijdragen van derden in de kosten van stimulering OV en de beheerskosten van de regiotaxi (aanbesteding voor nieuw contract).				
Totaal	-285	0	-215	-70

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit het onderstaande product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
2.1.1 Openbaar vervoer	37.399	-36.626	772
Totaal	37.399	-36.626	772

2.2 Mobiliteit

Maatschappelijk effect

Flevoland is van alle zijden goed bereikbaar voor inwoners, passanten en bedrijven.

Portefeuillehouder

J. Lodders

Doelen uit Begroting 2013

Een vlot en veilig verkeer op alle provinciale wegen en vaarwegen doordat we:

- onze bezittingen kostenefficiënt in stand houden op het kwaliteitsniveau 'matig' (de norm die is opgenomen in de nota Mobiliteit);
- onze producten op tijd opleveren;
- bij wegwerkzaamheden het uitgangspunt hanteren dat we overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk voorkomen.

Doelrealisatie

We hebben bijgedragen aan de voorbereiding van de besluitvorming over OV-SAAL (openbaarvervoerbinding tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad). Dit besluit leidt tot een investering van € 1,4 miljard in de verbetering van de bereikbaarheid van Flevoland over het spoor. Vanaf 2016 zullen, bij voldoende vervoervraag, elk uur 4 intercity's richting Amsterdam Centraal rijden en 4 intercity's en 4 sprinters naar Amsterdam-Zuid/Schiphol. Vanaf 2023 neemt dit toe tot 6 intercity's en 6 sprinters per uur richting Amsterdam Zuid-WTC en Schiphol naast de 4 intercity's naar Amsterdam Centraal.

Mede op ons aandringen is het Ministerie van Infrastructuur & Milieu een onderzoek gestart naar de bereikbaarheid van Lelystad Airport. Mogelijke oplossingen worden daarbij verkend. Deze analyse is een onderbouwing voor mogelijke toekomstige investeringen van het Rijk.

Dit jaar is mede op ons aandringen vervroegd gestart met de verbreding van de A6.

Bij het opstellen en uitvoeren van het beheerprogramma 2013 voor het jaarlijks - en niet-jaarlijks onderhoud wegen en vaarwegen zijn de werkzaamheden (projecten) zodanig uitgevoerd dat de overlast voor de burgers zoveel mogelijk is beperkt door

	werkzaamheden op dezelfde trajecten te clusteren. Eind 2013 is inzicht verkregen in de benodigde vervangingen voor de komende jaren. Bovendien is in beeld gebracht welke onderhoudsmaatregelen nodig zijn om het onderhoud op de lange termijn te borgen.
Activiteiten	<p><i>Verkenningen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2013 hebben we ons ingezet voor de verdere realisatie van het programma N23 en specifiek voor de aanpak van het knelpunt Roggebot. • In samenwerking met de gemeente Dronten hebben we ervoor gezorgd dat de passage Dronten versneld kan worden aangelegd en om dat mogelijk te maken hebben we de verkenning voor de passage Dronten afgerond. • Daarnaast hebben we de verkenning voor de Waterlandseweg (UP 2.3.2) afgerond, zodat de realisatie van de gewenste aanpassingen volgens planning kan plaatsvinden. • We zijn gestart met de verkenning voor de capaciteitsuitbreiding Hogering (UP 2.3.2). • We hebben geparticipeerd in Metropoolregio Amsterdam (infrastructuur breed) (UP 2.3.3). Onze inzet daar heeft eraan bijgedragen dat het Rijk de noodzaak heeft erkend van de versnelde verbreding van de A6, het verbeteren van de bereikbaarheid van Lelystad Airport en de investering in OV-SAAL. • Tenslotte hebben we ons ingezet om de uitbreiding van de A27 tussen de Stichtsebrug en knooppunt Eemnes (AGU) hoger op de prioriteitenlijst te krijgen bij het Rijk. <p><i>Realisatie van projecten</i></p> <p>Op het gebied van de realisatie was in 2013 het PMIRT 2013-2017 leidend voor de uitvoering van projecten ter verbetering of instandhouding van de provinciale infrastructuur. In 2013 zijn 24 projecten conform planning afgerond, er zijn daarnaast meerdere projecten opgestart die in 2014 of later worden afgerond en tenslotte een aantal projecten gepland in voorgaande jaren afgerond. Het meer procesmatig werken met mijlpalen en risicoanalyses heeft duidelijk resultaat gehad in de projectuitvoering. In 2013 waren de belangrijkste projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gooiseweg (UP 2.3.5): voorbereid en aanbesteed. De uitvoering vindt plaats in 2014; • Domineesweg: realisatie in 2013 inclusief overdracht van een klein deel van de weg aan de gemeente Urk; • Blauwe Dromer: het groot onderhoud door toepassing van innovatieve technologieën in en aan het dijklichaam is begin 2013 afgerond, waardoor de dijk de toets van waterveiligheid weer doorstaat; • Natuurvriendelijke oevers: in het kader van het pMJP zijn in 2012 en 2013 natuurvriendelijke oevers aangelegd in zuidelijk Flevoland (Hoge Vaart) en de Noordoostpolder (Lemstervaart), in totaal is 17,5 km gerealiseerd; • Afstandsbediening bruggen en sluizen: alle objecten worden vanaf 1 januari 2014 vanaf het provinciehuis in Lelystad bediend. Door efficiëntere bediening kan een ruimere openingstijd worden geboden aan de vaarweggebruikers. <p>Vanaf 2013 is een nieuwe aanbestedingswet van kracht. De provincie gunt nu op basis van de 'Economisch Meest Voordelige Inschrijving' (EMVI). Het resultaat is meer kwaliteit voor als het mogelijk is hetzelfde geld, omdat niet meer enkel op basis van de laagste prijs wordt gegund. De aanbesteding van de Gooiseweg is volledig via EMVI gegaan, waardoor winst is geboekt op de onderdelen 'duurzaamheid' en 'doorlooptijd' (snellere realisatie en dus minder overlast).</p> <p>De vernieuwing van de geleiderail op de Markerwaarddijk is een aantal jaren uitgesteld om door Rijkswaterstaat te worden meegenomen bij de reconstructie van het dijkprofiel.</p> <p><i>Vervangingsinvesteringen en toekomstig beheer & onderhoud</i></p> <p>Het eindrapport vervangingsinvesteringen - vastgesteld door ons college eind 2013 -</p>

	<p>heeft de stille lastenproblematiek inzichtelijk is gemaakt. Daartoe zijn gedurende de periode 2012 en 2013 specialistische inspecties (inclusief een second opinion) uitgevoerd en geanalyseerd met als doel de restlevensduur te bepalen, welke middelen voor vervanging nodig zijn en inzicht te geven in de risico's. Uitkomst is dat de komende tien jaar gemiddeld € 6,5 mln. per jaar nodig is voor de vervangingsinvesteringen. Ten tweede zijn - om tot een kostenefficiënt en verantwoord beheer & onderhoud te komen - gedurende 2013 strategische uitvoeringsplannen opgesteld en vastgesteld door ons college. De uitvoeringsplannen beschrijven uniform per onderwerp: het beleid, het areaal, de functies, de keuzemogelijkheden en de kosten. Deze uitvoeringsplannen en het inzicht in de vervangingen heeft geresulteerd in een 'Koepelnota Integraal Infra Beheerplan', waarin de kwaliteitsniveaus zijn gerelateerd aan het huidige beleid. Begin 2014 hebben Provinciale Staten op basis van deze nota een afgewogen keuze gemaakt over de manier waarop de provinciale weg- en vaarweginfrastructuur het best kan worden beheerd en wat dit kost.</p> <p><i>Regulier beheer & onderhoud</i> Naast het jaarlijks onderhoud (maaieren bermen, uitvoeren kleine reparaties, maaieren oevers, etc.) heeft de provincie de gladheidbestrijding op de wegen uitgevoerd en de calamiteitendienst op de wegen en vaarwegen verzorgd.</p> <p>In 2013 zijn er in het kader van de gladheidbestrijding 37 preventieve strooiacties (voordat gladheid optreedt) en 16 sneeuwbestrijdingacties (na sneeuwval) uitgevoerd. Dit aantal lag boven het gemiddelde, iets wat al begin 2013 duidelijk werd na de slechte maanden januari en februari. Provinciale Staten hebben daarna besloten de egalisatiereserve gladheidbestrijding extra aan te vullen om niet in de winter van 2013 of 2014 in problemen te komen.</p> <p>In verband met de afhandeling van calamiteiten is er gedurende 24 uur per dag en 7 dagen per week een calamiteitendienst actief om gevaarlijke situaties zo snel mogelijk (acuut) te verhelpen. Hierop is in 2013 bijna 800 keer een beroep gedaan.</p>
<p>Risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat de reistijden in de spits meer dan 25% langer zijn dan de normale reistijden heeft zich in 2013 alleen voorgedaan op het traject Dronten-Kampen. Met de verkenning naar de meest optimale oplossing voor de verkeersproblematiek maar ook door de lobby voor de versnelling van de tweede fase van IJsselde I+Zuid wordt gewerkt aan een ongehinderde doorstroming op zo kort mogelijke termijn. • De reguliere risico's bij de uitvoering van de maatschappelijk zeer gewenste projecten waarvoor een strakke planning is afgesproken, hebben in 2013 niet geleid tot vertraging of problemen bij deze projecten. • Doordat de vervangingsinvesteringen in beeld zijn gebracht en er een programma is opgesteld (in 2014 vast te stellen), wordt het risico van hogere toekomstige kosten in verband met achterstallig onderhoud en/ of claims door een slechte staat van onderhoud beperkt.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
2.2 Mobiliteit	lasten	37.453	42.228	43.740	41.429	2.311
	baten	-8.660	-11.012	-8.813	-8.593	-220
	saldo	28.793	31.215	34.927	32.836	2.091

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
			Waarvan effect op:	

Beleidsinhoudelijke verklaring

Lagere BDU bijdrage in infrastructurele projecten 334 0 334 0

Van de € 3 mln. vanuit de BDU die bestemd is voor bijdragen in provinciale infrastructuurprojecten (zoals onder andere de Gooiseweg baanverdubbeling) is in 2013 werkelijk € 2,7 mln. besteed. Het verschil van € 0,3 mln. betreffen administratieve overhevelingen en worden veroorzaakt door:

- Marknesserweg (project is in 2013 opgeleverd en in gebruik genomen): financiële afrekening vindt plaats in 2014.
- Gooiseweg baanverdubbeling: de voorbereiding is in 2013 gestart, de uitvoering zal volgens planning in 2014 afgerond worden.

De niet bestede middelen blijven beschikbaar in de gereserveerde BDU gelden.

Kleine onderbesteding op de budgetten voor onderhoud wegen en vaarwegen 21 125 0 -104

Van de € 7,3 mln. die bestemd is voor het reguliere beheer en onderhoud van de wegen en vaarwegen is vrijwel alles (meer dan 99%) besteed (€ 21.000 positief resultaat). Binnen de verschillende posten van het reguliere beheer en onderhoud zijn een aantal relevante voordelen (gladheidbestrijding viel mee gezien de zachte winter in het najaar van 2013, € 125.000) en nadelen (meer uitgaven aan schades door derden, € 249.000, onder andere de Urkersluis).

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 1.493 0 0 1.493

De directe apparaatslasten zijn € 0,5 mln. lager doordat de toerekening van formatie ten opzichte van de begroting ruim 10 fte lager is. Dit houdt voornamelijk verband met de inhuur van brugbediening.

Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Kapitaallasten 402 0 0 402

De kapitaallasten vallen incidenteel lager uit. Een belangrijk deel (€ 300.000) wordt veroorzaakt doordat een deel van de investeringen voor de afstandsbediening bruggen en sluizen (optimalisatie proces) plaats vindt in 2014.

Overige kleine verschillen 61 9 0 52

Totaal 2.311 134 334 1.843

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
Hogere ontvangsten bij onderhoud wegen en vaarwegen	124	0	0	124
Op onder andere de volgende inkomstenposten zijn de ontvangsten hoger dan geraamd:				
• Leges (€ 27.000)				
• Verkoop grond (€ 29.000)				
• Doorberekende kosten brugbediening (€ 37.000)				
Minder BDU-gelden benodigd	-334	0	-334	0
De BDU middelen hangen samen met de BDU lasten minus BDU baten. De bijdragen aan gemeenten voor projecten, de bijdrage busbanen aan de gemeente Almere en de BDU-bijdragen in provinciale projecten worden gedekt uit BDU-gelden. Deze kosten waren in 2013 lager dan begroot, daarom is minder BDU-geld ingezet; dit geld blijft beschikbaar binnen de gereserveerde BDU-gelden.				
Overige kleine verschillen	-10	0	0	-10
Totaal	-220	0	-334	114

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(Bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
2.2.1 Mobiliteit	1.583	-128	1.455
2.2.2 Verkeersveiligheid	707	-315	391
2.2.3 Onderhoud provinciale wegen	16.168	-1.714	14.454
2.2.4 Onderhoud provinciale vaarwegen	5.767	-83	5.685
2.2.5 Investerings provinciale wegen	14.386	-6.353	8.033
2.2.6 Investerings provinciale vaarwegen	2.818	0	2.818
Totaal	41.429	-8.593	32.836

2.3 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
2.1 Openbaar vervoer	Lasten	32.673	31.683	37.615	37.399	216
	Baten	-30.857	-31.074	-36.911	-36.626	-284
	Saldo	1.816	609	704	772	-68
2.2 Mobiliteit	Lasten	37.453	42.228	43.740	41.428	2.312
	Baten	-8.660	-11.012	-8.813	-8.592	-221
	Saldo	28.793	31.215	34.927	32.836	2.091
Totaal programma 2	Lasten	70.126	73.910	81.355	78.827	2.528
Bereikbaarheid	Baten	-39.518	-42.086	-45.724	-45.218	-505
	Saldo	30.608	31.824	35.631	33.608	2.023

3 Economie

3.0 Inleiding

Het einde van de economische krimp is in zicht voor Flevoland. De regionale economie herstelt in 2014 naar verwachting sterker dan landelijk (1,2% groei in Flevoland, Nederland ruim 1%). Sterke bedrijvenclusters als de groothandel en de agrarische sector dragen hier via de export het meest aan bij. Daarnaast profiteert de provincie structureel van het stijgende inwoneraantal, dat per saldo voor meer bestedingen zorgt. Toch staat de regionale economie er niet op alle fronten gunstig voor. Zo heeft met name Almere last van de achterblijvende zakelijke dienstverlening en heeft de regionale arbeidsmarkt het met de hoge (jeugd)werkloosheid zwaar. Opvallend genoeg vormt de snel stijgende groep ouderen tegelijkertijd een groeimarkt⁵.

In 2013 is de financieel economische crisis nog zichtbaarder geworden in het Flevolandse werkloosheidscijfer, wat is gestegen van 8,0% in 2012 naar 10,9% in 2013. Daarmee is de werkloosheid in Flevoland hoger dan gemiddeld in Nederland: 6,4% in 2012 en 8,3% in 2013⁶. De stijgende werkloosheidscijfers zijn onder meer het gevolg van het feit dat Flevoland één van de weinige regio's is waar de beroepsbevolking nog groeit. De economische groei houdt die bevolkingsgroei niet helemaal bij. Daar komt bij dat Flevoland een jonge bevolking heeft. Er zijn dus relatief veel nieuwe instromers op de arbeidsmarkt. Bovendien zijn er relatief weinig oudere werknemers, dus is er ook minder uitstroom. Veel Flevolandse werknemers werken buiten de provincie.

In Flevoland heeft alleen de zorg in 2013 een noemenswaardige toename van het aantal banen laten zien. Verder is er vrijwel over de hele linie sprake van een afname. Het aantal starters ligt in 2013 9% hoger dan in 2012, terwijl dat in Nederland 12% meer is. Het aantal vestigingen is in 2013 in Flevoland 4,1% hoger dan een jaar eerder.

Ons uitgangspunt is dat het voor Flevoland onverkort belangrijk blijft, vast te houden aan de doelstelling de werkgelegenheidsgraad te verhogen van 70% nu naar 75% in 2015. Groei van de werkgelegenheid is van groot belang voor de kwaliteit van onze samenleving. Wij blijven streven naar een verhouding van 75 banen per 100 beroepspersonen in 2015. Om dit te realiseren stimuleren we de dynamiek van de economie in Flevoland door met subsidies en leningen innovatie bij het MKB te stimuleren, met speciale economische zones waarin regelgeving voor bedrijvigheid wordt gedereguleerd en door de inzet op multimodale bereikbaarheid.

De Europese programma's hebben een looptijd van meerdere jaren, waarbij pas aan het eind van de periode duidelijk wordt welke output is gerealiseerd. Hierdoor is het niet mogelijk om jaarlijks de gerealiseerde output aan te geven. Wanneer de Europese programma's zijn afgerond maken wij een uitgebreid evaluatierapport waarin de daadwerkelijk gerealiseerde output wordt afgezet tegen de geplande output⁷.

Programmaonderdelen

Het programma Economie omvat de programmaonderdelen Werkgelegenheid en Ontwikkeling en innovatie.

⁵ Economische Bureau ING: terugkeer van groei in verschiert voor Flevoland

⁶ CBS/Statline

⁷ De activiteiten die voortvloeien uit de Europese programma's zijn weergegeven binnen meerdere programma's/programmaonderdelen

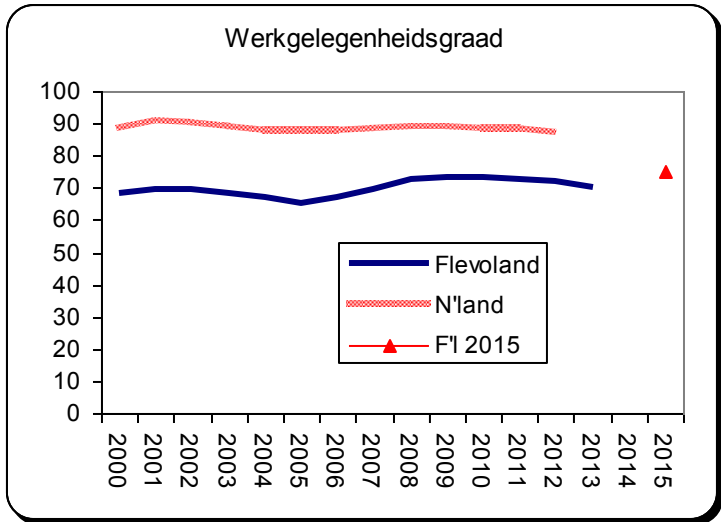
3.1 Werkgelegenheid

Maatschappelijk effect
Flevoland kenmerkt zich door een innovatieve economie en de werkgelegenheid is toegenomen.

Portefeuillehouder J.N.J. Appelman

Doelen uit Begroting 2013 De werkgelegenheid houdt gelijke tred met de groei van de beroepsbevolking.

Doelrealisatie De beroepsbevolking in Flevoland ligt in 2013 ongeveer op het niveau van 2012. De fulltime werkgelegenheid is in 2013 met 3,0% afgenomen. De parttime werkgelegenheid is ten opzichte van 2012 wel toegenomen, met 3,3%. De werkgelegenheidsgraad, dat is het aantal fulltimebanen als percentage van de beroepsbevolking, ligt in 2013 met 70,0% lager dan een jaar eerder (72,2%). Mede door de inspanningen in het kader van de Europese programma's leveren wij een bijdrage aan de werkgelegenheid in de provincie.

Activiteiten *MBO*
In 2013 is een aanjaagsubsidie verstrekt ter versterking van het middelbaar beroepsonderwijs in Lelystad. Voortbouwend op het gedachtegoed van de Roy Heiner Academy zijn dit schooljaar met steun van de provincie, de gemeente Lelystad en het bedrijfsleven twee unieke onderwijsprogramma's van start gegaan: 'Leren van Topsport' en 'Composietonderwijs'.

Voor een overzicht van activiteiten die in het kader van de Economische Agenda Flevoland zijn uitgevoerd, wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Innovatie en Ontwikkeling, met uitzondering van de activiteiten in het kader van het Operationeel Programma Kansen voor Flevoland die worden hieronder vermeld.

Operationeel Programma Kansen voor Flevoland
Tot en met 2013 is 95% van het totale EFRO-budget vastgelegd. Dit jaar zijn de volgende 5 projecten gecommiteerd (bedragen x € 1.000):

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
De lagere projectuitgaven zijn een gevolg van het spreiden van uitgaven over de verlengde projectperiode tot 1 juli 2014. De onderuitputting valt weg tegen de lagere baten.				
Uitvoering project loopt niet synchroon met de begroting	219	62	106	51
De raming van de projectfinanciering is gebaseerd op de door de begunstigde ingeschatte fasering van de investering/projectvoortgang. Uit de projectvoortgang bleek dat in een aantal gevallen de ingeschatte fasering van de uitvoering te optimistisch was. In de daarop volgende jaren wordt dit weer rechtgetrokken, waardoor de projecten toch binnen de programmaperiode (eind 2015) zijn afgerond. OP West Kansen voor Flevoland (incl. TMI) - € 219.000: dit verschil bestaat uit € 62.000 minder onttrekking aan de reserve Cofinanciering EU 2007-2013 en € 106.000 minder uit middelen van het Rijk en EFRO; het voordeel van € 51.000 ten gunste van het rekeningresultaat is ontstaan doordat meer uren uit de vaste formatie van het provinciale personeel kunnen worden gedeclareerd in de TMI-Regeling 2008-2013 dan aangenomen.				
<i>Technische verklaring</i>				
Afwikkelingsverschillen	45	0	0	45
Het bedrag van € 45.000 betreft vrijval van gereserveerde subsidie in verband met de BTW transparantie regeling.				
Toerekening apparaatslasten	879	0	0	879
De directe apparaatslasten met name door niet vervullen van vacatureruimte lager. Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.				
Overige kleine verschillen	-24	0	0	-24
Overige kleine verschillen doen zich voor bij vitale coalities, onderzoek en bevordering ondernemerbeleid.				
Totaal	1.304	62	291	951

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Verlenging project Noordvleugel Fast Forward	-185	0	-185	0
Evenals de lagere projectuitgaven zijn de bijdragen van de partners in het project lager als gevolg van de spreiding van de baten (en lasten) over de verlengde projectperiode (tot 1 juli 2014).				
Bijdrage uit Europese en Rijksmiddelen blijft achter door achterblijvende projectvoortgang	-106	0	-106	0
De raming van de verwachte bijdrage uit Europese en Rijksmiddelen is gebaseerd op de ingeschatte fasering van de investering/projectvoortgang van de begunstigde. Uit de realisatie bleek dat de projectvoortgang achterbleef bij deze inschattingen. Dit wordt in het merendeel van de gevallen gedurende de looptijd van de projecten weer ingelopen. Voor OP West Kansen voor Flevoland (incl. TMI) gaat het om € 106.000 minder baten.				
Overige kleine verschillen	28	0	0	28
Totaal	-263	0	-291	28

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
3.1.1 Werken en Economisch vestigingsklimaat	2.860	-214	2.645
3.1.2 Europese programma's	6.250	-2.953	3.298
Totaal	9.110	-3.167	5.943

3.2 Ontwikkeling en innovatie

Maatschappelijk effect

Flevoland kenmerkt zich door een innovatieve economie en de werkgelegenheid is toegenomen.

Maatschappelijk effect

Een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waar het goed leven, werken en recreëren is.

Maatschappelijk effect

Het bevorderen van de regionale economie door het bieden van een uitstekend vestigingsklimaat en productiemilieu.

Portefeuille- houder

J.N.J. Appelman

Doelen uit Begroting 2013

- Een stevige structuur en verbeterde concurrentiekracht van de Flevolandse economie.
- Vestiging van één of meer (inter)nationale bedrijven in Flevoland.
- Groei van 5% van de werkgelegenheid in de sector toerisme & recreatie.
- Gevarieerd, op de vraag afgestemd palet aan aantrekkelijke regionale en bovenregionale werklocaties.
- Het oppervlak ongebruikte bedrijventerreinen en kantorenlocaties neemt niet toe ten opzichte van 2012.

Doelrealisatie

- De economische structuur van regio's wordt in de "Regio Top 40" van de Rabobank jaarlijks gemeten, op basis van een aantal bedrijfseconomische kengetallen. Mede door de inspanningen in het kader van de Europese programma's leveren wij een bijdrage aan de economische structuur in de provincie. Of het doel om in 2013 de 7e plaats te behalen gerealiseerd is kan pas op termijn bepaald worden. Dit is afhankelijk van de ontwikkeling in andere regio's.
- In 2013 zijn in Flevoland zes projecten gerealiseerd, waarbij een achttal bedrijven betrokken is, waarvan zes internationale bedrijven. Dit heeft 194 arbeidsplaatsen opgeleverd.
- Jaarlijks laten wij de monitor Toerisme & Recreatie uitvoeren. In april 2014 worden de gegevens hiervan bekend. Uit de monitor 2013 (cijfers 2012) blijkt dat de werkgelegenheid in de sector Recreatie & Toerisme met 5% is toegenomen.
- Samenwerkingspartners zijn gevonden waarmee een strategie is vastgesteld. Er zijn ten minste vijf verkenningen en haalbaarheidsonderzoeken met partners naar nieuw business kansen opgestart.
- Er is een ruim aanbod aan diverse werklocaties, waarvoor echter nauwelijks vraag is. In 2013 was de inzet vooral gericht op de bestaande leegstand van bedrijfsruimtes.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het op oppervlakte terstond uitgeefbaar bedrijventerrein is in 2012 met 10% gegroeid, vooral door de uitbreiding van industrieterrein op de Vaart 4 in Almere.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van het Convenant Bedrijventerreinen 2010 - 2020 (Rijk, IPO, VNG): de rijksmiddelen voor herstructurering komen niet tot inzet door onvoldoende cofinanciering vanuit de regio; Na overleg met de gemeenten is in 2013 de beleidsregel Herstructurering herzien vanwege met name deze onhaalbare cofinanciering. De provincie is voortdurend in overleg met de gemeenten om herstructureringsplannen van de grond te krijgen. In 2013 zijn bij de gemeente aanvragen in voorbereiding met een subsidieverzoek van € 1,5 mln. (UP 2.6.2). • Flevolandse financieringsinstrumenten voor innovatief MKB zijn vernieuwd en hiervoor is € 1,5 mln. onttrokken aan de Investeringsagenda (Voorzieningen en Economie). Met de FLOO subsidie, de TMI-subsidie en de TMI-lening ondersteunen we projecten van innovatief MKB die zich richten op de thema's duurzame voedselproductie, gezond leven en schaarste van energie en grondstoffen (UP 3.1.0). • Wij hebben in 2013 uitvoering van het masterplan CompoWorld mede mogelijk gemaakt (UP 3.1.1.a). • CompoWorld is nu bijna twee jaar actief en inmiddels vol op stoom; het is bekend als hét voorbeeld van kennisvalorisatie en clustervorming in deze sector (UP 3.1.1.a). • In opdracht van de provincies Overijssel, Drenthe en Flevoland is eind 2013 een onderzoek gestart naar de aansluitingsmogelijkheden van het MKB bij de high end composieten-bedrijven. De resultaten moeten bijdragen aan een versterking van ons MKB en aan een versterkte samenwerking met de composietbedrijven in deze drie provincies. • Het Flevolandse cluster Gezondheid mens en dier, bestaande uit 20 bedrijven, kennisinstellingen en overheden, is erin geslaagd een gedragen meerjarige Uitvoeringsagenda 2014-2016 op te stellen (3.1.1.b). • Wij hebben opdracht gegeven voor het haalbaarheidsonderzoek "Digitale Pathologie" (UP 3.1.1.b). • Wij hebben het haalbaarheidsonderzoek "Sensor Based Farming" mede mogelijk gemaakt (UP 3.1.1.c). • Wij hebben opdracht gegeven voor de uitvoering van het haalbaarheidsonderzoek "Bioplastic uit aardappel" (UP 3.1.1.c). • Wij hebben de uitvoering van de eerste fase van het project e-OPTIMA, een samenwerkingsverband van 7 marktpartijen, mede mogelijk gemaakt (UP 3.1.1.c). • Wij hebben een inhoudelijke en financiële bijdrage verleend aan de voorbereiding van het 'Masterplan AgroFood Cluster Noordoostpolder (UP 3.1.1.c). • Wij hebben voorbereidingen getroffen voor een Uitvoeringsstructuur "Floriade Werkt" (UP 3.1.1.c). • Wij hebben een samenwerkingsovereenkomst tussen Provincie, gemeente Lelystad en Wageningen UR afgesloten (UP 3.1.1.c). • In verschillende overlegvormen is overleg gevoerd en afgestemd met de topteams van de topsectoren: Agro&Food, Life Sciences&Health en High Tech Systemen en Materialen (HTSM). • Wij hebben in het kader van de Metropoolregio Amsterdam samengewerkt met de provincie Noord-Holland en een groot aantal gemeenten om de economische structuur, de werkgelegenheid en de innovatiekracht van deze regio te versterken. • Wij hebben in het kader van de Noordvleugel samengewerkt aan de totstandkoming van de Economische Actieagenda Noordvleugel. • Er zijn in 2013 twee innovatiearena's georganiseerd die ondernemers en kennisinstellingen bij elkaar hebben gebracht (UP 3.1.1.e). • Met onze steun is gestart met de verkenning naar businesscoalities "Personalised Food" (UP 3.1.1.e). • Wij stemmen in MRA (PLABEKA) en IPO-verband de planning, voorraadbeheersing en (her)ontwikkeling van werklocaties voortdurend af.

- De actualisering van de Visie Werklocaties Flevoland is voorbereid in 2013 en zal, na goedkeuring door ons college, in 2014 worden uitgevoerd.
- Wij hebben in 2013 de ontwikkeling bevorderd van bovenlokale werklocaties van strategisch belang: Flevokust, Luchthaven Lelystad en bedrijventerrein OMAA.
- In 2013 hebben wij op basis van het werkgelegenheidsonderzoek de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Flevoland in de diverse sectoren in beeld gebracht.
- In rapportages en publicaties hebben wij resultaten van dataverzameling, analyses en onderzoeken gepresenteerd. Over onder meer de uitgifte van bedrijventerreinen (IBIS), de omvang van de werkloosheid en de loop van de (beroeps)bevolking. Steeds meer wordt daarbij digitale media ingezet.
- In de publicatie Economie en Arbeidsmarkt Flevoland 2012-2013 hebben wij de staat en de ontwikkeling van de Flevolandse economie en arbeidsmarkt in beeld gebracht en aan een nadere analyse onderworpen. De publicatie is openbaar en staat op de site van de provincie. In het themahoofdstuk is in het bijzonder aandacht geschonken aan de voedsel- en voedingsindustrie, één van de belangrijke motoren van de Flevolandse economie. Agribusiness is een van de clusters in de Economische Agenda 2012-2015.
- Wij monitoren uitgifte versus voorraadvorming en toetsen aan Afsprakenkader Bedrijventerreinen Flevoland in de jaarlijkse voortgangsrapportage.

Toerisme & recreatie

- Er is overleg gevoerd met verschillende partijen in het kader van IFA-2, dit heeft niet tot resultaat geleid vanwege het gebrek aan cofinanciering.
- Voor het projectplan “de parel oppoetsen” ligt de subsidieaanvraag voor. Daarnaast wordt nog geanticipeerd in projecten die in de initiatiefase zitten, onder andere hippische campus en voorsterbos.
- Wij hebben een start gemaakt van het project ‘Nationaal Evenemententerrein’ in Biddinghuizen.
- Uiterlijk 14 weken na afloop van het jaar 2013 stelt NORT Flevoland haar evaluatie op voor het verduurzamen van de toeristisch-recreatieve sector in Flevoland.
- Wij hebben geparticipeerd in het project en de campagne “Amsterdam bezoeken, Holland zien”.

Interreg IV

De volgende projecten zijn in 2013 uitgevoerd:

- Regions4GreenGrowth (het verder aanscherpen van het energiebeleid in dertien Europese regio’s);
- Smart Europe (het vergroten van de marktpositie van MKB-bedrijven in elf Europese regio’s); in 2013 is deelgenomen aan Peer Reviews in Mid Zweden, Maramures (Roemenië), Venetië en West Griekenland;
- GreenInfraNet (het versterken van de biodiversiteit in natuurnetwerken in combinatie met landbouw, stedelijke ontwikkeling, transport, recreatie en klimaatontwikkeling in elf Europese regio’s).

Zowel voor Regions4GreenGrowth als Smart Europe is de peer review-methodiek verder ontwikkeld en zijn alle 24 geplande peer reviews nu uitgevoerd. Naar aanleiding van de peer reviews zijn in 7 regio’s beleidsverbeteringen doorgevoerd.

Dankzij de samenwerking met Eurisy hebben wij in Flevoland een workshop over satellietinformatie en precisielandbouw georganiseerd.

GreenInfraNet heeft verschillende uitwisselingsbijeenkomsten over het behoud van biodiversiteit georganiseerd en is bezig een kennisnetwerk te ontwikkelen in samenwerking met de Europese Commissie.

Naast de reeds lopende projecten is de provincie partner geworden in het Interreg IVB project TransNetAero. Dankzij de participatie in dit project hebben twee Flevolandse

	<p>bedrijven een werkbezoek aan Engelse bedrijven kunnen afleggen.</p> <p><i>Visserijfonds, As-4, duurzame ontwikkeling visserijgebieden (OP-Vis)</i></p> <p>In 2013 heeft een extra tenderopenstelling plaatsgevonden onder de regeling “Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden”, de zogenaamde As-4 onder het Europees Visserijfonds 2007-2013 (EVF). De openstelling heeft 20 aanvragen opgeleverd. Ten aanzien van het nieuwe Visserijfonds (Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij 2014-2020; EFMZV) is de besluitvorming door het Europees Parlement c.q. de Europese Commissie nog niet afgerond. Dit heeft geleid tot een vertraging in de voorbereidingen met betrekking tot het opstellen van het Operationeel Programma voor de nieuwe programmaperiode.</p>
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben in overleg met de gemeenten de voorwaarden voor het Provinciaal Herstructureringsprogramma aangepast: de beleidsregel bevat nu een cofinancieringsratio met 50% door de gemeente bij te dragen en de inhoudelijke criteria zijn gewijzigd. • In 2013 is het onderzoek 2013 naar de informele werklocaties afgesloten en daar uit is geconcludeerd om de Visie Werklocaties Flevoland te actualiseren. De uitvoering is verplaatst naar 2014. Dit moet leiden tot aanpassing van de gemeentelijke Visie Werklocaties en vervolgens tot het beperken van het overschot aan werklocaties. • Gemeente Lelystad en provincie Flevoland bereiden de multimodale overslag Flevokust bij Lelystad voor om vanaf 2014 ontwikkeld te worden. Eind 2013 heeft de Gemeenteraad van Lelystad besloten om de Flevokust (in huidige vorm) niet aan te leggen. De provincie heeft voornamelijk het initiatief overgenomen en onderzoekt mogelijkheden om alsnog tot realisatie te komen. • Er is zowel ambtelijk (4 maal) als bestuurlijk (2 maal) overleg geweest met relevante spelers omtrent de stand van zaken en economische verwachtingen binnen het toeristisch recreatieve veld (onder andere brancheorganisaties en de grote attractie-aanbieders als Bataviastad, Walibi en de Eemhof). We verwachten de cijfers over 2013 van de groei-doelstelling recreatie en toerisme in het voorjaar 2014.

Doelen uit Begroting 2013	Duidelijkheid geven over de financiële en inhoudelijke beleidskaders voor ontwikkelingen die de economische structuur van het landelijk gebied beïnvloeden.
----------------------------------	---

Doelrealisatie	Zie voor de doelrealisatie paragraaf 1.1. Omgevingsbeleid onder het kopje ‘Vitaal Platteland’.
Activiteiten	Zie voor de activiteiten paragraaf 1.1. Omgevingsbeleid onder het kopje ‘Vitaal Platteland’.
Risico's	Zie voor de risico's paragraaf 1.1. Omgevingsbeleid onder het kopje ‘Vitaal Platteland’.

Middelen

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
3.2 Ontwikkeling en innovatie	lasten	-1.535	1.880	1.791	1.535	256
	batens	-	-	-300	-300	-
	saldo	-1.535	1.880	1.491	1.235	256

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten **159** **0** **0** **159**

De vacatureruimte is in 2013 niet ingevuld. Dit is opgelost met externe inhuur. Per saldo zijn de directe apparaatslasten lager.

Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Afwikkelingsverschillen **28** **0** **0** **28**

Door de vaststelling van de subsidie Creatieve Industrie Flevoland is een bedrag vrijgevalen van € 28.000.

Overige kleine verschillen **69** **0** **0** **69**

Het betreft onderuitputting op actieplan recreatie en toerisme, versterking economische clusters en projecteninnovatie.

Totaal **256** **0** **0** **256**

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
3.2.1 Economische clusters	1.535	-300	1.235
Totaal	1.535	-300	1.235

3.3 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
3.1 Werkgelegenheid	Lasten	9.350	10.787	10.414	9.110	1.304
	Baten	-3.369	-2.688	-3.430	-3.167	-263
	Saldo	5.982	8.098	6.984	5.943	1.041
3.2 Ontwikkeling en innovatie	Lasten	-1.535	1.880	1.791	1.535	256
	Baten	0	0	-300	-300	0
	Saldo	-1.535	1.880	1.491	1.235	256
Totaal programma 3	Lasten	7.816	12.666	12.205	10.645	1.560
Economie	Baten	-3.369	-2.688	-3.730	-3.467	-263
	Saldo	4.447	9.978	8.475	7.178	1.297

4 Samenleving

4.0 Inleiding

Het programma Samenleving heeft in 2013 in het teken gestaan van de implementatie van de herijking van het provinciale profiel op sport, cultuur en (jeugd-)zorg. De herijkte sportnota 'Sportbeleid dat rendeert', het beleidskader voor zorg, zorginnovatie en herijkt sociaal beleid 'Een nieuw verzorgd Flevoland' en de nota 'Sturen op Voorzieningen' zijn begin 2013 door Provinciale Staten vastgesteld. De uitvoering van deze nota's is daarna direct ter hand genomen.

De wettelijke taak op het gebied van de jeugdzorg is in 2013 goed uitgevoerd. Eind 2013 is het, naar verwachting laatste, Uitvoeringsprogramma vastgesteld. De transitie van de jeugdzorg naar de gemeentes ligt op schema. Ondanks een verdere stijging van de vraag naar jeugdzorg is het gelukt de wachtlijsten voor jeugdzorg te voorkomen. Er zijn dus steeds meer kinderen voor hetzelfde geld geholpen. De jeugdzorg was van goede kwaliteit. Daarnaast is in het kader van de aanstaande decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten, bestuurlijke overeenstemming bereikt met de zes Flevolandse gemeenten over de gezamenlijke uitgangspunten voor deze transitie jeugdzorg.

Programmaonderdelen

Onder het programma Samenleving zijn de programmaonderdelen Samenleving en Voorzieningen, Jeugdzorg en Cultureel erfgoed en Culturele infrastructuur opgenomen.

4.1 Samenleving en Voorzieningen

Maatschappelijk effect

Flevoland kent een kwalitatief en kwantitatief toereikend of passend voorzieningenniveau.

Maatschappelijk effect

Flevoland onderscheidt zich met sporten die bijdragen aan haar economische ontwikkeling en identiteit.

Portefeuille- houder

J. Lodders

Voorzieningen

Doelen uit Begroting 2013

De notitie Sturen op voorzieningen (2012 in wording) is vertaald in de Omgevingsagenda en de Investeringsagenda ter versterking van het Flevolandse voorzieningenniveau.

Doelrealisatie

Het thema 'Voorzieningen' heeft een eigen plek gekregen in de omgevingsagenda.

Activiteiten

- We hebben in samenwerking met onder andere gemeenten en marktpartijen gewerkt aan verschillende projecten/ projectideeën voor het versterken of uitbreiden van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport, onderwijs en zorg&welzijn. De projecten voor cultuur, sport en zorg&welzijn zijn opgestart. Deze zullen naar verwachting begin 2014 voor besluitvorming worden voorgelegd (UP 6.7.2).
- Door middel van de Flevolandse zorginnovatiewedstrijd Betere Zorg? Mijn Idee! ,het zorginnovatieplatform en onze opdracht aan CMO Flevoland en de OMFL hebben we in 2013 innovaties in zorg en welzijn aangejaagd (UP 3.1.1d).

	<ul style="list-style-type: none"> • Er is in 2013 geen nieuwe monitor van het voorzieningenniveau gemaakt, omdat jaarlijks niet veel wijzigt. Het maken van de monitor is doorgeschoven naar volgend jaar als afsluiting van deze collegeperiode. • We hebben in 2013 aan onze zorgplicht voor het bekostigen van een regionale omroep voldaan.
Risico's	De verwachte risico's van onvoldoende aansluiting bij de investeringsagenda dan wel het ontbreken van financieringsarrangementen, hebben zich in 2013 niet voorgedaan. Verschillende projecten voor het versterken of uitbreiden van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en zorg&welzijn zijn opgestart maar nog niet in de fase dat er projectsubsidies zijn gehonoreerd.

Sport

Doelen uit Begroting 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Eén of meer kernsporten zijn bepaald. • Subsidiecriteria economische effecten sportevenementen zijn vastgesteld. • Tenminste één (kern)sportevenement is mede gesubsidieerd. • Het sportbeleid maakt onderdeel uit van de omgevingsagenda. • Verdere bezuinigingen bij Sportservice Flevoland zijn doorgevoerd conform de meerjarenplanning.
----------------------------------	--

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Met het vaststellen van de sportnota zijn kernsporten triatlon en watersport bepaald. • Met het vaststellen van de sportnota zijn de subsidiecriteria vastgesteld. • Van de kernsport triatlon is de "Challenge Almere - Amsterdam" in 2013 mede gesubsidieerd. • Het sportbeleid maakt onderdeel uit van de omgevingsagenda. • Bezuinigingen bij Sportservice Flevoland zijn doorgevoerd conform de meerjarenplanning.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van het sportbeleid is voor een groot deel verzorgd door Sportservice Flevoland. • We hebben het sportbeleid geactualiseerd vanuit economisch perspectief (UP 4.3.1). • We hebben de afbouw van de subsidie aan Sportservice Flevoland voorbereid (UP 4.3.2). • In nauw overleg met Rijk, regio en gemeente Almere hebben wij een bijdrage geleverd aan het programma Sport binnen het IAK Almere. • Wij hebben een bijdrage geleverd aan het IFA 2 projectidee Almere kenniscentrum Talent (AKT). • Twee regionale trainingscentra (RTC's) zijn geïntegreerd in een sportief bovenlokaal (sport)evenement (watersport en triatlon). • We hebben de gehandicaptensport gefaciliteerd door realisatie van een steunfunctie gehandicaptensport. • De inspanningen binnen het sportbeleid zijn gemonitord en geëvalueerd. De resultaten en effecten van de inspanningen zijn in beeld gebracht. We monitoren en evalueren inspanningen: de resultaten en effecten van de provinciale inspanningen op het terrein van sport worden jaarlijks in beeld gebracht. • Samen met sportbonden, gemeente, aanbieders en provincie is het meerjaren-programma "Flevoland = triatlon" vastgesteld en een intentieverklaring ondertekend door gemeente Almere, de triatlonbond en provincie Flevoland. • In co creatie met sportbonden, gemeenten en provincie wordt samengewerkt om tot een meerjarenprogramma "Flevoland = watersport" te komen. De intentieverklaring is ondertekend door gemeente Lelystad, de Koninklijke watersportverbond en provincie Flevoland.

Risico's	Om te voorkomen dat Sportservice Flevoland niet in staat is de transitie als gevolg van ombuigingen te realiseren, wordt nadrukkelijk de mogelijkheid tot intensieve samenwerking met Toerisme Flevoland onderzocht. Door synergieversterking binnen Toerisme, Recreatie & Sport (vrijtijdseconomie) kunnen de activiteiten van Sportservice Flevoland doorgang blijven vinden.
-----------------	---

Samenleving

Doelen uit Begroting 2013	De nieuwe rol van de provincie in het sociale domein is vastgesteld. Daarbij is vanuit de economische invalshoek de innovatie in de zorg uitgewerkt en de koppeling met de omgevingsagenda is gelegd.
----------------------------------	---

Doelrealisatie	Begin 2013 is het beleidskader voor zorg, zorginnovatie en herijkt sociaal beleid 'een nieuw verzorgd Flevoland' door Provinciale Staten vastgesteld. Dit heeft een eigen plek binnen de omgevingsagenda gekregen.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Door middel van de Flevolandse zorginnovatiewedstrijd Betere Zorg? Mijn Idee!, het zorginnovatieplatform en onze opdracht aan CMO Flevoland en de OMFL hebben we in 2013 innovaties in zorg en welzijn aangejaagd (UP 3.1.1.d). • De subsidies zijn conform plan afgebouwd of beëindigd (UP 4.1.5).
Risico's	De verwachte risico's van onvoldoende kansrijke innovatieprojecten of onvoldoende kansrijke vitale coalities hebben zich in 2013 niet voorgedaan. Naast de drie winnende innovatie ideeën van de Zorginnovatiewedstrijd is in vitale coalitie een bijdrage geleverd aan twee andere zorginnovatieprojecten waar ook marktpartijen bij betrokken zijn.

Doelen uit Begroting 2013	Verdere bezuinigingen bij de steunfuncties zijn doorgevoerd conform de meerjarenplanning.
----------------------------------	---

Doelrealisatie	De bezuinigingen zijn bij de verschillende steunfuncties conform planning doorgevoerd.
Activiteiten	De afbouw van subsidie aan CMO Flevoland is verdeeld over de jaren 2013 en 2014. In 2013 is de beoogde vermindering van subsidie doorgevoerd (UP 4.1.4). De taken van CMO zijn in hun jaarplan zichtbaar gekoppeld aan de provinciale doelen op het gebied van innovatie in welzijn en zorg.
Risico's	De verwachte risico's van instellingen die onvoldoende in staat blijken om de inhoudelijke en financiële ombuiging te realiseren hebben zich niet voorgedaan. Door intensief contact te onderhouden met CMO Flevoland is de inhoudelijke koers van CMO aan blijven sluiten met de provinciale doelen.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
4.1 Samenleving en voorzieningen	lasten	13.795	13.172	13.343	13.152	191
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	13.795	13.172	13.343	13.152	191

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Uitstel bestedingen zorginnovatiewedstrijd en versterken voorzieningen. **88** **0** **0** **88**

De zorginnovatiewedstrijd ‘Beter Zorg Mijn Idee’ is een project dat over meerdere jaren loopt.

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten **56** **0** **0** **56**

Kapitaallasten **-19** **0** **0** **-19**

Overige kleine verschillen **66** **0** **0** **66**

Totaal **191** **0** **0** **191**

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
4.1.1 Samenleving en voorzieningen	9.008	0	9.008
4.1.2 Provinciale steunfuncties	4.144	0	4.144
Totaal	13.152	0	13.152

4.2 Jeugdzorg

Maatschappelijk effect

Flevolandse jongeren krijgen tijdens de voorbereiding op de overdracht van de jeugdzorg naar de gemeenten adequate zorg.

Portefeuille- houder

M.J.D. Witteman

Doelen uit Begroting 2013

- De continuïteit en kwaliteit van de Flevolandse jeugdzorg is gewaarborgd tot op het moment van de transitie.
- Alle Flevolandse jongeren met een wettelijke aanspraak op jeugdzorg, ontvangen deze zorg binnen negen weken na indicatie door Bureau Jeugdzorg, behalve als dit bureau langer wachten verantwoord vindt. In crisissituaties is opvang en zorg onmiddellijk beschikbaar.
- Jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen worden uitgevoerd.
- Een provinciale bijdrage is geleverd aan een transitieplan voor een regionaal te regelen jeugdzorg, conform landelijke afspraken.

Doelrealisatie

- Het aantal cliënten in de Flevolandse jeugdzorg is in 2013 gedaald met 2,5% ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit is opvallend omdat dit aantal in de voorafgaande jaren steeds groeide.
- De kwaliteit en continuïteit van de jeugdzorg is in 2013 gewaarborgd. Of de continuïteit en kwaliteit tot het moment van de transitie behouden blijft, is afhankelijk van de uitwerking van de met gemeenten gemaakte overgangsafspraken.
- Er zijn geen wachtlijsten in de Flevolandse jeugdzorg. Alle Flevolandse jongeren met een wettelijke aanspraak op jeugdzorg ontvingen deze zorg binnen negen weken na indicatie door Bureau Jeugdzorg. In crisissituaties is onmiddellijk opvang en zorg geregeld.
- Alle door de rechter opgelegde jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen zijn uitgevoerd.
- De provincie heeft actief bijgedragen aan een soepele transitie, onder meer door 3% van het budget jeugdzorg vervroegd onder nominaal opdrachtgeverschap van gemeenten te zetten. Er zijn afspraken gemaakt dit te verhogen tot 10% in 2014.

Activiteiten

- Wij hebben een op de vraag afgestemd zorgaanbod ingekocht bij drie in Flevoland werkzame jeugdzorgaanbieders (Vitree, LSG-Rentray en Triade), en bij gespecialiseerde landelijk werkende instellingen (WSG, Leger des Heils, Hoenderloo groep).
- Wij hebben met deze aanbieders afspraken gemaakt over het leveren van doeltreffende en doelmatige zorg. Dit is gemonitord met behulp van prestatie-indicatoren, transparante kostprijzen.
- Wij hebben Bureau jeugdzorg gesubsidieerd en gezorgd dat het Bureau zich houdt aan de landelijk geldende eisen en normen met betrekking tot hun taken.
- Wij hebben 3% van het jeugdzorgbudget beschikbaar gesteld voor proeftuinen, waar vervroegd en op initiatief van gemeenten volgens de nieuwe werkwijze wordt gewerkt; hierdoor is de instroom in de geïndiceerde zorg gedaald.
- Onder bepaalde voorwaarden mocht enkelvoudige ambulante zorg zonder Bureau Jeugdzorg indicatie worden gegeven. Van deze mogelijkheid is in 2013 geen gebruik gemaakt. Dit kwam omdat de vraag en het aantal indicaties voor enkelvoudige ambulante zorg sterk daalde als gevolg van strenger indiceren door het Bureau

	<p>Jeugdzorg en door het vroegtijdig aanpakken van problematiek in de 'proeftuinen', waarbij medewerkers uit de gespecialiseerde jeugdzorg werden ingezet op scholen of bij vrijwilligerswerk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij leveren op uitnodiging van gemeenten kennis en deskundigheid, onder meer in de vorm van workshops en stages. De provincie is deelnemer in het 'partijenoverleg transitie jeugdzorg' (ambtelijk en bestuurlijk) en levert een actieve bijdrage hierin. Enkele provinciale medewerkers zijn werkzaam bij gemeenten en het Bureau Jeugdzorg. • Wij hebben gemeenten voorzien van informatie die helpt bij de voorbereidingen op de overdracht van de jeugdzorg.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Een onverwacht grote vraag naar jeugdzorg die het aanbod ver overstijgt. Dit risico heeft zich niet voorgedaan. • Onvoorziene vertraging bij het landelijke wetgevingsproces, waardoor onzekerheid bestaat over de uitvoering van de transitie jeugdzorg. Anders dan voorzien is het wetgevingsproces nog niet afgerond. Dit leidt tot onzekerheid bij het Bureau jeugdzorg en de aanbieders van jeugdzorg. Dit had echter geen effect op de uitvoering in 2013. • Langdurige onzekerheid over de wijze waarop bovenlokaal te organiseren jeugdzorg door gemeenten wordt vormgegeven. Deze onduidelijkheid bestaat inderdaad. Dit had geen effect op de uitvoering in 2013. • Gemeentelijke bezuinigingen op preventief jeugdbeleid. Dit risico heeft zich niet voorgedaan. • Intergemeentelijk samenwerking op het gebied van jeugd stagneert. Dit risico heeft zich niet voorgedaan.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
4.2 Jeugdzorg	lasten	48.850	47.389	49.528	48.553	975
	baten	-45.425	-44.238	-46.121	-45.479	-642
	saldo	3.425	3.151	3.407	3.074	333

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Minder subsidieverlening aan landelijke werkende instellingen 220 0 220 0

In 2013 was de provincie vrij om jeugdzorg op basis van de daadwerkelijke vraag in te kopen, omdat de budgetgarantie slechts één jaar gold (2012).

Minder vraag op buitenregionale zorg als gevolg van afschaffing 10% regeling 204 0 204 0

De zorgaanbieders hebben minder beroep gedaan op aanvullende middelen uit het noodfonds voor crisissituaties.

Geen ontwikkeling beleidsinformatie jeugdzorg bij Flevolandse jeugdzorginstellingen 120 0 120 0

Wij hebben in verband met de transitie van de jeugdzorg en daarmee de overdracht van de jeugdzorg

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

naar gemeenten, geen invulling meer gegeven aan dit thema.

Technische verklaring

Vrijval voorzieningen personeel van derden	89	0	0	89
---	-----------	----------	----------	-----------

Wij hebben een bedrag uit de voorziening 'rechten personeel van derden' laten vrijvallen, omdat bureau Jeugdzorg nog 1 persoon in dienst heeft waarop de regeling van toepassing is.

Toerekening apparaatslasten	200	0	0	200
------------------------------------	------------	----------	----------	------------

De apparaatslasten zijn lager met name door de doorwerking van de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3).

Overige kleine verschillen	142	0	98	44
-----------------------------------	------------	----------	-----------	-----------

Vooruitlopend op de overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten, zijn we terughoudend geweest op diverse uitgaven wat het verschil voornamelijk veroorzaakt.

Totaal	975	0	642	333
---------------	------------	----------	------------	------------

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Rijksmiddelen zorgaanbod	-642	0	-642	0
---------------------------------	-------------	----------	-------------	----------

Als gevolg van doelmatiger inkopen is niet het volledige rijksbudget besteed. De resterende middelen zijn toegevoegd aan de balanspost vooruitontvangen doeluitkering jeugdzorg.

Totaal	-642	0	-642	0
---------------	-------------	----------	-------------	----------

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
4.2.1 Jeugdzorg	47.748	-45.479	2.269
4.2.2 Jongerenbeleid	804	0	804
Totaal	48.553	-45.479	3.074

4.3 Cultureel erfgoed en Culturele infrastructuur

<p>Maatschappelijk effect Flevoland heeft een sterke eigen culturele identiteit.</p>

<p>Portefeuillehouder</p>	<p>J. Lodders</p>
----------------------------------	-------------------

<p>Doelen uit Begroting 2013</p>	<p>Het cultureel erfgoed is beschermd en gedeeltelijk beleefbaar gemaakt in aansluiting met projecten op het gebied van infrastructuur, toerisme en recreatie, natuur, cultuureducatie en landschapskunst.</p>
---	--

<p>Doelrealisatie</p>	<p>De wettelijke taken op het gebied van cultureel erfgoed zijn uitgevoerd. Het beleefbaar maken van het Flevolands erfgoed heeft geleid tot een nieuwe inrichting van het Kotterbos naar aanleiding van de archeologische vondsten, de opgravingen van het scheepswrak in Dronten door de International Fieldschool for Maritime Archaeology (IFMAF), mooie tentoonstellingen in Nieuw Land en andere projecten.</p>
<p>Activiteiten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de wettelijke taken op het gebied van archeologie en monumenten uitgevoerd. • Wij hebben met Nieuw Land afspraken gemaakt over de vier erfgoedthema's zoals opgenomen in de Cultuurnota 2012-2016. • Voor Erfgoedpark Batavialand wordt een nieuwe gemeenschappelijke regeling voor de archieffunctie ontworpen. • Er is opdracht verstrekt om tot aanscherping te komen van ons monumenten- en archeologiebeleid.
<p>Risico's</p>	<p>De verwachte risico's dat wij geen gehoor zouden ontvangen bij de uitoefening van onze toezichthoudende rol bij de wettelijke taken en vertragingen zouden ondervinden bij realisatie van de ombuigingsdoelstellingen hebben zich niet voorgedaan in 2013, behoudens het bezwaar van Nieuw Land dat ongegrond is verklaard.</p>

<p>Doelen uit Begroting 2013</p>	<p>Er zijn bovenlokale, culturele voorzieningen die voldoen aan de behoefte van Flevolandse en uitdrukking geven aan het karakteristieke van onze provincie voor bezoekers.</p> <p>Met de steunfuncties zijn prestatieafspraken gemaakt, inclusief de monitoring van de resultaten op basis van de Cultuurnota 2013 - 2016.</p> <p>We passen de nieuwe beleidsregel Podiumkunsten toe.</p> <p>Er is duidelijkheid over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de positie van de provincies in de Mediawet; • de realisatie van het 7e landschapskunstwerk in de Noordoostpolder; • de rol en positie van de provincie in de ontwikkeling van Erfgoedpark Batavialand; • de inzet van incidentele middelen voor transformatie naar een toekomstbestendig wetenschappelijke steunfunctie (WSF).
---	--

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een nieuwe bovenlokale culturele voorziening gerealiseerd in het provinciaal expertisecentrum cultuureducatie. • Prestatie afspraken zijn gemaakt en opgenomen in de beschikkingen van de steunfuncties. Monitoring hiervan vindt jaarlijks plaats bij de subsidieverantwoording (kwantitatief) en bij de evaluatie van de cultuurnota in 2015 (kwalitatief). • De nieuwe regeling podiumkunsten is toegepast, geëvalueerd en bijgesteld. • de bekostiging voor de regionale omroep is per 1 januari 2014 overgedragen aan het Rijk. • Twee kunstenaars maken een schetsontwerp voor het 7e landschapskunstwerk. • Erfgoedpark Batavialand heeft een Raad van Toezicht en een nieuwe GR voor de archief functie wordt ontworpen door de partners. • De Wetenschappelijke Steunfunctie (WSF) heeft een businesscase gemaakt en deze wordt in de komende maand besproken met verschillende partijen. Aan de hand van die gesprekken wordt verdere actie ondernomen.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Twee locaties zijn geselecteerd voor het 7e landschapskunstwerk. Tevens is opdracht verleend aan twee kunstenaars tot het maken van een, bij de locatie, passend schetsontwerp (UP 4.5.6). • Wij hebben museum De Paviljoens opdracht gegeven om Flevoland als provincie van de landschapskunst te promoten. • De opdracht aan de steunfuncties cultuureducatie, amateurkunst, archeologie & monumenten en bibliotheken is conform de cultuurnota aangepast. • De bezuinigingen bij de steunfuncties zijn conform de meerjarenplannen doorgevoerd. • Het podiumkunstbeleid is teruggebracht tot één beleidsregel.
Risico's	<p>De opgenomen risico's, hieronder beschreven, hebben zich in 2013 niet voorgedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het oplopen van vertraging in de uitvoering van afspraken met organisaties, omdat er geen overeenstemming wordt bereikt over de te leveren prestaties; • De druk op de beschikbare middelen hoger is, omdat andere overheden zich financieel terugtrekken; • Provincies minder ruimte krijgen binnen de Mediawet voor zeggenschap over de besteding van hun middelen.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
4.3 Cultureel erfgoed en	lasten	4.574	3.802	4.058	3.725	333
Culturele infrastructuur	baten	-454	0	-36	-39	3
	saldo	4.120	3.802	4.023	3.687	336

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Onderhoud monumenten 39 39 0 0
 Er is minder uitgegeven op onderhoud monumenten doordat er minder subsidie is aangevraagd en enkele aanvragen zijn doorgeschoven naar 2014. Het saldo is gestort in de reserve monumentenzorg.

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 137 0 0 137

De apparaatslasten zijn lager met name door de doorwerking van de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3).

Overige kleine verschillen 157 0 0 157

Op diverse begrotingsposten doet zich onderuitputting voor van in totaal € 157.000. Dit betreft onder andere de posten Salaris- en apparaatslasten € 35.000, aankoop kunst € 26.000, speerpunt Landschapskunst € 34.000 en cultuurparticipatie / -educatie met kwaliteit € 19.000.

Totaal	333	39	0	294
---------------	------------	-----------	----------	------------

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Overige kleine verschillen 3 0 0 3

Totaal	3	0	0	3
---------------	----------	----------	----------	----------

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
4.3.1 Cultureel erfgoed	2.440	-36	2.404
4.3.2 Kunstuitingen	1.285	-3	1.282
Totaal	3.725	-39	3.687

4.4 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
4.1 Samenleving en voorzieningen	Lasten	13.795	13.172	13.343	13.152	190
	Baten	0	0	0	0	0
	Saldo	13.795	13.172	13.343	13.152	190
4.2 Jeugdzorg	Lasten	48.850	47.389	49.528	48.553	975
	Baten	-45.425	-44.238	-46.121	-45.479	-642
	Saldo	3.425	3.151	3.407	3.074	333
4.3 Cultureel erfgoed en Culturele infrastructuur	Lasten	4.574	3.802	4.058	3.725	333
	Baten	-454	0	-36	-39	3
	Saldo	4.120	3.802	4.023	3.687	336
Totaal programma 4 Samenleving	Lasten	67.219	64.364	66.930	65.431	1.499
	Baten	-45.879	-44.238	-46.157	-45.518	-639
	Saldo	21.340	20.125	20.772	19.913	860

5 Investeringsagenda

5.0 Inleiding

In 2013 is de Investeringsagenda 2013-2022 opgesteld en gelijktijdig met de Programmabegroting 2014 beschikbaar gesteld aan Provinciale Staten. Deze biedt inzicht in het totaal van de voorgenomen provinciale investeringen in genoemde periode, met uitzondering van investeringen in de bedrijfsvoering.

De agenda wordt samen met andere publieke en private partijen op basis van co-creatie en cofinanciering verder ontwikkeld en uitgevoerd. Hier ligt ook een relatie met de Flevolandse Agenda.

De uitvoering van de Investeringsagenda kan in de toekomst nadelige gevolgen ondervinden van de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF), die in 2014 in werking is getreden. Deze wet legt beperkingen op met betrekking tot het zogenaamde EMU saldo (zie voor nadere uitleg IV Jaarstukken, paragraaf 2.3 onderdeel C). Bij de programmering worden de beperkingen van de Wet HOF betrokken.

Programmaonderdelen

Het programma Investeringsagenda omvat de programmaonderdelen Nieuwe Natuur, Zuidelijk Flevoland, Noordelijk Flevoland, Markermeer/IJmeer, Luchthaven Lelystad/OMALA, Duurzame Energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland, p-MJP en Multimodale Overslaghaven Flevokust.

5.1 Nieuwe Natuur

Ten opzichte van de Programmabegroting 2013 zijn - via de Tussenbalans 2013- maatschappelijke effect, doelen en activiteiten van dit programmaonderdeel bijgesteld. Deze vormen het uitgangspunt voor deze verantwoording.

Maatschappelijk effect

De realisatie van nieuwe natuur die de kwaliteit van de woon- en leefomgeving verbetert, met een maximale benutting van de ecologische en economische potenties.

Portefeuillehouder

J.N.J. Appelman

Doelen uit Begroting 2013

Wij willen de aangegane compensatieverplichtingen realiseren en bijdragen aan de vergroting van de natuurdiversiteit en beleefbaarheid van de natuur in Flevoland waarbij de kosten voor de inwoners van Flevoland niet toenemen.

Wij komen via een adaptief proces tot een programma nieuwe natuur in Flevoland dat bijdraagt aan het streven naar een diverse en toegankelijke natuur.

Doelrealisatie

Provinciale Staten hebben het programma Nieuwe Natuur in Flevoland opengesteld. In dit kader worden de compensatieverplichtingen meegenomen.

Activiteiten

- 6 februari 2013 is het rapport over het open plan proces gepresenteerd en toegelicht door Prof. R. Bekker.
- Op 20 maart 2013 is het rapport over het open plan proces besproken in Provinciale Staten waarbij bij motie ons college de opdracht heeft gekregen een programma nieuwe natuur op te stellen.
- Op 16 oktober 2013 is het Programma Nieuwe Natuur vastgesteld door Provinciale Staten.

	<ul style="list-style-type: none"> Medio juni 2013 is een perceelgedeelte (ca. 0,5 ha) verkocht.
Risico's	Door de instemming van het Rijk met het vaststellen van het Programma Nieuwe Natuur zijn de financiële risico's in belangrijke mate teruggebracht. De schadeclaims blijven tot nu toe beperkt tot minder dan de geraamde € 2,5 mln.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
5.1 Nieuwe Natuur	lasten	2.972	2.659	2.974	2.478	496
	batens	-239	-250	-980	-948	-32
	saldo	2.732	2.409	1.994	1.530	464

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Lagere vergoeding advieskosten boeren door uitblijven aanvragen en latere afhandeling 67 67 0 0

Er is in 2012 een regeling open gesteld voor de vergoeding van door de boeren gemaakte advieskosten voor grondverwervingstrajecten die wel zijn opgestart maar niet tot daadwerkelijke verwerving hebben geleid. In 2013 is minder gebruik gemaakt van de regeling dan verwacht en zijn enkele aanvragen gemotiveerd afgewezen. Dit leidt ook tot een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Omgevingsplan. Een aantal aanvragen zal in 2014 worden afgewikkeld.

Lagere proceskosten door verschuiving naar 2014 43 43 0 0

Met de vaststelling in 2013 van het Plan van Aanpak voor het programma Nieuwe Natuur is gestart met de uitvoering van het nieuwe programma. De werkzaamheden hiervan zullen voornamelijk in 2014 plaatsvinden. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Omgevingsplan.

Lagere kosten verrekening boeren 190 190 0 0

In oktober 2013 hebben Provinciale Staten besloten totaal € 2,5 mln. beschikbaar te stellen voor de "verrekening van kosten boeren". Door vertraging in de ontvangst en afwikkeling van de schadeclaims is reeds bij de Veegronden € 1,8 mln. doorgeschoven naar 2014. Ook de in 2013 gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot als gevolg van een vertraging in de claims. Dit leidt ook tot een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Strategische- en ontwikkelingsprojecten.

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 105 0 0 105

De apparaatslasten zijn lager met name door de doorwerking van de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3).

Kapitaallasten 105 105 0 0

De kapitaallasten zijn lager dan geraamd omdat de voorfinanciering ILG eerder is afgelost dan verwacht en de boekwaarde van de grond is gedaald als gevolg van een verkooptransactie en een ontvangen bijdrage van DLG. Dit leidt ook tot een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Strategische- en ontwikkelingsprojecten.

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Overige kleine verschillen	-14	-14	0	0
Totaal	496	391	0	105

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Pachtinkomsten lager door verrekening kosten	-45	-45	0	0
Met Staatsbosbeheer en Het Flevo-Landschap is een overeenkomst gesloten waarmee pachtinkomsten van reeds verworven gronden in het plangebied OostvaardersWold, na aftrek van gemaakte kosten, tot uiterlijk het jaar 2014 worden overgedragen aan de Provincie Flevoland, ter dekking van de rentelasten van deze financiering (zie kapitaallasten). Daarnaast worden de pachtinkomsten ingezet ter dekking van de lasten van verpachting. De gemaakte kosten voor verpachting zijn hoger uitgevallen dan verwacht. Deze kosten zijn in mindering gebracht op de pachtinkomsten.				
Overige kleine verschillen	13	13	0	0
Totaal	-32	-32	0	0

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit het onderstaande product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.1.1 OostvaardersWold	2.478	-948	1.530
Totaal	2.478	-948	1.530

5.2 Zuidelijk Flevoland

Maatschappelijk effect

Almere moet zich kunnen ontwikkelen tot een aantrekkelijke en vitale stad in de Noordvleugel van de Randstad, met een breed aanbod aan woonmilieus. Almere draagt zo bij aan het versterken van de internationale concurrentiepositie.

Maatschappelijk effect

De schaa sprong van Almere gaat gepaard met het borgen van de kwaliteit van de bestaande stad en de groei van het voorzieningenniveau.

Portefeuillehouder	A. Gijsberts (MRA & Almere 2.0)
	M.J.D. Witteman (IFA financieel)
	L. Verbeek (IFA coördinatie)

Almere 2.0

Doelen uit Begroting 2013	De ambities met betrekking tot de ontwikkeling van Almere (drievoudige Schaa sprong) worden vastgelegd in de Rijksstructuurvisie regio Amsterdam Almere Markermeer.
---------------------------	---

	<p>De vervolgsafspraken met betrekking tot de ontwikkeling van Almere worden vastgelegd in een overeenkomst tussen het Rijk, provincie en de gemeente.</p> <p>Het verkennen van het ontwikkelpoor van speciale economische zones ter versterking van het economisch beleid, zoals neergelegd in de economische agenda.</p>
--	--

Doelrealisatie	<p>Op 13 november 2013 heeft minister Schultz de Rijksstructuurvisie namens het Rijk vastgesteld. Op dezelfde dag ondertekenden het Rijk, de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland, de stadsregio Amsterdam en de gemeenten Amsterdam en Almere de Bestuursovereenkomst RRAAM. Op 20 november ondertekenden Rijk, Almere en Flevoland de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0.</p> <p>De verkenning naar de haalbaarheid van Speciale Economische Zones en arrangementen heeft geleid tot drie concrete resultaatgebieden: Arrangementen Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, Flevokust en Luchthaven Lelystad Airport. Deze worden in 2014 verder uitgewerkt. Daarnaast heeft het onderzoek concrete aanbevelingen opgeleverd die verband houden met 'De basis op orde', ofwel een efficiëncyslag van de reguliere werkzaamheden van de verschillende overheden.</p>
Activiteiten	<p>In 2013 heeft de ontwerp Rijksstructuurvisie ter inzage gelegen. Er zijn 35 zienswijzen ingediend, waaronder een zienswijze van de provincie Flevoland. Op deze zienswijzen is het Rijk ingegaan in een Nota van Antwoord. Een belangrijke stap is de extra bijdrage die Almere uit het Gemeentefonds krijgt: met ingang van 2015 gedurende 22 jaren een bedrag van € 7 mln. per jaar met accres. In de Uitvoeringsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de inrichting van een Fonds Verstedelijking Almere, waaraan Rijk, Almere en Flevoland bijdragen. De nadere uitwerking van deze afspraak wordt in het eerste kwartaal van 2014 aan Provinciale Staten aangeboden.</p> <p>In juni 2013 hebben de gemeenten Zeewolde en Almere de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold vastgesteld. De provincie heeft aan de voorbereiding hiervan bijgedragen. Tevens hebben Provinciale Staten een besluit genomen over de provinciale kaders voor het Oosterwold en over enkele nadere analyses (bijvoorbeeld wateroverlast) die voor Oosterwold moeten plaatsvinden. De herstructurering van het bestaande windareaal en de realisatie van een nieuw windpark zijn voorwaardelijk voor de geambieerde ontwikkeling van Oosterwold. Voor de uitvoering van dit herstructureringsproces zijn een gedegen organisatie van de stakeholders in het gebied nodig (molenaars, grondeigenaren en bewoners) en een stappenplan. De provincie heeft in 2013 de ontwikkeling hiervan ondersteund door de inhuur van een kwartiermaker.</p> <p>In samenspraak met betrokken partijen zijn de mogelijkheden voor Speciale Economische Zones en arrangementen onderzocht.</p> <p>De aanzet tot de economische agenda 'Floriade Werkt!' is sinds januari 2013 gedeeld met 250 bedrijven, branche-organisaties, overheden, onderzoek- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Dit heeft geresulteerd in een lijst met kansrijke projectideeën. Bestuurlijke relaties zijn aangeknoopt met het cluster Flowers&Food van de Amsterdam Economic Board (AEB) en met de CAH Vilentum en haar diverse lectoraten. Ondersteuning aan de Board is geleverd om tot een gezamenlijke innovatie-agenda te komen. In de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 is bevestigd dat 'Floriade Werkt!' wordt uitgewerkt tot een gezamenlijke economische visie van Almere en Flevoland. Het projectbureau Floriade is ondersteund.</p>
Risico's	<p>De ecologische ambitie is onderdeel gebleven van de Rijksstructuurvisie. Samen met het Rijk en regionale partners zijn twee overeenkomsten ondertekend waarin de ambities zijn onderschreven en waarin afspraken over de uitvoering van de ambities zijn gemaakt.</p>

Investeringsimpuls Flevoland Almere (IFA)

Doelen uit Begroting 2013	(Op een aantal aspecten) realiseren van een groter aanbod van voorzieningen in Almere waardoor de kwaliteit van de bestaande stad verbeterd wordt.
----------------------------------	--

Doelrealisatie	De eerste stap tot het realiseren van een groter aanbod van voorzieningen in Almere is gezet door het uitwerken van diversen projectinitiatieven tot vier bestuurlijk gedragen projectideeën. De projectideeën dragen bij aan de groei van het aanbod kunst en cultuur, de ontwikkeling van topsportvoorzieningen en de groei van zorgvoorzieningen. Indien alle projectinitiatieven uit de IFA-pijplijn worden uitgewerkt tot een subsidieaanvraag, dan zal daarmee het volledige budget van de tweede tranche van IFA (IFA2) worden beschikt en of gelabeld zijn.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • In 2013 hebben wij uitvoering gegeven aan de IFA1-projecten International New Town Institute (INTI) en de Christelijke Agrarische Hogeschool (CAH) vestiging Almere. Het fonds voor Hogeschool Windesheim loopt nog steeds door en wordt beheerd door de gemeente Almere (UP 6.3.3). • Behoudens bovengenoemde IFA1-projecten is IFA1 nagenoeg volledig afgerond en afgerekend. De administratieve afronding zal begin 2014 plaatsvinden (UP 6.3.3). • Eén IFA2-project is financieel afgerond, te weten Bidbook Floriade (UP 6.3.3). • Er zijn vier projectinitiatieven uitgewerkt tot een bestuurlijk gedragen projectidee. Besluitvorming van deze projectideeën door ons college heeft in december 2013 plaats gevonden. Besluitvorming door Provinciale Staten zal begin 2014 plaatsvinden. Vooruitlopend op de nieuwe structuur van besluitvorming door Provinciale Staten met bestuurscommissies, hebben we een werkwijze gemaakt over de besluitvormingsprocedure van IFA2-projectideeën (UP 6.3.4). • Voor Provinciale Staten hebben we een werkbezoek georganiseerd aan een IFA2-project, te weten Boshart Almeerderhout.
Risico's	Als de definitieve afrekening IFA1 is opgesteld is duidelijk hoeveel IFA1-middelen naar de IFA-reserve zijn teruggevloeid. Voor een deel van deze reserve is een bestemming gevonden in vorm van een nieuw projectidee welke past binnen het gesloten IFA-convenant (versterking infrastructuur). Hierover heeft in december 2013 besluitvorming door ons college plaats gevonden en de besluitvorming door Provinciale Staten zal in januari 2014 plaats vinden.

Middelen

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	<i>(bedragen x € 1.000)</i>	
					Rekening 2013	Verskil
5.2 Zuidelijk Flevoland	lasten	3.179	6.412	3.486	2.961	525
	baten	0	0	-125	-100	-25
	saldo	3.179	6.412	3.361	2.861	500

5.3 Noordelijk Flevoland

Maatschappelijk effect Verbeterde leefbaarheid in dit gebied en een goede balans in de provincie.

Portefeuillehouder	J.N.J. Appelman
---------------------------	-----------------

Doelen uit Begroting 2013	In 2013 is helder wat de positie (nulmeting) van Noordelijk Flevoland is en op welke wijze dit via een gebiedsgerichte werkwijze kan worden aangepakt.
----------------------------------	--

Doelrealisatie	In 2013 is een nulmeting uitgevoerd teneinde helder te krijgen wat de startpositie van Noordelijk Flevoland is. De rapportage over deze nulmeting is verwoord in de ZZL - halfjaarrapportage 2013. Tevens is de gebiedsgerichte aanpak gecontinueerd door het inzetten van ZZL-gelden volgens het programma Noordelijk Flevoland.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben een nulmeting uitgevoerd (UP 6.6.4). • De bestuursopdracht “Verkenning Buitendijkse Haven Urk” is door ons vastgesteld. De externe verkenner (provincie is opdrachtgever) werkt volgens het plan van aanpak van de bestuurlijke taskforce (UP 6.6.4). • De voorbereidingen voor de uitvoering van het traject N50 Ens - Emmeloord zijn opgestart en Rijkswaterstaat werkt aan het ontwerp tracébesluit. • Het selecteren van projecten heeft in 2013 opgeleverd (UP 6.6.5): <ul style="list-style-type: none"> ○ 4 projectinitiatieven zijn uitgewerkt tot een bestuurlijk gedragen projectidee; ○ 2 projectideeën zijn uitgewerkt tot een subsidieaanvraag; ○ 1 subsidieaanvraag is gehonoreerd; ○ 1 subsidieaanvraag is in behandeling.
Risico's	Het programma stelt de voorwaarde dat een project een private bijdrage (cofinanciering) bevat. In de huidige economische situatie is dat niet gemakkelijk te realiseren.

Middelen

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
5.3 Noordelijk Flevoland	lasten	456	1.582	1.163	931	232
	batens	-10	-	-290	-285	-5
	saldo	446	1.582	873	646	227

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Projectfinanciering blijft achter door achterblijvende projectuitvoering	68	63	5	0
---	-----------	-----------	----------	----------

De raming van de projectfinanciering is gebaseerd op de door begunstigde aangeleverde investeringsplan/ projectvoortgang. Uit de realisatie bleek dat de projectvoortgang achterbleef bij deze inschatting. Het niet bestede bedrag aan rijks- en provinciale cofinanciering van € 63.000 wordt minder onttrokken aan de bestemmingsreserve Vervangende projecten Zuiderzeelijn. Het niet bestede bedrag aan gemeentelijke cofinanciering van € 5.000 wordt ook niet als baten bij de gemeente geïnd.

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten	151	0	0	151
------------------------------------	------------	----------	----------	------------

Het verschil in de apparaatslasten is voornamelijk het gevolg van het feit dat bijna één fte minder is toegerekend aan dit programmaonderdeel dan in de raming werd aangenomen.

Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Overige kleine verschillen	13	13	0	0
-----------------------------------	-----------	-----------	----------	----------

Dit betreft een voordeel wegens minder uitgegeven proceskosten. Daardoor is ook minder onttrokken aan de bestemmingsreserve Vervangende projecten Zuiderzeelijn.

Totaal	232	76	5	151
---------------	------------	-----------	----------	------------

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Bijdrage gemeentelijke cofinanciering blijft achter door achterblijvende projectvoortgang	-5	0	-5	0
--	-----------	----------	-----------	----------

Uit de realisatie bleek dat de projectvoortgang achterbleef bij de inschatting (zie ook bij lasten).

Totaal	-5	0	-5	0
---------------	-----------	----------	-----------	----------

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.3.1 Noordelijk Flevoland	931	-285	646
Totaal	931	-285	646

5.4 Markermeer/IJmeer

Maatschappelijk effect Een economisch en ecologisch vitaal Blauwe Hart.	
Portefeuillehouder	A. Gijsberts
Doelen uit Begroting 2013	Positieve besluitvorming door het Rijk over een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES) in het Markermeer en IJmeer als onderdeel van de drievoudige Schaalsprong conform het RRAAM-besluit.
Doelrealisatie	Het Toekomstbestendig ecologisch systeem is door opname in de Rijksstructuurvisie Amsterdam - Almere - Markermeer ook onderdeel geworden van rijksbeleid. Het Rijk heeft daarbij € 30 mln. beschikbaar gesteld voor de realisatie van de eerste fase van Marker Wadden. Marker Wadden is een invulling van het grootschalig moeras, onderdeel van het TBES. Er is overeenstemming over de aanpak van de natuurboekhouding. De verkenning luwtmaatregelen Hoornse Hop heeft geleid tot drie varianten waaruit een voorkeursalternatief kan worden gekozen. Het voorkeursalternatief voor de versterking van de Houtribdijk is deels een zandige oplossing in plaats van een klassieke dijkversterking.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben geparticipeerd in RRAAM (UP 6.4.4). • Het regionaal draagvlak is onderhouden en vergroot door het organiseren van bijeenkomsten (onder andere het Samenwerkingsverband Toekomst Markermeer-IJmeer) en de Week van het Markermeer (UP 6.4). • We hebben de vraagstukken verkend die aan de orde zijn bij het opstellen van een natuurboekhouding (UP 6.4). • We hebben meegedacht in de processen voor de dijkversterking en de luwtmaatregelen Hoornse Hop (UP 6.4.4). • Voor de participatie in de samenwerking Realisatie Eerste Fase Markerwadden hebben we een aanbod gedaan bestaande uit: financiële bijdrage op korte termijn van € 1 mln., inspanningsverplichting voor € 2,5 mln., inzetten op cofinanciering en bijdrage in natura in de vorm van huisvesting voor de projectorganisatie om te participeren in de samenwerking Realisatie Eerste Fase Markerwadden (UP 6.4.3). • De gelegde contacten voor samenwerking in Europees verband hebben niet tot concrete resultaten geleid (UP 6.4).
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • De ecologische ambitie is onderdeel gebleven van de Rijksstructuurvisie. • Bij het verkennen van de vraagstukken rond het opstellen van het 'boekhoudsysteem' zijn verschillende organisaties betrokken waardoor het draagvlak in stand gehouden is.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
5.4 Markermeer/IJmeer	lasten	922	541	577	454	123
	baten	-387	-	19	18	1
	saldo	534	541	596	471	125

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 107 0 0 107

De apparaatslasten zijn lager met name door de doorwerking van de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3).

Overige kleine verschillen 16 16 0 0

Totaal 123 16 0 107

Totaalresultaat baten	Verschil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Overige kleine verschillen 1 1 0 0

Totaal 1 1 0 0

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit het onderstaande product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.4.1 Markermeer/IJmeer	454	18	471
Totaal	454	18	471

5.5 Luchthaven Lelystad / OMALA

Maatschappelijk effect

Luchthaven Lelystad levert een bijdrage aan de economische ontwikkeling van Flevoland en verbetert de (internationale) bereikbaarheid.

Portefeuillehouder

J. Lodders

Luchthaven Lelystad

Doelen uit Begroting 2013	<p>Bewerkstelligen van besluitvorming door het Rijk over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • routestructuren waarbij vliegtuigen over bestaand en toekomstig stedelijk gebied worden vermeden; • uitwerking van het Aldersadvies. <p>Een gedegen voorbereiding door het Rijk van een Luchthavenbesluit in november 2014.</p>
----------------------------------	--

Doelrealisatie	<p>Er is een uitvoeringsprogramma van het Aldersadvies opgesteld. Hierin zijn diverse werksporen benoemd. De provincie is portefeuillehouder voor 2 van de werksporen. Medio 2013 is door de exploitant het formele voornemen om een luchthavenbesluit aan te vragen gepubliceerd, samen met de nota Reikwijdte en Detailniveau voor de MER.</p>
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben 2 werksporen georganiseerd: voor de uitplaatsing van General Aviation is onder leiding van de provincie een proces gestart, waarbij toegewerkt wordt naar een intentieverklaring. De sector is gevraagd om met plannen voor hun toekomst te komen. Dit proces wordt gefaciliteerd door de provincie. Ook over de zorgen voor voedselveiligheid faciliteert de provincie het proces met omwonenden, luchthaven en bevoegd gezag. Hierbij zijn erkende instituten en wetenschappers ingezet (UP 6.5.4). • De provincie heeft zorggedragen voor afstemming van de regionale inbreng, onder andere voor de notitie Reikwijdte en detailniveau, heeft het Bestuurlijk overleg Lelystad Airport georganiseerd en geparticipeerd aan de 'Alderstafel' (UP 6.5.3).
Risico's	<p>De uitwerking van de routes door het Rijk duurt langer dan voorzien, daardoor is de MER vertraagd. Het bevoegd gezag (ministerie van I&M) geeft aan dat de planning nog haalbaar is. In de lobby en in contacten met het Rijk blijft de provincie aandringen op besluitvorming voor 1 november 2014.</p>

OMALA

Doelen uit Begroting 2013	<p>Een verantwoorde ontwikkeling van het OMALA-terrein⁸ met een financieel gezonde grondexploitatie.</p>
----------------------------------	---

Doelrealisatie	<p>Vanwege de aanhoudende financieel economische crisis en de vertraagde ontwikkeling van Luchthaven Lelystad hebben geen grondverkoop op het OMALA-terrein plaatsgevonden.</p>
-----------------------	---

⁸ Sinds 2012 Airport Garden City

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit onderstaand product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.5.1 Luchthaven Lelystad/OMALA	565	0	565
Totaal	565	0	565

5.6 Duurzame energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland

Ten opzichte van de Programmabegroting 2013 zijn - via de Tussenbalans 2013 -maatschappelijke effect, doelen en activiteiten van dit programmaonderdeel bijgesteld. Deze vormen het uitgangspunt voor deze verantwoording.

Maatschappelijk effect

Duurzaam Flevoland: dit houdt in dat de Flevolandse energiebehoefte wordt gedekt uit niet-fossiele bronnen (exclusief transport).

Portefeuillehouder

M.J.D. Witteman

Doelen uit Begroting 2013

Onze koploperspositie behouden en doorontwikkelen van de duurzame energiehuishouding met de oprichting van een Duurzame Energie- en Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (DE-on).

Doelrealisatie

- We hebben een businessplan ontwikkeld voor DE-on (UP 6.2.4) voor de eind 2012 ontstane situatie. Namelijk een DE-on dat (aanvankelijk) zelfstandig (dus zonder eerder betrokken of andere partners) zou kunnen starten. Dit nieuwe DE-on model, gefinancierd door de provincie (€ 6,5 mln.) en het Rijk (€ 0,3 mln., het restant van de reeds uitgekeerde Green Deal gelden) bleek inhoudelijk en financieel haalbaar.
- Provinciale Staten hebben in december besloten aan een op te richten stichting DE-on een bedrag van € 6,8 mln. beschikbaar te stellen, waarvan € 6,5 mln. provinciale middelen en € 0,3 mln. Green Deal-middelen.

Activiteiten

- We hebben ons, na het afhaken van andere betrokken partijen, in het eerste halfjaar georiënteerd voor het op een andere manier inrichten van DE-on.
- We hebben de daadwerkelijke start van DE-on begin 2014 voorbereid door het opstellen van een conceptsubsidiebeschikking en -statuten en een profiel van de Raad van Bestuur.

Risico's

Bij het opstellen van de begroting was nog niet bekend dat een heroriëntatie op DE-on noodzakelijk zou blijken. Toen meerdere beoogde partners afhaakten, bleek de oorspronkelijke opzet voor DE-on niet meer haalbaar en hebben wij besloten een ander business model voor DE-on te ontwikkelen. Daardoor is het in 2013 niet gekomen tot het uitvoeren van projecten. De noodzakelijke pas op de plaats heeft wel het risico met zich meegebracht dat kansen voor DE-on aan ons voorbij zijn gegaan.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
5.6 Duurzame energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland	lasten	450	920	246	133	113
	batens	0	0	0	0	0
	saldo	450	920	246	133	113

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	reserve	Waarvan effect op: bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 97 0 0 97

De directe apparaatslasten zijn lager dan geraamd door met name niet ingevulde vacatureruimte. Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Overige kleine verschillen 16 0 0 16

Totaal 113 0 0 113

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit onderstaand product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.6.1 Duurzame Energie- en Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland	133	0	133
Totaal	133	0	133

5.7 p-MJP

Maatschappelijk effect

Een vitaal, leefbaar en aantrekkelijk landelijk gebied waar het goed leven, werken en recreëren is.

Portefeuille- houder

A. Gijsberts

Doelen uit Begroting 2013

Via subsidieverlening uitvoering geven aan de geformuleerde doelen voor het landelijk gebied binnen de verschillende programmaonderdelen gericht op: natuur, recreatie, landbouw, landschap, cultuurhistorie, water en leefbaarheid.

Doelrealisatie

De uitvoering van de lopende projecten is voortgezet en de geformuleerde doelen zijn daarmee deels gerealiseerd.

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
Revitalisering Woldstrand (ca. € 0,2 mln.). Een deel hiervan is als overcommitting teruggeboekt naar de provinciale middelen.				
Minder beroep gedaan op budget Uitvoeringskosten pMJP	39	0	0	39
Nu de pMJP-programmaperiode afloopt wordt er minder beroep gedaan op dit budget onder andere voor inhuur van expertise.				
<i>Technische verklaring</i>				
Toerekening apparaatslasten	480	0	0	480
Het verschil in de directe apparaatslasten is voornamelijk het gevolg van het feit dat het programma pMJP in een afrondende fase komt; er werd circa 2,5 fte minder toegerekend ten opzichte van de raming. Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.				
Overige kleine verschillen	4	4	0	0
Totaal	3.635	2.937	179	519

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
De subsidies natuurbeheer zijn lager dan geraamd	-197	0	-197	0
De beheersubsidies voor particulier en agrarisch natuurbeheer en functiewijziging zijn lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende vraag naar deze subsidies.				
Bijdrage ILG blijft achter door achterblijvende projectvoortgang	-164	-149	0	-15
Uit de realisatie bleek dat de projectvoortgang achterbleef bij de inschatting. Het betreft met name provinciale projecten om natuurvriendelijke oevers aan te leggen als ook de afstandsbediening.				
Onjuiste verantwoording POP-middelen in projecten natuurvriendelijke oevers	-1.307	-1.553	246	0
Door een dubbeling in de verantwoording van de POP-middelen in de provinciale projecten om natuurvriendelijke oevers aan te leggen werden deze middelen zowel op het product 5.7.5 Water als op het product 5.7.9 POP langs assen verantwoord. Daardoor werd een bedrag van € 1.307.000 zowel aan lasten als aan baten opgenomen (zie lasten).				
Er heeft vrijval plaatsgevonden bij afrekening van pMJP-subsidies	-228	0	-228	0
Bij de eindafrekening van projecten die met Europese POP-middelen gesubsidieerd worden heeft vrijval plaatsgevonden, waardoor ook minder POP-bijdrage wordt ingezet. Voorbeelden hiervan zijn het project Verbetering Vollenhoverbrug en Revitalisering Woldstrand.				
Deel van ILG-gelden nog niet besteed	4.572	4.572	0	0
In 2013 heeft afrekening met het Rijk plaatsgevonden voor het pMJP. Daarbij is rekening gehouden met de op 31 december 2010 openstaande verplichtingen die voor een deel ook op de balansdatum nog niet tot besteding zijn gekomen. Het niet-bestede deel van de ILG-middelen wordt in de reserve pMJP gestort.				
Overige kleine verschillen	-9	0	0	-9
Totaal	2.667	2.870	-179	-24

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.7.0 pMJP: Coördinatie	449	12.978	13.427
5.7.1 pMJP: Natuur	4.240	-2.869	1.371
5.7.2 pMJP: Recreatie	-1.871	1.159	-711
5.7.3 pMJP: Landschap	918	-203	715
5.7.4 pMJP: Landbouw	255	-138	117
5.7.5 pMJP: Water	1.316	-351	965
5.7.6 pMJP: Leefbaarheid	326	-38	288
5.7.7 pMJP: Milieu	48	0	48
5.7.8 pMJP: POP technische bijstand	641	0	641
5.7.9 pMJP: POP Langs assen	1.067	-1.474	-407
Totaal	7.389	9.063	16.453

5.8 Multimodale overslaghaven Flevokust

Dit programmaonderdeel is via de Perspectiefnota 2013-2017 en de Programmabegroting 2014 toegevoegd. De daar geformuleerde doelen, activiteiten en het maatschappelijk effect vormen het uitgangspunt voor deze verantwoording.

Maatschappelijk effect

Flevokust versterkt de economie en verbetert de bereikbaarheid.

Portefeuillehouder

J.N.J. Appelman

Doelen uit Begroting 2013

Het realiseren van een buitendijks multimodaal (nat)bedrijventerrein met insteekhavens en containerterminal aan de noordzijde van Lelystad.

Doelrealisatie

De gemeenteraad van Lelystad heeft medio december 2013 negatief besloten over het voorliggende plan ten aanzien van de realisatie van Flevokust. Provinciale Staten hebben met een motie ons college de opdracht gegeven alles in het werk te stellen om de realisatie van Flevokust alsnog mogelijk te maken. De provincie heeft nu de regie overgenomen en is bezig met het onderzoeken van verschillende varianten. Er zijn nog geen fysieke activiteiten uitgevoerd om Flevokust te realiseren. Er is nog geen maatschappelijk effect.

Activiteiten

In 2013 is samen met de gemeente Lelystad gewerkt richting besluitvorming inzake de realisatie van Flevokust. Vanwege externe ontwikkelingen en het terugtreden van het Havenbedrijf Amsterdam als partner is het ontwerp en de planning een aantal maal gewijzigd. We hebben in 2013 een regionaal ladingstromenonderzoek uitgevoerd en ons garant gesteld voor het vinden van een terminalexploitant. Tevens is er een aanbod richting de gemeente gedaan om de gebiedsontwikkeling financieel rond te krijgen (leenfaciliteit en risicoafdekking). Dit heeft erin geresulteerd dat er eind december een plan ter besluitvorming in de gemeenteraad van Lelystad voorlag (en gepland eind januari 2014 in Provinciale Staten). Zoals bekend heeft de gemeenteraad niet met dit plan ingestemd. Daarop hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht:

- in overleg te treden met alle partijen om te onderzoeken of er alternatieve

	<p>mogelijkheden zijn;</p> <ul style="list-style-type: none"> • de financiële middelen voor Flevokust, te weten de Zuiderzeelijn-gelden, de Beter Benutten en de EFRO gelden beschikbaar te houden; • de mogelijkheid van alleen een containerterminal te onderzoeken en in een plan uit te werken; • al haar creativiteit en bestuurlijke middelen zoals een inpassingsplan te gebruiken om de ontwikkeling mogelijk te maken. <p>Naar aanleiding van deze motie heeft de provincie tijdelijk de regie voor het project Flevokust overgenomen. Hierdoor zijn er voor de provincie extra taken bijgekomen, waardoor het projectteam wordt uitgebreid met beschikbare interne capaciteit en externe deskundigheid.</p>
Risico's	<p>Er zijn verschillende beheersmaatregelen genomen om de financiële en juridische risico's bij de ontwikkeling van Flevokust te minimaliseren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De provincie heeft een hoofdlijnenovereenkomst met een terminalexploitant getekend en een leenfaciliteit en risicoafdekking richting de gemeente Lelystad aangeboden. • Negatieve besluitvorming in de gemeenteraad was als risico geïdentificeerd, met name ten aanzien van (beeldvorming inzake) het gebruik van secundaire bouwstoffen. Inmiddels is het ontwerp van de gemeente niet aangenomen. Na een motie van Provinciale Staten heeft de provincie het op zich genomen om samen met de gemeente Lelystad een variant te ontwikkelen zonder secundaire bouwstoffen. Om de subsidie voor Beter Benutten (€ 7,4 mln.) en EFRO (€ 2,5 mln.) te behouden, is een tijdige besluitvorming over de definitieve variant noodzakelijk. • Tot slot is het van belang om het ontwerp en de businesscase voor de definitieve variant te optimaliseren, om zo te komen tot een variant die technisch en financieel haalbaar is en tevens op voldoende draagvlak kan rekenen.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
5.8 MMOH Flevokust	lasten	113	60	80	340	-260
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	113	60	80	340	-260

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten -288 0 0 -288

In de programmabegroting 2013 was het project multimodale overslaghaven Flevoland nog niet opgenomen. Eind 2012 is dit project gestart.

Door de onderuitputting in de bedrijfsvoering (zie deel IV, hoofdstuk 3) werkt dit effect financieel evenredig door in de overige apparaatslasten bij dit programmaonderdeel.

Overige kleine verschillen 28 28 0 0

In 2013 zijn de proceskosten met name ingezet voor regionaal ladingstromenonderzoek en inhuur van experts (zoals grondeconoom en juridische advisering). Deze inzet is van belang voor het inzicht hebben in de projectrisico's.

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
Totaal	-260	28	0	-288

Relatie met productenrealisatie

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit het onderstaande product.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
5.8.1 MMOH Flevokust	340	0	340
Totaal	340	0	340

5.9 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
5.1 Nieuwe Natuur	Lasten	2.972	2.659	2.974	2.478	496
	Baten	-239	-250	-980	-948	-32
	Saldo	2.732	2.409	1.994	1.530	463
5.2. Zuidelijk Flevoland	Lasten	3.179	6.412	3.486	2.961	525
	Baten	0	0	-125	-100	-25
	Saldo	3.179	6.412	3.361	2.861	500
5.3. Noordelijk Flevoland	Lasten	456	1.582	1.163	931	232
	Baten	-10	0	-290	-285	-5
	Saldo	446	1.582	873	646	227
5.4 Markermeer/IJmeer	Lasten	922	541	577	454	123
	Baten	-387	0	19	18	1
	Saldo	534	541	596	471	124
5.5 Luchthaven Lelystad / OMALA	Lasten	273	693	803	565	237
	Baten	0	-4	-4	0	-4
	Saldo	273	689	799	565	234
5.6 Duurzame energie	Lasten	450	920	246	133	114
	Baten	0	0	0	0	0
	Saldo	450	920	246	133	114
5.7 p-MJP	Lasten	9.839	13.580	11.024	7.389	3.635
	Baten	8.015	-6.625	11.730	9.063	2.666
	Saldo	17.854	6.955	22.754	16.453	6.301
5.8 MMOH Flevokust	Lasten	113	60	80	340	-260
	Baten	0	0	0	0	0
	Saldo	113	60	80	340	-260
Totaal programma 5 Investeringsagenda	Lasten	18.202	26.446	20.353	15.250	5.103
	Baten	7.379	-6.879	10.349	7.748	2.601
	Saldo	25.581	19.567	30.702	22.999	7.704

6 Bestuur

6.0 Inleiding

Voor Provinciale Staten stond 2013 in het teken van strategische positionering. Tijdens een in juni gehouden statenconferentie, zijn de uitgesproken ambities vertaald in een ontwikkelagenda voor Provinciale Staten. Belangrijk onderdeel hiervan is de invoering van een Lange Termijn Agenda, waarmee Provinciale Staten actiever gaan sturen op de eigen agenda.

Daarnaast is in 2013 het besluit genomen om per 1 januari 2014 een nieuwe vergaderstructuur in te voeren. Dit betreft de (her)invoering van een drietal Statencommissies, waarbij de goede elementen van de oude vergaderstructuur zijn gehandhaafd.

Tenslotte is 2013 het jaar van een nieuwe statengriffier, herijking van besluitvormings- en werkprocessen ten behoeve van Provinciale Staten en verdergaande digitalisering van de stukkenstroom.

Een belangrijk onderwerp in 2013 vormde de ARHI-procedure voor de vorming van de Noordvleugelprovincie. De gedeputeerde bestuurlijke zaken en de commissaris van de Koning hebben hierover veelvuldig overleg gevoerd met de minister van BZK en de collega-bestuurder van Noord-Holland en Utrecht. Zij hebben hierbij het standpunt 'zelfstandig en uniek' uitgedragen. Op 9 oktober hebben Provinciale Staten dit gezamenlijke standpunt vastgesteld in een zienswijze op het herindelingsvoorstel. Om tot indiening van deze zienswijze te komen is breed geïnventariseerd en geïnformeerd bij gemeenten. Er is een netwerk van ambassadeurs opgezet die voor de provincie als 'spiegel' fungeert voor haar opstelling en haar activiteiten. In april-mei is onder de Flevolandse inwoners een opiniepeiling uitgevoerd door TNS-NIPO over de fusieplannen. In de periode van de ter inzagelegging is een model-zienswijze op internet geplaatst waar inwoners gebruik van konden maken voor het indienen van een zienswijze. De provincie heeft op uitgebreide schaal parlementsliden en andere 'Haagse' betrokkenen uit de wereld van media en wetenschap over onze opvattingen geïnformeerd.

Ook was 2013 het jaar dat Flevoland gastprovincie was voor het IPO jaarcongres. We kijken terug op een geslaagd congres in Lelystad waar we ons hebben gepresenteerd aan 350 congresgasten. We hebben onze toekomstgerichte aanpak voor omgevingsontwikkeling nieuwe stijl getoond. Onze hierbij gehanteerde aanpak voor schaa sprong Almere/ Markerwadden, Floriade, Energielandschap, nieuwe natuur en luchthaven Lelystad werden als inspirerend ervaren.

Ten slotte stond 2013 in het teken van de abdicatie van Koningin Beatrix en de inhuldiging en eedaflegging van Koning Willem-Alexander. De commissaris van de Koning ontving in Almere het Koningspaar als startpunt voor het Flevolandse deel van een kennismakingstour door heel Nederland. Bij deze evenementen evenals bij de start van de viering van 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden waren vele Flevolandse te gast.

Programmaonderdelen

Dit hoofdstuk bestaat uit de programmaonderdelen Samenwerking & Bestuurlijke positionering, Openbare orde en veiligheid, Algemene dekkingsmiddelen, Onvoorzien en stelposten en Reserves.

6.1 Samenwerking & bestuurlijke positionering

Maatschappelijk effect

Grotere gezamenlijke slagkracht van de Flevolandse overheden (gemeenten, waterschap, provincie).

Maatschappelijk effect

Een optimale benutting van bestaande kennis en ervaring in het middenbestuur en een optimale belangenbehartiging van Flevoland.

Portefeuillehouder	L. Verbeek (Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, Kabinetszaken, Bestuurlijke organisatie en (internationale) samenwerking (lobby), Rechtsbescherming burgers)
	A. Gijsberts Europacoördinatie
	M.J.D. Witteman (Bestuurlijke organisatie en (internationale) samenwerking (IPO))

Provinciale Staten

Doelen uit Begroting 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Transparante en effectieve besluitvormingsprocessen van Provinciale Staten, gericht op strategische sturing en politieke controle. Verbetering daarvan is een continu proces. • Versterkte rol invulling Provinciale Staten omtrent kaderstelling en controle. • Effectievere communicatie door Provinciale Staten met de Flevolandse samenleving, waardoor Provinciale Staten beter zichtbaar worden en de burger beter geïnformeerd is over wat zij doen.
----------------------------------	---

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Het doel Transparante en effectieve besluitvormingsprocessen van Provinciale Staten ligt op schema. Instrumenten die in 2013 zijn ingezet zijn een Statenconferentie en de daar afgesproken 'ontwikkelagenda' voor Provinciale Staten die richtinggevend is voor de doelstellingen en inspanningen. Belangrijkste doelrealisatie is de invoering van een Strategische Lange termijnagenda (LTA) en de mede daarop gebaseerde Lange Termijn Planning (LTP). Verdere doorontwikkeling van deze instrumenten in 2014 is gewenst. Verder is in 2013 de nieuwe vergaderstructuur ingevoerd, waarbij gewerkt wordt met commissies. De voordelen van de vorige vergaderstructuur, ten aanzien van beeldvormend en oordeelsvormend vergaderen, zijn hierbij behouden. • De invoering van strategische sturing op de agendering en de vertaling hiervan in de lange termijn planning, draagt bij aan de kaderstellende taak van de Staten. De omvorming van de werkgroep planning en control in een commissie planning en control, met een reglement van orde waarin haar taken zijn beschreven, heeft de controlerende taak bestendigd. • De (digitale) informatievoorziening voor Provinciale Staten is verder doorontwikkeld. De archieven zijn beter ontsloten. De Statengriffie heeft het instrument twitter ingezet om de zichtbaarheid ten aanzien van de Statenvergaderingen te vergroten.
Activiteiten	<p><i>Transparante en effectieve besluitvormingsprocessen van Provinciale Staten, strategische sturing en politieke controle</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Op 26 juni 2013 vond de statenconferentie plaats. De ambities welke hier zijn uitgesproken zijn vertaald naar een 'ontwikkelagenda Provinciale Staten'. • De Statengriffie heeft in haar Ambitiedocument (Ambities, Doelstellingen, Inspanningen Statengriffie) de Ontwikkelagenda vertaald naar doelen en inspanningen. De hieruit voortkomende doelstellingen en inspanningen zijn

	<p>verwerkt in de Meerjarenbegroting.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioriteit heeft de strategische sturing op agendering vanuit Provinciale Staten door het invoeren van een 'Strategische Lange Termijnagenda', hiertoe zijn de eerste stappen gezet. • De bestaande Lange termijn agenda is omgevormd tot een Lange termijn planning, waarin de planning geoperationaliseerd wordt. Hiertoe zijn afspraken gemaakt met de ambtelijke organisatie, welke in 2014 in werkprocessen worden vervat. • De werkprocessen van de Statengriffie werden lopende het jaar op orde gebracht. Hierin is geprioriteerd door eerst de processen die de nieuwe vergaderstructuur raken op te pakken. • Daarnaast is samen met de ambtelijke organisatie het bestuurlijk besluitvormingsproces geanalyseerd om dit 'lean en mean' te maken. In het project 'de weg van de nota' dat gezamenlijk met de ambtelijke organisatie wordt uitgevoerd, worden de besluitvormingsprocessen herontworpen. Een eerste analyse is opgeleverd. Hiervoor is door de griffie extra capaciteit vrijgemaakt. <p><i>Versterkte rolinvulling Provinciale Staten (kaderstelling en controle)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In september 2013 hebben Provinciale Staten ingestemd met een nieuwe vergaderstructuur per 1 januari 2014. • Eind 2013 zijn de Reglementen van Orde opnieuw vastgesteld en daarmee toegesneden op de nieuwe vergaderstructuur. • De statenwerkgroep Planning en Control heeft per 1 september 2013 plaats gemaakt voor een Commissie Planning en Control ex. artikel 82 provinciewet met een eigen Reglement van Orde. <p><i>Effectievere communicatie Provinciale Staten</i></p> <p>De provinciale App en de website van Provinciale Staten zijn verder doorontwikkeld. Met de tijdelijke komst van een ICT medewerker uit de ambtelijke organisatie zijn belangrijke verbeteringen gerealiseerd. Provinciale Staten zijn voorzien van nieuwe lpads, het Statenarchief is ontsloten en ten aanzien van het digitaliseren van moties zijn stappen gezet (pilot). Tenslotte wordt ten aanzien van de agenda van Provinciale Staten actief ingezet op Twitter.</p>
<p>Risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De mate waarin de Statengriffie faciliterend kan zijn ten aanzien van onder meer strategisch agenderen (LTA), optimaal plannen (LTP) en effectieve communicatie namens Provinciale Staten is mede gerelateerd aan haar capaciteit. • De going concern capaciteit (werkzaamheden uit de Administratieve Organisatie Statengriffie) is op urenniveau doorgerekend. Hieruit komt een structureel tekort naar voren. Hierover wordt besluitvorming voorbereid (medio 2014).

Overige samenwerking & bestuurlijke positionering

<p>Doelen uit Begroting 2013</p>	<p><i>Meerjarig doel Collegeuitvoeringsprogramma (5.1 en 5.2)</i> Sterkere bestuurlijke relaties tussen de Flevolandse overheden; Een efficiënt en effectief opererende provincie.</p> <p><i>Sterkere samenwerking tussen overheden</i> De samenwerking heeft betrekking op de regionale opgaven, gedeelde ambities, belangenbehartiging en bedrijfsvoering. De versterking betreft de wijze waarop de samenwerking is vormgegeven, de Flevolandse en gedeelde belangen en het maken en nakomen van afspraken. Bij overheden gaat het om de Flevolandse en regionale overheden, Rijk en Europa. Voorbeelden hiervan zijn P3 (Flevoland, Noord-Holland en Utrecht), Noordvleugelverband (Noord-Holland en Utrecht en de gemeenten Amsterdam,</p>
---	---

	<p>Utrecht en Almere) en het interprovinciale overleg (IPO).</p> <p>Het behartigen van de Flevolandse belangen in Den Haag en Brussel ter realisatie van de beleidsdoelstellingen, de zelfstandige entiteit van Flevoland en de achtergestelde financiële positie.</p> <p><i>Een efficiënt en effectief opererende provincie</i> Hierbij sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de kerntaken van de provincies. Deze voeren wij sober en proportioneel uit, gericht op het behalen van onze doelen.</p>
--	--

Doelrealisatie	<p><i>Samenwerking</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De provincie heeft een gezamenlijk standpunt ingenomen in de opschalingsdiscussie over de vorming van een Noordvleugelprovincie. De gedeputeerde Bestuur en de Commissaris van de Koning hebben dit standpunt in Den Haag voor het voetlicht gebracht. Er is als reactie op het herindelingsvoorstel van de minister van BZK (in Arhi-procedure) een zienswijze opgesteld en ingediend. Als inbreng is hierover een opiniepeiling onder de Flevolandse bevolking georganiseerd. • Onze deelname aan het IPO (UP 5.2.1) is eind 2012/ begin 2013 geëvalueerd. Conclusie: deelname heeft toegevoegde waarde voor de Flevoland. • In het Agoratheater in Lelystad ontvangt de Commissaris van de Koning ruim 350 gasten voor het IPO -jaarcongres. Hier heeft Flevoland zich geprofileerd en gepresenteerd (UP 5.2.2/5.2.3/5.2.4). • Flevoland is Europees en internationaal op de kaart gezet door onder andere deelname aan de Europese Green Week, het Europees jaar van Lucht, bestuurlijke bezoeken aan China en inkomende bezoeken uit Noorwegen. De vriendschapsband met Dmitrov is in 2013 benut als een economische relatie (UP 5.2.4). • In overleg met de gemeenten en het waterschap is verder gewerkt aan de uitwerking van de samenwerking zoals bestuurlijk overeengekomen in de Flevolandse agenda (UP 5.1.1). <p><i>Belangenbehartiging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben actief de Flevolandse belangen onder de aandacht gebracht bij diverse bestuurlijke advies- en overlegorganen en overleggen met het Rijk en andere medeoverheden en parlement teneinde Flevolandse belangen te behartigen. • Met de Commissaris van de Koning als coördinerend portefeuillehouder werken we met een Strategische Lobby Agenda. De dossiers natuur, RRAAM, OV SAAL zijn succesvol afgerond. • We hebben actief de Flevolandse belangen in Brussel behartigd ter realisatie van de beleidsdoelstellingen, gebaseerd op de Flevolandse Strategie Europa 2012-2015. <p><i>Efficiënte en effectieve provincie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een start gemaakt met het beschrijven van een aantal processen en liggen daarmee op schema. • In het kader van de afgesproken doorontwikkeling van de P&C cyclus zijn de doelenbomen en indicatoren in de begroting 2014 opgenomen. Hiermee is uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer over de begroting 2012. • Onder leiding van de Commissaris van de Koning is een start gemaakt met vernieuwing van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) in de provincie conform de Wet revitalisering generiek toezicht. • In het kader van financieel toezicht zijn de jaarrekeningen 2012 en de programmabegrotingen 2014 van 6 Flevolandse gemeenten en 3 gemeenschappelijke regelingen beoordeeld. Het repressief toezicht waaronder deze vielen in 2013 wordt in 2014 gecontinueerd. • Wij werkten aan een goed functionerend openbaar bestuur van zowel de provincie
-----------------------	---

	<p>als de gemeenten in Flevoland en een zichtbaar en effectief optreden van de commissaris van de Koning. Goed openbaar bestuur is onder andere gerelateerd aan integer gedrag van zowel bestuurders als ambtenaren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de commissaris van de Koning als gastheer en delegatieleider zorgden wij voor passende ontvangsten, bezoeken en andere aangelegenheden van leden van het Koninklijk huis en andere hoogwaardigheidsbekleders.
<p>Activiteiten</p>	<p><i>Samenwerking</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van de herindelingsprocedure van de noordvleugelprovincies hebben we een zienswijze opgesteld. Hierbij zijn burgers, gemeenten en belanghebbenden betrokken. Tevens zijn we in Den Haag actief geweest om ons standpunt onder de aandacht te brengen. Er is een Flevolands ambassadeursnetwerk opgezet en voor de strategische advisering zijn we ondersteund door een extern bureau. • Quick scan van de IPO-deelname door ons is uitgevoerd en met Provinciale Staten besproken. • We hebben als gastprovincie opgetreden voor het IPO -Jaarcongres 2013 in Flevoland. • Er is actief deelgenomen om Flevolandse belangen te behartigen aan overleggen in het Huis Nederlandse Provincies, Comité van de Regio's, Raad van Europa, Flevoland internationaal, Assembly of European Regions (AER) en Raad van Europa, Congres van Lokale en Regionale overheden. • Er wordt een jaarverslag Regio Randstad Europa 2013 aangeboden. • Eind november bracht de commissaris van de Koning een werkbezoek aan partnerregio Zhejiang (Volksrepubliek China) om de banden aan te halen en de weg te banen voor een handelsmissie in 2014. Daarnaast heeft de Commissaris van de Koning acte de préséance gegeven tijdens de viering van de Dag van de Stad van partnerregio Dmitrov. • In 2013 vond 5 maal een portefeuillehoudersoverleg plaats op basis van de bestuurlijk vastgestelde Flevolandse agenda. • In 2013 is een art. 217A Provinciewet onderzoek gestart naar de bestuurlijke samenwerking in Flevoland, waarbij gekeken wordt hoe die taak effectief en efficiënt wordt uitgevoerd. <p><i>Belangenbehartiging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Strategische Lobby Agenda hebben we de belangen van Flevoland in Den Haag behartigd. De verschillende dossiers werden regelmatig door middel van bestuurlijke gesprekken in Den Haag onder de aandacht gebracht. De nadruk lag in 2013 op het dossier herindeling. • 2013 stond in de Europese belangenbehartiging in het teken van de voorbereiding voor de nieuwe Europese begrotingsperiode 2014-2020. De nieuwe programma's van Europese structuurfondsen (onder andere Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid). Daarnaast was 2013 het Europees jaar van de Luchtkwaliteit. De Europese Commissie kwam in december met haar voorstellen voor herziening van de luchtkwaliteitsregelgeving. In oktober hebben de vier statenwerkgroepen Europa ter voorbereiding hierop een forum over luchtkwaliteit georganiseerd in Flevoland. • In 2013 heeft de Raad van Europa de democratie in Nederland gemonitord. In een reactie op het conceptrapport heeft de Commissaris van de Koning expliciet aandacht gevraagd voor het Provinciefonds. Het rapport wordt in maart 2014 door het Congres behandeld. <p><i>Efficiënte en effectieve provincie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het jaar 2013 hebben veel activiteiten met betrekking tot het Koninklijk huis plaatsgevonden. Het was het jaar van de abdicatie van Koningin Beatrix en de inhuldiging en eedaflegging van Koning Willem-Alexander. Het Koningspaar heeft op 19 juni Flevoland bezocht, de start van de viering van 200 jaar koninkrijk der Nederlanden vond plaats en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix opende het windpark De Zuidlob in Zeewolde.

	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben fase 2 van het smart maken van de begroting uitgevoerd. Aan de programma's zijn doelenbomen toegevoegd en waar mogelijk zijn indicatoren gekoppeld aan de doelstellingen. • Naast het ontvangen van middelen van het centrale Prins Bernard Cultuurfonds vond de jaarlijkse Anjercollecte plaats. De middelen worden jaarlijks aan subsidies besteed voor projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Flevoland. Jaarlijks wordt een beurs aan jong kunstenaarstalent toegekend. • In 2013 zijn bezwaar- en beroepschriften, klachten, onverwijld bijstand en Wob-verzoeken efficiënt en effectief afgehandeld. Er is een project gestart om meer digitale hulpmiddelen in te zetten hiervan. • Op basis van de Visie op digitale communicatie, is een pilot sociale media gehouden op het gebied van zwemwater, en is de inzet van sociale-media-accounts uitgebreid. • De Commissaris van de Koning heeft met de gemeenten gesproken over de vernieuwing van het IBT. In december heeft een bestuurlijke startbijeenkomst plaatsgevonden waarbij is afgesproken dat provincie en gemeenten in 2014 samen het IBT nieuwe stijl gaan uitwerken. • Wij handelden algemene verzoeken, klachten en verzoeken tot bemiddeling correct af (bezwaarschriften, administratief beroep, hoger beroep, voorlopige voorziening, mediation, onverwijld bijstand, interne en externe klachten Awb, Wet openbaarheid van bestuur en de Wet nationale ombudsman). • Wij adviseerden over ingediende aanvragen voor Koninklijke onderscheidingen en voor het predicaat Koninklijk / Hofleverancier. • In 2013 is de bezuiniging op de subsidiëring van het bevrijdingsfestival vervallen. In 2013 is daardoor een subsidie toegekend aan het bevrijdingsfestival Flevoland. • Wij ondersteunden het secretariaat van het Prins Bernard Cultuurfonds Flevoland. • Wij verzorgden het secretariaat van het Han Lammersfonds. • Wij droegen bij aan bestuurlijke besluitvorming die, in juridisch opzicht, kwalitatief is opgewassen tegen bezwaar- en beroepsprocedures.
<p>Risico's</p>	<p><i>Samenwerking</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een verdere uitwerking van de Flevolandse agenda heeft in 2013 plaatsgevonden. In 2014 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats met daaropvolgende nieuw gevormde collegeakkoorden en colleges van burgemeester en wethouders. Met deze nieuwe colleges zal de samenwerkingsagenda een verdere impuls gegeven worden. • Het bewaken van de "smalle, doch betekenisvolle IPO-agenda" vereist voortdurende aandacht en discipline. De door IPO Bestuur vastgestelde taakstelling met betrekking tot personeelsreductie en bezuiniging ligt voor de periode 2011-2015 nu op schema, maar dient wel te worden gecontinueerd. • In de overdracht van VROM-inspectietaken naar de provincies hebben we de Flevolandse belangen behartigd in IPO-verband. De verdeling van rijksmiddelen beschikbaar voor deze taak is evenredig over de provincies verdeeld. • Aanvullend belangrijk risico: de provincie is van mening dat in de provinciale herindelingsprocedure een fusie alleen bespreekbaar is als zo'n fusie aantoonbare voordelen heeft voor de inwoners van het gebied. Naar het oordeel van de provincie heeft de minister die voordelen nog steeds niet aangetoond. Er is echter een risico dat het Kabinet het fusieplan desondanks doorzet. <p><i>Belangenbehartiging</i></p> <p>Aanvullend risico: de ontwikkeling van de nieuwe programma's van Europese structuurfondsen 2014-2020 is afhankelijk van Europese en nationale besluitvorming. Door vertraging in Europese besluitvorming over de Europese meerjarenbegroting worden de programma's in 2014 verder voorbereid en definitief vastgesteld.</p> <p><i>Efficiënte en effectieve provincie</i></p> <p>Aanvullend risico: voor een efficiënt en effectief opererende provincie is het belangrijk te blijven investeren in samenwerkingsverbanden en het op orde hebben van de kernprocessen.</p>

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
6.1 Samenwerking & bestuurlijke positionering	lasten	9.505	9.776	10.852	10.974	-122
	baten	-146	-31	-31	-43	12
	saldo	9.359	9.745	10.821	10.930	-109

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op: reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Het Statenbudget geeft een budgetoverschrijding te zien -34 0 0 -34

Net als in 2012 geeft het Statenbudget een budgetoverschrijding te zien. Bij de behandeling van Statenvoorstel 'Ombuigingen budget Provinciale Staten 2013 en volgende jaren (deelbesluit)' in Provinciale Staten op 14-11-2012 aanvaardden de Staten een motie 4 (bij agendapunt 7). Deze motie had betrekking op de dekking van het tekort binnen het Statenbudget. Ons college heeft uitvoering gegeven aan de motie door voor het jaar 2013 de begroting van de Staten nog niet aan te passen maar een eventueel tekort te betrekken bij de jaarrekening van 2013 en via de Perspectief nota 2013-2017 de begroting vanaf 2014 te verhogen. Door autonome ontwikkelingen (onder andere vergroting aantal fracties en toename aantal burgerleden) en beleidsbeslissingen (onder andere webcasting van vergaderingen en verandering van de vergaderstructuur) waren de beschikbare budgetten te krap voor dekking van alle uitgaven.

Het college streeft een versobering van de representatieactiviteiten na. 45 0 0 45

Op het GS-budget voor representatie worden alle kosten verantwoord die de GS-leden maken ten behoeve van representatiedoelinden. Ons college streeft een versobering van deze activiteiten na, wat uitgedrukt wordt in lagere kosten.

Het opleidingsbudget voor GS-leden is een meerjarig budget. 80 80 0 0

Ons college heeft voor de gehele collegeperiode een opleidingsbudget ter beschikking. Dit budget heeft een meerjarig karakter. De resterende middelen op deze post blijven beschikbaar binnen de Algemene reserve voor opleidingsdoelinden in het restant van de collegeperiode.

De kosten die gemaakt zijn voor de uitkeringen van oud GS-leden zijn hoger dan begroot. -62 0 0 -62

Ten opzichte van de begroting heeft één extra persoon aanspraak gemaakt op de regeling en heeft één oud GS-lid in 2013 minder aanspraak op een uitkering gemaakt, wat leidt tot een overschrijding van € 62.000.

Bijdragen aan samenwerkingsverbanden zijn lager 125 0 0 125

- De ombuigingen Inter Provinciaal Overleg zijn in lijn. Op het IPO budget dat bestemd is voor het IPO secretariaat, de provinciale IPO-abonnementen en de afspraken die voortvloeien uit het bestaande bestuursakkoord is sprake van onderuitputting. Voor 90% wordt dit veroorzaakt door de afrekening 2012. Het overige deel hangt samen met het verminderen van IPO formatie en het budget.
- De bijdrage aan de Randstadsamenwerking Europa, P4 bestaande uit de provincies Noord Holland, Zuid Holland, Utrecht en Flevoland (inclusief Brussel) is lager.
- Het budget voor interprovinciale en Bestuurlijke organisatorische activiteiten (met een thema overstijgend karakter en die niet binnen de IPO-begroting zijn opgenomen) laat een onderuitputting zien. In 2013 is alleen een bijdrage in verband met de kring van Provinciesecretarissen verantwoord.

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Technische verklaring

Toerekening apparaatlasten	-5	0	0	-5
----------------------------	----	---	---	----

Rente leningen deelnemingen toegerekend aan programma 3	102	0	0	102
---	-----	---	---	-----

Wij rekenen de rente voor verstrekte geldleningen aan deelnemingen (zoals OMALA en OMFL) toe aan programma 3 Economie, waardoor de kapitaallasten opgenomen onder dit programmaonderdeel lager zijn. De van de deelnemingen ontvangen rentebaten zijn verantwoord onder programmaonderdeel 6.3.

Op basis van actuariële berekeningen is een extra storting in de voorziening pensioen (voormalig) leden GS gerealiseerd.	-492	0	0	-492
--	------	---	---	------

Op basis van actuariële berekeningen is een extra storting nodig geweest in de voorziening pensioenen (voormalig) leden GS. Dit is het gevolg van veranderingen in de gehanteerde rekenrente en de levensverwachtingen. Met de extra storting is de voorziening op balansdatum dekkend voor de achterliggende verplichtingen (eis BBV).

De ophoging van de pensioengerechtigde leeftijd zal per 2014 worden meegenomen.

Overige kleine verschillen	119	0	0	119
----------------------------	-----	---	---	-----

Overige verschillen doen zich met name voor op de onderdelen GS, Bestuurlijke org. en (Int.) samenwerking, Rechtbescherming en interbestuurlijk toezicht.

Totaal	-122	80	0	-202
---------------	-------------	-----------	----------	-------------

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Overige kleine verschillen Uitleg	12	0	0	12
--------------------------------------	----	---	---	----

Totaal	12	0	0	12
---------------	-----------	----------	----------	-----------

Relatie met productenraming

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
6.1.1 Provinciale Staten	2.659	-3	2.656
6.1.2 Gedeputeerde Staten	5.824	-36	5.787
6.1.3 Kabinetszaken	352	0	352
6.1.4 Bestuurlijke organisatie en (internationale) samenwerking	1.398	0	1.398
6.1.5 Rechtsbescherming burgers	285	0	285
6.1.6 Interbestuurlijk toezicht	457	-4	453
Totaal	10.974	-43	10.930

6.2 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder	L. Verbeek
---------------------------	------------

Doelen uit Begroting 2013	Een goed functionerende organisatie gericht op het voorkomen, beheersen en bestrijden van rampen, crises en openbare ordeverstoringen.
----------------------------------	--

Doelrealisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wij borgden de paraatheid en 24 uren beschikbaarheid in overeenstemming met openbare orde en veiligheid door middel van een piketdienst. • Wij initieerden en participeerden in (bestuurlijk) overleg binnen en buiten Flevoland op terreinen van veiligheid. • De commissaris van de Koning hield toezicht op de Veiligheidsregio Flevoland. • Wij verzorgden de productie en (technisch) beheer van de risicokaart Flevoland waardoor deze in 2013 zoveel als mogelijk actueel was.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Door uitvoeren van een daar toe ingesteld piket en ondersteunende technische hulpmiddelen samen met waarnemingen in de omgeving is in paraatheid voorzien. • In 2013 zijn de bijeenkomsten van het veiligheidsbestuur Flevoland bijgewoond en is er overleg geweest tussen de voorzitter van de veiligheidsregio en de commissaris van de Koning. Interprovinciaal is geparticipeerd in overleggen met de Minister van Veiligheid en Justitie, collega Commissarissen en ambtelijke gremia. • Door uitwisseling van informatie, periodiek overleg tussen Commissaris en Voorzitter Veiligheidsregio en tussen Commissaris en hoofd van de inspectie Veiligheid & Justitie vindt gepast toezicht plaats. • In 2013 is een art. 217A onderzoek gestart naar de rijkstaken van de commissaris van de Koning op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid in Flevoland, waarbij gekeken wordt hoe die taak effectief en efficiënt wordt uitgevoerd. Het opvolgen van de aanbevelingen uit dit onderzoek zijn nog onderwerp van gesprek. Besluitvorming hierover volgt medio 2014. • Regionaal is met gemeentelijke partners de actualiteit van de gegevens voor de risicokaart afgestemd. Samen met de veiligheidsregio zijn er gebruikers-bijeenkomsten georganiseerd over mogelijke verbeteringen van de kaart. In het landelijke overleg is aandacht gevraagd voor de actualiteit van de gegevens (opnemen Flevolijn).
Risico's	<p>Onvoldoende actuele informatie en niet tijdige aanlevering van gegevens kan leiden tot risicovolle situaties. Daarnaast zijn wij afhankelijk van de aanlevering van informatie door een samenwerking met de Inspectie Veiligheid en Justitie. Dit risico hebben we beheerst door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een vertegenwoordiging in het veiligheidsbestuur en regionaal beleidsteam; • periodiek overleg met veiligheidsregio, politie en Inspectie Veiligheid en Justitie; • jaarlijks overleg van de commissaris van de Koning met de andere rijksheren in de provincie.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
6.2 Openbare orde en veiligheid	lasten	203	271	298	174	124
	baten	0	-14	-14	0	-14
	saldo	203	257	284	174	110

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Beleidsinhoudelijke verklaring

Besparing door samenwerking met partners in Openbare orde en veiligheid 27 0 0 27

De onderuitputting wordt veroorzaakt door besparing vanwege de samenwerking en taakbelegging bij partners; Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV); Gemeenten in Flevoland; Interprovinciale Commissie Openbare Orde en Veiligheid (ICOOV).

Technische verklaring

Toerekening apparaatslasten 83 0 0 83

Overige kleine verschillen 14 0 0 14

Totaal 124 0 0 124

Totaalresultaat baten	Vershil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo

Overige kleine verschillen -14 0 0 -14

Totaal -14 0 0 -14

Relatie met productenraming

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
6.2.1 Openbare orde en veiligheid	174	0	174
Totaal	174	0	174

6.3 Algemene dekkingsmiddelen

Maatschappelijk effect Een solide financieel beleid waarmee de provincie financieel gezond blijft.	
Portefeuillehouder	M.J.D. Witteman
Doelen uit Begroting 2013	Het meerjarig in evenwicht brengen van baten en lasten alsmede het beschikken over een weerstandsvermogen met een factor van minimaal 1,1.
Doelrealisatie	<p>We zijn in staat gebleken om zowel voor 2013 als voor 2014 een sluitende begroting aan Provinciale Staten aan te bieden. De daarvoor noodzakelijke keuzes hebben we verwoord in de Perspectiefnota 2013-2017 en de betreffende begrotingen.</p> <p>Ter verkrijging van een sluitende meerjarenraming en gelet op het Regeerakkoord hebben we begin 2013 een strategische discussie opgestart over onder meer het toekomstig profiel van de provincie (zingeving en richting) voor de langere termijn in relatie tot noodzakelijke nieuwe ombuigingen.</p> <p>Het weerstandsvermogen in de begroting 2013 bedroeg 1,16% en in de jaarrekening 2013 1,95%.</p> <p>Uit een financiële diagnose (van Deloitte) blijkt dat Flevoland een goede financiële positie heeft. Deze diagnose is structureel opgenomen in de begroting.</p>
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de financiële kaders, waaronder de financiële verordening geactualiseerd (UP 7.1.1). • Bij de opstelling van de begrotingen hebben wij de posten financieel en inhoudelijk doorgelicht (UP 7.1.4). De financieel technische doorlichting van de begroting is eind 2012 tot een afronding gekomen en in 2013 aan Provinciale Staten beschikbaar gesteld. • Wij hebben verscherpte maatregelen genomen om tekorten als gevolg van indexerings te voorkomen (UP 7.1.7). In het coalitieakkoord werd al een versoering met betrekking tot loon- en prijscompensatie aangekondigd. • Wij hebben de interne controlling versterkt door maatregelen te nemen voor een betere interne beheersing. De voortgang wordt via de paragraaf Bedrijfsvoering periodiek aan Provinciale Staten kenbaar gemaakt (UP 7.1.8). In zijn bevindingen bij de Jaarrekening 2012 constateert de accountant dat de kwaliteit van de financiële verslaggeving verder is verbeterd en dat er op het gebied van risicomanagement en planning & control verdere stappen zijn gezet. De voortgang van het plan van aanpak ligt grosso modo op schema. • Wij hebben ons (veelal in IPO verband) ingezet voor compensatie voor Flevoland voor het verlies aan inkomsten als gevolg van het rijksbeleid, zoals bij de invoering van het verplichte schatkistbankieren (UP 7.1.9).
Risico's	<p>De toezichthouder heeft voor het bepalen van de financiële positie de hardheid en haalbaarheid van bezuinigingsmaatregelen en de realiteit van de ramingen en het begrotingssaldo beoordeeld en de ombuigingen voldoende hard bevonden.</p> <p>De toezichtrisico's zijn geminimaliseerd doordat de taakstellingen voldoende zijn ingevuld en Provinciale Staten daarmee hebben ingestemd. Via de planning & control cyclus zijn Provinciale Staten over de voortgang geïnformeerd.</p>

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
6.3 Algemene dekkings- middelen	lasten	9.666	370	142	52	90
	baten	-130.642	-111.672	-128.711	-128.910	199
	saldo	-120.976	-111.302	-128.568	-128.858	290

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Vershil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
		0	0	0

Technische verklaring

Voordelen ontstaan na Veegronde 2013 73 0 0 73

Na de laatste begrotingswijziging voor Provinciale Staten in 2013 hebben zich nog enkele gemandateerde begrotingswijzigingen voorgedaan die een positief effect hebben op het rekeningresultaat. Het gaat hier om een drietal besluiten (IJsselmeerziekenhuis meerjarige aanpassing op basis van de Zomernota 2013; Monitoring natuur- en landschapsbeleid; Onderzoek Deltaplan agrarisch waterbeheer).

Toerekening apparaatslasten 15 0 0 15

Overige kleine verschillen 2 0 0 2

Totaal 90 0 0 90

Totaalresultaat baten	Vershil	reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
		0	0	0

Provinciefondsuitkering 499 0 0 499

De ontvangen Provinciefondsuitkering over 2013 is € 499.000 hoger dan geraamd. Dit is het gevolg van twee mutaties die in de decembercirculaire bekend zijn gemaakt:

1. Het herrekenende accres voor 2013 komt circa € 0,6 mln. hoger uit dan in de septembercirculaire 2013 werd geraamd. Dit heeft voor Flevoland een verhoging van de uitkering met € 465.000 tot gevolg gehad.
2. Aan Flevoland is via het Provinciefonds een bedrag van € 34.000 toegekend voor het project Transnet Aero. Dit bedrag zal in 2014 beschikbaar worden gesteld voor dit doel.

Opcenten Motorrijtuigenbelasting -333 -65 0 -268

In de begroting 2013 na laatste wijziging was een bedrag geraamd van € 43,9 mln. De uiteindelijke opbrengst heeft € 43,6 mln. bedragen. De afwijking ten opzichte van de raming bedraagt derhalve € 0,3 mln. nadelig. Dit komt overeen met bijna 0,8% van de raming. Het verschil wordt veroorzaakt door wijzigingen in omvang en samenstelling van het wagenpark in de loop van het jaar. Met name de toename van het aantal vrijgestelde 'schone auto's' is in de tweede helft van het jaar groter geweest dan voorzien.

Rendement liquide middelen 298 0 0 298

Doordat het schatkistbankieren iets later is ingevoerd dan voorzien zijn extra rentebaten gegeneerd, mede omdat alsnog bonusrente over het jaar werd ontvangen.

Lagere rentebaten OostvaardersWold -55 0 0 -55

In de ILG-beschikking voor de Provincie Flevoland is een rijksbijdrage van in totaal € 27,7 mln. vastgelegd waarvoor de toenmalige minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in 2009 een garantie heeft afgegeven. Het deel dat nog niet is ontvangen is voorgefinancierd door de Provincie Flevoland. De

Totaalresultaat baten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
kapitaallasten over de voorfinanciering komen ten laste van het programma Nieuwe Natuur, de rentebaten komen ten gunste van de Algemene Dekkingsmiddelen. Het verschil ad € 55.000 wordt veroorzaakt doordat de voorfinanciering vervroegd is afgelost waardoor de rentebaten lager zijn dan begroot.				
Rentebaten investeringen	-172	0	0	-172
In totaal is er minder (bespaarde) rentebaten aan investeringen toegerekend. Dit wordt veroorzaakt door minder gerealiseerde investeringen dan geprognoseerd bij de begroting.				
Overige kleine verschillen	-38	0	0	-38
Totaal	199	-65	0	264

Relatie met productenraming

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
6.3.1 Algemene dekkingsmiddelen	52	-128.910	-128.858
Totaal	52	-128.910	-128.858

6.4 Onvoorzien en stelposten

Portefeuillehouder	M.J.D. Witteman
---------------------------	-----------------

Dit programmaonderdeel leent zich niet voor uitwerking in doelen, activiteiten en risico.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
6.4 Onvoorzien en stelposten	lasten	-52	1.964	100	0	100
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	-52	1.964	100	0	100

Waardoor wijkt het af

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
Onvoorzien 2013 niet aangesproken	100	0	0	100
Voor onvoorziene omstandigheden wordt ieder jaar in de begroting rekening gehouden met € 300.000. Bij de veegronde is hiervan € 200.000 afgeraamd. Het saldo ad € 100.000 is niet ingezet voor onvoorziene omstandigheden.				
Totaal	100	0	0	100

Beleidsinhoudelijke verklaring

Onvoorzien 2013 niet aangesproken

Voor onvoorziene omstandigheden wordt ieder jaar in de begroting rekening gehouden met € 300.000. Bij de veegronde is hiervan € 200.000 afgeraamd. Het saldo ad € 100.000 is niet ingezet voor onvoorziene omstandigheden.

Totaal	100	0	0	100
---------------	------------	----------	----------	------------

Relatie met productenraming

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
6.4.1 Onvoorzien en stelposten	0	0	0
Totaal	0	0	0

6.5 Reserves

Portefeuillehouder	M..J.D. Witteman
---------------------------	------------------

Dit programmaonderdeel leent zich niet voor uitwerking in doelen, activiteiten en risico's.

Middelen

(bedragen x € 1.000)

Themaonderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
6.5 Reserves	lasten	34.490	17.815	32.464	42.154	-9.690
	baten	-21.170	-18.549	-29.657	-26.958	-2.699
	saldo	13.320	-733	2.807	15.195	-12.388

Waardoor wijkt het af

Dotaties aan reserves	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
Algemene reserve	8.756	8.756	0
Personele frictiekosten	900	5.880	-4.980
Grootschalige kunstprojecten	33	33	0
Monumentenzorg	132	171	-40
Ontwikkelings/strategische projecten	6.704	6.704	0
Vervangende projecten Zuiderzeelijn	222	222	0
Technische bijstand Europa	158	179	-21
Egalisatie jeugdzorg	513	513	0
Cofinanciering EU-projecten 07-13	2.850	2.850	0
Investeringsimpuls Flevoland Almere	6.275	6.275	0
Omgevingsplan Flevoland	2.206	2.229	-23
Infrafonds	2.477	2.412	65
Storting reserve p-MJP	202	4.572	-4.370
Meerjarenprogramma bodem	1.036	1.357	-321
Totaal dotaties	32.464	42.154	-9.690

Personele frictiekosten

Binnen de bedrijfsvoering worden we geconfronteerd met een forse bezuinigingsopgave. Hiertoe wordt een reorganisatie doorgevoerd. Door Provinciale Staten is bij de Perspectiefnota 2013-2017 besloten hiertoe een

reorganisatievoorziening te treffen (totaal € 8,6 mln.). Op balansdatum is de opstelling geactualiseerd. Met name door het oprekken van de pensioengerechtigde leeftijd blijkt dat € 9,9 mln. noodzakelijk is. Voor een deel zijn reeds concrete uitwerkingen en onderbouwingen beschikbaar en is hiervoor een reorganisatievoorziening gevormd van € 4,1 mln. Het resterende deel van het benodigde budget - waarbij de uitwerking en onderbouwing nog gebaseerd zijn op veronderstellingen - is verwerkt in de reserve Personele frictiekosten. Met deze onderverdeling en presentatie wordt voldaan aan de verslaggevingsregels (BBV).

Infrafonds

De storting in het Infrafonds is afhankelijk van de MRB-opbrengsten. In verband met tegenvallende opbrengsten in 2013 (zie toelichting bij programmaonderdeel 6.3 'Algemene dekkingsmiddelen') valt de storting in het Infrafonds evenredig lager uit.

Reserve p-MJP

In 2013 heeft afrekening met het Rijk plaatsgevonden voor het pMJP. Daarbij is rekening gehouden met de op 31 december 2010 openstaande verplichtingen die voor een deel ook op de balansdatum nog niet tot besteding zijn gekomen. Het niet-bestede deel van de ILG-middelen wordt in de reserve pMJP gestort.

Meerjarenprogramma bodem

Op het bodemprogramma is een onderschrijding waarneembaar dat bij programmaonderdeel '1.3 Natuur en Milieu' is toegelicht. De niet aangewende middelen zijn ter egalisatie gestort in de door Provinciale Staten ingestelde bestemmingsreserve bodem.

Onttrekkingen aan reserves	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
Algemene reserve	-13.653	-13.564	-90
Personele frictiekosten	-1.294	-971	-323
Cofinanciering EU-projecten 94-99	-4.434	-4.434	0
Ontwikkelings/strategische projecten	-1.160	-947	-213
Vervangende projecten Zuiderzeelijn	-443	-380	-63
Technische bijstand Europa	-5	-6	1
Cofinanciering EU-projecten 07-13	-1.561	-1.565	3
Investeringsimpuls Flevoland Almere	-1.225	-936	-289
Omgevingsplan Flevoland	-1.132	-856	-276
Infrafonds	-1.794	-1.785	-9
Reserve p-MJP	-2.463	-1.149	-1.314
Reserve GO-gelden	-166	-166	0
Egalisatie gladheidbestrijding	-326	-201	-125
Totaal onttrekkingen	-29.657	-26.958	-2.698

Diversen

De aanwending van (bestemmings)reserves is veelal afhankelijk van projectvoortgang en de daarmee gepaard gaande uitgaven. Door lagere uitgaven vallen de onttrekkingen aan de reserves dan ook lager uit. De verklaringen zijn opgenomen bij de betreffende programmaonderdelen.

Relatie met productenraming

De middelen van dit programmaonderdeel zijn opgebouwd uit de onderstaande producten.

(bedragen x € 1.000)

Product	Lasten	Baten	Saldo
6.5.1 Mutaties reserves	42.154	-26.958	15.195
Totaal	42.154	-26.958	15.195

6.6 Totale lasten en baten

Hieronder is van dit programma een totaaloverzicht gegeven van de lasten en baten van de afzonderlijke programmaonderdelen enerzijds en het programma als totaal anderzijds. De autorisatie door Provinciale Staten vindt plaats op het niveau van de programmaonderdelen.

(Bedragen x € 1.000)

Programma onderdeel		Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Verschil
6.1 Samenw. & Bestuurlijke positionering	Lasten	9.505	9.776	10.852	10.974	-122
	Baten	-146	-31	-31	-43	12
	Saldo	9.359	9.745	10.821	10.930	-110
6.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	203	270	298	174	124
	Baten	0	-13	-13	0	-13
	Saldo	203	257	284	174	111
6.3 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	9.666	370	142	52	91
	Baten	-130.642	-111.672	-128.711	-128.910	199
	Saldo	-120.976	-111.302	-128.568	-128.858	290
6.4 Onvoorzien en stelposten	Lasten	-52	1.964	100	0	100
	Baten	0	0	0	0	0
	Saldo	-52	1.964	100	0	100
6.5 Reserves	Lasten	34.490	17.815	32.464	42.154	-9.690
	Baten	-21.170	-18.549	-29.657	-26.959	-2.698
	Saldo	13.320	-733	2.807	15.195	-12.388
Totaal programma 6 Bestuur	Lasten	53.811	30.196	43.856	53.353	-9.497
	Baten	-151.958	-130.265	-158.412	-155.912	-2.500
	Saldo	-98.147	-100.069	-114.556	-102.559	-11.997

Paragrafen

De indeling van het provinciale Jaarverslag is voor een belangrijk deel voorgeschreven in het BBV. In het Jaarverslag moeten een zevental verplichte paragrafen opgenomen worden. In de paragrafen worden onderwerpen behandeld (als dwarsdoorsnede van het Jaarverslag) die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie.

De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen. Ook de onderwerpen die in de afzonderlijke paragrafen beschreven moeten worden, zijn in belangrijke mate voorgeschreven in het BBV. Het gaat om de volgende paragrafen:

1. Lokale heffingen;
2. Weerstandsvermogen;
3. Onderhoud kapitaalgoederen;
4. Financiering;
5. Bedrijfsvoering;
6. Verbonden partijen;
7. Grondbeleid.

1 Lokale heffingen

1.1 Beleid ten aanzien van de heffingen

De provincie Flevoland kende in 2013 de volgende heffingen:

Algemene heffing: Opcenten Motorrijtuigenbelasting (MRB)
Bestemmingsheffingen: Leges, Grondwaterheffing en Nazorgheffing

1.1.1 Opcenten Motorrijtuigenbelasting

De provincie heft een opslag (de zogenaamde opcenten) op de motorrijtuigenbelasting. Het Rijk stelt jaarlijks de maximale hoogte vast. De provincie bepaalt met inachtneming hiervan zelf het tarief.

Het tarief voor de opcenten kan jaarlijks worden aangepast. Het tarief is in 2013 niet gewijzigd (afspraak coalitieakkoord). Het aantal door de provincie geheven opcenten bedroeg 76,6; het maximaal toegestane aantal provinciale opcenten was op 1 januari 2013 107,3.

1.1.2 Leges

De provincie heft leges voor diverse diensten en documenten (op basis van de legesverordening provincie Flevoland). Bij de tariefstelling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de leges voor drukwerk zijn gebaseerd op de variabele kosten (papier, kopieerkosten en porti);
- de leges voor vergunningen, ontheffingen en dergelijke zijn gebaseerd op het gemiddeld tijdsbeslag dat met het verlenen hiervan is gemoeid, vermenigvuldigd met het gemiddelde uurtarief van de daarmee belaste medewerkers. De tarieven worden jaarlijks aangepast aan loon- en prijsontwikkelingen.

1.1.3 Grondwaterheffing

De provincie belast het onttrekken van grondwater aan de bodem op basis van de Grondwaterheffingsverordening 2010. Deze verordening heeft de Waterwet als wettelijke grondslag. De provincie belast onttrekkingen vanaf 20.000 m³, waarbij de eerste 10.000 m³ zijn vrijgesteld.

Het tarief is enerzijds gebaseerd op een raming van de lasten van het grondwaterbeheer op langere termijn en anderzijds op een inschatting van het volume van de jaarlijkse grondwateronttrekkingen.

Het tarief bedroeg sinds 1993 € 1,71 per 100 m³ en is met ingang van 1 januari 2010 verlaagd naar € 1,41 per 100 m³.

Voor zover de gerealiseerde opbrengst uit de grondwaterheffing afwijkt van de daaraan toerekenbare kosten, wordt het verschil toegevoegd of onttrokken aan de voorziening grondwaterbeheer. Bij het onderdeel reserves en voorzieningen van deze jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het verloop van de voorziening grondwaterbeheer.

1.1.4 Nazorgheffing

De provincie Flevoland heeft te maken met drie vuilstortplaatsen, te weten: Het Friese Pad (Emmeloord), Zeeasterweg (Lelystad) en Braambergen (Almere). De provincie heeft een 'eeuwigdurende' nazorgplicht voor vuilstortplaatsen die zijn gesloten (afgedicht). Hiervoor is een bedrag nodig: het zogenaamde doelvermogen. De stortplaatsexploitanten dragen de lasten via een jaarlijkse nazorgheffing. Deze heffing wordt door de provincie in een fonds - het Nazorgfonds - gestort. Het college van Gedeputeerde Staten vormt het bestuur van dit fonds (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Het is de bedoeling dat het fonds op het moment dat de

vuilstortplaats wordt gesloten voldoende groot is om eeuwigdurend het onderhoud aan de stortplaats te kunnen bekostigen.

De hoogte van de nazorgheffing is afhankelijk van het benodigde doelvermogen en de beleggingsresultaten van het Nazorgfonds. Het benodigde doelvermogen wordt gebaseerd op de door de stortplaatsexploitanten ingediende nazorgplannen. De nazorgheffing is een voorlopige heffing. Voorafgaand aan het afleggen van de sluitingsverklaring wordt de definitieve heffing opgelegd en voldaan, om zeker te stellen dat het doelvermogen is bereikt.

Het benodigde doelvermogen voor het Friese Pad is in 2011 met de eindheffing bereikt. Op 5 juli 2011 heeft de provincie voor de stortplaats een sluitingsverklaring afgegeven waarna de nazorgfase is ingegaan. Vanwege een noodzakelijke verlaging van de rendementsverwachting is in 2013 een voorziening getroffen van € 1,6 mln. om het hieruit voortvloeiende tekort in het doelvermogen bij te storten.

Op 27 november 2013 is de 7^e wijziging op de Verordening nazorgheffing door Provinciale Staten vastgesteld, waarbij de nazorgheffing voor de stortplaatsen Braambergen en Zeeasterweg zijn aangepast.

Voor Braambergen is inmiddels het doelvermogen bereikt en wordt geen heffing meer opgelegd en voor de Zeeasterweg is op basis van het ingediende nazorgplan het te realiseren doelvermogen vooralsnog vastgesteld op € 41,24 mln. en de jaarlijkse nazorgheffing bepaald op € 400.000.

1.2 Overzicht tarieven

		2011	2012	2013
Opcenten MRB	tarief per 1-4	76,6	76,6	76,6
Grondwaterheffingen	tarief per 100 m ³	1,41	1,41	1,41
Nazorgheffing	tarief Friese Pad	757.948	0	0
	tarief Braambergen	37.000	37.000	0
	tarief Zeeasterweg	20.000	20.000	400.000

1.3 Kwijtscheldingsbeleid

Voor de lokale heffingen bestaat er geen mogelijkheid tot kwijtschelding. De legesverordening kent een zgn. hardheidsclausule. Hierin is geregeld dat het college van Gedeputeerde Staten tegemoet kan komen aan onbillijkheden van overwegende aard, welke zich bij de toepassing van de verordening kunnen voordoen.

1.4 Lokale lastendruk

Onder lokale lastendruk wordt verstaan hoe de tarieven van de provinciale belastingen en heffingen zich verhouden tot de tarieven in de andere provincies. Voor de opcenten MRB is de situatie per 1 januari 2013 als volgt:

Opcenten MRB	2013	Opcenten MRB	2013
Noord-Holland	67,9	Limburg	79,7
Utrecht	72,6	Gelderland	85,0
Noord-Brabant	74,2	Groningen	85,1
Flevoland	76,6	Drenthe	86,5
Zeeland	78,3	Friesland	86,6
Overijssel	79,9	Zuid-Holland	95,0

Van laag naar hoog gerangschikt neemt Flevoland de vierde plaats in voor wat betreft het tarief van de opcenten MRB. Het landelijke gemiddelde tarief was in 2013 80,6 opcenten.

Met betrekking tot de grondwaterheffing lopen de tarieven tussen de provincies uiteen van € 0,85 per 100 m³ tot € 2,75 per 100 m³. Het tarief in Flevoland bedraagt sinds 1 januari 2010 € 1,41 per 100 m³, waarmee Flevoland van laag naar hoog gerangschikt de negende plaats inneemt. De hoogte van de uiteindelijk opgelegde heffing is overigens niet alleen afhankelijk van de hoogte van het tarief, maar ook van een mogelijk minimum bedrag en vrijstellingen. In Flevoland is geen minimum bedrag vastgesteld en zijn onttrekkingen kleiner dan 20.000 m³ grondwater vrijgesteld van de provinciale grondwaterheffing.

Provinciale grondwaterheffingen

Provincie	Tarief Per m ³ onttrokken grondwater in eurocent	Opbrengst in mln. €	Jaar waarin tarief bepaald is
Groningen	1,11	0,25	2009
Friesland	1,13	0,70	2009
Drenthe	1,084	0,70	2012
Overijssel	1,36	1,20	2012
Gelderland	1,30	2,20	2010
Utrecht	1,53	1,55	2012
Flevoland	1,41	0,35	2010
Noord Holland	0,85	0,80	2010
Zuid Holland	1,13	1,50	2010
Zeeland	2,75	0,40	2010
Noord Brabant	1,90	5,00	2011
Limburg	1,32	1,00	2008

Voor interprovinciale vergelijking zijn alleen de opcenten MRB en de grondwaterheffing relevant vanwege de omvang en/of de hoogte van de heffing. De activiteiten waarvoor leges worden gevraagd (zoals toezending provinciale documenten) verschillen tussen de provincies, waardoor vergelijking niet goed mogelijk is. Gelet op het specifieke karakter van de nazorgheffing is een vergelijking met andere provincies evenmin zinvol.

1.5 Opbrengst van de lokale heffingen

Lokale heffing	Rekening 2012	Begroting 2013 na wijz.	Rekening 2013
Opcenten MRB	46.475	43.890	43.556
Leges	243	31	58
Grondwaterheffingen	426	470	439
Nazorgheffing	57	400	400
Totaal	47.201	44.791	44.453

(bedragen x € 1.000)

Opcenten MRB

In de begroting 2013 na laatste wijziging was een bedrag geraamd van € 43.890.000. De uiteindelijke opbrengst heeft € 43.556.353 bedragen. De afwijking ten opzichte van de raming bedraagt derhalve € 333.647 nadelig. Dit komt overeen met bijna 0,8% van de raming. Het verschil wordt veroorzaakt door wijzigingen in omvang en samenstelling van het wagenpark in de loop van het jaar. Met name de toename van het aantal vrijgestelde 'schone auto's' is in de tweede helft van het jaar groter geweest dan voorzien.

Leges

Vanaf 2013 is mandaat gegeven aan de OFGV om de leges te heffen op het gebied van Ontgrondingen, wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, WABO en de Electriciteitswet. Zij leggen de aanslag op en verzorgen de inning van de leges.⁹

Grondwaterheffingen

In 2013 liggen de ontvangen baten qua grondwaterheffing licht lager dan begroot. De grondwateronttrekkingen door Vitens dragen voor 90% bij aan de ontvangen baten.

⁹ Conform afspraak wordt er een subsidie verstrekt aan de OFGV onder aftrek van de legesopbrengst. Deze heffing komt daarom vanaf 2013 niet meer in onze boekhouding voor.

2 Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

De provincie heeft in het meerjarenbeleid ambities geformuleerd en wil haar doelstellingen realiseren. In een aantal gevallen lukt dat niet of niet geheel. In deze paragraaf wordt nagegaan of de provincie financieel voldoende weerbaar is om tegenslagen op te vangen. Er zijn veel onzekerheden die er voor kunnen zorgen dat doelen niet worden bereikt. Een deel van dergelijke risico's doet zich echter niet voor omdat er (beheers)maatregelen worden getroffen. Voor de overgebleven risico's is echter een bepaald bedrag nodig om als het risico optreedt dat op te kunnen vangen. Daarbij wordt gelet op dat deel van het risico dat niet afgedekt wordt met een voorziening of een oormerk in een (strategische) reserve. De daarvoor benodigde capaciteit wordt weerstandscapaciteit genoemd. Als die niet voldoende is moeten ingrijpende beleidswijzigingen worden doorgevoerd. In paragraaf 2.4 wordt ingegaan op het weerstandsvermogen; dit is de verhouding tussen de risico's waarvoor geen of onvoldoende maatregelen zijn getroffen en de (weerstands)capaciteit die de provincie heeft om niet begrote kosten op te vangen. In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de ontwikkeling van het risicomanagement. We beschrijven wat er in 2013 is opgepakt, waar we nu staan en welke ontwikkeling wij de komende twee jaren verwachten.

2.2 Voortgang risicomanagement

De provincie heeft zich als doel gesteld een risicovolwassen organisatie te ontwikkelen. Dit doel moet in 2015 bereikt zijn. De ontwikkeling naar de laatste fase ("risicovolwassenheid") kost enkele jaren en ingeschat wordt dat de periode tot en met 2015 nodig is om dat te bereiken. Concreet betekent deze ambitie dat risicomanagement integraal onderdeel uitmaakt van beleidsvoorbereiding, besluitvorming en uitvoering. Een van de uitgangspunten in dit beleid is dat risico's op een verantwoorde manier in de besluitvorming worden betrokken. Een provincie moet bewust met risico's omgaan en ze in beeld brengen. Openheid over risico's zorgt ervoor dat ze bekend zijn en goed worden beheerst. Bij het maken van afwegingen in het risicoprofiel worden om die reden ook beheersmaatregelen in beeld gebracht.

2.2.1 Wat hebben we gedaan

In 2013 zijn de volgende activiteiten ondernomen om de implementatie van risicomanagement vorm te geven. Ze hebben enerzijds betrekking op bestuurlijk risicomanagementbeleid, anderzijds het risicomanagement zoals dat in de organisatie wordt uitgevoerd.

Bestuurlijke risicomanagementbeleid

Gekozen is om risicomanagement in te bedden in de bestaande planning & control cyclus. Dat wil zeggen dat de afdelingen in hun verantwoording aan de voorkant rekening houden met en rapporteren over de risico's bij de geformuleerde doelstellingen. Het management en de directie leveren de input voor de risicoparagraaf van de planning & control documenten. Via een gespreksronde wordt deze informatie verzameld en centraal geanalyseerd. Dat gesprek is cruciaal omdat daarbij ingegaan wordt op houding en gedrag. Daarbij helpt het wanneer "vreemde ogen" vragen stellen over het werk in de afdelingen. Als hoofdindeling van risico's wordt in de P&C-documenten de volgende driedeling gehanteerd:

1. Strategische risico's die zich voordoen in ontwikkeltaken van de provincie (strategische dossiers); deze risico's zijn vaak strategisch van aard en richten zich op de beleidsdoelen van Provinciale en Gedeputeerde Staten.
2. Bestuurlijke risico's komen voor bij beheertaken van de provincie; deze kunnen omvangrijk zijn, maar zijn meestal minder politiek gevoelig. Zij kunnen echter bestuurlijk wel risicovol zijn. Zij zijn vaak tactisch of operationeel van aard. Denk daarbij aan de uitvoering van wettelijke taken, waarbij overheidshandelen wordt beoordeeld door de samenleving.
3. Operationele risico's doen zich met name voor in de bedrijfsvoering. Deze risico's zijn veelal operationeel van aard.

Het afgelopen jaar heeft het college de Staten een beleidskader risicomanagement voorgelegd. Op basis van de ervaringen van de afgelopen vier jaren en de verdieping van risicomanagement is de visie op risicomanagement (2008) uitgewerkt in een kadernotitie *Risicomanagementbeleid* (vastgesteld 27 november 2013). Het is een concretisering van risicomanagement voor het bestuur en de organisatie: zo vult Flevoland risicomanagement in. De Staten hebben bij de vaststelling van deze kadernota gevraagd om over de voortgang van de implementatie te rapporteren. In deze paragraaf worden de resultaten over 2013 weergegeven.

Het vastleggen van beleid is nodig en zinvol, maar het werkt pas wanneer bestuurders en medewerkers ook echt daarnaar handelen, op basis van gestructureerde afspraken, werkwijzen en overeengekomen normen. Risicomanagement is vooral een kwestie van doen!

Activiteiten bestuurlijk risicomanagement

Structureel:

- In het Jaarverslag 2012, de Perspectiefnota 2013 en de Programmabegroting 2014 is aandacht besteed aan structureel risicomanagement en het weerstandsvermogen. Deze paragrafen in de elkaar opvolgende P&C-documenten zijn steeds verbeterd ten opzichte van voorgaande teksten. Zowel de accountant als Provinciale Staten geven aan dat de kwaliteit is toegenomen.
- De risico's en onzekerheden worden in kaart gebracht. Concrete risico's worden berekend en ter afdekking wordt een voorziening getroffen of een bestemmingsreserve gevormd.

Incidenteel:

- Met de Staten is gesproken over de kaders voor risicomanagement. Daarbij is met name ingegaan op de hoogte van het weerstandsvermogen en de relatie met reserves en voorzieningen.
- Het kader voor risicomanagementbeleid is door Provinciale Staten vastgesteld. Instrumenteel is vastgesteld dat in de voorbereiding op de besluitvorming van belangrijke onderwerpen een risicobeoordeling zichtbaar moet worden opgenomen. Bovendien legt het beleid vast hoe het college en Provinciale Staten het weerstandsvermogen en de weerstandcapaciteit bepalen en daarop sturen. Centraal element is het culturele aspect, waarbij de nadruk wordt gelegd op een open houding naar risico's, transparantie over en bespreking van risico's in de voorbereiding en besluitvorming. Daarbij is het regelmatig agenderen van risico's een hulpmiddel.
- Risicomanagement komt aan de orde bij belangrijke dossiers, programma's en projecten.

Risicomanagement in de organisatie

Naast het bestuurlijk risicomanagement is in samenspraak met het management ook het ambtelijk risicomanagement uitgewerkt. Daarin is beschreven hoe het risicomanagement in de organisatie zou moeten gaan werken.

Activiteiten

- Vanuit de afdelingen hebben medewerkers een op onze organisatie gerichte training risicomanagement gevolgd. Daarmee zijn deze medewerkers inzetbaar als ambassadeur.
- In de Notitie Ambtelijk risicomanagement is vastgelegd hoe de organisatie risicomanagement uitvoert en borgt, welke methoden worden gebruikt en hoe risico's worden ingeschat en berekend. De instrumentele onderdelen (risicokaart, omgevingsanalyse, risicoberekeningen) ondersteunen de uitvoering en helpen medewerkers, management en beslissers om met onzekerheden om te gaan en aan structurele risicobeheersing te werken.
- Op strategische dossiers zijn risicoanalyses gemaakt of zijn de risico's in beeld gebracht ter onderbouwing van de besluitvorming.
- Als het nodig is wordt concreet brede ondersteuning geboden om invulling te geven aan de verdere ontwikkeling van risicomanagement. Daarvoor worden werksessies georganiseerd en worden risicoanalyses opgesteld.
- In projecten en processen is waarneembaar aandacht voor risico's, kansen en bedreigingen en de beheersing daarvan. Met name in projecten wordt expliciet aandacht besteed aan risicoanalyses. Bij programma's en beleidsthema's vindt deze bespreking impliciet plaats bijvoorbeeld door intervisie binnen het management en in overleg met directeur of portefeuillehouder.
- In de managementgesprekken tussen directeur en afdelingshoofd zijn risico's impliciet en expliciet onderwerp van gesprek bij de bespreking van doelbereik.
- Het management is actief bezig met risicomanagement. Risicomanagement is voor de meeste managers een natuurlijk onderdeel van het bestuurlijk en ambtelijk handelen. Met de portefeuillehouders wordt

regelmatig over het risico-aspect van een voorstel gesproken. Dit heeft tot gevolg dat er ambtelijke en bestuurlijke aandacht is voor risico's. Bewuste agendering van risico's is een opmaat naar een volledig geïntegreerd risicomanagement.

2.2.2 Wat gaan we de komende jaren doen

- De term "Risicovolwassenheid" houdt in dat de impliciete bespreking en analyse van de risico's overgaat naar de explicitering van de risico's. Door risico's te bespreken en te beheersen gaan bestuur en management bewust en zichtbaar om met risico's en daarmee vergroot Flevoland haar sturing en beheersing. Dit vraagt om bestuurlijke alertheid en ruimte om expliciet over risico's te spreken.
- Bij veel projecten en programma's doen zich risico's voor en is de organisatie bezig met het bedenken en uitvoeren van beheersmaatregelen. Bij diverse grote projecten zijn risicoanalyses gebruikelijk. Het onderlinge gesprek tussen projectleiding en management gaat dan ook over kansen en bedreigingen en maatregelen om resultaten te bereiken. Goede risicoanalyses en de agendering van risico's helpen in het proces om hierop efficiënt en effectief te sturen. De komende jaren wordt gewerkt aan de standaardisatie van de aanpak van dergelijke analyses en wordt het omgaan met risicomanagement verder uitgewerkt. Het doel is een situatie te bereiken waarin management en medewerkers risico's en het beheersen ervan als onderdeel van het dagelijks werk beschouwen en ook tussen de analysemomenten sturen op de expliciet in beeld gebrachte risico's. Daarmee wordt aan de borging van risicomanagement het komende jaar aandacht besteed.
- In samenwerkingsverbanden van de provincie met partners (verbonden partijen, gebiedspartners, coalities of projecten) moet ook gestructureerde aandacht ontstaan voor risicobewustzijn. Op dit moment is niet altijd duidelijk of er een gedeeld beeld is welk risico de partners gezamenlijk dan wel iedere organisatie loopt. Risicoanalyses worden vastgelegd en besproken met management en bestuur, inclusief de informatie over de risico's en de beheersmaatregelen.
- Programmering en voorbereiding van programma's en projecten zijn een vorm van risicomanagement. Het is nog niet overal geborgd dat dit gebeurt.
- In een aantal relevante processen wordt risicomanagement structureel opgepakt. Zo worden in het format voor collegevoorstellen onder het kopje 'kanttekeningen' de risico's die uitvoering van het te nemen besluit kunnen belemmeren, expliciet benoemd.

2.3 Risicoprofiel

Het risicoprofiel is een actueel overzicht van alle verschillende soorten risico's die de provincie loopt. Het is uiteraard een momentopname omdat de risico's in de loop van de tijd veranderen. Bestaande risico's kunnen zich ontwikkelen op de onderscheiden dimensies kans, impact en effect. Risico's verdwijnen, nieuwe risico's doen zich voor. Het risicoprofiel van twee jaar geleden ziet er anders uit dan het profiel van nu. Daarbij wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen, die in uitvoering zijn genomen. Sommige beheersmaatregelen blijken effectief te zijn, andere (nog) niet. Als peildatum voor het Jaarverslag 2013 wordt gehanteerd 31 december 2013.

De risico's binnen het risicoprofiel van de provincie zijn in drie categorieën ingedeeld: bestuurlijk (B), strategisch (S) en operationeel (O):

- bestuurlijke risico's zijn te definiëren als onzekerheden die vooral optreden aan de inkomstenkant en het takenpakket van de provincie;
 - strategische risico's zijn te definiëren als onzekerheden die vooral optreden bij grote projecten en programma's (speerpunten) en in de relatie met verbonden partijen;
 - operationele risico's zijn te definiëren als onzekerheden die vooral ontstaan bij de uitvoering van taken.
- In elke categorie zijn de meest prominente risico's weergegeven en vervolgens gekwantificeerd.

Bij bestuurlijke, strategische en operationele risico's wordt, naast de specifiek benoemde risico's, ook een totaalbeeld van de overige risico's in die categorie gegeven en vervolgens gekwantificeerd. Dit totaalbeeld is gebaseerd op onderliggende inventarisaties en ervaringen uit het verleden. Deze methode past beter bij de verschillende soorten onzekerheden waar de provincie mee te maken heeft. Het kwantificeren van risico's is altijd een subjectieve inschatting. Dit geldt zowel voor de bepaling van de kans alsook voor het effect van het

risico. Het totaal aantal variabelen is van dien aard dat een objectieve berekening nauwelijks mogelijk is. Bovendien hebben veel risico's betrekking op bestuurlijke, politieke of imago-schade en die zijn moeilijk in euro's uit te drukken. En in dat geval kan een klein risico grote gevolgen hebben.

Methode van berekening

In tabel 2.1 Risicoprofiel per 31 december 2013 is het risicoprofiel weergegeven op basis van denkbare scenario's met een negatief beslag in financiële zin.

Kans

Of een risico zich kan voordoen wordt uitgedrukt in procenten onder de noemer *kans*. Bij een kleine kans is $\leq 10\%$ gehanteerd, bij een kans middel is 10%-30% gehanteerd en bij een grote kans is 50% als maximum gehanteerd. Bij een kans groter dan 50% zou vanuit degelijk financieel beleid een voorziening moeten worden getroffen of een oormerk in een reserve worden aangebracht.

Impact

De *impact* is breed als het van invloed is (of een oplossing vraagt die invloed heeft) op alle thema's (van het Colleagueitvoeringsprogramma) van de provincie (aangeduid met het getal 2), een beperkte impact als het zich voordoet op een beperkt aantal thema's (aangeduid met het getal 1), en een kleine impact als het alleen een operationeel proces raakt (aangeduid met het getal 0,5).

Effect

Bij *effect* is een bandbreedte bepaald van de financiële consequentie bij het voordoen van het risico. Hier is gebruik gemaakt van de indeling in groot (€ 7,5 mln.), middel (€ 3 mln.) en klein (€ 1 mln.).

	<i>Kans</i>	<i>Effect</i>	<i>Impact</i>
Groot	50%	€ 7,5 mln.	2 (breed)
Middel	30%	€ 3 mln.	1 (beperkt)
Klein	10%	€ 1 mln.	0,5 (klein)

De reservering voor het beslag op de weerstandscapaciteit wordt berekend middels de formule kans x impact x effect. Bij de kwantificering van de risico's zijn de reeds onder voorzieningen en risicobuffers in de programmabegroting genomen beheersmaatregelen meegewogen. In de top 10 van strategische risico's worden de individuele risico's gepresenteerd met een gewogen risico groter dan € 0,5 mln. Aan dat criterium voldoen de eerste zes genoemde risico's; feitelijk is er dus sprake van een top 6. Onder 'overige' worden die risico's uit de strategische risico-inventarisatie samen geteld, die individueel gemiddeld kleiner zijn dan € 0,5 mln.

Naast de risicocategorie is in tabel 2.1 ook aangegeven of er sprake is van een structureel risico (str) of een incidenteel risico (inc). Structureel betekent dat het risico naar verwachting een langere periode een rol van betekenis blijft spelen binnen het risicoprofiel van de provincie. De financiële kwantificering kan echter jaarlijks variëren. Daarbij wordt gerekend met het bedrag per jaar, inclusief de aanname dat rekening wordt gehouden met een jaar vertraging indien als beheersmaatregel het beleid wordt bijgesteld als het risico zich heeft voorgedaan.

PB 2014	JV 2013	Onzekerheid/Risico	Cat	Inc/ Str	Reservering PB 2014	Reservering JV 2013	Kans	Impact	Effect
1	1	Rijksombuigingen	BS	Str	7,50	3,75	Groot	Beperkt	Groot
-	N	Middengebied	BS	Inc		2,25	Middel	Beperkt	Groot
4	3	Opdroging BDU	B	Str	2,25	2,25	Middel	Beperkt	Groot
10	4	Reserves als revolving funds	S	Str	2,25	1,88	Groot	Klein	Groot
-	N	Flevokust	BO	Inc		1,13	Middel	Klein	Groot
6	6	MRB	B	Str	1,88	0,90	Middel	Beperkt	Middel
7	7	OMALA	S	Inc	0,75	0,40	<i>Klein</i>	<i>Beperkt</i>	<i>Klein</i>
2	8	Jeugdzorg	B	Str	1,13	0,40	<i>Middel</i>	<i>Klein</i>	<i>Middel</i>
-	N	Wind	BO	Inc		0,45	<i>Middel</i>	<i>Klein</i>	<i>Middel</i>
	10	Afwikkeling pMJP ILG / Natuurakkoord	BO	Inc	0,75	0,45	<i>Middel</i>	<i>Klein</i>	<i>Middel</i>
	11	Overige risico's	BSO	Str/ Inc	5,15	4,65			
		TOTAAL			€ 21,6	€ 18,50			

Tabel 2.1 Risicoprofiel per 31-12-2013 top 10, bedragen in miljoenen euro's

Samenvatting risicoprofiel

De optelling van de risico's bij het Jaarverslag 2013 is iets lager dan de top tien in de Programmabegroting 2014: daar stond een totaal van € 22,85 mln. Doordat deze top tien sedertdien is gewijzigd is ook de optelling in tabel 2.1 anders dan in de begroting vermeld: € 21,6 mln. Een aantal risico's is niet teruggekeerd. De score in dit Jaarverslag wordt met name veroorzaakt door de mutaties in de top 10 en door wijzigingen in de 'Overige risico's'.

Veel risico's zijn het gevolg van externe factoren. Deze risico's doen zich met name voor aan de inkomstenkant van de provincie. Hiertegen kan de provincie maar in relatief beperkte mate beheersmaatregelen nemen. Als beheersmaatregelen zet de provincie de directe of indirecte beïnvloeding in. Wat betreft de risico's waarvoor de provincie een beheersmaatregel kan nemen wordt een afweging gemaakt tussen de kosten en de opbrengsten. Beheersmaatregelen zorgen voor verlaging van het risicoprofiel.

Het risicoprofiel (€ 18,5 mln.) is lager dan de stand van 30 juni 2013 (Programmabegroting 2014). Eén risico is in de top tien niet zichtbaar geworden, omdat dit niet is aan te duiden als financieel risico, waarvoor moet worden gereserveerd. Dit politiek-bestuurlijke risico is breed gesignaleerd en houdt in dat veel ontwikkelingen op het gebied van ruimte, economie en bereikbaarheid worden belemmerd door het ontbreken van cofinanciering door partners. Het is als extra risico in deze paragraaf toegelicht. Tot slot is de organisatie alert in het nemen van adequate beheersmaatregelen, waardoor risico's in kaart zijn gebracht en de netto risico's zijn verkleind door de uitvoering van beheersmaatregelen.

Gewijzigde risico's

De volgende risico's zijn niet teruggekeerd in de top tien:

- De concessieverlening OV is tot een goed einde gebracht en voor de komende jaren is er duidelijkheid over de kosten en kwaliteit van dienstverlening.
- De afstandsbediening voor bruggen en sluizen is opgepakt en wordt afgerond.
- Wat betreft het Nazorgfonds is de provincie verantwoordelijk voor het eeuwigdurend beheer van gesloten vuilstortplaatsen. De methode om de in 2011 gesloten vuilstortplaats Het Friese Pad milieutechnisch af te zekeren en te beheren is redelijk uniek. Mocht de nieuwe technologie niet werken, dan moeten er extra kosten worden gemaakt voor het vermijden van lekken en opruimen van verontreinigingen ten laste van het Nazorgfonds, die niet zijn voorzien. Het belangrijkste risico op dit moment is het gedaalde rendementpercentage. Dit risico speelt bij de drie stortplaatsen in de provincie. De provincie is verantwoordelijk voor Het Friese Pad. Voor de andere twee open stortplaatsen draagt Afvalzorg NV de verantwoordelijkheid. Voor de financiering van het Nazorgfonds is rekening gehouden met een rendement dat bij de huidige rentestand beduidend lager ligt. Uit recent onderzoek is gebleken dat voor Het Fries Pad

een verlaging van de rendementsverwachting noodzakelijk is. Dit zal leiden tot een geraamd tekort in het doelvermogen van Het Friese Pad van € 1,6 mln. In de Jaarrekening 2013 is voor deze noodzakelijke bijstorting een voorziening getroffen van € 1,6 mln. Hiermee is dit risico in het weerstandsvermogen vervallen.

- De omvang van de Europese programma's is verkleind. Flevoland heeft de rol van Programmabureau voor OP Kansen voor West (P4 en G4). Dat betekent dat alle projectaanvragen voor het regionale deel worden getoetst op financiering en regelgeving. Dit programma loopt tot en met 2015. Voor de diverse Europese programma's is in de toekomst (2014-2023) een verminderde ambtelijke inzet te verwachten. Als beheermaatregelen kunnen onder andere worden genoemd:
 - De beschikbare deskundigheid wordt de komende jaren ingezet voor de afronding van de lopende programma's en de begeleiding van de nieuwe programma's.
 - Met een deel van deze uitvoeringskosten is nog geen rekening gehouden, maar daarvoor is in de Algemene reserve een bedrag van € 1,2 mln. geormerkt. Daardoor is voldoende gereserveerd om het risico op te vangen.

De top 10 risico's

Vooraf merken we op dat alleen de eerste zes risico's hoger zijn berekend dan de aangehouden ondergrens van € 500.000. De overige risico's komen volgens deze berekeningsmethode onder dit normrisicobedrag van een half mln. euro. Vanwege de inzichtelijkheid wordt desondanks een top 10 gepresenteerd.

1	Rijksbezuinigingen en rijksbijdragen aan projecten	Incidenteel
---	--	-------------

Hoewel Nederland zich de laatste jaren in economisch zwaar weer bevindt, zijn er tekenen van herstel. De laatste berichten geven voor de nabije toekomst een kleine groei aan. Vanwege het opgelopen begrotingstekort heeft het kabinet aanvullende maatregelen genomen en die zijn vastgelegd in het Najaarsakkoord. Het kabinet heeft € 6 miljard extra bezuinigd en deze bezuinigingen worden ook 'gevonden' in de vermindering van uitkeringen aan lagere overheden (Gemeente- en Provinciefonds) en in bijdragen aan (grote) projecten. Deze werken door in onze inkomsten.

Al eerder is opgemerkt dat de ervaring leert dat de bijdragen van partners in projecten en deelnemingen onder druk staan. De komende tijd komen met name de gemeentelijke financiën verder onder druk te staan door de omvangrijke decentralisatie van sociale taken van het Rijk naar de gemeenten. Ook andere samenwerkingspartners in wisselende coalities maken gerichte keuzes en wegen af of ze bijdragen en hoeveel.

Beheersmaatregelen

Zowel in IPO-verband als via eigen netwerken spreken wij met het Rijk en leden van de Staten-Generaal over de positie van provincies. Daarnaast streven wij naar concrete en bindende afspraken over mogelijkheden voor medefinanciering. Wij nemen deel aan het overleg over de verdeling van het Provinciefonds.

2	Middengebied Flevoland	Structureel
---	------------------------	-------------

Er zijn plannen in voorbereiding voor een programma voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Lelystad en omgeving. De laatste maanden heeft een aantal ontwikkelingen geleid tot het inzicht dat een samenhangende benadering van vraagstukken gewenst is. Bijvoorbeeld kantoorontwikkeling, de ontwikkeling van de kuststrook, de infrastructuur en de bereikbaarheid, de luchthaven en omringende bedrijvigheid. Een dergelijke programmatische aanpak is gericht op de versterking van de economische structuur. Hierover zijn geen formele politieke besluiten genomen. Deze ontwikkeling is met name van belang voor de komende bestuursperiode. Momenteel wordt een dergelijk programma onderzocht. Als gevolg van de geconstateerde problematiek scoort deze ontwikkeling hoog, mede in samenhang met het risico dat als "extra" is vermeld later in deze paragraaf.

3	Opdrogen Brede Doeluitkering (BDU)	Structureel
---	------------------------------------	-------------

De Brede Doeluitkering (BDU) is een uitkering vanuit het Rijk aan de twaalf provincies en een aantal stadsregio's. De decentrale overheden (provincies en stadsregio's) krijgen van het Rijk de ruimte om zelf binnen de regels van de BDU vast te stellen welke projecten in aanmerking komen voor een dergelijke uitkering. Provincie Flevoland zet de BDU voor een diversiteit aan projecten in. De komende jaren is voorzien dat de BDU verder opdroogt. Hierdoor komt een deel van de dekking voor projecten mogelijk te vervallen.

Beheersmaatregelen:

Er wordt gewerkt met een financiële meerjarenraming op basis waarvan de beschikbare middelen gemonitord worden. Daarbij is het mogelijk tot een andere verdeling en prioritering van middelen te besluiten. Voordat een project gestart wordt, vindt een toets plaats op de beschikbare dekking.

4	Revolving funds	Structureel
---	-----------------	-------------

Bij een revolving fund wordt een bedrag beschikbaar gesteld met als uitgangspunt van de business case de verwachting dat na verloop van tijd (afhankelijk van de gekozen doorlooptijd) het volledige bedrag terugvloeit naar de provincie. Daarna kunnen dezelfde middelen voor andere doelen worden beschikt (revolving). De provincie zet in toenemende mate dit instrument in om kansen te benutten door incidenteel eigen middelen vanuit strategische reserves in te zetten. De vorm voor zo'n fonds is verschillend. Het kan een lening, participatie, garanties of ander instrument betreffen. Dit past bij de strategie van het werken met vitale coalities, in het bijzonder in recessietijd. Op het moment dat de middelen later of niet volledig terugvloeien (door tegenvallende resultaten of faillissementen) ontstaan er problemen.

Beheersmaatregelen:

Het hanteren van een clause bij projecten welke met revolving middelen uitgevoerd worden waarin een voorbehoud op het terugvloeien van middelen wordt gedaan. Intern kan een voorziening getroffen worden als er twijfel is over het revolverende karakter.

5	Ontwikkeling havenvoorziening Flevokust	Incidenteel
---	---	-------------

Zie ook ontwikkelingen in Middengebied. De provincie participeert en initieert een mogelijke ontwikkeling van de kuststrook bij Lelystad. Deze ontwikkeling brengt kosten en risico's met zich mee. De planvorming is in voorbereiding en begin 2014 opnieuw gestart. Daardoor heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over governance, de rol van de provincie, de partners en de bijdragen. Ook is nog niet bekend of er een grondpositie wordt ingenomen en de wijze waarop de aanleg van de dijk, de havenfaciliteit en het bedrijventerrein plaatsvindt en tegen welke kosten.

Beheersmaatregelen:

Het besluit om het initiatief naar de provincie te trekken leidt tot een vereenvoudiging van de aansturing en governance. Bovendien worden de risico's van dit projecten regelmatig in kaart gebracht. In de voorbereiding op de voorlopige plannen en de daaronder liggende afspraken wordt uitvoerig over de diverse risico's gesproken. Zij worden verwerkt in de bestaande en komende overeenkomsten.

6	Ontwikkelingen Motorrijtuigenbelasting	Structureel
---	--	-------------

Door (het besluit van het Rijk) schone auto's weer te gaan belasten middels de motorrijtuigenbelasting gaan de provinciale inkomsten uit opcenten omhoog. Dit komt doordat het aantal voertuigen dat belastingplichtig wordt hierdoor toeneemt. Huidige schattingen over de ontwikkeling van het aantal schone auto's kunnen mogelijk te optimistisch zijn. Met het wegvallen van het fiscale voordeel op deze auto's is het mogelijk dat consumenten de aanschaf van dergelijke voertuigen gaan heroverwegen. Hierdoor kunnen de toekomstige opcenten lager zijn dan nu voorzien.

Beheersmaatregelen:

In breder verband is Flevoland in gesprek met het Rijk over de inkomsten van de provincie in relatie tot de taken waarvoor de provincie Flevoland aan de lat staat.

7	OMALA	Incidenteel
---	-------	-------------

Wat betreft OMALA is de ontwikkeling van de luchthaven Lelystad achtergebleven bij eerdere verwachtingen als gevolg van de economische recessie. Dit heeft een negatief effect op de verkoop van gronden (OMALA). De vertraging in de verkoop van gronden c.q. de extra inspanningen die OMALA moet verrichten zet het bedrijfsresultaat onder druk. Daarbij komt dat de boekwaarde van de in eigendom verkregen gronden de afgelopen jaren door kostentoe rekening van met name procesgelden is gestegen. Momenteel is verlaging van boekwaarde niet aan de orde. Er is nog steeds sprake van een betrouwbare GREX.

Beheersmaatregelen

Om risico's te beperken zijn bestuurlijke afspraken gemaakt, met name vanuit de aandeelhouders. Zo moeten alle investeringsbeslissingen betreffende grondverwerving of bouwrijp maken vooraf worden goedgekeurd door de aandeelhouders. Daarnaast is een versobering aan de kostenkant (onder andere op bedrijfsvoering) doorgevoerd.

8	Jeugdzorg	Incidenteel
---	-----------	-------------

De Wet op de Jeugdzorg wordt per 1 januari 2015 vervangen door een nieuwe Jeugdwet. Deze is inmiddels aangenomen door de Eerste Kamer. Daarmee eindigt de provinciale verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg en worden per 1 januari 2015 de gemeenten verantwoordelijk. Om risico's voor de provincies te beperken zijn landelijk afspraken gemaakt over:

- De continuïteit van zorg voor cliënten die op de overgangsdatum in zorg zijn of een aanspraak op zorg hebben. Gemeenten garanderen dat deze cliënten hun traject bij dezelfde aanbieder kunnen afmaken.
- Het minimaliseren van de frictiekosten bij instellingen als gevolg van met de transitie samenhangende capaciteitsreducties (wachtgeld, vastgoed/leegstand en reorganisatiekosten).

Met deze afspraken zijn echter niet alle risico's weggenomen. Resterende risico's zijn:

- Instellingen sorteren voor op de transitie door het aanbod af te stemmen op gemeentelijk beleid. Hierdoor kan in 2014 de vraag naar gespecialiseerde jeugdzorg het aanbod overtreffen, zowel in capaciteit als in type zorgvorm, waardoor wachtlijsten kunnen ontstaan. Omdat aanspraken op jeugdzorg wettelijk afdwingbaar zijn, loopt de provincie een risico. Dit risico wordt op dit moment klein ingeschat.
- Jeugdzorginstellingen hebben beroep aangetekend tegen het besluit van de provincies om de subsidie te beëindigen. Het risico bestaat dat deze in het nadeel van de provincie uitvallen. Uit een rechterlijke uitspraak blijkt dat frictiekosten voor rekening moeten komen van het Rijk. Mede daarom wordt het risico om voor hoge frictiekosten te worden aangeslagen als klein ingeschat. Wel bestaat de mogelijkheid dat provincies als onderdeel van bestuurlijke afspraken toch een deel van de frictiekosten op zich nemen.
- Het Rijk kan de uitname uit het Provinciefonds van € 90 mln. - te weten de inschatting van de eigen autonome bijdrage van provincies aan de jeugdzorg - al in 2015 doorvoeren. Dat zou voor Flevoland betekenen een Provinciefonds korting van ongeveer € 2,5 mln. in 2015. Dan zijn ook de apparaatslasten en overheadkosten niet meer gedekt. De provincies wijzen unaniem deze mogelijke vervroegde uitname af.

Beheersmaatregelen:

Alle jeugdzorginstellingen hebben een vooraankondiging ontvangen van beëindiging van de subsidie per 1 januari 2015. Hiermee is een 'redelijke termijn' gegund voor de instellingen om zich intern op de verandering voor te bereiden. Deze aankondiging heeft de status van een besluit tot beëindiging subsidie. Bezwaren van instellingen tegen dit besluit zijn ongegrond verklaard, hoewel hiertegen door de meeste instellingen beroep is aangetekend.

De provincie heeft de Flevolandse aanbieders van jeugdzorg in staat gesteld zich goed te positioneren ten opzichte van de gemeenten. De gemeenten zijn betrokken bij de uitvoering van de jeugdzorg en hebben de beleidsprioriteiten voor 2014 bepaald. Op deze wijze wordt in Flevoland de overgang gefaciliteerd met zo weinig mogelijk gevolgen voor personeel en infrastructuur. Op basis van landelijke afspraken en regionale 'transitiearrangementen' wordt uitgewerkt op welke wijze continuïteit voor cliënten in zorg op de overgangsdatum wordt georganiseerd, de infrastructuur die daarvoor nodig is in stand kan worden gehouden en hoe de frictiekosten kunnen worden geminimaliseerd.

Indien het Rijk besluit tot uitname uit het Provinciefonds in 2015, en niet in 2016 zoals afgesproken, vervalt het gereserveerde budget voor de uitvoering van de jeugdzorg in 2015.

9	Wind	Incidenteel
---	------	-------------

Met het Regioplan Wind heeft Flevoland zich verbonden aan de realisatie van 25% van de nationale opgave voor windenergie op land. Het is een gebiedsontwikkelingsproces van nationale betekenis. Het Regioplan is een complex gebiedsproces waaraan een groot aantal partijen deelnemen. Het plan heeft effect op de duurzaamheidsambities van Rijk en provincie, verbreedt de economische dragers van het landelijk gebied en raakt de positie van de provincie als gebiedsregisseur.

Beheersmaatregelen

Door de Flevolandse aanpak met diverse partijen in een koepelorganisatie is er draagvlak voor windenergie en ontstaan er concrete plannen voor de bouw van nieuwe windparken. Een eventuele mislukking van het Regioplan brengt risico's met zich mee voor de economische ontwikkeling van Flevoland, met name voor het landelijk gebied, voor het gezag van de provincie als gebiedsregisseur en voor de duurzaamheidsambities.

10	Afwikking pMJP	Incidenteel
----	----------------	-------------

Het p-MJP heeft een geormerkte reserve om de risico's bij de afwikking en overcommittering zelf op te vangen. Voor een deel van de afwikking van de ILG heeft de provincie ruilgronden verkregen.

Beheersmaatregelen

Deze afwikking maakt onderdeel uit van het programma Nieuwe Natuur. De afronding van het OostvaardersWold is de afgelopen periode zo ver gevorderd, dat met het Rijk en andere betrokken grondeigenaren afspraken zijn gemaakt binnen de uitwerking van het programma Nieuwe Natuur. Als kader wordt de provinciale bijdrage van maximaal € 33,9 mln. gehanteerd. Het opgenomen risico is zodanig verkleind dat deze onder de € 0,5 mln. is gekomen. Eventuele schade-uitkeringen kunnen binnen het beschikbaar gestelde budget worden opgevangen.

11. Overig (bestuurlijk, strategisch en operationeel)

Naast de top-10 van risico's kent de provincie nog andere risico's en onzekerheden met een risicoprofiel lager dan gemiddeld € 0,5 mln. Per saldo is hiervoor € 4,65 mln. berekend (dit was in de Programmabegroting € 5,5 mln.). De belangrijkste specifieke risico's die zich kunnen voordoen:

- dekkingsgraad pensioenen; lonen
- Europese programma's
- risico's binnen infrastructurele projecten (PMIRT)
- ontwikkeling Batavialand

Extra	Projecten en programma's komen niet tot ontwikkeling	Structureel
-------	--	-------------

Projecten en programma's komen niet tot ontwikkeling als gevolg van beperkte financiële arrangementen en het ontbreken van investeringsmogelijkheden bij andere overheden. Er is sprake van een politiek, bestuurlijk en financieel risico indien derden niet bijdragen aan projecten die de provincie wil realiseren. Mogelijkheden moeten bestuurlijk en politiek worden afgewogen:

- de investering is niet haalbaar; de provincie zoekt andere activiteiten om dezelfde of andere doelen te bereiken. De investeringsagenda wordt geactualiseerd;
- de provincie vindt het belang voor de regio zo groot dat zij zelf de uitvoering ter hand neemt;
- de provincie zoekt andere partners om tot realisatie te komen.

De provincie is als gevolg van deze tendens niet of moeilijk in staat om haar beoogde resultaten te realiseren. Het is door een diversiteit aan redenen complex om nieuwe projecten op te starten. Aan de ene kant beperkt dit een aantal risico's. Anderzijds blijkt echter dat door een gebrek aan cofinanciering de provincie niet in staat is te investeren in onze samenleving. Dit vraagt om een nieuwe bestuurlijk politieke oriëntatie.

2.4 Weerstandscapaciteit

Het begrip weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel financiële ruimte de provincie heeft om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid bijgesteld moet worden en/of dat doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd. De weerstandscapaciteit waarover de provincie beschikt heeft een incidentele component en bestaat uit de Algemene reserve en het vrije deel van de bestemmingsreserves. Bij de tussentijdse evaluatie van de Nota reserves en voorzieningen wordt vanaf de eerstkomende programmabegroting voorgesteld om het vrije (niet geoordeelde) deel van de bestemmingsreserves niet mee te rekenen in de hoogte van de weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit onbenutte belastingcapaciteit en het bedrag aan onvoorzien in de jaarlijkse programmabegroting. Het karakter van de componenten is verschillend. Zo kunnen reserves slechts eenmalig worden ingezet en kent de onbenutte belastingcapaciteit een structureel karakter.

(bedragen x € 1.000)

		stand Programma Begroting 2012	Rekening 31 dec. 2011	Stand Programma Begroting 2013	Rekening 31 dec. 2012	Stand Programma Begroting 2014	Rekening 31 dec. 2013
Incidenteel	Algemene reserve (vrij deel)	11.831	13.248	18.388	15.907	18.973	17.365
	Bestemmingsreserves (vrij deel)	19.480	3.114	6.547	6.095	1.227	948
	Aandelenbezit	1.221	0	0	0		0
Incidentele weerstandscapaciteit		32.532	16.362	24.935	22.002	20.200	18.313
Structureel (jaarlijks)	Onbenutte belastingcapaciteit	17.200	17.200	16.700	18.050	21.300	17.457
	Onvoorzien	300	300	300	300	300	300
Structurele weerstandscapaciteit		17.500	17.500	17.000	18.350	21.600	17.757
Totaal		50.032	33.862	41.935	40.352	41.800	36.070

Tabel 2.2 Ontwikkeling weerstandscapaciteit

Verloop en de omvang van de weerstandscapaciteit

- Ten opzichte van het Jaarrekening 2012 zijn de componenten van de weerstandscapaciteit iets gewijzigd maar de totale capaciteit is marginaal gewijzigd (was € 40,4 mln. en is nu € 36,0 mln., een daling van € 4,4 mln.).
- Het verschil van onbenutte belastingcapaciteit in dit jaarverslag met de Programmabegroting 2014 is € 4 mln. In 2014 is de onbenutte belastingcapaciteit gestegen. Dat wordt veroorzaakt door een stijging in het aantal belastingplichtige voertuigen (schone auto's worden weer aangeslagen voor MRB.) Ultimo 2013 mag dit effect nog niet betrokken worden in de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit.
- Het vrije deel uit de bestemmingsreserves is met € 4,8 mln. afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door het opheffen van de reserve Cofinanciering EU-projecten 2000-2006 waarvan de middelen naar de algemene reserve zijn overgeheveld.

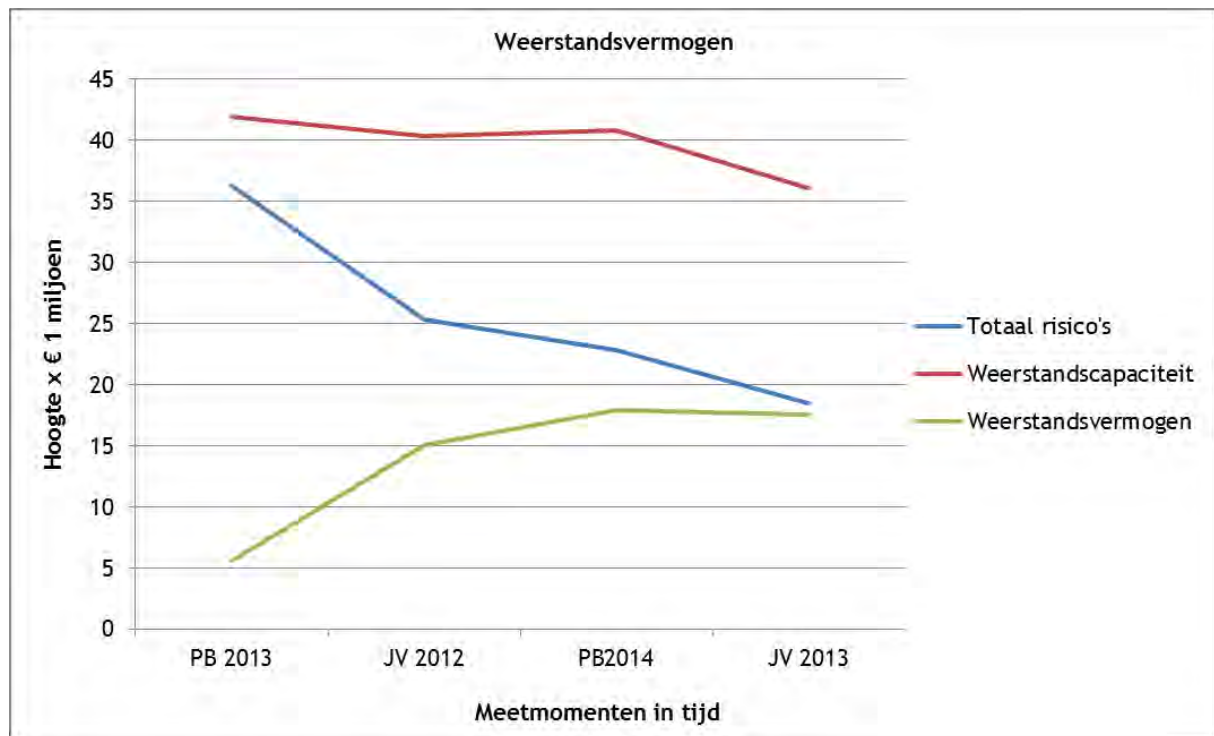
2.5 Weerstandscapaciteit versus risico's

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door twee aspecten:

1. het risicoprofiel (paragraaf 2.3): de kans op het optreden van ongewenste gebeurtenissen met een nadelig financieel gevolg;
2. de weerstandscapaciteit (paragraaf 2.4): het maximum van inzetbare financiële middelen (buffer) om risico's structureel of incidenteel te kunnen opvangen.

Het weerstandsvermogen geeft dus aan hoeveel financiële ruimte de provincie heeft om substantiële tegenvallers op te vangen (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), artikel 11). Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of het verhogen van tarieven of belastingen. Dit weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een dekkingsgraad. Ter verduidelijking is in grafiek 2.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen dit vermogen weergegeven als de weerstandscapaciteit minus het risicoprofiel. Zowel het risicoprofiel als de weerstandscapaciteit zijn licht

gedaald ten opzichte van de Programmabegroting 2014. Het profiel daalde van € 22,85 mln. bij de Programmabegroting 2014 naar € 18,5 mln. in dit jaarverslag met als gevolg dat ook het weerstandsvermogen enigszins is verlaagd.

Tabel 2.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen

Dekkingsgraad

De dekkinggraad wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door het totaal van de netto risico's. Het kunnen dekken van deze tegenvallers uit het weerstandsvermogen is een beheersmaatregel binnen het risicomangement van de provincie. Op basis van landelijke uitspraken (commissie BBV) gaat de provincie uit te gaan van een weerstandscapaciteit van minimaal 1 tot 1,5 keer de hoogte van de netto risico's bedraagt. Hoe hoger de dekkinggraad des te groter is de kans dat de provincie in staat is haar tegenvallers, onzekerheden en risico's op te vangen. Vice versa brengt een lagere dekkinggraad met zich dat de provincie minder ruimte heeft om haar tegenvallers, onzekerheden en risico's op te vangen. Provinciale Staten hebben in hun beraadslagen aangegeven in ieder geval een dekkinggraad van 1,1 - 1,5 te willen hanteren. Deze kaderstelling is opnieuw aan de orde in de bespreking van de Tussenevaluatie Nota reserves en voorzieningen (2014).

De dekkinggraad is licht gestegen doordat op diverse onderwerpen beheersmaatregelen zijn getroffen. Dit betekent dat de mogelijke financiële dekking voor de potentiële tegenvallers en onzekerheden in de vorm van risico's ruim boven het door Provinciale Staten aangegeven streefkader van 1,1 ligt.

De incidentele risico's zijn in dit verslag opgeteld € 5 mln. en de structurele risico's € 12,5 mln. Kijken we naar de afzonderlijke dekkinggraden, dan bedragen deze voor incidenteel 2,54 (was 1,64) en voor structureel 1,72 (was 1,94).

(bedragen x € 1.000)

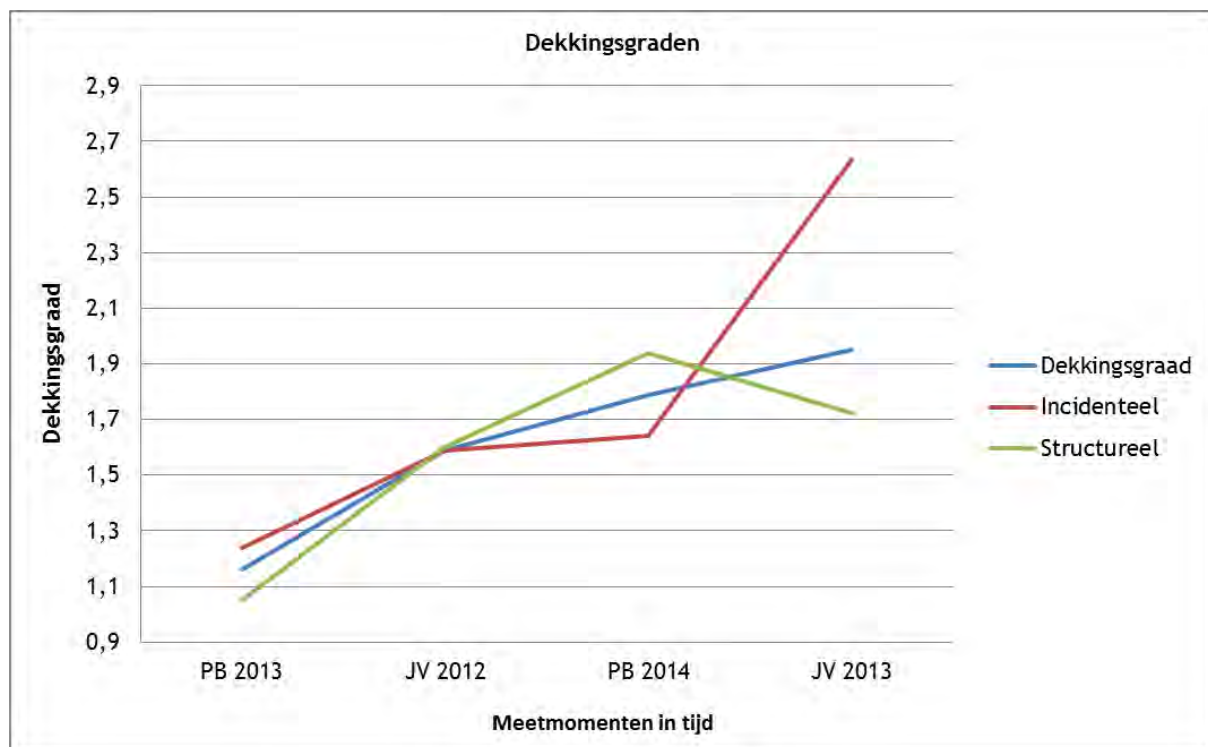
	PB 2013	JV 2012	PB2014	JV 2013
Totaal risico's	36.300	25.350	22.850	18.500
Weerstandscapaciteit	41.935	40.352	40.800	36.070
Weerstandsvermogen	5.635	15.002	17.950	17.570
Dekkingsgraad	1,16	1,59	1,79	1,95
Percentage	87%	63%	56%	51%

Tabel 2.4 Ontwikkeling dekkinggraden

De structurele dekkinggraad laat al enkele jaren een stijgende lijn zien. Dankzij de intensieve aandacht voor het nemen van beheersmaatregelen rond structurele risico's wordt het risicoprofiel actief verlaagd. De dekkinggraad volgens deze berekeningsmethode is licht gestegen (zie tabel 2.5 en de grafiek 2.6) ondanks de daling van de weerstandscapaciteit met € 4 mln. De incidentele dekkinggraad is gestegen, ondanks het feit dat de incidentele weerstandscapaciteit licht is afgenomen (Algemene reserve en vrije ruimte bestemmingsreserves).

	PB 2013	JV 2012	PB 2014	JV 2013
Incidentele dekkinggraad	1,24	1,59	1,64	2,54
Structurele dekkinggraad	1,05	1,6	1,94	1,72
Totale dekkinggraad	1,16	1,59	1,79	1,92

Tabel 2.5 Incidentele en structurele dekkinggraden

Grafiek 2.6 Ontwikkeling dekkinggraad

De minimale grens van het niet geormerkte deel van de algemene reserve (als percentage van de totale lasten) is in de Nota reserves en voorzieningen op 5% vastgesteld. Hierbij is tevens vastgelegd dat bij het doorbreken van de ondergrens maatregelen worden genomen. Deze vrije ruimte binnen de algemene reserve maakt deel uit van de weerstandscapaciteit. In 2015 is een forse daling van de totale lasten voorzien doordat de Jeugdzorg wordt overgedragen aan de gemeenten. Gemiddeld blijft het dekkingpercentage van de algemene reserve ten opzichte van de totale lasten stabiel en ruim boven de 5% norm. In tabel 2.7 Ondergrens Algemene reserve wordt de ontwikkeling van het dekkingpercentage van de afgelopen jaren weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	PB 2013	JV 2012	PB 2014	JV 2013
Algemene reserve	18.388	15.907	18.973	17.365
Totale lasten	199.965	188.715	209.361	200.867
Dekkingpercentage	9,20%	8,43%	9,06%	8,65%

Tabel 2.7 Ondergrens Algemene reserve

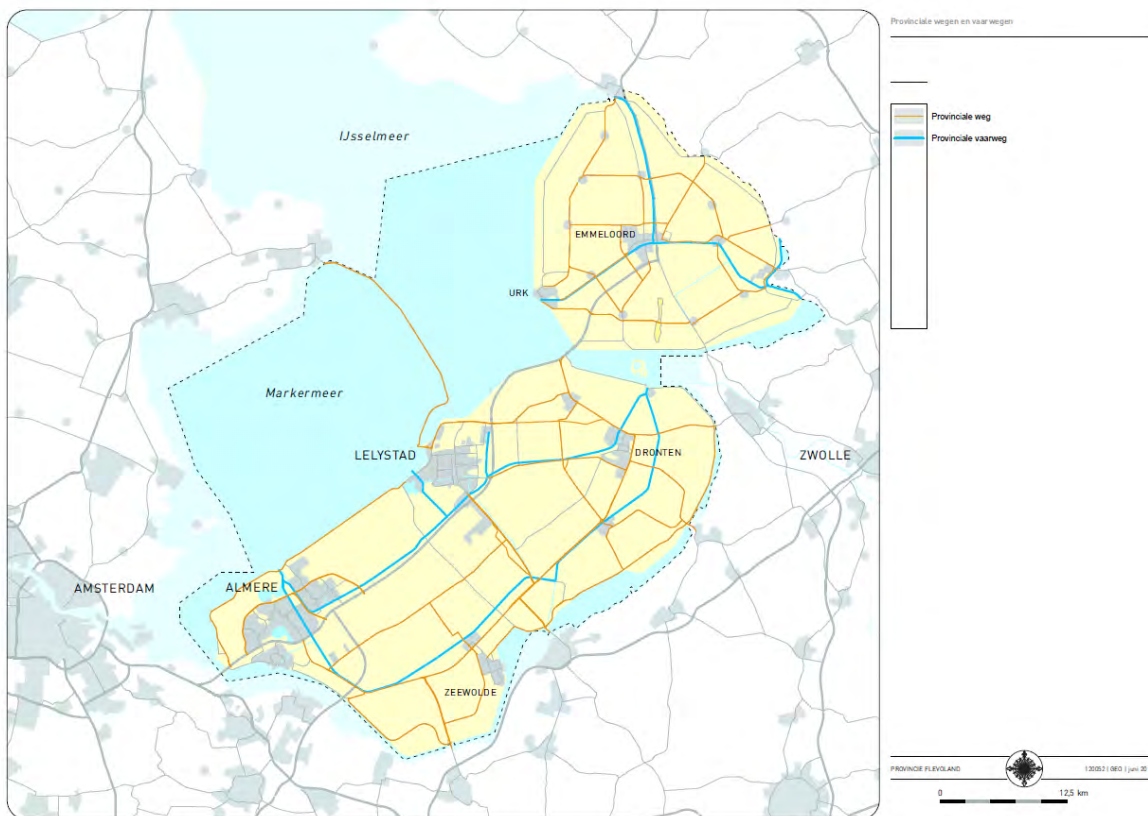
3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Algemeen

We zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van een omvangrijke hoeveelheid vastgoed op het gebied van mobiliteit. Het betreft in eerste instantie de autowegen (540 km), rotondes (60 stuks), fietspaden (370 km) en parallelwegen (45 km). De wegen hebben als primaire functie het regionale verkeer tussen de dorpen en steden af te wikkelen; een kerntaak van de provincie.

Langs de wegen ligt circa 1.050 hectare wegberm, waarin ongeveer 37.000 bomen groeien. De bermen bepalen mede het landschappelijk karakter van de provincie. Het provinciale wegennet bestaat daarnaast uit bruggen (ruim 100 kunstwerken), verkeersregelinstanties (circa 30 verkeerslichten) en openbare verlichting (ruim 2200 lichtmasten).

Ten tweede beheert de provincie 170 km vaarweg. De vaarwegen betreffen de vaarwegbak, de oeverbeschoeiing, de afmeervoorzieningen (steigers), de oevers langs vaarten (talud, plasberm en natuurvriendelijke oevers) en de beweegbare bruggen (13 stuks) en sluizen (11 stuks).

De instandhouding van de provinciale infrastructuur (kapitaalgoederen), bestaande uit het wegennet en het vaarwegennet, wordt gewaarborgd door alle onderdelen van die infrastructuur op goede wijze in stand te houden. In stand houden is het dagelijks beheer (exploitatie), onderhoud (jaarlijks en niet-jaarlijks) en vervanging.

3.2 Beleidskader ten aanzien van het onderhoud

3.2.1 Wegen en vaarwegen

Voor alle onderdelen van de provinciale infrastructuur zijn medio 2013 de laatste uitvoeringsstrategieën vastgesteld door ons college. Er zijn in totaal zes strategieën opgesteld:

- 1) Groen langs provinciale wegen;
- 2) Verkeersregelinstallaties en andere sturingsmiddelen verkeersstromen;
- 3) Openbare verlichting;
- 4) Kunstwerken;
- 5) Weginfrastructuur;
- 6) Vaarwegen.

Deze strategieën zijn een middel om keuzes over het niveau van beheer en onderhoud voor de komende jaren inhoudelijk en procesmatig te concretiseren. Het is aan Provinciale Staten om in januari 2014 te bepalen op welk van de drie niveaus dat onderhoud dan wordt uitgevoerd:

- minimumniveau (kostenefficiënt, voldoet aan wat wettelijk is vastgelegd, en wordt zodanig uitgevoerd dat schadeclaims worden geminimaliseerd);
- basisniveau (aangevuld met maatregelen die overlast voor gebruikers beperken);
- of plusniveau (aangevuld met maatregelen die de kwaliteit van de infrastructuur voor de gebruikers verhoogt).

Voor elk van deze niveaus is een raming gemaakt van de kosten voor bijbehorende het jaarlijkse en niet-jaarlijkse onderhoud. Daarnaast zijn in 2013 (als vervolg op de activiteiten in 2012) gedetailleerde inspecties uitgevoerd naar de omvang, ligging, staat van onderhoud en rest levensduur van het gehele areaal. De uitkomsten daarvan zijn gebruikt om de onderhoudsprogramma's voor de komende jaren op te stellen. Daarnaast zijn ze gebruikt om de omvang vast stellen van de maatregelen die in het kader van de vervangingsinvesteringen ("stille lasten") in de periode 2013- 2022 zullen moeten worden uitgevoerd. Uitkomst is dat de komende tien jaar gemiddeld € 6,5 mln. per jaar nodig is voor de vervangingsinvesteringen. Ten tweede zijn - om tot een kostenefficiënt en verantwoord beheer & onderhoud te komen - gedurende 2013 strategische uitvoeringsplannen opgesteld en vastgesteld door ons college. De uitvoeringsplannen beschrijven uniform per onderwerp: het beleid, het areaal, de functies, de keuzemogelijkheden en de kosten. Deze uitvoeringsplannen en het inzicht in de vervangingen heeft geresulteerd in een 'Koepelnota Integraal Infra Beheerplan', waarin de kwaliteitsniveaus zijn gerelateerd aan het huidige beleid. Begin 2014 kunnen Provinciale Staten op basis van deze nota een afgewogen keuze maken over de manier waarop de provinciale weg- en vaarweginfrastructuur het best kan worden beheerd en wat dit kost.

3.2.2 Provinciehuis

In 2009 is het Meerjaren Onderhoud- en investeringsplan (MJOP) voor de periode 2009 tot en met 2013 vastgesteld. Met dit plan wordt gewaarborgd dat het gebouw, de daarin aanwezige installaties en apparatuur op een goede wijze worden beheerd, geëxploiteerd en onderhouden. In het plan zijn een 3-tal zaken geïnventariseerd, namelijk het jaarlijks onderhoud, het meerjaren onderhoud en de vervangingsinvesteringen.

Het jaarlijks onderhoud is nodig om de bedrijfszekerheid van het gebouw en de installaties te waarborgen, de veiligheid te kunnen garanderen en de uitstraling van het gebouw in stand te houden. Tevens wordt dit onderhoud uitgevoerd om te voldoen aan regelgeving (bijvoorbeeld ARBO en NEN) en verzekerd te zijn van ondersteuning van de leverancier (bijvoorbeeld garantiebepalingen).

Het meerjaren onderhoud betreft het niet reguliere en groot onderhoud aan het gebouw, installaties, apparatuur en inrichting. Dit onderhoud omvat ondermeer schilderwerk, vervanging verlichtingsarmaturen, zonwering, dakbedekking en dergelijke. De uitvoering vindt gemiddeld om de 5 tot 20 jaar plaats. De normering die de Rijksgebouwendienst hanteert voor dit type gebouwen is de leidraad.

In het MJOP zijn de vervangingsinvesteringen meegenomen. De vervanging is begroot op basis van de economische levensduur (afschrijvingstermijn), maar op het beslismoment van de feitelijke vervanging wordt

ook bezien of het investeringsgoed langer mee kan. De afschrijvingstermijnen voor de investeringen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening Provincie Flevoland 2013. Voorbeelden hiervan zijn de vervanging van de audiovisuele installaties, meubilair, apparatuur voor de repro en keukenapparatuur.

De lasten van het jaarlijks onderhoud zijn opgenomen in de exploitatie. Het meerjaren onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de daarvoor gevormde voorzieningen gebracht. Om de voorzieningen op het juiste peil te houden, worden hieraan jaarlijks middelen toegevoegd.

Op basis van het Meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma 2009-2013 is geopteerd voor het doteren van € 250.000 per jaar voor 2011-2013 en € 350.000 per jaar vanaf 2014. Het jaarlijks onderhoud aan het provinciehuis, alsmede de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening niet jaarlijks onderhoud, maakt onderdeel uit van de kosten van de bedrijfsvoering.

Daarnaast is in 2013 het MJOP 2014-2017 vastgesteld. Hierin wordt de eerder voorgenomen verhoging van de dotatie per 2014 geëffectueerd. In dit plan is de verwachting uitgesproken dat de dotatie vanaf 2018 (bij de ingang van het volgende MJOP) verder moet worden verhoogd, om de gebouwconditie van het ouder wordende gebouw op peil te kunnen houden. Naar huidig inzicht is een verhoging van de dotatie naar € 500.000 noodzakelijk. Het precieze bedrag zal worden vastgesteld in het volgende MJOP voor de jaren 2018-2021.

3.3 Middelen

3.3.1 Jaarlijks onderhoud (ten laste van de exploitatie)

(bedragen x € 1.000)

Jaarlijks onderhoud ¹⁰	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Jaarlijks onderhoud landwegen	4.662	3.602	4.645	4.646	4.669	4.669
Jaarlijks onderhoud vaarwegen	1.815	1.860	1.763	1.763	1.763	1.763
Jaarlijks onderhoud provinciehuis	365	397	409	409	409	409
Totaal	6.842	5.859	6.817	6.818	6.841	6.841

3.3.2 Uitgaven (dotaties niet jaarlijks onderhoud)

(ten laste van exploitatie op basis van uitvoeringsstrategie notities)

(bedragen x € 1.000)

Reservering niet jaarlijks onderhoud	2012	2013	2014	2015	2016	2017
NJO landwegen	4.954	5.755	5.329	5.388	5.444	5.633
NJO vaarwegen	1.459	1.604	1.520	1.520	1.520	1.520
NJO provinciehuis	250	250	350	350	350	350
Totaal	6.663	7.609	7.199	7.258	7.314	7.503

¹⁰ Cijfers zijn gebaseerd op de ontwerpbegroting 2014.

3.3.3 Niet jaarlijks onderhoud onttrekkingen (ten laste van voorziening op basis van meerjarenprogrammering)

(bedragen x € 1.000)

Niet jaarlijks onderhoud	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totale kosten Wegen	3.589	8.358	8.110	4.435	5.650	5.815
Totale kosten Vaarwegen	2.097	1.124	2.405	1.875	1.715	1.525
Totale kosten provinciehuis	305	148	210	205	504	124
Totaal	5.991	9.630	10.725	6.515	7.869	7.464

3.3.4 Ontwikkeling stand voorziening niet jaarlijks onderhoud

(bedragen x € 1.000)

Stand per 31/12	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Voorziening NJO Landwegen	9.818	7.214	4.434	5.387	5.181	4.999
Voorziening NJO Vaarwegen	1.180	1.659	775	420	225	220
Voorziening NJO provinciehuis	1.193	1.295	1.435	1.580	1.426	1.652
Totaal	12.191	10.168	6.642	7.385	6.830	6.869

4 Financiering

4.1 Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) en de ministeriële Regeling Uitzetting Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) stellen voorwaarden aan het financieringsgedrag van provincies. Deze regelgeving is vertaald in het door Provinciale Staten vastgestelde Treasurystatuut. De financieringsparagraaf geeft inzicht in de treasuryfunctie van de provincie. Treasury is gericht op de financiering van de activiteiten die binnen de provincie worden uitgevoerd ter realisatie van het beleid en de bedrijfsvoering. De belangrijkste activiteit van de treasury is het uitzetten van overtollige of het aantrekken van benodigde middelen. De basis hiervoor vormt een liquiditeitenplanning voor de korte termijn (12 maanden). In het uitzettingsbeleid van gelden wordt door de provincie, vanuit haar publieke functie, mede de MVO-performance (maatschappelijk verantwoord ondernemen) van financiële ondernemingen meegewogen.

4.2 Ontwikkelingen

In de afgelopen zomer verlaagde de ECB het belangrijkste rentetarief tot het laagste niveau ooit. De herfinancieringsrente werd verlaagd naar 0,75% en tegelijkertijd zakte de depositorente naar 0%. Dit heeft zijn weerslag gehad op de hoogte van de tarieven die hierna werden geboden door verschillende partijen bij uitzettingen met een (relatief) korte looptijd. Deze waren zodanig laag dat is besloten om zoveel als mogelijk de middelen te plaatsen op (dagelijks opvraagbare) spaarrekeningen om zo toch nog enig rendement te behalen.

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Kort daarna zijn wij begonnen met het daadwerkelijk overboeken van het merendeel van onze beschikbare liquide middelen naar de schatkist. Het resterende gedeelte zal begin 2014 alsnog worden overgeboekt. Dit heeft te maken met het feit dat er anders (bonus)rente-inkomsten gemist zouden worden wanneer deze gelden niet het gehele kalender jaar op de betreffende spaarrekeningen zouden hebben gestaan.

Nadat vorig jaar door de kredietbeoordelaars S&P en Moody's aan de BNG, onze huisbank, de kwalificatie "creditwatch negative" was toegevoegd heeft S&P in december de rating van de BNG daadwerkelijk aangepast van AAA naar AA+. (dit dan wel met een stable outlook). De BNG heeft daarnaast nog steeds een AAA-rating bij Fitch en Moody's met daarbij een negative outlook. Deze kwalificaties door de rating agencies volgen op eerdere vergelijkbare beoordelingen van de kredietwaardigheid van de Staat der Nederlanden.

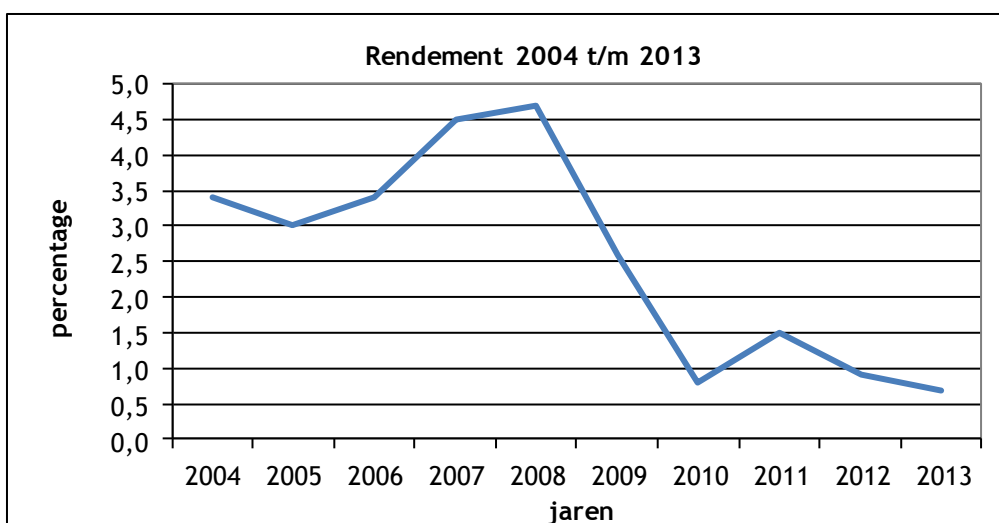
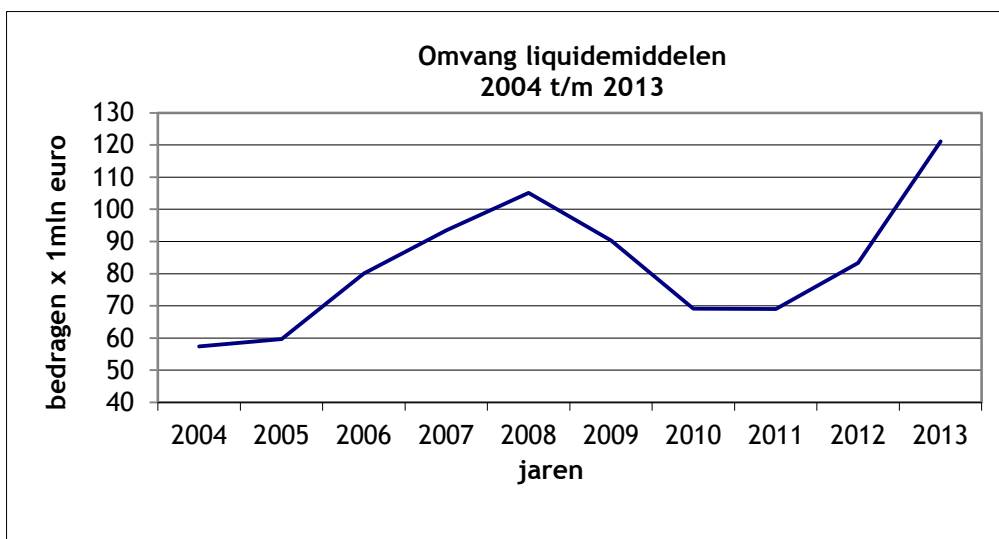
Eind 2013 is er een meerjarige liquiditeitsprognose opgesteld als hulpmiddel waarbij de mogelijkheden gekoppeld aan regelgeving omtrent schatkistbankieren zo optimaal mogelijk worden benut. Hierbij is inzicht in de ontwikkelingen van onze eigen middelen voor de middellange als lange termijn onontbeerlijk.

4.3 Performance en uitzettingen

Rendement	Percentage	Middelen X € 1.000	Opbrengst X € 1.000
Begroting (primitief)	0,3%	60.000	180
Begroting (na wijziging)	0,7%	100.000	670
Realisatie	0,8%	121.100	968

De (gemiddelde) omvang van de middelen is aanmerkelijk hoger dan het bedrag zoals genoemd in de primitieve begroting. Dit is vooral een gevolg van achterblijvende uitgaven, zoals deze in de Zomernota en in de laatste begrotingswijziging van 2013 zijn gerapporteerd.

Het gecombineerd effect van een hogere liquiditeitsomvang en een hogere opbrengst heeft ervoor gezorgd dat de gerealiseerde rendement marginaal hoger is t.o.v. de begroting na wijziging.

De grafiek over het verloop van de omvang van de liquide middelen laat een toename van de middelen zien. In de periode 2009-2010 hebben we voor in totaal 27,7 mln. voorgefinancierd in het kader van OostvaardersWold. Via een decentralisatie-uitkering uit het Provinciefonds is deze voorfinanciering in 2012 en 2013 afgelost. Daardoor is de liquiditeitspositie aanmerkelijk verbeterd en is hierdoor de afname van liquide middelen omgeslagen in een toename ervan.

De grafiek over het verloop van het behaalde rendement laat zien dat na een scherpe terugval over de jaren 2009 en 2010 en een korte opleving in 2011 er toch weer sprake is van een verdere neerwaartse beweging.

4.4 Risicobeheer

In het Treasurystatuut worden vier risico's onderkend:

- Renterisico: de kans dat rentewijzigingen nadelige financiële gevolgen hebben;
- Koersrisico: de garantie dat de hoofdsom in stand blijft gedurende de looptijd van de uitzetting;
- Kredietrisico: de kans dat een debiteur de hoofdsom niet terugbetaalt als gevolg van betalingsproblemen en/of een faillissement;
- Liquiditeitsrisico: de kans dat er op korte en/of lange termijn te weinig liquide middelen voorhanden zijn om te kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen.

Alle vier de risico's zijn in 2013 afdoende ondervangen door gespreid gelden uit te zetten in vastrentende waarden (waarbij de hoofdsom is gegarandeerd) bij solide financiële instellingen (met een A-rating of hoger) binnen Nederland.

Ons beleid geeft aan dat prudent wordt omgegaan met de gelden. Er zijn geen gelden aangetrokken om deze tegen een hoger rendement uit te zetten (bankieren). De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet (7% van de begrotingsomvang) niet overschrijden. Aangezien het saldo over alle kwartalen positief was, is aan deze norm voldaan.

De renterisiconorm (20% van de vaste schuld per 1 januari) is bedoeld om het renterisico op langlopende schuld te beperken. Aangezien we geen vaste schuld hebben en vooralsnog geen geld voor de lange termijn zullen aantrekken, is aan de renterisiconorm voldaan.

Vanwege het invoeren van schatkistbankieren zal het kredietrisico voor ons vanaf nu tot een minimum beperkt blijven.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Algemeen

Onder het motto 'Basis op orde' vindt er een investering plaats in de doorontwikkeling en beheersing van de provinciale organisatie. Richtinggevend voor deze kwaliteitsverbetering is het Collegeuitvoeringprogramma (CUP). In het CUP heeft het bestuur vastgelegd welke kwaliteit en omvang van de ambtelijke organisatie zij nodig acht voor de realisatie van de provinciale doelstellingen.

In het Transitieprogramma dat loopt van 2012 tot 2015 krijgen de wensen van het bestuur een vertaalslag naar de ambtelijke organisatie. Dit betreft zowel de inhoudelijke omslag als de bezuinigingen in euro's en formatie. Daarnaast wordt in deze paragraaf nog een aantal activiteiten beschreven die in 2013 zijn ondernomen voor de verbetering van de bedrijfsvoering.

5.2 Transitieprogramma Organisatie Ontwikkeling

Onder de paraplu van het Transitieprogramma is verder gewerkt aan de versterking van de organisatie langs de drie ontwikkellijnen die in de Programmabegroting zijn genoemd: de gewenste bestuursstijl, modern werkgeverschap en een efficiënte en resultaatgerichte organisatie.

Voor elk van deze lijnen zijn werkgroepen van medewerkers gevormd, die aanbevelingen hebben gedaan op de desbetreffende ontwikkellijnen.

De gewenste bestuursstijl

Er is een onderzoek gedaan naar de huidige kracht van Flevoland in samenwerkingsverbanden en de verbeterpunten voor nog effectievere gezamenlijke doelrealisaties.

Dit heeft aanbevelingen opgeleverd voor het ontwikkelen van een duurzame leeromgeving voor kennis en vaardigheden op het vlak van vitale coalities.

Het management heeft een traject doorlopen waarin de leiderschapskwaliteiten en een gezamenlijke managementstijl verder zijn ontwikkeld.

Modern werkgeverschap

De werkgroep Modern werkgeverschap heeft aanbevelingen gedaan voor het versterken dan wel invoeren van zaken als flexibel en digitaal werken, talentmanagement, de ontwikkeling en opleiding van medewerkers en het bevorderen van de personele mobiliteit.

Een efficiënte en resultaatgerichte organisatie

Aan de hand van het Overheidsontwikkelmodel - een landelijk kwaliteitsmodel voor overheden - is een meting in de provinciale organisatie uitgevoerd op gebieden als beleid en strategie, management, medewerkers, financiën en waardering door derden. Op basis van de uitkomsten van deze meting zijn verbeteracties gepland voor onder meer het beheer van de interne werkprocessen en de informatievoorziening.

Werkgroepen hebben op elk van de drie lijnen advies uitgebracht aan het inhoudelijk verantwoordelijke lijnmanagement. Deze adviezen zijn vervolgens betrokken bij het opstellen van de afdelingsplannen voor 2014.

5.3 Begroting SMART

De programmabegroting 2014 is geformuleerd volgens de SMART methode. De doelstellingen zijn zoveel mogelijk specifiek gemaakt voor 2014. Enkele doelen zijn vereenvoudigd of gebundeld. Daarnaast is aan ieder programma een doelenboom toegevoegd, zodat de doelstellingen per programma in onderlinge samenhang en op hoofdlijnen besproken kunnen worden. Ten slotte hebben we aan de doelstellingen waar dat mogelijk en zinvol is indicatoren gekoppeld. Dergelijke indicatoren zijn van waarde om te kunnen wegen in welke mate doelstellingen gerealiseerd worden. Met dergelijke indicatoren wordt de komende tijd ervaring opgedaan. Op basis van een kort onderzoek door de Randstedelijke Rekenkamer heeft de commissie Planning en Control (voorheen statenwerkgroep) de resultaten van dit verbetertraject besproken. De uitgebrachte zes leerpunten, die vooral betrekking hebben op de beoogde maatschappelijke effecten, worden betrokken bij de komende cyclus.

5.4 Interne beheersing

In het coalitieakkoord zijn gelden beschikbaar gesteld om het interne beheer op orde te krijgen. Hiertoe is een probleemanalyse en programmaplan opgesteld.

In 2013 hebben we de verschillende facetten van planning en control verder verbeterd en is de Tussenbalans CUP 2011-2015 gerealiseerd. Daarnaast hebben op een aantal specifieke deelterreinen van de bedrijfsvoering de interne beheersing verder verbeterd. Voorbeelden zijn:

- Afronding van het proces centralisatie financiële functie;
- Realisatie van de nieuwe ambtelijke marap met controlgesprekken;
- Actualisatie van de mandaatregeling;
- Kennisverbreding en borging op gebied van fiscaliteit;
- Actualisatie van de visie op rechtmatigheid;
- Standaard opschonen van tussenrekeningen en het periodiek uitvoeren van interne controles;
- Upgrade van het financiële software pakket CODA, inclusief een geheel nieuw vereenvoudigd rekeningschema.

De invoering van de digitale factuurafhandeling is vertraagd en wordt in 2014 naar verwachting gerealiseerd.

5.5 Sturen op inhuur

Beleidsvisie

De provincie hanteert als beleidsvisie dat de aard en omvang van de reguliere formatie moet zijn afgestemd op de reguliere taken. Daarbij is de formatie gedimensioneerd op minimale omvang. Kwalitatief hoogwaardig en kwantitatief op minimumniveau. Tegelijkertijd is het acceptabel dat er sprake zal zijn van een behoefte aan additionele capaciteit. Bij inhuur wordt sterk gestuurd op het aantonen van de noodzaak, kennisoverdracht en de financiële dekking. Er is concreet vastgelegd welke overwegingen er spelen en welke richtlijnen gelden bij inhuur.

Definitie Externe Inhuur¹¹

Externe Inhuur is het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de provincie Flevoland in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, middels het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, waarop door de opdrachtgever mede gestuurd wordt.

¹¹ bron: brief beantwoording Statenvragen 19 juli 2011, e-D 1177373

De onderstaande inhuur typen vallen onder deze definitie:

- Interim management;
- Uitzendkrachten;
- Organisatie -en formatieadvies;
- Beleidsondersteunend onderzoek;
- Juridisch onderzoek en advies;
- Communicatie advies;
- Advies inkoop en aanbesteding;
- Overige adviseurs/flexibele arbeid;
- Financiële adviseurs.

Onderscheid uitbesteding versus inhuur

Kenmerkend verschil met externe inhuur is dat bij uitbesteding een product wordt opgeleverd. Dat wil zeggen dat de opdrachtgever niet stuurt op de wijze waarop het product tot stand komt. Bij uitbesteden wordt een opdracht geplaatst, waarbij resultaatafspraken worden gemaakt, zonder dat er door de opdrachtgever op de inzet van specifieke capaciteit wordt gestuurd.

De volgende activiteiten/werkzaamheden zijn geen externe inhuur:

- Vormen van uitbesteding zoals:
 - facilitaire dienstverlening;
 - ontwikkelen, bouwen, aanleggen, onderhouden en exploiteren van infrastructurele werken;
 - onderhoud en beheer van ICT;
 - accountancy;
 - inbesteding;
- Het verstrekken van subsidies. Ook hier is geen sprake van een opdrachtgever -opdrachtnemer-relatie;
- Vacatiegelden zijn geen externe inhuur;
- Inhuur van deskundigheid op grond van een wettelijke verplichting. Hierbij moet gedacht worden aan de inzet van deurwaarders, verplichte procesvertegenwoordiging door de Landsadvocaat, re-integratiebedrijven, tolken, e.d.

Bij de provincie Flevoland wordt inhuur op verschillende plaatsen in de begroting verantwoord. In 2013 is voor een bedrag van € 8,49 mln. gelabeld als inhuur. Van dit bedrag is € 2,92 mln. daadwerkelijke inhuur en € 5,57 mln. ingehuurde expertise.

Conclusie

Aan de hand van bovenstaande € 2,92 mln. kan worden geconcludeerd dat er met een inhuuromvang van 9,55% van de begrote salarissom (€ 30,6 mln.) binnen de gestelde norm van 10% is gebleven. In vergelijking met 2012 is het percentage inhuur met 38,4% is gestegen. Dit komt door het feit dat de begrote salarissom flink is gedaald met 11,3% ten opzichte van 2012. Dit komt onder andere door de overdracht van taken en werknemers naar de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek, de ombuigingen en doordat de externe inhuur met 30,9% is toegenomen.

Hier dient te worden opgemerkt dat de inhuur voor de bediening van bruggen en sluizen voor € 0,54 mln. bijdraagt aan de totale som van de inhuur. 2013 is het laatste jaar geweest dat de bruggen en sluizen lokaal bediend zijn en de hoge inhuurkosten noodzakelijk zijn.

Daarnaast is er als gevolg van de reorganisatie bedrijfsvoering op relatief veel functies ingehuurd, om zowel de transitie van de organisatie te ondersteunen als de lasten bij de toekomstige inkringing van de organisatie te minimaliseren. Dergelijke inhuur draagt voor 21,3% bij aan het totaal aan inhuur. Als gevolg van de reorganisatie zullen de totale salarislasten naar verwachting in de toekomst verder dalen.

5.6 Ombuigingen

De formatieve bezuiniging van ruim 52 fte's nadert haar voltooiing.

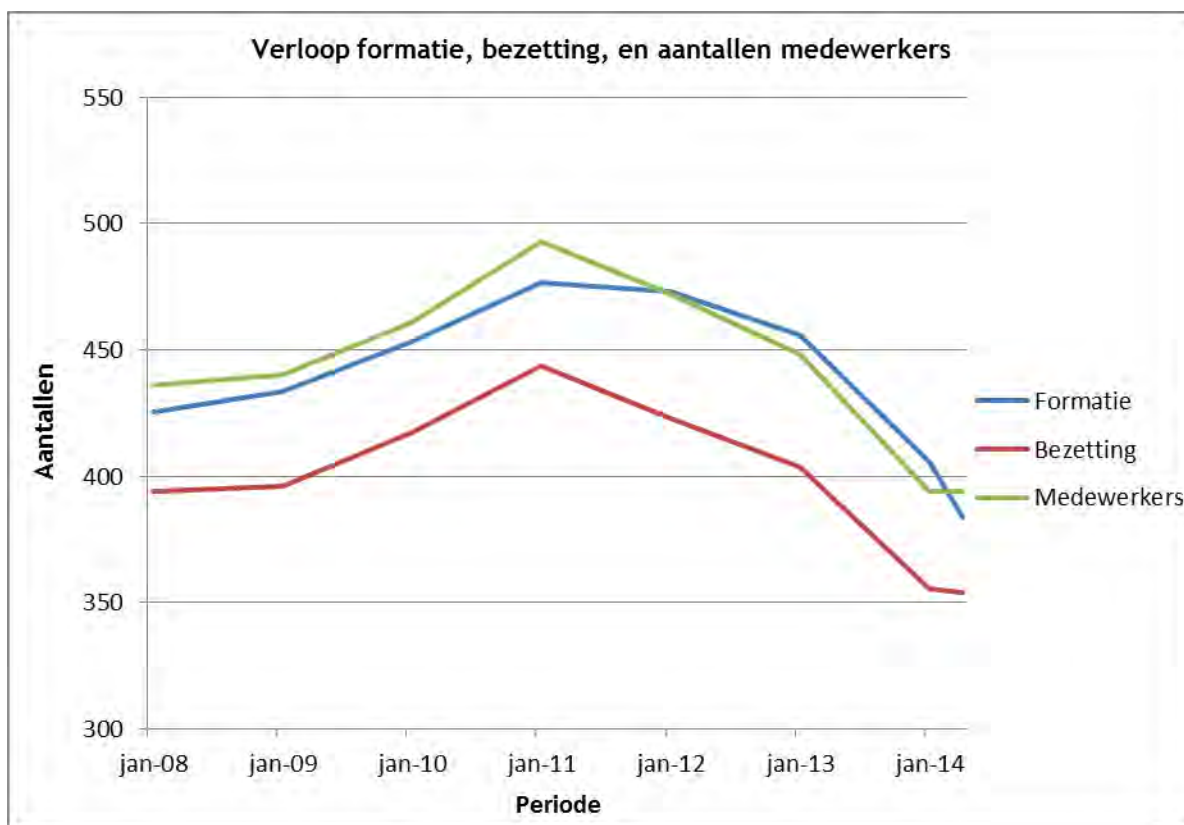
In 2012 is 26,32 fte bezuinigd, in 2013 15,57 fte. In totaal is nu 41,89 fte bezuinigd. De Directie heeft in 2013 besloten de reductie van formatie (die formeel in 2015 eindigt) te versnellen. Per 01-01-2014 is 6,74 fte bezuinigd en de resterende 3,59 fte zal in de loop van 2014 worden gerealiseerd.

Reorganisatie Bedrijfsvoering

In het jaarverslag 2012 is gemeld dat in totaal 39 formatieplaatsen op het gebied van vergunningverlening en handhaving zijn overgegaan van de provincie naar de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek. De reductie van de overhead in de provinciale organisatie is toegevoegd aan de formatieve bezuiniging van de bedrijfsvoering.

Samen met de extra bezuiniging op de bedrijfsvoering die in de Perspectiefnota 2013 is opgenomen, brengt dat de ombuigingstaakstelling voor de bedrijfsvoering op € 2.568.000, verdeeld over formatie en salarissen (€ 1.825.000, ofwel 26 fte) en over materiële kosten (€ 743.000).

In 2013 is hiervan inmiddels 3 fte (€ 207.663) gerealiseerd. De uitwerking voor de overige bezuinigingen zal in 2014 duidelijk worden.

Grafiek Verloop van de formatie tot en met 2013

5.7 Aanbevelingen rekenkamer

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen die de Randstedelijke Rekenkamer heeft gedaan op de diverse onderwerpen van onderzoek. Daarbij wordt ingegaan op de onderzoeken tot vijf jaren geleden.

Beheer civieltechnische kunstwerken (2009)

Het huidige areaal is in beeld gebracht en daarmee zijn de stille lasten en vervangingsinvesteringen berekend. Tegelijkertijd hebben Provinciale Staten in januari 2014 de kwaliteitsniveaus vastgesteld in strategische uitvoeringsplannen en een koepelnotitie. Deze plannen worden vanaf 2014 geïmplementeerd. De aanbevelingen van de RR voor de kunstwerken en de rest van het areaal zijn daarmee grotendeels geïmplementeerd; de inrichting van een monitoringsysteem is naar verwachting eind 2014 afgerond.

Beleid bedrijvenlocatie (2009/2010)

De Uitvoeringsstrategie van het Platform Bedrijven en Kantoren ten behoeve van de Metropoolregio Amsterdam is ondertekend. In Plabeka-verband wordt deze ontwikkeling gemonitord en vindt bestuurlijke afstemming en bijsturing plaats. De Gemeentelijke Vestigingsplaatsvisies zijn door de gemeenten opgesteld. Er is in 2013 een convenant Voorraadbeheersing en Afstemming Werklocaties Flevoland ondertekend door de gemeenten en provincie Flevoland. Voor het nationale convenant leegstand kantoren heeft de RRK een quick scan opgesteld en begin 2014 gepubliceerd.

Uitvoering OV-concessiebeheer (2009)

Er is een scheiding aangebracht tussen beleid en uitvoering van concessiebeheer OV. De uitvoering van de provinciale streekvervoerconcessie vindt plaats in een samenwerkingsverband met Overijssel en Gelderland (Uitvoeringscluster OV Oost). Het beleid ten aanzien van concessiebeheer krijgt vorm door het opstellen en vaststellen van een actueel OV beheersplan. Daarnaast is in 2013 een herijking van het provinciale OV beleid gestart. Met de staten wordt hierover gesproken en dit zal naar verwachting in 2014 tot besluitvorming in de staten leiden.

Monitoring afspraken Jeugdzorg (2010)

De aanbevelingen zijn op hoofdlijnen overgenomen. Het wegwerken van wachtlijsten is als startpunt gebruikt. De afgelopen jaren is de efficiency en de logistiek van de jeugdzorg in Flevoland verbeterd en is "warme" overdracht naar gemeenten voorbereid. Daarmee zijn de aanbevelingen gerealiseerd.

Leefbaarheid en vitalisering platteland (2011)

Omdat de middelen voor de programmaperiode tot 2013 belegd zijn in projecten, heeft de provincie besloten de aanbevelingen later in te brengen in beleidsontwikkeling. Het komende jaar wordt een agenda Vitaal Platteland opgesteld, daarbij zullen waar aan de orde de aanbevelingen betrokken worden.

Sturing op onderbouwing reserves (2010)

Op 27 januari 2011 hebben Provinciale Staten de nota 'Reserves en voorzieningen 2011-2015' vastgesteld. In deze nota zijn de reserves en voorzieningen inhoudelijk en financieel onderbouwd en zijn er duidelijke en transparante spelregels geformuleerd. Voor een deel van deze spelregels geldt externe regelgeving. Een ander deel wordt door Provinciale Staten vormgegeven en vastgesteld. Er is een tussenevaluatie opgesteld die ter bespreking is voorgelegd aan de staten in 2014. In 2015 vindt herziening plaats.

Invulling convenant Bedrijventerreinen (2010)

De provincie heeft in 2010 het Provinciaal Herstructureringsprogramma Flevoland opgesteld en in 2011 de Beleidsregel Herstructureringsprojecten Flevoland voor de periode 2011-2013. In 2013 is deze Beleidsregel verlengd tot 2015 en aangepast in overleg met de gemeenten en dit heeft tot gevolg dat er projecten worden uitgevoerd. De aanbevelingen van de Rekenkamer zijn uitgevoerd.

Werking PDCA-cyclus economisch beleid (2011)

Bij het opstellen van de Economische Agenda Flevoland in 2012/2013 is rekening gehouden met de overgenomen aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer. De monitoring van de PDCA-cyclus is nog in ontwikkeling. Over de voortgang wordt gerapporteerd in de gebruikelijke P&C-documenten. Over de uitvoering

van de Economische Agenda wordt separaat gerapporteerd.

Sturing Provinciale Staten grote projecten (2010)

De Statenwerkgroep Planning en Control is betrokken geweest bij de opstelling van een Procedureregeling voor grote projecten en de wijze waarop Provinciale Staten daarbij betrokken zijn. Dit is een plaats gekregen in het Kadernotitie samenwerking. Daarbij zijn ook de aanbevelingen uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over de fasegewijze informatie en betrokkenheid van de staten bij relevante projecten waarbij samenwerking een rol speelt. Ook in het vastgestelde handvest voor de informatievoorziening Provinciale Staten ondersteunt de sturing van de Staten op grote projecten.

Doeltreffendheid subsidies (2012)

In 2012 is gestart met het verbeteren met het begin van het subsidietraject door het opstellen van duidelijke doelen en kaders voor de subsidies 2013. Voor een optimalisering van het subsidieproces hebben wij het afgelopen jaar extra aandacht besteed aan de meetbaarheid en afrekenbaarheid van de prestatieafspraken. Aan onze belangrijkste subsidierelaties hebben wij inmiddels (steeds concretere) prestatiegerichte subsidies verleend. Hiermee hebben wij stap 1 van de handreiking van de rekenkamer in gang gezet. Bij de vaststelling van de subsidies 2013 is de gehele subsidiecyclus doorlopen en kunnen we de vervolgstappen uit de handreiking effectief gaan inzetten. De komende periode wordt gebruikt om de evaluatie van subsidie(regelingen) op te pakken.

Duurzaam inkopen (2012)

Bij de herziening van het inkoopbeleid in juni 2013 is duurzaamheid nadrukkelijk opgenomen als een speerpunt. Inmiddels adviseert ook het Rijk de stap te maken naar professioneel duurzaam inkopen, in plaats van het opnemen van minimumeisen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het sluiten zogenaamde Green Deals. Afgelopen februari heeft de provincie de Green Deal Duurzame Grond, Weg- en Waterbouw (GWW) mede ondertekend. Dit is een volgende stap bij de verduurzaming van de inkoop. Het Rijk werkt aan aanvullende instrumenten die behulpzaam kunnen zijn bij professioneel en duurzaam inkopen. Die komen beschikbaar via het expertisecentrum Piano0. Het Rijk is gestopt met het uitvoeren van de tweejaarlijkse monitor. De laatste monitor is uitgevoerd in 2010. Onze organisatie zoekt actief naar verduurzaming van de te verstrekken opdrachten. In veel gevallen is duurzaamheid inmiddels de standaard geworden en zijn niet-duurzame producten eerder moeilijker dan gemakkelijker verkrijgbaar.

SMART doelstellingen Programmabegroting (2012)

De Programmabegroting 2013 is als document zelfstandig leesbaar gemaakt. Doelen en activiteiten (voor 2013) zijn conform de criteria van concreetheid (SMART) opgesteld. In de Programmabegroting 2014 zijn aanvullende doelenbomen en indicatoren toegevoegd. Met de commissie Planning en control is geconstateerd dat de resultaten naar tevredenheid zijn.

Monitoring locaties bodemverontreiniging (2012)

De voortgang van het Meerjarenprogramma Bodemsanering wordt periodiek besproken. Voor elk jaar zijn per bodemsaneringslocatie de prestaties gemeten en is de bijbehorende begroting opgesteld. Vanaf 2013 is het toezicht op de handhaving van nazorg bij bodemsaneringslocaties gestart. Daarmee zijn de aanbevelingen geïmplementeerd.

6 Verbonden partijen

6.1 Algemeen

Algemeen

Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijke rechts- personen (verenigingen, stichtingen, BV's en NV's) waarin we een bestuurlijk en een financieel belang hebben. Een financieel belang houdt in dat we financiële middelen ter beschikking hebben gesteld aan een verbonden partij en we deze middelen niet meer kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat. Een bestuurlijk belang betekent zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Omdat in de balans (financiële vaste activa) onderscheid gemaakt dient te worden tussen deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, zal dit onderscheid ook in deze paragraaf gehanteerd worden. Deelnemingen zijn die verbonden partijen, waarbij de provincie aandelen in een N.V. of in een B.V. heeft. Gemeenschappelijke regelingen zijn publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden tussen bestuurlijke organisaties. Overige verbonden partijen zijn overige organisaties waarin we een bestuurlijk en een financieel belang hebben (commanditaire vennootschappen, VOF's, etc.).

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

In 2008 is het 'beoordelingskader verbonden partijen' vastgesteld. Deze nota schetst een visie en een beeld van de beleidsvoornemens die bij het al dan niet aangaan of aanhouden van een verbonden partij een rol spelen. Het sluiten van een overeenkomst in het kader van de in het Coalitieakkoord 2011-2015 bedoelde vitale coalities geschiedt aan de hand van het beoordelingskader. Dit kader wordt daartoe geactualiseerd.

Lijst van verbonden partijen:

Deelnemingen

- Alliander N.V.
- Attero Holding N.V.
- Enexis Holding N.V.
- OMALA N.V.
- Ontwikkelings-maatschappij Flevoland B.V.
- N.V. Afvalzorg Holding
- N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Vitens N.V.

Gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen

- C.V. Airport Garden City
- Inter Provinciaal Overleg (vereniging)
- Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland
- Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (GR)
- Openbaar lichaam erfgoed centrum Nieuw Land (GR)
- Randstedelijke rekenkamer (GR)
- Stichting IJsselmeerziekenhuizen
- Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen

Deelnemingen	Plaats	Bestuurlijk belang	Openbaar belang	Nominaal belang (x 1000)	Aandeel	Eigen vermogen per 01-01-2012 (x 1000)	Eigen vermogen per 31-12-2012 (x 1000)	Vreemd vermogen per 01-01-2012 (x 1000)	Vreemd vermogen per 31-12-2012 (x 1000)	Resultaat 2012 (x 1000)	Ontvangen dividend in 2013 over 2012 (x 1000)	Stand leningen per 31-12-2012 (x 1000)	Betrokken bestuurder	Paragraaf
Alliander N.V.	Arnhem	Stemrecht AVA	Energievoorziening	201	0,04%	3.079.000	3.203.000	4.239.000	4.211.000	224.000	34	N.v.t.	M.J.D. Witteman	6.2.1
Attero Holding N.V.	Arnhem	Stemrecht AVA	Energievoorziening	0	0,02%	274.152	273.492	544.940	500.834	8.092	2	N.v.t.	M.J.D. Witteman	6.2.2
Enexis Holding N.V.	Den Bosch	Stemrecht AVA	Energievoorziening	32	0,02%	3.130.900	3.244.100	3.227.800	3.682.600	229.100	25	293 45	M.J.D. Witteman	6.2.3
OMALA N.V.	Lelystad	Stemrecht AVA	Ontwikkeling werkgelegenheid vliegveld	25	33,33%	181	192	181	333	11	0	N.v.t.	J.N.J. Appelman & J. Lodders	6.2.4
Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V.	Lelystad	Stemrecht AVA en RvC	Ontwikkeling werkgelegenheid	114	100%	6.518	6.831	1.068	3.226	103	0	500	J.N.J. Appelman	6.2.5
N.V. Afvalzorg Holding	Assendelft	Stemrecht AVA	Afvalzorg	4	10%	56.613	61.200	88.797	91.884	4.463	446	N.v.t.	J. Lodders	6.2.6
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Stemrecht AVA	Laag houden kosten maatschappelijke voorzieningen	572	0,14%	1.897.000	2.752.000	134.563.000	139.476.000	332.000	112	N.v.t.	M.J.D. Witteman	6.2.7
Vitens N.V.	Utrecht	Stemrecht AVA	Drinkwatervoorziening	250	0,08%	398.300	386.100	1.282.100	1.296.500	29.600	11	N.v.t.	M.J.D. Witteman	6.2.8
Totaal				1.198								838		

Gemeenschap- pelijke regelin- gen en overige verbonden partijen	Plaats	Bestuurlijk belang	Openbaar belang	Nominaal belang (x 1000)	Aandeel	Eigen vermogen per 01-01- 2012 (x 1000)	Eigen vermogen per 31-12- 2012 (x 1000)	Vreemd vermogen per 01-01- 2012 (x 1000)	Vreemd vermogen per 31-12- 2012 (x 1000)	Resultaat 2012 (x 1000)	Ontvangen dividend in 2013 over 2012 (x 1000)	Stand leningen per 31- 12-2012	Betrokken bestuurder	Paragraaf
C.V. Airport Garden City	Lelystad	Stemrecht AVA	Ontwikkeling vliegveld	1.000	33,33%	3.001	3.001	6.667	8.034	0	0	2.653	J.N.J. Appelman & J. Lodders	6.2.4
Inter Provinciaal Overleg (vereniging)	Den Haag	Stemrecht ledenverga- dering	Belangen beharigting provincies	N.v.t.	Vershil- lend per beleids- terrein	572	710	9.514	8.658	710	N.v.t.	N.v.t.	M.J.D. Witteman	6.2.9
Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland	Lelystad	Leiding algemeen en dagelijks bestuur	Nazorg gesloten stortplaatsen	N.v.t.	100%	334	480	15.647	16.775	146	N.v.t.	N.v.t.	Gehele college van GS	6.2.10
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (GR)	Lelystad	Zitting algemeen en dagelijks bestuur	Milieu	N.v.t.	43,8%	0	0*	0	4.265	814	N.v.t.	N.v.t.	J. Lodders	6.2.11
Openbaar lichaam erfgoed centrum Nieuw Land (GR)	Lelystad	Zitting algemeen bestuur	Beheer cultureel erfgoed	N.v.t.	69%	512	344	8.545	8.228	-86	N.v.t.	N.v.t.	J. Lodders	6.2.12
Randstedelijke rekenkamer (GR)	Amster dam	Stemrecht programma raad	Rekenkamer functie	N.v.t.	10,03% (o.b.v. mei- circulair e)	233	233	503	472	65	N.v.t.	N.v.t.	Provinciale Staten	6.2.13
Stichting IJsselmeer- ziekenhuizen	Lelystad	Geen ver tegen- woordiging in de raad van toezicht	Gezondheid- zorg	N.v.t.	0% (is een lening)	-12.861	-3.062	80.609	74.194	9.799	N.v.t.	2.000	Mw. Leemhuis (voor gedra- gen door overheden)	6.2.14
Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen	Den Haag	Vertegen- woordiging in de raad van toezicht	Milieu	N.v.t.	Jaarlijks ebijdrag e	3.288	3.320	887	554	32	N.v.t.	N.v.t.	J. Lodders	6.2.15
Totaal				1.000								2.653		

6.2 Overzicht verbonden partijen

6.2.1 Alliander N.V. (Arnhem)

Inhoudelijke omschrijving

In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf van NUON verkocht aan Vattenfall. Levering van de aandelen geschiedt in tranches. In 2012 heeft Nuon/Vattenfall een verzoek gedaan tot versnelde overdracht van de derde tranche aandelen. Wij hebben ingestemd met de verkoopactiviteit, maar besloten zelf geen gebruik te maken van de geboden verkoopmogelijkheid, in verband met de huidige lage rente.

Wij zijn nog tijdelijk aandeelhouder van een aantal 'special purpose vehicles', die zijn opgericht om de losse eindjes van de verkoop van NUON goed af te hechten:

- NUON Energy NV (restant energiebedrijf);
- NUON Energy Public Assurance Foundation (bewaakt duurzaamheidsdoelstelling, werkgelegenheidsdoelstelling en dergelijke in Nederland);
- NUON Escrowfonds.

Ook hebben wij voor tenminste 4 jaar zitting in de stichting 'NUON Energy Public Assurance Foundation'. Deze stichting richt zich onder andere op het behoud van de NUON-kantoren in Nederland, behoud van de naam NUON gedurende 4 jaar na verkoop, bewaken van de duurzaamheidsstrategie en het bewaken van de leveringszekerheid. Aangezien deze stichting een tijdelijk karakter heeft, zal hier niet verder op in worden gegaan.

Na splitsing van de energieproductiebedrijven en de netwerkbedrijven zijn wij aandeelhouder gebleven van het netwerkbedrijf van de NUON, Alliander. Ook na verkoop van alle aandelen NUON Energy N.V. en van alle bovengenoemde special purpose vehicles zal het aandeelhouderschap van netwerkbedrijf Alliander blijven.

Deze verslaglegging is verder beperkt tot Alliander, omdat de overige participaties van tijdelijke aard zijn.

Alliander is het grootste netwerkbedrijf van Nederland. De inwoners van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland zijn vaak klant van Alliander. Veiligheid, betrouwbaarheid, betaalbaarheid en schoon zijn de bedrijfsdoelstellingen van Alliander.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Venootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Daarnaast zijn de provincie Flevoland (0,04%) en diverse gemeenten (24,31%) in de provincies Flevoland, Gelderland, Noord-Holland en Zuid-Holland aandeelhouder.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Gezien ons beperkte aandelenbezit (0,04%), zal de bestuurlijke betrokkenheid zich beperken tot financiële afwikkeling van de deelnemingen en voorbereiding van de aandeelhoudersvergaderingen.

Financieel belang

De historische kostprijs in het aandelenkapitaal bedraagt € 201.185.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Bestuurlijk:

- Er is nauwelijks sprake geweest van bestuurlijke risico's in verband met het zeer beperkte aandeel in de energiemaatschappijen en netwerkbedrijven.

Financieel:

- Er is nauwelijks sprake geweest van een financieel risico. Er is slechts sprake van een 'normaal' aandeelhouderschap risico.

Gezien de beperkte risico's zijn beheersmaatregelen ook in 2013 niet aan de orde geweest.

Meer informatie

www.alliander.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	2.906.000	3.079.000	3.203.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	4.494.000	4.239.000	4.211.000	n.n.b.
Nettoresultaat	222.000	251.000	224.000	n.n.b.
Ontvangen dividend	25	52	34	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.2 Attero Holding N.V. (Arnhem)

Inhoudelijke omschrijving

Na de verkoop van Essent aan RWE is de provincie Flevoland aandeelhouder gebleven van het netwerkbedrijf van Essent (Enexis), het milieubedrijf van Essent (Attero) en Stichting Duurzaamheid, die de duurzaamheidsdoelstelling van RWE bewaakt.

Attero bestaat sinds 1 januari 2010. Tot die tijd had het bedrijf de naam Essent Milieu. Vanwege de afsplitsing van Essent werd de naam echter gewijzigd. Het bedrijf is een afvalverwerkingsbedrijf, dat zich richt op grootschalige verwerking van huishoudelijk, organisch en mineraal afval. Het bedrijf richt zich op duurzaamheid, innovatie, betrouwbaarheid en klantgerichtheid.

De Aandeelhouderscommissie van Attero (AHC) heeft op 9 december 2013 ingestemd met de voorgenomen verkoop van aandelen in Attero aan Recycledo B.V., een vennootschap gecontroleerd door Waterland Private Equity Investments ("Waterland"), het zogenaamde Project Amsterdam. De Ondernemingsraad van Attero en de Autoriteit Consument & Markt hebben hun goedkeuring verleend aan de voorgenomen verkoop. Aan de aandeelhouders is gevraagd om goedkeuring te hechten aan de verkoop en hun aandelen over te dragen aan Waterland. Flevoland zal uit de aandelenverkoop ongeveer 0,02 % van € 170 mln. ontvangen (afgerond € 34.000). Nadat Provinciale Staten in staat zijn gesteld om wensen en bedingen kenbaar te maken, besluiten Gedeputeerde Staten definitief of medewerking wordt verleend aan de voorgenomen aandelen verkoop. Als tenminste 80 % van de aandelen worden aangeboden aan Waterland, zal de verkoop doorgang vinden.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van Attero zijn de provincies Noord-Brabant (30,8%), Overijssel (18,7%), Limburg (16,1%), Groningen (6,0%), Drenthe (2,3%) en Flevoland (0,02%). Daarnaast zijn er 121 gemeenten in deze provincies en in de provincie Friesland aandeelhouder (26,08%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Gezien ons beperkte aandelenbezit (0,02%), zal de bestuurlijke betrokkenheid zich beperken tot dividenden en het voorbereiden van aandeelhoudersvergaderingen.

Financieel belang

De historische kostprijs in het aandelenkapitaal bedraagt € 52.246.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Bestuurlijk:

- Er is nauwelijks sprake geweest van bestuurlijke risico's in verband met het zeer beperkte aandeel in Attero.

Financieel:

- Er is nauwelijks sprake geweest van een financieel risico. Er is slechts sprake van een 'normaal' aandeelhouderschaprisico.

Gezien de beperkte risico's zijn beheersmaatregelen in 2013 niet aan de orde geweest.

Meer informatie

www.attero.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	257.400	274.152	273.492	n.n.b.
Vreemd vermogen	582.000	544.940	500.834	n.n.b.
Nettoresultaat	25.600	25.445	8.092	n.n.b.
Ontvangen dividend	0	2	2	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.3 Enexis Holding N.V. (Den Bosch)

Inhoudelijke omschrijving

Na de verkoop van Essent aan RWE is de provincie Flevoland aandeelhouder gebleven van het netwerkbedrijf van Essent (Enexis), het milieubedrijf van Essent (Attero) en Stichting Duurzaamheid, die de duurzaamheidsdoelstelling van RWE bewaakt. Wij zijn tevens tijdelijk verbonden aan een aantal 'special purpose vehicles', voornamelijk BV's, die zijn opgericht om de losse eindjes van de verkoop van Essent goed af te hechten:

- Cross Border Lease BV (CBL);
- Vordering Enexis BV;
- Verkoop Vennootschap BV;
- Extra Zekerheid Vennootschap BV;
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE);
- Claim Staat Vennootschap BV.

Nadat in 2011 de aandeelhouders van PBE (inclusief Flevoland) ingestemd hebben met het schikkingsvoorstel (project Buren) betreffende de overdracht van aandelen EPZ (kerncentrale

Borsele), is in 2012 gewerkt aan de afwikkeling van dit besluit. Voorbereidingen tot opheffing en uitbetaling van de laatste dividenden vinden gespreid plaats en zullen de komende jaren een vervolg krijgen. Hierdoor worden de restanten van de tijdelijke participaties in de energiebedrijven geleidelijk beëindigd.

Deze verslaglegging is verder beperkt tot Enexis, omdat Attero zojuist al is behandeld en de overige participaties van tijdelijke aard zijn.

Per 1 januari 2009 opereert het netwerkbedrijf van Essent (tot dan Essent Netwerk) onder de naam Enexis. Zij hebben zowel een elektriciteitsnet alsmede een gasleidingennet in bezit. Enexis richt zich op leverbetrouwbaarheid, veiligheid, duurzaamheid en innovatie. Ons aandeelhouderschap in Enexis bestond voor een groot deel uit financiële afwikkelingen van leningen, dividenden en uit het voorbereiden van aandeelhoudersvergaderingen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van Enexis zijn de provincies Noord-Brabant (30,8%), Overijssel (18,7%), Limburg (16,1%), Groningen (6,0%), Drenthe (2,3%) en Flevoland (0,02%). Daarnaast zijn er 121 gemeenten in deze provincies en in de provincie Friesland aandeelhouder (26,08%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Gezien ons beperkte aandelenbezit (0,02%), zal de bestuurlijke betrokkenheid zich beperken tot dividenden en het voorbereiden van aandeelhoudersvergaderingen.

Financieel belang

De historische kostprijs in het aandelenkapitaal bedraagt € 32.331.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Bestuurlijk:

- Er is nauwelijks sprake geweest van bestuurlijke risico's in verband met het zeer beperkte aandeel in Enexis.

Financieel:

- Er is nauwelijks sprake geweest van een financieel risico. Er is slechts sprake van een 'normaal' aandeelhouderschaprisico.

Gezien de beperkte risico's zijn beheersmaatregelen in 2013 niet aan de orde geweest.

Meer informatie

www.enexis.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	2.963.000	3.130.900	3.244.100	n.n.b.
Vreemd vermogen	2.947.000	3.227.800	3.682.600	n.n.b.
Nettoresultaat	193.000	229.400	229.100	n.n.b.
Ontvangen dividend	17	25	25	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.4 OMALA N.V. / C.V. Airport Garden City (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

De Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere (OMALA) is een overheids-N.V. die is opgericht door de gemeenten Lelystad en Almere en de provincie Flevoland. Hoofddoelstelling van OMALA is versterking van de sociaaleconomische structuur en bevordering van de werkgelegenheid in Flevoland in samenhang met de ontwikkeling van Lelystad Airport, door het realiseren van een hoogwaardig (duurzaam) businesspark. Om deze doelstelling te kunnen realiseren is eind 2008 OMALA N.V. opgericht, de beherend vennoot van de C.V. Airport Garden City. De oprichting van deze C.V. heeft eind 2011 plaatsgevonden. De belangrijkste (gezamenlijke) activiteiten zijn het verwerven van de noodzakelijke gronden, deze ontwikkelen en uitgeven aan luchtvaartgerelateerde en andere bedrijven.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Venootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Privaatrechtelijke organisatie (Commanditaire Venootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van OMALA en C.V. Airport Garden City zijn de provincie Flevoland (33,33%), de gemeente Lelystad (33,33%) en de gemeente Almere (33,33%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang

De historische kostprijs in het aandelenkapitaal in OMALA N.V. bedraagt € 25.000. De historische kostprijs in het aandelenkapitaal in C.V. Airport Garden City bedraagt € 1.000.000.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Bestuurlijke risico's:

- Conflicterende belangen en tegenvallende resultaten zouden kunnen leiden tot een afbrokkelend draagvlak voor deelname aan OMALA;
- Een verder vertraagde ontwikkeling van Lelystad Airport zou OMALA N.V. een bijzonder verkoop argument kunnen ontnemen;

Financiële risico's:

- Als de economische crisis aanhoudt en de ontwikkeling van Luchthaven Lelystad niet plaatsvindt, bestaat het risico dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein niet van de grond komt.

Beheersing van de risico's vond plaats door:

Bestuurlijk:

- Twee Flevolandse gedeputeerden vormden met vier wethouders van Almere en Lelystad gezamenlijk de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van OMALA. Door geregelde overleggen waren de aandeelhouders goed op de hoogte van de ontwikkelingen bij OMALA en konden zij goed invloed kunnen uitoefenen op de bedrijfsstrategie van OMALA. De in 2012 herijkte ontwikkelingsstrategie van OMALA N.V. is in 2013 uitgevoerd. Alle aandeelhouders onderschreven in 2013 de oorspronkelijke missie van OMALA.

- In verband met de voortdurende financieel- economische crisis en de vertraagde ontwikkeling van Luchthaven Lelystad werden de financiële risico's van het project zoveel mogelijk beperkt door cashflowbeheersing, hetgeen ook is vertaald in de herziene Grondexploitatie van OMALA. Hierdoor is het risicoprofiel van OMALA in 2013 niet toegenomen.
- De drie OMALA-partners ondersteunen gezamenlijk de ontwikkeling van Lelystad Airport. In 2014 zal het Rijk naar verwachting het luchthavenbesluit nemen ten aanzien van Luchthaven Lelystad, waardoor de luchthaven zich verder kan ontwikkelen tot luchthaven voor Low Cost Carriers, zakenvluchten, lesvluchten en onderhoudsvluchten en daarmee OMALA een Unique Selling Point te geven dat de bedrijfsacquisitie sterk zal ondersteunen.

Financieel:

- De belangrijkste beheersmaatregel was sturing op de cashflow, waarbij ingezet werd op fasering van aankoop en bouw- en woonrijp maken. Met andere woorden: de kosten zo dicht mogelijk op het moment van verkoop van de grond.
- Een andere beheersmaatregel was een beperking van de organisatiekosten waardoor de kostenontwikkeling van OMALA beperkt bleef. Het personeel van OMALA werkte nagenoeg volledig op inhuurbasis, waardoor er geen grote financiële verplichtingen zouden blijven na een eventueel ontslag.
- In de Herziene Grondexploitatie was een risicoparagraaf opgenomen waardoor aanwezige risico's beter beheerst werden.
- De grootste uitgavenpost in de Herziene Grondexploitatie is het verwerven van grond. Als zekerheid werd ingebouwd dat de grond juridisch eigendom blijft van de aandeelhouders Almere, Lelystad en Provincie Flevoland tot daadwerkelijk verkoop van grond aan zich vestigende bedrijven plaatsvindt. Hiermee is een materiële zekerheid ingebouwd indien de grondexploitatie niet wordt gerealiseerd overeenkomstig de verwachtingen. Of de verworven grond te zijner tijd daadwerkelijk de historische verkrijgingsprijs vertegenwoordigt is moeilijk te voorspellen.
- Door de aandeelhoudersvergadering is bepaald dat de directie van OMALA alleen na instemming van de aandeelhouders over kan gaan tot grondverwerving en bouw- en woonrijp maken. Het betreft hier een tijdelijke maatregel ten behoeve van extra zekerheid, in afwijking van de governance afspraken zoals in de Samenwerkingsovereenkomst OMALA N.V. is verwoord.
- Ten slotte was in de businesscase van OMALA reeds aangegeven dat OMALA pas op langere termijn kostendekkend of rendabel zou kunnen zijn.

Meer informatie

www.omala.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

OMALA N.V.	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	167	181	192	n.n.b.
Vreemd vermogen	3.173	181	333	n.n.b.
Nettoresultaat	9,2	13,9	11	n.n.b.
Ontvangen dividend	167	181	192	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

(bedragen x € 1.000)

C.V. Airport Garden City	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	n.v.t.	3.001	3.001	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.v.t.	6.667	8.034	n.n.b.
Nettoresultaat	n.v.t.	0	0	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	0	0	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.5 Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V. (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

Sinds mei 2004 is de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (OMFL) actief. Doel van de OMFL is het bevorderen van investeringen en werkgelegenheid. De OMFL richt zich op de volgende thema's:

- innovatie en ontwikkeling;
- investeringsbevordering;
- marketing en promotie toerisme;
- financiering en participaties.

Met ingang van 2007 is de OMFL tevens verantwoordelijk voor de toeristische promotie van Flevoland. Deze taak wordt uitgevoerd door een aparte businessunit, Toerisme Flevoland genaamd, die volledig is geïntegreerd in de OMFL.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Besloten Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

De OMFL heeft verder ook drie (juridisch onafhankelijke) dochters: het MKB Fonds, het Technofonds en Beheer Flevoland Participaties B.V. Het MKB Fonds, waarvan wij naast de OMFL en de Rabobank aandeelhouder zijn, participeert in startende en groeiende MKB-ondernemingen. Het Technofonds, waarvan vijf gemeenten tevens aandeelhouder zijn, houdt zich bezig met de kapitaalverstrekking aan startende en groeiende MKB ondernemingen met een technologische invalshoek. De Beheer Flevoland Participaties B.V. voert de directie over beide participatie-fondsen.

Partijen

De enige aandeelhouder van de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V. is de provincie Flevoland (100%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Verder heeft de OMFL een RvC met drie leden waarvan er één wordt geleverd door de provincie. De andere twee leden zijn geworven vanuit het bedrijfsleven.

Financieel belang

De historische kostprijs in het aandelenkapitaal bedraagt € 113.445.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Financiële risico's:

- Het risico van de financiële en inhoudelijke ombuigingen die de OMFL heeft moeten doormaken als gevolg van het aflopen van het Europese programma;

Beheersing van deze risico's:

De beheersmaatregelen hebben er in 2013 in geresulteerd dat er conform de aangepaste financiële ruimte en de evaluatie er een herijking heeft plaatsgevonden van de organisatie van de OMFL. Dit heeft geresulteerd in een teruggang van het aantal Fte's van 14 naar ruim 9 FTE met ingang van 1 januari 2014. Ten aanzien van het jaarplan 2014 is er een duidelijke relatie gelegd met de ambities en het uitvoeringsplan van de provinciale economische agenda. Er vindt frequent contact plaats tussen provincie en de OMFL over de uitvoering van de opgedragen werkzaamheden, zoals vastgelegd in het jaarplan en de economische agenda. Door tijdig bij te sturen, zowel ambtelijk als bestuurlijk en duidelijke prestatieafspraken te maken zijn de risico's beheersbaar gemaakt.

Meer informatie

www.omfl.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	6.818	6.518	6.831	n.n.b.
Vreemd vermogen	1.115	1.068	3.226	n.n.b.
Nettoresultaat	36	60	103	n.n.b.
Ontvangen dividend	6.818	6.518	6.831	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.6 N.V. Afvalzorg Holding (Assendelft)

Inhoudelijke omschrijving

Als aandeelhouder van de NV Afvalzorg Holding, worden we uit eerste hand geïnformeerd over eventuele (beleids)voornemens van het bedrijf. Ook kunnen we samen met andere aandeelhouders invloed uitoefenen op het beleid van de NV Afvalzorg Holding. We zijn aandeelhouder geworden vanwege het zekerstellen van toekomstige stortcapaciteit en het beheersbaar houden van de bijbehorende toekomstige milieuoconsequenties tegen maatschappelijk acceptabele kosten.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van de N.V. Afvalzorg Holding zijn de provincie Flevoland (10%) en de provincie Noord-Holland (90%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang

Tot 2003 hadden we een deelneming in Afvalzorg Deponie B.V. De historische kostprijs (en de boekwaarde) bedraagt € 4.084. In 2003 is de aandelenverhouding van Afvalzorg Deponie B.V. geherstructureerd en hebben we (tegen gesloten beurs) een deelneming in de N.V. Afvalzorg Holding verworven. De deelneming betreft nu 7.000 aandelen à € 200, de nominale waarde bedraagt € 1.400.000. De aandelen staan echter (conform het BBV) gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Risico's en beheersmaatregelen

De Provincie Flevoland loopt geen substantiële risico's.

Meer informatie

www.afvalzorg.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	53.480	56.613	61.200	n.n.b.
Vreemd vermogen	107.697	88.498	91.707	n.n.b.
Nettoresultaat	5.540	4.575	4.463	n.n.b.
Ontvangen dividend	125	125	446	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.7 N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten (Den Haag)

Inhoudelijke omschrijving

Deze deelneming draagt niet bij aan een specifiek beleidsdoel van een kerntaak in de begroting. De deelneming in de BNG draagt echter wel bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger door financiële dienstverlening aan overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en nut.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van BNG zijn de Staat der Nederlanden (50%), provincies (Flevoland 0,14%), gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang

De historische kostprijs van het Flevolandse deel in het aandelenkapitaal bedraagt € 571.962. In 1990 zijn 75.250 aandelen à € 2,50 nominaal aangekocht.

Risico's en beheersmaatregelen

De provincie loopt geen substantiële risico's. De provincie bankiert met een bankinstelling die goed advies en dienstverlening verleent en voldoet aan de hoogste (AAA) tot een na hoogste rating (AA) van drie ratingbureaus (S&P-AA, Moody's-Aaa en Fitch-AAA). Daarnaast geven de aandelen een goed rendement.

De mogelijk langer aanhoudende economische neergang in Nederland en de eurozone leidt volgens Standard & Poor's tot hogere risico's voor de gehele Nederlandse bancaire sector. De AA-rating van Standard & Poor's is stabiel, de AAA-rating van Fitch en de Aaa-rating van Moody's hebben een 'negative' outlook, in lijn met de outlook voor de Staat der Nederlanden. BNG Bank heeft de hoogste Bank Financial Strength Rating (BFSR) A van Moody's gekregen. Daarmee blijft BNG Bank een van de meest kredietwaardige banken ter wereld.

Korte termijn schuld papier uitgegeven onder BNG's EURO -Commercial Paper Programme hebben een uitzonderlijke dan wel uitstekende kwaliteit rating. (A-1+ van Standard & Poor's, P-1 van Moody's en F1+ van Fitch). BNG staat op de jaarlijkse ranglijst met de 'World's 50 Safest Banks' 2013 van Global Finance als veiligste bank van Nederland. Wereldwijd bekleedt BNG de tweede plaats op deze lijst.

Meer informatie

www.bng.nl, www.gfmag.com

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	2.259.000	1.897.000	2.752.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	116.274.000	134.563.000	139.476.000	n.n.b.
Nettoresultaat	257.000	256.000	332.000	n.n.b.
Ontvangen dividend	173	87	112	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.8 Vitens N.V. (Utrecht)

Inhoudelijke omschrijving

De deelneming in Vitens N.V. (het waterleidingbedrijf in onze provincie) past binnen het doel “voldoende schoon zoetwater voor Flevolands gebruik” en draagt daarmee bij aan het uitvoering geven aan grondwaterbeleid op het gebied van drinkwatervoorziening.

De Provincie wil als aandeelhouder van Vitens N.V. uit de eerste hand geïnformeerd worden over eventuele (beleids)voornemens van het bedrijf. Ook kunnen we samen met andere aandeelhouders invloed uitoefenen op het beleid van Vitens N.V. Op grond van de Water wet is vastgesteld dat de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven. Informatie kan worden gebruikt om het beheer van het zoete grondwater in Zuidelijk Flevoland, dat de belangrijkste bron is voor de drinkwatervoorziening in Flevoland, beter vorm te geven.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (Naamloze Vennootschap, burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders van Vitens N.V. zijn de provincies Friesland (13,069%), Gelderland (6,703%), Overijssel (6,415%), Utrecht (4,949%) en Flevoland (0,075%) en het merendeel van in deze provincies liggende gemeenten (68,789%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang

De historische kostprijs van het Flevolandse deel in het aandelenkapitaal bedraagt € 249.983. In 2007 zijn 4.316 aandelen à € 1,00 nominaal aangekocht.

Risico's en beheersmaatregelen

We lopen geen substantiële risico's.

Meer informatie

www.vitens.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	359.000	398.300	386.100	n.n.b.
Vreemd vermogen	1.322.600	1.282.100	1.296.500	n.n.b.
Nettoresultaat	26.900	36.000	29.600	n.n.b.
Ontvangen dividend	11	12	11	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.9 Inter Provinciaal Overleg (Den Haag)

Openbaar belang

De twaalf provincies werken samen in het Interprovinciaal Overleg (IPO), teneinde de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren. Het IPO behartigt collectieve belangen van provincies door regelmatig te overleggen met medeoverheden en maatschappelijke organisaties. Daarnaast vervult het IPO als kennishuis een platformfunctie voor het onderling delen van kennis en ervaring (o.a. IPO -Jaarcongres), het bepalen van gezamenlijke standpunten (Wet Hof, verplicht schatkistbankieren) en het uitvoeren van gemeenschappelijke projecten (GWO, kassiersfunctie). Bovendien ondersteunt het IPO de provincies bij het uitvoeren van verschillende taken, zoals het implementeren van nieuwe wet- en regelgeving, (inter)nationale lobbydossiers, arbeidsvoorwaarden.

Het IPO is actief op domein van de provinciale kerntaken:

- Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer;
- Regionale Bereikbaarheid en Regionaal Openbaar Vervoer;
- Regionale Economie en Energie;
- Cultuur (infrastructuur en monumentenzorg);
- Vitaal Platteland; en
- Kwaliteit openbaar Bestuur.

In 2013 is de transitie van het IPO formeel afgerond met de besluitvorming over de Gemeenschappelijke Werkorganisatie (GWO). De doelstellingen van de transitie- en kwaliteitslag zijn ingebed in werkprocessen, organisatie en adviesstructuur rond de provinciale kerntaken.

Conform het Coalitieakkoord 2011-2015 werd eind 2012 in eigen beheer een quick scan uitgevoerd naar de beleving van het IPO onder bestuurlijk en ambtelijk betrokkenen. De resultaten werden begin 2013 gepubliceerd en besproken op de statendag (opinieronde 5 juni). De resultaten van de quick scan herbevestigen het beeld dat het IPO zich op het goede transitiepad bevindt en dat het lidmaatschap toegevoegde waarde heeft voor Flevoland.

De taakstelling met betrekking tot het verminderen van de formatie en het budget ligt in 2013 op schema en zal naar verwachting in 2015 zijn gerealiseerd.

Op 9 oktober 2013 was Flevoland gastprovincie van het IPO -Jaarcongres 2013. Naast de bekende jaarlijks terugkerende onderdelen, was er voldoende ruimte in het congresprogramma voor profilering en promotie van Flevoland. Onder het motto “verrassend Flevoland, uniek en zelfstandig” heeft Flevoland met presentaties over Gebiedsontwikkeling Nieuwe Stijl een onuitwisbare indruk bij de 350 congresgangers achtergelaten.

Wijze van participatie

Namens Flevoland participeerde gedeputeerde Witteman. De Staten vaardigen enkele statenleden (2 vaste leden en 1 reserve-lid) af naar de ALV. In het kader van haar “governance”-functie en controlerende taak worden begrotingen, jaarplannen ter goedkeuring aan de ALV voorgelegd. Dat betreft eveneens de jaarstukken.

Flevoland participeert actief in de bestuurlijke- en ambtelijke adviesstructuur (BAC's en AAC's). De Kring van Provinciesecretarissen bewaakt de ambtelijke en bestuurlijke adviesstructuur en de “smalle doch betekenisvolle agenda. De Provinciesecretaris/algemeen directeur is hiervan lid.

Risico's en beheersmaatregelen provincie vanwege participatie

We hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Financieel:

- vanuit IPO is er onvoldoende grip op onvoorziene uitgaven. Deze uitgaven kunnen hoger uitvallen waardoor de leden (en dus ook de provincie) extra middelen ter beschikking moeten stellen om de kosten te dekken.

Dit risico wordt beheerst doordat:

- is afgesproken dat het IPO-bestuur de specifieke voorstellen over de kassiersfunctie vanuit de verschillende IPO-adviescommissies dient te beoordelen en daarmee dient in te stemmen.

Op basis van de cijfers derde kwartaal IPO Secretariaatsfunctie & Kassiersfunctie is de verwachting gerechtvaardigd dat de totale uitgaven 2013 binnen de begroting zullen blijven.

Meer informatie

www.ipo.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	181	572	710	n.n.b.
Vreemd vermogen	11.041	9.514	8.658	n.n.b.
Nettoresultaat	181	528	710	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.10 Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

De nazorg voor operationele stortplaatsen die zijn gesloten is geregeld in de Nazorgregeling Wet milieubeheer (voorheen Leemtewet). De wetgever heeft in het kader van de nazorgverplichting in de Wet Milieubeheer voor de na 1 september 1996 gesloten stortplaatsen aan het Nazorgfonds rechtspersoonlijkheid toegekend. Het Nazorgfonds is verantwoordelijk voor het beheer van de gelden die ten behoeve van de nazorg door de stortplaatsexploitanten worden opgebracht en de financiering van de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de Provincie Flevoland gaat het hierbij om de stortplaatsen Het Friese Pad, Braambergen en Zeeasterweg.

Juridische vorm

Het nazorgfonds is opgericht door ons college (artikel 15.47, lid 1 Wm) en is een rechtspersoon (artikel 15.47, lid 3 Wm).

Partijen

Provincie Flevoland.

Bestuurlijke betrokkenheid

Twee leden van ons college vormen het dagelijks bestuur en ons college vormt het algemeen bestuur van het Nazorgfonds en zijn wettelijk belast met het beheer ervan.

Financieel belang

Om aan de nazorgverplichtingen te kunnen voldoen, bevat art. 15.44 van de Wet Milieubeheer de bepaling dat Provinciale Staten een heffing kunnen instellen. Deze heffing dient ter bestrijding van de kosten die gemoeid zijn met de zorg voor de in de provincie gelegen stortplaatsen waar na 1 september 1996 nog afval wordt gestort.

Deze heffing wordt bij belastingverordening opgelegd aan de exploitanten van de stortplaatsen in Flevoland. Op grond van artikel 15.44 Wm lid b geldt de verplichting tot afdracht van deze gelden aan het nazorgfonds.

Risico's en beheersmaatregelen

De Provincie Flevoland loopt de volgende risico's:

Financieel:

Nadat een sluitingsverklaring wordt afgegeven voor een stortplaats gaat de nazorgfase van start. Als na het afgeven van een sluitingsverklaring blijkt dat in het Nazorgfonds onvoldoende vermogen aanwezig is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen bekostigen, dan komen aanvullende kosten voor rekening van de Provincie Flevoland. Verhalen op de exploitanten is dan niet meer mogelijk. Ook ontstaat er een financieel risico wanneer het beleggingsrendement van het Nazorgfonds lager dan 5,06% is (rekenrente voor doelvermogen en heffing) en wanneer het op te brengen doelvermogen te laag blijkt te zijn.

Dit risico speelt voornamelijk alleen voor Het Friese Pad, waar in 2011 de sluitingsverklaring is afgegeven. In 2012 bleek een extra bijdrage van de provincie nodig. Op basis van historische rendementen alsmede extern advies over de toekomstige (lange termijn) rendementsverwachting is een verlaging van de rendementsverwachting naar 4,40% noodzakelijk geacht. Dit zal leiden tot een tekort voor Het Friese Pad van € 1,6 mln. Voor de noodzakelijke aanvulling van dit tekort is in de Jaarrekening 2013 een voorziening getroffen van € 1,6 mln.

Dit risico wordt beheerst door:

- Bij het bepalen van de hoogte van de jaarlijkse nazorgheffingen betrekken we het beleggingsrendement van het Nazorgfonds;
- Bij het afgeven van een sluitingsverklaring stellen we een financiële eindafrekening op om een tekort of overschot ten opzichte van het doelvermogen bij aanvang nazorg te kunnen vereffenen op het moment van overdracht van de stortplaats;
- We berekenen de benodigde doelvermogens volgens het IPO-rekenmodel op basis van goedgekeurde nazorgplannen;
- In 2013 hebben een aantal provincies individueel besloten de rekenrente te verlagen. Wij zullen hier in 2014 aanvullend onderzoek naar uitvoeren. Voor Het Friese Pad is in de Jaarrekening 2013 reeds een voorziening getroffen voor de noodzakelijke rendementsverlaging.

Meer informatie

www.flevoland.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	533	334	480	n.n.b.
Vreemd vermogen	14.374	15.647	16.775	n.n.b.
Nettoresultaat	-158	-199	146	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.11 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

In 2012 is een gemeenschappelijke regeling opgericht tussen de provincies Noord-Holland en Flevoland, de Flevolandse gemeenten en de gemeenten uit de Gooi en Vechtstreek voor de instelling van een dienst die de vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuwetten uitvoert. De 17 deelnemers brengen in ieder geval hun takenpakket conform de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht in. De Provincie Flevoland brengt al haar VTH-taken op het terrein van milieu-, water- en omgevingskwaliteit in, met uitzondering van natuurwetgeving. Verder is in het bedrijfsplan aangegeven dat ook de taken die voorheen door het Servicepunt handhaving Flevoland (Seph) werden uitgevoerd, worden ondergebracht bij de Omgevingsdienst.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (openbaar lichaam, wet gemeenschappelijke regelingen).

Partijen

De deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling zijn de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de gemeenten Lelystad, Almere, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder, Weesp, Wijdmeren, Bussum, Naarden, Urk, Huizen, Hilversum, Muiden, Laren en Blaricum.

Bestuurlijke betrokkenheid

De omgevingsdienst wordt bestuurd door een algemeen Bestuur en een dagelijks bestuur. Gemeenten en provincies vormen samen het algemeen bestuur. In het dagelijks bestuur zit een vertegenwoordiger van de provincie Flevoland en van de gemeenten Huizen, Bussum, Lelystad en Noordoostpolder. De stemverdeling in het algemeen bestuur is gebaseerd naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.

Financieel belang

De deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling die bijdragen in de middelen van de omgevingsdienst zijn de provincie Flevoland (43,8%), de provincie Noord-Holland (3,51%) en de gemeenten Lelystad (10,05%), Almere (7,76%), Zeewolde (5,75%), Dronten (4,99%), Noordoostpolder (4,33%), Weesp (3,65%), Wijdmeren (2,96%), Bussum (2,85%), Naarden (2,21%), Urk (2,17%), Huizen (1,90%), Hilversum (1,58%), Muiden (1,11%), Laren (0,83%) en Blaricum (0,55%).

Risico's en beheersmaatregelen

De Provincie Flevoland loopt geen substantiële risico's.

Meer informatie

www.ofgv.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	324	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	4.265	n.n.b.
Nettoresultaat	n.v.t.	n.v.t.	814	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* Is afhankelijk van de besluitvorming omtrent de resultaatbestemming in het algemeen bestuur. De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.12 Openbaar lichaam erfgoedcentrum Nieuw Land (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

Op 1 januari 2004 is de gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Nieuw Land opgericht. Doel van de gemeenschappelijke regeling zoals blijkt uit artikel 2 van deze regeling en toelichting is tweeledig:

- Het gezamenlijk behartigen van de belangen van de deelnemende overheden op grond van de archiefwet;
- Het bewerkstelligen van andere werkzaamheden die niet alleen betrekking hebben op de archiefwet.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (openbaar lichaam, wet gemeenschappelijke regelingen).

Partijen

De deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling zijn de provincie Flevoland, het ministerie van OCW, de gemeente Lelystad, de gemeente Dronten, de gemeente Urk, de gemeente Zeewolde, het waterschap Zuiderzeeland, stichting Nieuw Land en de stichting voor het Bevolkingsonderzoek in de Drooggelegde Zuiderzeepolder.

Bestuurlijke betrokkenheid

Het algemeen bestuur bestaat uit zes leden. Provinciale staten beschikken over de mogelijkheid om uit hun midden, de voorzitter van die staten inbegrepen, of uit de kring van gedeputeerden, één lid voor het algemeen bestuur aan te wijzen.

Financieel belang

De deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling die bijdragen in de middelen van het erfgoedcentrum zijn de provincie Flevoland (69%), het ministerie van OCW (17%), de gemeenten Lelystad (6%), Dronten (3%), Urk (2%), Zeewolde (2%) en het waterschap Zuiderzeeland (1%).

Risico's en beheersmaatregelen

Wij hebben in 2013 de volgende risico's gelopen:

Bestuurlijk:

- Dubbele petten rol bestuurder, doordat een van de gedeputeerden ook zitting heeft in het bestuur van Erfgoedcentrum Nieuw Land.

Financieel:

- Bij calamiteiten kan in beginsel een beroep op de provincie worden gedaan.

Beheersing van de risico's vond plaats door:

Bestuurlijk risico:

- Er is voor gekozen om het voorzitterschap van het Algemeen Bestuur van het Erfgoedcentrum over te dragen aan de Rijksbestuurder.
- Voor de samenwerking van de drie organisatie aan de Lelystadse kunst is er een Raad van Toezicht benoemd die zal beginnen Batavialand statutair vorm te geven en die op zoek zal gaan naar een interim directeur.
- De eerste stappen zijn gezet om bij de totstandkoming van het erfgoedpark Batavialand de wettelijke archieftaken in een kleinere gemeenschappelijke regeling onder te brengen. De museale taken kunnen dan middels een subsidierelatie worden geregeld en op basis van prestatie-indicatoren beoordeeld.

Financieel risico:

- De operationele risico's zijn door het erfgoedcentrum afgedekt met verzekeringen.

Meer informatie

www.nieuwlanderfgoed.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	826	512	344	n.n.b.
Vreemd vermogen	8.733	8.545	8.228	n.n.b.
Nettoresultaat	0	6	-86	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.13 Randstedelijke rekenkamer (Amsterdam)

De Programmaraad heeft besloten om de evaluatie van de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke rekenkamer in 2013 uit te voeren. Voor de begeleiding van de evaluatie is een begeleidingsgroep van statenleden geformeerd, waarin van iedere provincie een vertegenwoordiger zit. De financiering van de evaluatie geschiedt door de vier deelnemende provincies naar rato van de bijdrage aan de GR. Het onderzoek is in september met Provinciale staten besproken.

Voor wat de onderzoeksthema's betreft wordt door de rekenkamer tijdens het onderzoeksproces nadrukkelijker gecommuniceerd met Provinciale staten over de stand van zaken. Daarnaast is aandacht besteed aan een ander type van onderzoek zoals het onderzoek quickscan naar de Regionale Uitvoeringsdienst. Ook is de Rekenkamer betrokken geweest bij het uitwisselen van kennis over het SMART maken van de begroting 2014 in de in de commissie Planning en Control.

Openbaar belang

In 2004 is de een gemeenschappelijke regeling aangegaan tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland voor de instelling van een onafhankelijke rekenkamer. De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneren van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Daarbij toetst de Rekenkamer ook of de provincies de verplichtingen nakomen, die zij zijn aangegaan. De missie van de Rekenkamer luidt: het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur (van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland) en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording.

Wijze van participatie

De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet (artikel 79I e.v.) vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na advies van de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies. Namens Flevoland participeren vanaf 2011 de statenleden Joesse, Sloot en Weijand.

Financiële gegevens

De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, die ieder jaar in juli voorafgaand aan het begrotingsjaar openbaar wordt, bevat een beleidsbegroting en een financiële begroting. In de beleidsbegroting is het onderzoeksprogramma opgenomen met een overzicht van de onderzoeken die de Rekenkamer in dat begrotingsjaar gaat doen. Na afloop van het begrotingsjaar maakt de Rekenkamer voor 1 april de jaarstukken met jaarverslag en jaarrekening openbaar. In het jaarverslag wordt verantwoord in hoeverre het onderzoeksprogramma is gerealiseerd en hoeveel dit heeft gekost. 29 juni 2011 heeft de staten statenbreed een motie aangenomen tot een verlaging van de provinciale bijdrage van 20% aan de Randstedelijke Rekenkamer door te voeren. De uitvoering van de motie wordt momenteel onderzocht en betrokken bij de nog lopende discussie over de uitkomsten van het rapport Berenschot.

Een bijkomend risico is de governance namelijk dat de Rekenkamer momenteel een eenhoofdig directeur /bestuurder kent in tegenstelling tot de meeste andere provinciale rekenkamers die een meerhoofdige leiding bezitten. De wijze van verantwoording is daarin een aandachtspunt.

Meer informatie

www.randstedelijke-rekenkamer.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	233	233	233	n.n.b.
Vreemd vermogen	423	503	472	n.n.b.
Nettoresultaat	41	84	65	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* De financiële kengetallen over 2013 worden in het 2^e kwartaal van 2014 verwacht.

6.2.14 Stichting IJsselmeer ziekenhuizen (Lelystad)

Inhoudelijke omschrijving

Op 4 december 2008 hebben Provinciale Staten besloten om een bedrag van € 2 mln. beschikbaar te stellen aan de Stichting IJsselmeerziekenhuizen als achtergestelde lening. Bedoelde geldleningovereenkomst tussen de provincie en de Stichting IJsselmeer -ziekenhuizen is eind januari 2009 aangegaan. Omdat de provincie alleen geld heeft geleend aan de stichting is deze formeel gezien geen verbonden partij. Dit is ook een bewuste keuze geweest van de provincie Flevoland. De provincie vindt het van belang dat de regio beschikt over een ziekenhuis. Het doel van de provinciale bijdrage is het leveren van een bijdrage aan de warme doorstart van de IJsselmeerziekenhuizen, zodat de kwaliteit en continuïteit van medische voorzieningen en acute zorg in Noordelijk en Oostelijk Flevoland wordt gewaarborgd, evenals het behoud van een groot deel van de werkgelegenheid.

De huidige rechtspersoon Stichting IJsselmeerziekenhuizen is blijven bestaan, maar de ziekenhuizen hebben een nieuwe naam gekregen: MC-ziekenhuizen. Er heeft een bestuurlijke overdracht plaatsgevonden van de zeggenschap van de stichting aan leden van de MC Groep die de Raad van Bestuur van de stichting vormen.

Juridische vorm

Stichting (burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Deelnemers die achtergestelde leningen hebben verstrekt aan de Stichting IJsselmeer ziekenhuizen zijn de Nederlandse Zorg Autoriteit, de MC Groep, het ministerie van VWS, de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad.

Bestuurlijke betrokkenheid

De raad van toezicht (RvT) houdt formeel toezicht op het bestuur van de Stichting IJsselmeerziekenhuizen. De RvT bestaat uit zes personen. De MC Groep heeft het recht om drie van deze zes personen voor te dragen. De overige drie leden worden voorgedragen door de overheid (ministerie van VWS, de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad), de medezeggenschapsraad en de patiëntenorganisatie.

Financieel belang

Stichting IJsselmeerziekenhuizen heeft in 2009 een achtergestelde lening van € 2.000.000 van de provincie Flevoland ontvangen tegen jaarlijks verschuldigde rente van 5,5%. Aflossing in 3 termijnen per 31 december 2012, 31 december 2013 en 31 december 2014. Ook de gemeente Lelystad en Ministerie van VWS hebben elk een achtergestelde lening van € 2 mln. beschikbaar gesteld. Naast de bijdrage van VWS is door de Nederlandse Zorgautoriteit balanssteun toegezegd van maximaal € 18 mln., verdeeld in 3 tranches. Een van de voorwaarden is dat het ziekenhuis een negatief eigen vermogen heeft. De eerste twee tranches á € 6 mln. zijn toegekend. Een derde tranche zal eind 2013 niet worden uitgedeerd omdat het ziekenhuis niet meer aan de gestelde criteria voldoet. Het balanssteun dossier is formeel gesloten.

Risico's en beheersmaatregelen

Wij lopen de volgende risico's

Bestuurlijk:

Er hebben zich in 2013 geen bestuurlijke risico's voorgedaan. Met de raad van toezicht van de stichting IJsselmeerziekenhuizen is afgesproken, ondanks dat het formele toezicht is beëindigd, de provincie en de gemeente Lelystad graag een keer per jaar het bestuurlijk overleg met de raad van toezicht handhaven.

Financieel:

- Wij hebben achtergestelde lening jegens alle andere schuldeisers van de stichting;
- Het uitblijven van de aflossing per 31-12-2013. Een voorwaarde voor aflossing is dat de solvabiliteit op die datum hoger is dan 15%.

Het eerste deel van de lening dat door de MC groep per 31-12-2012 afgelost had moeten worden is in 2013 vrijgevallen omdat de solvabiliteit lager was dan genoemde 15%. Naar verwachting zal het 2^e deel van de lening, net als het eerste deel, niet afgelost worden door de MC groep omdat de solvabiliteitsratio onder de 15% blijft. Op basis van de - door een accountant beoordeelde - jaarcijfers 2013 van het ziekenhuis zal bepaald worden of deze solvabiliteitsratio van 15% is gehaald en of het ziekenhuis het tweede deel van de lening wel of niet aflost. Dit zal naar verwachting medio 2014 bekend zijn.

De risico's worden beheerst door:

Bestuurlijke risico's:

- Bestuurlijk overleg met de MC groep zal plaatsvinden met de raad van bestuur en indien gewenst met de Raad van toezicht. De drie overheden hebben, conform afspraak, het door hen gedelegeerde lid van de raad van toezicht decharge verleend bij het aflopen van de balanssteun periode van de NZa.
- Het toepassen van de principes van Good Governance ten aanzien van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht;

Financiële risico's:

- Het naleven van verplichtingen welke zijn opgenomen in overeenkomst door de Stichting;
- Wij hebben een voorziening getroffen voor oninbare vorderingen.

Meer informatie

www.mcgroep.com

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	-24.388	-12.860	-3.062	n.n.b.
Vreemd vermogen	91.451	79.685	71.132	n.n.b.
Nettoresultaat	1.619	11.528	9.797	n.n.b.
Ontvangen dividend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

6.2.15 Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen

Inhoudelijke omschrijving

Via het LMA verkrijgen we gegevens omtrent de ontvangst en afgifte van binnenlandse afvaltransporten van gevaarlijk afval en bedrijfsafval bij meldingsplichtige bedrijven. Deze gegevens worden gebruikt voor het toezicht en de handhaving van het Besluit en de Regeling Melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen en Wet milieubeheer. Daarnaast kunnen deze gegevens ook worden gebruikt voor beleid en vergunningverlening. Het doel van de stichting LMA is om de informatie te beheren omtrent de ontvangsten en afgifte van deze afvalstoffen en deze gegevens te verstrekken aan diverse overheden.

Juridische vorm

Stichting (burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Alle provincies nemen deel in het LMA. Het LMA beschikt niet over eigen personeel, maar heeft de uitvoering van haar taken grotendeels uitbesteed aan Rijkswaterstaat. Het ICT beheer is uitbesteed aan Logica. Het LMA onderhoudt voor het uitvoeren van haar taken relaties met een groot aantal partijen. Het LMA staat voor de nodige veranderingen. De huidige structuur van het LMA kan in de toekomst niet gecontinueerd worden omdat het draagvlak voor de stichtingsvorm en de volledige provinciale financiering van het LMA op de middellange termijn zal vervallen. Gemeenten nemen de rol van toezichthoudende instantie bij afvalbedrijven steeds meer over van de Provincies. Toezicht en handhaving komt in de toekomst steeds meer bij de RUD's te liggen waardoor het directe belang voor de Provincies afneemt. Voorlopig worden alleen die activiteiten uitgevoerd die strikt noodzakelijk zijn om de huidige LMA functie te continueren. Tot en met 2016 wordt de LMA nog volledig gefinancierd door de provincies. Voor de periode daarna zal bekeken worden of er een verschuiving van taken en middelen van de provincies naar de gemeenten/RUD's zal plaatsvinden.

Bestuurlijke betrokkenheid

Aan het hoofd van het LMA staat een Raad van Toezicht bestaande uit de leden van de colleges van Gedeputeerde Staten van de twaalf provincies. In de Raad van Toezicht zijn alle provincies vertegenwoordigd. De gedeputeerde Milieu vertegenwoordigt de provincie Flevoland.

Vanaf 1 januari 2014 is een nieuw stichtingsbestuur benoemd bestaande uit 3 omgevingsdienstdirecteuren (het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) is adviseur).

Financieel belang

De LMA wordt gefinancierd door de twaalf provincies. Vanaf 2011 is een structurele bezuiniging ingevoerd. Voor 2013 is een bezuiniging van 24% geëffectueerd en vanaf 2014 een jaarlijkse besparing van 25%. Voor 2013 heeft Flevoland € 89.499 bijgedragen.

Risico's en beheersmaatregelen

De provincie Flevoland heeft geen substantiële risico's gelopen.

Meer informatie

www.lma.nl

Financiële kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013*
Eigen vermogen	3.340	3.288	3.320	n.n.b.
Vreemd vermogen	641	887	554	n.n.b.
Nettoresultaat	-329	-51	32	n.n.b.

* De verwachting is dat medio 2014 de definitieve jaarcijfers bekend zijn.

7 Grondbeleid

In de provincie wordt actief grondbeleid ingezet ten behoeve van het realiseren van doelen op het gebied van integrale gebiedsontwikkeling, infrastructuur, de ecologische hoofdstructuur en de gebiedsontwikkeling van het landelijk gebied. De provincie voert grondbeleid enerzijds als grondeigenaar en grondbeheerder (taakgebonden grondbeleid) en anderzijds als gebiedsontwikkelaar (gebiedsgericht grondbeleid). In beide gevallen is het grondbeleid een instrument om provinciaal beleid te realiseren en geen doel op zich.

Hierbij is het taakgebonden grondbeleid van de provincie Flevoland gericht op de realisatie van nieuwe, dan wel de aanpassing van bestaande, provinciale infrastructuur en het gebiedsgerichte grondbeleid van de provincie Flevoland gericht op het realiseren van provinciale strategische doelen, zoals vastgelegd in het omgevingsplan. Uitgangspunt is dat per ontwikkelingsproject zal worden bezien welk grondbeleidsinstrumentarium daartoe zal worden ingezet.

We hebben ons grondbeleid vastgelegd in verschillende provinciale kaderdocumenten, zoals het Omgevingsplan 2006, het provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied 2007-2013 (p-MJP) en aankoopstrategieplannen (ASP's). Op basis van de Kadernota Grondbeleid, die op 2 december 2010 is vastgesteld door Provinciale Staten, zullen deze verder worden ontwikkeld en uitgebreid. In de kadernota zijn zowel het bestaande beleid als de volgende beleidsuitgangspunten neergelegd.

Deze beleidsuitgangspunten bestaan uit:

Voor de grondverwerving ten behoeve van infrastructurele werken wordt in samenloop met elke minnelijke onderhandeling tevens een aanvang gemaakt met de administratieve fase van de onteigeningsprocedure. Het definitieve besluit om over te gaan tot onteigenen - dat onderdeel is van de administratieve procedure - wordt pas genomen als het minnelijke traject niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Per concreet project of programma de inzet van provinciale middelen ten aanzien van het actieve grondbeleid en daarbij behorende projectmatige aanpak te bepalen.

We beschouwen de regeling van de bouwgrondexploitatie in eerste instantie als een verantwoordelijkheid van gemeenten. Indien het provinciale belang dit vereist kan - met instemming van Provinciale Staten - van dit uitgangspunt worden afgeweken. Hiervan is vooralsnog geen sprake.

Met het provinciale grondbeleid beogen we tegen aanvaardbare prijzen tijdig gronden beschikbaar te krijgen of te laten krijgen voor de realisering van door haar beoogde ruimtelijke doelen. Aanvaardbare prijzen zijn in de regel marktconforme prijzen, waarbij we in overleg met andere overheden zodanig opereren dat marktverstoringen (prijsofdrijving) zoveel mogelijk worden voorkomen.

Gronden in eigendom

De provincie heeft een beperkte hoeveelheid grond in eigendom, welke oorspronkelijk zijn aangekocht ten behoeve van het OostvaardersWold. De boekwaarde van deze gronden bedraagt op 31-12-2013 totaal € 4,3 mln. (excl. voorziening). Deze gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, bestaande uit de aankoopprijs voor de grond en opstellen, vermeerderd met de kosten voor schadeloosstelling en verminderd met ontvangen bijdragen van derden. Omdat deze gronden zich niet in een transformatieproces bevinden en veelal een (tijdelijke) vaste bestemming kennen worden deze in de jaarrekening gepresenteerd als Materieel Vast Actief. Aan deze gronden wordt geen rente toegerekend.

Op 26 september 2013 is tussen de rijksoverheid en 12 provincies de bestuursovereenkomst (BO) Grond gesloten. Ter uitvoering van deze bestuursovereenkomst is de vaststellingsovereenkomst met Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) gesloten. De overeenkomst bepaalt om welke gronden het gaat en maakt de overdracht van de juridisch eigendom van de gronden aan de provincie mogelijk. Aangezien deze gronden door de provincies eerder met ILG middelen zijn gefinancierd, staat hier geen geldelijke vergoeding tegenover. De verwachting is dat de hoeveelheid grond in eigendom van de provincie door de hiervoor beschreven eigendomsoverdracht met een grootte van 112 ha zal toenemen in 2014. Daarnaast is in 2013 door BBL reeds 4 ha grond verkocht waarvan de opbrengst ten gunste van de provincie is gekomen. De totale opbrengst van deze verkoop bedraagt € 0,3 mln. en is in de jaarrekening 2013 verwerkt.

Inzet gronden

Begin 2013 (Provinciale Staten van 20 maart 2013) heeft de provincie ervoor gekozen om de verbindingsfunctie van het OostvaardersWold los te laten. Naar aanleiding van het rapport Bekker is het nieuwe programma "Nieuwe Natuur" gevormd. Binnen dit programma zal beoordeeld worden waar natuur in Flevoland wordt aangelegd, waarbij rekening wordt gehouden met de reeds aangegane compensatieverplichtingen om natuur in te richten. Dit kan zijn binnen het gebied, maar ook elders in Flevoland.

Tot de projectideeën in het kader van het programma Nieuwe Natuur zijn vastgesteld is voor de gronden een moratorium van toepassing dat naar verwachting geldt tot eind 2014. In 2014 zal er verkoopbeleid worden opgesteld zodat eind 2014 dit beleid toepasbaar is. In afwachting hiervan zijn de gronden op dit moment in tijdelijke pacht uitgegeven.

Waardering grond

Omdat onzekerheid bestaat over de terugverdienmogelijkheid van de huidige boekwaarde bij toekomstige inzet of verkoop van de gronden is bij de jaarrekening 2012 een voorziening getroffen van € 1,2 mln. Deze voorziening is gevormd ten laste van het reeds bij de jaarrekening 2011 gevormde risico-oormerk binnen de Algemene Reserve. De voorziening maakt onderdeel uit van het door Provinciale Staten gestelde maximum aan middelen voor het OostvaardersWold van € 33,9 mln. In 2013 is € 0,1 mln. aan de voorziening onttrokken ter dekking van het verkoopverlies op een verkocht restperceel van 0,5 ha.

Door middel van recente transactiegegevens en marktpublicaties is eind 2013 beoordeeld of er indicaties zijn voor een (verdere) waardevermindering van het bezit. Hiervan blijkt geen sprake, voor een aantal percelen is de waarde inmiddels gestegen. Gezien de nog bestaande onzekerheden over de exacte uitkomsten van de afwikkeling van het oude programma en de invulling van het nieuwe programma bestaat er echter nog onduidelijkheid over de inzet en daarmee de exacte terugverdien capaciteit van de gronden in eigendom. Met de verdere uitwerking van het nieuwe programma in 2014 alsmede het vaststellen van de grondstrategie zal hier meer duidelijkheid over ontstaan. Gezien deze onzekerheden en de per heden met de gronden samenhangende verplichtingen blijft de voorziening eind 2013 gehandhaafd.

IV

Jaarrekening

1 Jaarrekening 2013 op hoofdlijnen

1.1 Omvang resultaat

Het rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 959.000; hieronder is de opbouw van het resultaat weergegeven.

Opbouw resultaat

Zoals uit onderstaande tabel blijkt zijn de totale lasten circa € 12,3 mln. achtergebleven bij de begrotingsraming na wijziging. Daarnaast is sprake van extra baten tot een bedrag van bijna € 1,0 mln. Tenslotte is per saldo circa € 12,4 mln. minder gemuteerd in de reserves. Dit leidt per saldo tot een voordelig resultaat van circa € 0,9 mln.

Tabel 1.1 Opbouw resultaat

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil
Totale lasten	200.850	209.250	213.201	200.867	12.334
Totale baten	-214.161	-208.516	-216.008	-217.021	1.013
Resultaat vóór bestemming	-13.312	733	-2.807	-16.154	13.347
Toevoeging reserves	34.490	17.815	32.464	42.154	-9.690
Onttrekking reserves	-21.170	-18.549	-29.657	-26.959	-2.698
Resultaat ná bestemming	8	0	0	-959	959

1.2 Analyse resultaat

In het jaarverslag is bij de programmaonderdelen een verschillenanalyse opgenomen met daarin de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Alle afwijkingen tezamen vormen het resultaat na bestemming van de jaarrekening 2013 en bedraagt € 0,9 mln. In onderstaande tabel zijn de verschillen per programmaonderdeel opgenomen.

(bedragen x €1,0 mln.)

Tabel 1.2 Analyse resultaat op hoofdlijnen

Programmaonderdeel	Vershil	waarvan effect op		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
1.1 Omgevingsbeleid	182	46	-	136
1.2 Water	471	-	-	471
1.3 Natuur en Milieu	6	320	-	-314
1.4 Ruimtelijk beleid	414	-	-	414
2.1 Openbaar vervoer	-68	-	-	-68
2.2 Mobiliteit	2.090	134	-	1.956
3.1 Werkgelegenheid	1.041	62	-	979
3.2 Ontwikkeling en innovatie	256	-	-	256
4.1 Samenleving en Voorzieningen	191	-	-	191

Tabel 1.2 Analyse resultaat op hoofdlijnen

Programmaonderdeel	Verschil	waarvan effect op		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
4.2 Jeugdzorg	333	-	-	333
4.3 Cultureel erfgoed en Culturele infrastructuur	336	39	-	297
5.1 Nieuwe Natuur	464	359	-	105
5.2 Zuidelijk Flevoland	500	289	-	211
5.3 Noordelijk Flevoland	227	76	-	151
5.4 Markermeer / IJmeer	124	17	-	107
5.5 Luchthaven Lelystad / OMLA	234	50	-	184
5.6 Duurzame energie- en ontwikkelingsmaatschappij Flevoland	113	-	-	113
5.7 p-MJP	6.302	5.807	-	495
5.8 Multimodale overslaghaven Flevokust	-260	28	-	-288
6.1 Bestuur	-110	80	-	-190
6.2 Openbare orde en veiligheid	110	-	-	110
6.3 Algemene dekkingsmiddelen	289	-65	-	354
6.4 Onvoorzien en stelposten	100	-	-	100
6.5 Reserves ¹²	-12.389	-7.242	-	-5.147
Afronding	3	-	-	3
Eindsaldo	959	-	-	959

In het Jaarverslag 2013 is de verschillenanalyse bij de diverse programmaonderdelen opgenomen. De belangrijkste verschillen van meer dan € 0,25 mln. zijn hieronder weergegeven (+ = voordelig, - = nadelig).

(bedragen x €1,0 mln.)

Tabel 1.3 Verschillen > € 0,25 mln.

Programmaonderdeel	Verschil	waarvan effect op		
		reserve	bijdragen derden	rekening- saldo
1.3 Minder subsidieaanvragen en ander verantwoording voor Luchtkwaliteit	380	-	382	-2
1.3 Lagere rijksbijdrage als gevolg van minder subsidieaanvragen en ander verantwoording voor Luchtkwaliteit	-382	-	-382	-
1.3 Vertraging in uitvoering programma Bodem	320	320	-	-
1.3 Storting voorziening nazorg Het Friese Pad	-1.600			-1.600
2.1 Lagere lasten en hoger baten binnen programmaonderdeel OV	372	-	372	-
2.1 Minder BDU-gelden benodigd	-372	-	-372	-
2.2 Lagere BDU bijdrage in infrastructurele projecten	334	-	334	-
2.2 Minder BDU-gelden benodigd	-334	-	-334	-

¹² Niet alle middelen die vanuit 2012 via de Algemene reserve werden overgeheveld zijn aangewend en veroorzaakt het hier opgenomen resultaat.

Tabel 1.3 Verschillen > € 0,25 mln.

Programmaonderdeel	Verschil	waarvan effect op		
		reserve	bijdragen derden	rekening-saldo
4.2 Lagere uitgaven Jeugdzorg	642	-	642	-
4.2 Rijksmiddelen zorgaanbod	-642	-	-642	-
5.2 Project financiering blijft achter door achterblijvende projectvoortgang	289	289	-	-
5.7 Diverse onderwerpen pMJP	1.577	1.380	197	-
5.7 Deel van ILG-gelden nog niet besteed	4.572	4.572		
6.1 Op basis van actuariële berekeningen is een extra storting in de voorziening pensioen leden GS gerealiseerd.	-492	-	-	-492
6.3 Opcenten Motorrijtuigenbelasting	-333	-65	-	-268
6.3 Provinciefondsuitkering	499	-	-	499
6.3 Rendement liquide middelen	298	-	-	298
Div. Apparaatslasten	5.895	5.226	-	668
Div. Kapitaallasten	338	105	-	233
Div. Overige < 250.000	-10.402	-11.827	-197	1.622
Eindtotaal	959	-	-	959

1.3 Minder subsidieaanvragen en andere verantwoording voor Luchtkwaliteit

Op programmaonderdeel 1.3 is een onderschrijding te zien bij het programma Luchtkwaliteit welke wordt veroorzaakt door twee redenen. Ten eerste doordat twee subsidieaanvragen Forenzo en EV-box, die wij in december verwacht hadden, pas begin 2014 zijn binnengekomen. Ten tweede wordt het project MRA-electrisch om administratieve redenen in 2014 verantwoord, ondanks dat de betaling reeds in 2013 heeft plaatsgevonden. De rijksbijdrage blijft als gevolg van bovenstaande ook achter bij de raming.

1.3 Vertraging in uitvoering programma Bodem

De onderschrijding wordt veroorzaakt doordat de uitvoering van verschillende projecten doorloopt in 2014. Voor het WKO bodemprogramma en de aardkundige waarden in het Rivierduingebied vervult de provincie een faciliterende rol en ligt de uitvoering bij derden. Het project aardkundige waarden in het Kotterbos is in de loop van het jaar toegevoegd aan het programma Bodem, waarbij de kosten voor het volledige project zijn geraamd, terwijl de uitvoering in 2014 doorloopt. Voor het project Digitale Bodematlas hebben we besloten een groter deel in eigen beheer uit te voeren dan oorspronkelijk geraamd, wat leidt tot lagere kosten. Bij één geplande bodemsanering heeft de afstemming over de saneringsaanpak extra tijd gevraagd, waardoor de daadwerkelijke aanbesteding is uitgesteld tot 2014 en de kosten voor 2013 lager uitvallen. Voor het overige ligt het programma bodemsanering op schema. De onttrekking aan de reserve Bodem is navenant lager.

1.3 Storting voorziening nazorg Het Friese Pad

De reeds gespaarde middelen ter bekostiging van de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Het Friese Pad zijn ondergebracht bij het Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland. Om vast te stellen of voldoende middelen beschikbaar zijn voor de financiering van de eeuwigdurende nazorg hanteert het fonds een rendementsverwachting. Op basis van de historische rendementen alsmede extern advies omtrent de (lange termijn) rendementsverwachting moet de toegepaste rendementsverwachting omlaag worden bijgesteld. In dat geval zal de provincie het ontstane tekort voor de financiering van de nazorg van stortplaats Het Friese Pad moeten aanvullen. Hiervoor is in de jaarrekening 2013 een voorziening getroffen van € 1,6 mln.

2.1 Lagere lasten en hoger baten binnen programmaonderdeel Openbaar Vervoer (OV)

Binnen het programmaonderdeel OV zijn diverse verschillen waarneembaar, waaronder:

- meevallende kosten beheer concessie IJsselmond;
- lagere kosten aanbesteding concessie en implementatie OV-visie;
- positieve afrekening HOV-lijn 313 Emmeloord-Lemmer;
- geschatte lagere reizigersopbrengsten IJsselmond.

In het Jaarverslag 2013 zijn de verschillen van een nadere toelichting voorzien.

2.2 Provinciale infrastructurele projecten ten laste van de BDU

Van de € 3 mln. vanuit de BDU die bestemd is voor bijdragen in provinciale infrastructurele projecten (zoals onder andere de Gooiseweg baanverdubbeling) is in 2013 werkelijk € 2,7 mln. besteed. Het verschil van € 0,3 mln. wordt om onderstaande redenen afgewikkeld in 2014:

- Marknesserweg (project is in 2013 opgeleverd en in gebruik genomen): financiële afrekening vindt plaats in 2014.
- Gooiseweg baanverdubbeling: de voorbereiding is in 2013 gestart, de uitvoering zal volgens planning in 2014 afgerond worden.

De niet bestede middelen blijven beschikbaar in de gereserveerde BDU gelden.

4.2 Lagere uitgaven Jeugdzorg

Binnen het programmaonderdeel Jeugdzorg zijn diverse verschillen waarneembaar, waaronder:

- minder subsidieverlening aan landelijke werkende instellingen;
- minder vraag op buitenregionale zorg als gevolg van afschaffing 10% regeling;
- geen invulling gegeven aan de ontwikkeling beleidsinformatie jeugdzorg bij Flevolandse jeugdzorginstellingen.

In het Jaarverslag 2013 zijn de verschillen van een nadere toelichting voorzien.

5.2 Projectfinanciering blijft achter door achterblijvende projectvoortgang

De verwachte projectvoortgang binnen het IFA bleef achter bij de gemaakte inschatting, vooral voor de afrekening van een aantal projecten uit de eerste tranche van IFA. De onttrekking aan de bestemmingsreserve IFA is navenant lager.

5.7 Deel ILG-gelden nog niet besteed

In 2013 heeft afrekening met het Rijk plaatsgevonden voor het pMJP. Daarbij is rekening gehouden met de op 31 december 2010 openstaande verplichtingen die voor een deel ook op de balansdatum nog niet tot besteding zijn gekomen. Het niet-bestede deel van de ILG-middelen wordt in de reserve pMJP gestort.

5.7 Diverse onderwerpen pMJP

Binnen het programmaonderdeel p-MJP zijn diverse afwijkingen waarneembaar, waaronder:

- de subsidies natuurbeheer zijn lager dan geraamd;
- er heeft vrijval plaatsgevonden bij de afrekening van subsidies uit Europese middelen;
- een onjuiste verantwoording van POP-middelen in projecten natuurvriendelijke oevers;
- projectfinanciering blijft achter door achterblijvende projectvoortgang.

In het Jaarverslag 2013 zijn de verschillen van een nadere toelichting voorzien.

6.1 Extra storting in de voorziening pensioen (voormalig) leden GS

Op basis van actuariële berekeningen is een extra storting nodig geweest in de voorziening pensioenen (voormalig) leden GS. Dit is het gevolg van veranderingen in de gehanteerde rekenrente en de levensverwachtingen. Met de extra storting is de voorziening op balansdatum dekkend voor de achterliggende verplichtingen (eis BBV).

De ophoging van de pensioengerechtigde leeftijd zal per 2014 worden meegenomen.

6.3 Opcenten Motorrijtuigenbelasting

In de begroting 2013 na laatste wijziging was een bedrag geraamd van € 43.890.000. De uiteindelijke opbrengst heeft € 43.557.000 bedragen. De afwijking ten opzichte van de raming bedraagt derhalve € 333.000 nadelig. Dit komt overeen met bijna 0,8% van de raming. Het verschil wordt veroorzaakt door wijzigingen in omvang en samenstelling van het wagenpark in de loop van het jaar. Met name de toename van het aantal vrijgestelde 'schone auto's' is in de tweede helft van het jaar groter geweest dan voorzien.

6.3 Provinciefondsuitkering

De ontvangen Provinciefondsuitkering over 2013 is € 499.000 hoger dan geraamd. Dit is het gevolg van twee mutaties die in de decembercirculaire bekend zijn gemaakt:

- Het herrekenende accres voor 2013 komt circa € 0,6 mln. hoger uit dan in de septembercirculaire 2013 werd geraamd. Dit heeft voor Flevoland een verhoging van de uitkering met € 465.000 tot gevolg gehad.
- Aan Flevoland is via het Provinciefonds een bedrag van € 34.000 toegekend voor het project Transnet Aero. Dit bedrag zal in 2014 beschikbaar worden gesteld voor dit doel.

6.3 Rendement liquide middelen

Doordat het schatkistbankieren iets later is ingevoerd dan voorzien zijn extra rentebaten gegeneerd, mede omdat alsnog bonusrente over het jaar werd ontvangen.

Div. Apparaatslasten

In hoofdstuk 3 van deze Jaarrekening 2013 is de verschillenanalyse van de apparaatslasten opgenomen. Belangrijkste oorzaak van de verschillen op de apparaatslasten wordt veroorzaakt door een gewijzigde toerekening en door onderuitputting in de bedrijfsvoering. Dit laatste effect werkt financieel evenredig door in de overige apparaatslasten.

Div. Kapitaallasten programma's

De investeringen in het verslagjaar zijn lager uitgekomen dan in de begroting was geraamd, dit brengt lagere kapitaallasten met zich mee. Het voordeel is ontstaan door vertraging in de uitvoering van de projecten en de lagere uitgaven dan begroot. Dit voordeel komt eenmalig (op diverse programmaonderdelen) tot uitdrukking.

Div. Overig

Het betreft overige verschillen < 250.000 en de verschillen op de reservemutaties.

De overige verschillen < € 250.000 (die ontstaan op meer dan 70 onderwerpen) zijn in het Jaarverslag per programmaonderdeel in detail verklaard. Ook de verschillen in bij de reservemutaties zijn onder deze post opgenomen.

2 Overzicht baten en lasten

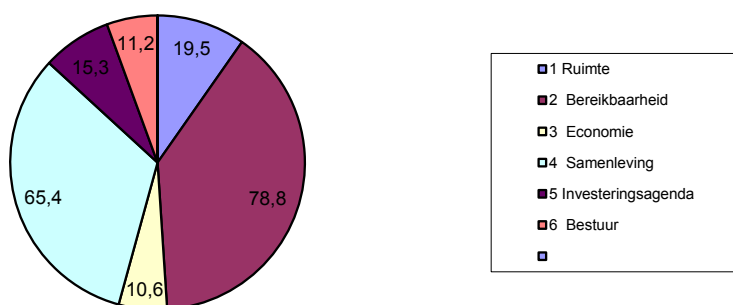
2.1 Baten en lasten per programma (vóór bestemming)¹³

Tabel 2.1 Overzicht lasten en baten per thema

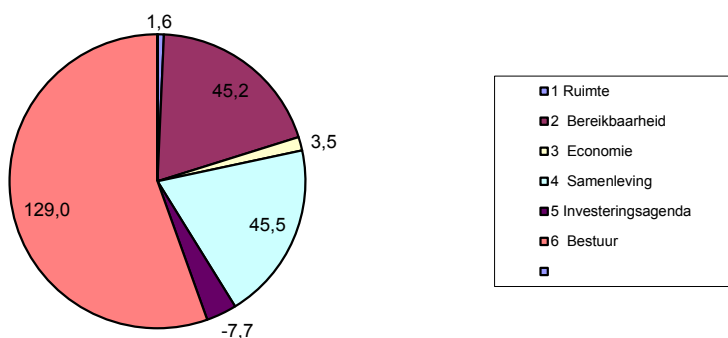
(bedragen x € 1 mln.)

Programma	Rekening 2013 Lasten	%	Rekening 2013 Baten	%
1 Ruimte	19,5	9,7	1,6	0,7
2 Bereikbaarheid	78,8	39,2	45,2	20,8
3 Economie	10,6	5,3	3,5	1,6
4 Samenleving	65,4	32,6	45,5	21,0
5 Investeringsagenda	15,3	7,6	-7,7	-3,6
6 Bestuur	11,2	5,6	129,0	59,4
Totaal thema's	200,9	100,0	217,0	100,0

Lasten 2013

Baten 2013

¹³ Dat wil zeggen exclusief mutaties in reserves, door afrondingen kunnen kleine verschillen ontstaan.

2.2 Beleidsbaten en -lasten provincie Flevoland (vóór bestemming)

Onderstaande tabellen geven de beleidslasten en -baten van de provincie Flevoland weer vóór bestemming. Dat wil zeggen exclusief mutaties in reserves, door afrondingen kunnen kleine verschillen ontstaan.

Tabel 2.2 Beleidslasten van de provincie Flevoland vóór bestemming (bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil Begroting na wijziging minus Rekening
1 Ruimte	18.165	19.483	20.967	19.515	1.451
2 Bereikbaarheid	70.126	73.910	81.355	78.827	2.528
3 Economie	7.816	12.666	12.205	10.645	1.560
4 Samenleving	67.219	64.364	66.930	65.431	1.499
5 Investeringsagenda	18.202	26.446	20.353	15.250	5.103
6 Bestuur					
a. Bestuur c.a.	9.708	10.046	11.150	11.147	2
b. Algemene dekkingsmiddelen	9.666	370	142	52	91
c. Onvoorzien	-52	1.964	100	0	100
Totaal thema's	200.850	209.250	213.201	200.867	12.334

Tabel 2.3 Beleidsbaten van de provincie Flevoland vóór bestemming (bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil Begroting na wijziging minus Rekening
1 Ruimte	-1.987	-909	-1.991	-1.613	-378
2 Bereikbaarheid	-39.518	-42.086	-45.724	-45.218	-505
3 Economie	-3.369	-2.688	-3.730	-3.467	-263
4 Samenleving	-45.879	-44.238	-46.157	-45.518	-639
5 Investeringsagenda	7.379	-6.879	10.349	7.748	2.601
6 Bestuur					
a. Bestuur c.a.	-146	-44	-44	-43	-1
b. Algemene dekkingsmiddelen	-130.642	-111.672	-128.711	-128.910	199
c. Onvoorzien	0	0	0	0	0
Totaal thema's	-214.161	-208.516	-216.008	-217.021	1.013

Tabel 2.4 Saldi beleidslasten en -baten van de provincie Flevoland + mutaties reserves

(bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2012	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013	Vershil Begroting na wijziging minus Rekening
1 Ruimte	16.179	18.574	18.975	17.902	1.073
2 Bereikbaarheid	30.608	31.824	35.631	33.608	2.023
3 Economie	4.447	9.978	8.475	7.178	1.297
4 Samenleving	21.340	20.125	20.772	19.913	860
5 Investeringsagenda	25.581	19.567	30.702	22.999	7.704
6 Bestuur					
a. Bestuur c.a.	9.561	10.002	11.105	11.104	1
b. Algemene dekkingsmiddelen	-120.976	-111.302	-128.568	-128.858	290
c. Onvoorzien	-52	1.964	100	0	100
Resultaat voor bestemming	-13.312	733	-2.807	-16.154	13.347
Af: toevoegingen reserves	34.490	17.815	32.464	42.154	-9.690
Bij: onttrekkingen reserves	21.170	18.549	29.657	26.959	2.698
Saldo mutaties reserves	13.320	-733	2.807	15.195	-12.388
Resultaat na bestemming	8	0	0	-959	959

* Een toelichting op de verschillen per programma(onderdeel) is opgenomen in het jaarverslag.

** In het onderdeel reserves wordt een nadere toelichting gegeven.

2.3 Specificatie diverse baten en lasten

A. Algemene dekkingsmiddelen

Tabel 2.5 Algemene dekkingsmiddelen van de provincie Flevoland¹⁴

(bedragen x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2012	Begroting 2013 oorspronkelijk	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013 *
Provinciefonds	78.916	62.180	79.285	79.784
Opcenten motorrijtuigenbelasting	46.475	45.090	43.890	43.556
Dividend (zie specificatie)	502	278	666	665
Saldo financieringsfunctie (zie specificatie)	4.807	4.125	4.493	4.567
Totaal algemene dekkingsmiddelen	130.700	111.672	128.335	128.573

* excl. Afwikkelingsverschillen

¹⁴ Zie ook de onzekerheden in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Dividend uit deelnemingen	Rekening 2012	Begroting 2013 oorspronkelijk	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Alliander	85	37	67	67
Enexis	25	13	25	25
Publiek belang	0	3	3	0
Attero	2	2	2	2
Afvalverwerkingsbedrijf het Friese Pad N.V.	166	0	0	1
Afvalzorg Holding N.V.	125	126	446	446
Bank Nederlandse Gemeenten	87	86	112	112
Vitens	12	12	12	11
Totaal dividend	502	278	666	663

Saldo financieringsfunctie	Rekening 2012	Begroting 2013 oorspronkelijk	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Rente provincie	733	180	670	968
Rente Europa	0	0	0	0
Rente Groenfonds ILG	39	100	3	3
Rente voorfinanciering OWW	450	229	229	173
overige rentebaten	246	218	180	184
Bespaarde rente	3.339	3.398	3.411	3.239
Saldo financieringsfunctie	4.807	4.125	4.493	4.567

Gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

Voor een analyse van de verschillen tussen begroting na wijziging en de werkelijke bedragen wordt verwezen naar de toelichting bij Programma 6.

B. Incidentele lasten en baten

Op basis van het BBV zijn we verplicht om in de rekening een overzicht van incidentele lasten en baten op te nemen. Daarbij gaat het om lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Van onze toezichthouder hebben we een voorbeeld ontvangen over de wijze van presentatie. Onderstaande tabel volgt dit voorbeeld.

(bedragen x € 1.000. - = voordelig effect op de ruimte)

Programma's	Lasten	Baten
1 Ruimte	19.515	-1.613
2 Bereikbaarheid	78.827	-45.218
3 Economie	10.645	-3.467
4 Samenleving	65.431	-45.518
5 Investeringsagenda	15.250	7.748
6 Bestuur	11.199	-128.953
Eindtotaal	200.867	-217.021
Resultaat voor bestemming		-16.154
<i>Waarvan incidenteel</i>		4.678
<i>Waarvan structureel</i>		-20.832
Mutaties reserves		15.195

Programma's	Lasten	Baten
Waarvan incidenteel		15.195
Waarvan structureel		0
Saldo na bestemming		-959

Tabel 2.6 Incidentele lasten en baten

Het inzicht in de incidentele lasten en baten is van belang bij de beoordeling van de financiële positie. Voor een juist beeld van deze positie worden de incidentele componenten uit het rekeningsaldo geëlimineerd. Zo ontstaat inzicht in het resultaat van uitsluitend structurele lasten en baten. Het overzicht laat zien dat dit resultaat in 2013 positief is.

C. EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de collectieve sector (Rijk, mede-overheden en sociale fondsen). Het EMU-saldo wijkt af van het begrip exploitatiesaldo waarmee gemeenten en provincies werken. Het verschil zit onder meer in een andere behandeling van investeringen, afschrijvingen en voorzieningen. Over de hoogte van het EMU-tekort zijn binnen Europa afspraken gemaakt. De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) is de Nederlandse uitwerking van de Europese afspraken ten aanzien van de overheidsfinanciën. Deze wet moet de begrotingsdiscipline op nationaal en decentraal niveau waarborgen.

Referentiewaarden EMU-saldo

In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 10 mei 2012 werd afgesproken dat ook voor 2013 werd vastgehouden aan de bestaande EMU-norm van maximaal -0,5% BBP voor de medeoverheden. De EMU-grens voor medeoverheden wordt de macroreferentiewaarde genoemd. Op basis van de overeengekomen macroreferentiewaarde wordt per jaar een berekening gemaakt van de individuele referentiewaarden voor gemeenten, provincies en waterschappen.

Voor 2013 werden de volgende uitgangspunten¹⁵ gehanteerd:

- de verdeling van de in totaal -0,5% BBP over individuele gemeenten en provincies heeft plaats gevonden op basis van de begrotingstotalen (na bestemming) 2012 van gemeenten en provincies;
- het geraamde BBP voor 2013 van € 622,235 miljard.
- op basis van bovenstaande uitgangspunten bedroeg de maximale tekortnorm 2013 voor de bestuurslaag 'Provincies' € 435 mln. (0,07%BBP); voor de provincie Flevoland € 10,8 mln.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2012	Ontwerpbegroting 2013	Rekening 2013
exploitatiesaldo voor mutaties reserves (- = tekort)	22.715	4.584	16.154
+ afschrijvingen ten laste van exploitatie	5.351	6.816	5.581
+ dotaties aan voorzieningen ten laste van exploitatie	11.558	6.830	14.095
- investeringen vaste activa	-15.913	-27.050	-14.585
+ bijdragen van derden in investeringen	13.520	16.819	9.707
- betalingen ten laste van voorzieningen	-6.195	-11.466	-13.679
Bijdrage aan EMU saldo (- =tekortverhogend)	31.036	-3.467	17.273

Tabel 2.7 Bijdrage aan EMU-saldo 2013

Het EMU saldo is € 17,3 mln. positief en daarmee € 20,7 mln. positiever dan in de Ontwerpbegroting 2013 werd voorzien. In 2013 hebben diverse begrotingswijzigingen plaatsgevonden die op het EMU-saldo van invloed zijn geweest. Het EMU saldo 2013 blijft ruim binnen de individuele referentiewaarde voor provincie Flevoland (van € 10,8 mln. negatief).

De grootste verschillen (ten opzichte van de ontwerpbegroting 2013) zitten in de dotaties aan de voorzieningen en het netto investeringsvolume.

¹⁵ Septembercirculaire provinciefonds 2012

In 2013 hebben we bij de Perspectiefnota 2013-2017 een voorziening gevormd voor de reorganisatie van de bedrijfsvoering. Deze dotatie zat nog niet in de Ontwerpbegroting 2013. Dat geldt ook voor de voorziening die in de Jaarrekening 2013 is getroffen voor het tekort in het doelvermogen van Het Friese Pad. Daarnaast is het saldo van de bruto investeringen enerzijds en de bijdragen van derden anderzijds circa € 5 mln. lager dan in de ontwerpbegroting voorzien doordat investeringen achterblijven bij de ramingen (en doorschuiven naar latere jaren).

Ook het positieve rekeningsaldo 2013 draagt bij aan het positieve EMU saldo in 2013.

3 Bedrijfsvoering

3.1 Rekening op hoofdlijnen

(bedragen x € 1.000)

Onderdeel	Rekening 2012	Begroting primitief	Begroting wijziging	Rekening 2013	Vershil
Personeel	35.532	34.942	41.628	36.314	5.314
Facilitair	4.486	4.600	4.395	4.075	321
Juridisch	362	350	534	404	130
Financieel	182	299	346	284	62
Informatie	2.510	3.277	3.087	3.018	69
Saldo	43.071	43.469	49.989	44.094	5.895

Het totale saldo van de bedrijfsvoering bedroeg in de primitieve begroting € 43,5 mln. In 2013 is de begroting van de bedrijfsvoering verhoogd met € 6,5 mln. tot € 50 mln. (onder andere wegens het vormen van de voorziening bedrijfsvoering). Uiteindelijk bedraagt het saldo van de bedrijfsvoering in de jaarrekening € 44,1 mln. Dit is € 5,9 mln. lager dan de begroting na wijziging.

In paragraaf 3.2 is een toelichting gegeven op de totale afwijkingen binnen de bedrijfsvoering in 2013. We gaan daarbij in op de ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering in 2013 die het verschil ten opzichte van de primitieve begroting op hoofdlijn verklaren.

3.2 Verklaring verschil ten opzichte van de begroting na wijziging

(bedragen x €1.000)

Totaalresultaat lasten	Vershil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rek.saldo

Een eerste storting in de reorganisatievoorziening is gerealiseerd	4.540	4.980	0	-440
---	--------------	--------------	----------	-------------

Binnen de bedrijfsvoering worden we geconfronteerd met een forse bezuinigingsopgave. Hiertoe wordt een reorganisatie doorgevoerd. Door Provinciale Staten is bij de Perspectiefnota 2013-2017 besloten hiertoe een reorganisatievoorziening te treffen (totaal € 8,6 mln.). Op balansdatum is de opstelling geactualiseerd. Met name door het oprekken van de pensioengerechtigde leeftijd blijkt dat € 9,9 mln. noodzakelijk is.

Voor een deel hiervan zijn reeds concrete uitwerkingen en onderbouwingen beschikbaar en is hiervoor een reorganisatievoorziening gevormd van € 4,1 mln. Ten opzichte van de Begroting 2013 ontstaat -binnen de bedrijfsvoering- een voordeel van € 4,5 mln. Het resterende deel van het benodigde budget - waarbij de uitwerking en onderbouwing nog gebaseerd zijn op veronderstellingen - is verwerkt in de reserve Personele frictiekosten. Met deze onderverdeling en presentatie wordt voldaan aan de verslaggevingsregels (BBV).

De overige personeelslasten zijn lager dan begroot	773	246	0	527
---	------------	------------	----------	------------

Er is sprake van voordelige resultaten op de volgende onderdelen:

- 1) Lagere lasten voor salarissen (0,23 mln.)
- 2) Hogere inkomsten uit interne en externe detacheringen (0,1 mln.)
- 3) Lagere lasten voor medewerkerontwikkeling (0,1 mln.)
- 4) Lagere lasten in het kader van het bedrijfsinformatieplan (0,09 mln.)
- 5) Lagere lasten voor transitie (0,07 mln.)
- 6) Lagere lasten op diverse overige posten als personeelsadvies, tijdelijk personeel, reis- en verblijfkosten en regelingen voor personeel (in totaal 0,2 mln.)

Totaalresultaat lasten	Verschil	Waarvan effect op:		
		reserve	bijdragen derden	rek.saldo
Ten opzichte van de begroting is als gevolg van bovenstaande bijna € 0,25 mln. minder onttrokken aan de frictiereserve dan begroot. De overige 0,53 mln. komt ten gunste van het rekeningsaldo.				
De facilitaire lasten zijn lager dan begroot	321	0	0	321
De onderuitputting wordt op hoofdlijnen verklaard door:				
1) Lagere kapitaallasten als gevolg van de geannuleerde investering aangaande het oprichten van het steunpunt trekkersveld (0,09 mln.) en door uitgestelde investeringen aan het gebouw en installaties (0,09m). Tevens zijn de kosten voor gas en elektra lager dan begroot (0,02 mln.).				
2) Lagere kosten voor dienstverlening (0,12 mln.) in verband met gerichte inzet van diensten en reductie op diverse facilitaire kosten.				
De juridische / communicatieve lasten zijn lager dan begroot	130	0	0	130
Op dit onderdeel is een voordelig resultaat behaald dat met name veroorzaakt wordt door minder advieskosten en meer digitaal werken.				
De kosten voor financiën zijn lager dan begroot	62	0	0	62
Op de posten interne beheersing en Flankerend beleid centralisatie financiële functie is, door prioriteitstelling in activiteiten, de uitgave achtergebleven.				
De kosten voor Informatie zijn lager dan begroot	69	0	0	69
Het betreft hier een optelling van kleine positieve verschillen van €10.000 à € 15.000 op diverse posten als advies, telecommunicatie en een niet begrote opbrengst voor verkoop van oude activa.				
Totaal	5.895	5.226	0	668

3.3 Toerekening kosten bedrijfsvoering

Het saldo van de bedrijfsvoering wordt in de jaarrekening - net als in de begroting - doorbelast naar de producten binnen de programmaonderdelen. Zoals hiervoor toegelicht, bedraagt het saldo van de bedrijfsvoering in de jaarrekening 2013 € 44,1 mln. Dit is € 5,9mln. lager dan de begroting na wijziging.

Deze afname werkt door in de toerekening van de bedrijfsvoeringsaldi (de apparaatslasten) aan de producten. Ten opzichte van de begroting ontstaan daarmee verschillen (veelal lagere apparaatslasten) op alle programmaonderdelen. Voor een deel is het verschil in toerekening aan specifieke producten en omstandigheden te relateren. Daarnaast is dus sprake van een generieke verlaging van toegerekende apparaatslasten wegens onderuitputting binnen de gehele bedrijfsvoering, welke neerslaat op alle producten.

De toerekening van apparaatslasten bestaat naast directe salarislasten, uit overige apparaatslasten. De overige apparaatslasten worden toegerekend op basis van een samengestelde sleutel die bestaat uit formatietoerekening en oppervlakteverdeling. Gemeld kan worden dat met ingang van de Programmabegroting 2014 deze methodiek niet meer wordt gevolgd. Vanaf dat begrotingsjaar presenteren wij de bedrijfsvoering als afzonderlijk programmaonderdeel binnen Programma 6 Bestuur en vindt geen verdere toerekening aan programmaonderdelen plaats.

In de verschillenanalyse bij de programmaonderdelen zijn de verschillen tussen geraamde en werkelijke lasten toegelicht. De verschillen in de apparaatskosten zijn uitgelegd voor zover deze samenhangen met een gewijzigde toerekening. In het onderdeel jaarrekening zijn de verschillen tussen de geraamde en werkelijke totale baten en lasten van de bedrijfsvoering verklaard.

3.4 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering en bezoldiging topinkomens in de publieke en semipublieke sector (hierna: WNT) van kracht. De WNT verplicht (semi)publieke instellingen tot het openbaar maken van de bezoldiging van topfunctionarissen.

Topfunctionarissen

Voor provincies zijn de topfunctionarissen in de wet WNT benoemd; te weten de provinciesecretaris en de griffier. Indien de bezoldiging van een topfunctionaris de bij de wet gestelde norm van € 228.599 overschrijdt, dient de bezoldiging boven dit bedrag te worden aangemerkt als onverschuldigde betaling. De bezoldiging bestaat in deze uit de componenten beloning, sociale verzekeringspremies, belastbare vaste - en variabele onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van betalingen op termijn.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat er geen sprake is van onverschuldigde betalingen aan topfunctionarissen:

Naam	Functie	Beloning	Belaste variabele en vaste onkostenvergoeding	Voorziening ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Duur en omvang dienstverband
T. van der Wal	Provinciesecretaris	€ 129.574	€ 3.353	€ 38.337	1,0 FTE / Gehele jaar
Kost	Griffier	€ 77.974	€ 0	€ 21.663	1,0 FTE / Gehele jaar

Toelichting samenstelling WNT-verantwoording

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 27 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als uitgangspunt gehanteerd. De provincie Flevoland begrijpt het standpunt van de Minister van BZK verwoord in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014, waarin de Minister van BZK uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen onderkent. In lijn met paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT legt de provincie geen verantwoording af over externe niet-topfunctionarissen.

Motie Provinciale Staten

Afgezien van de bepalingen in de WNT, hebben Provinciale Staten van Flevoland op 16 november 2011 reeds een motie aangenomen die vraagt een maximum uurtarief in te voeren van € 225,00 voor inhuur van externe medewerkers. Wij hebben op 15 mei 2012 een besluit genomen waarin dit is bevestigd. In 2013 heeft geen inhuur plaatsgevonden die dit tarief overstijgt.

4 Balans

Tabel 4.1 Balans

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31 dec 13	31 dec 12	PASSIVA	31 dec 13	31 dec 12
<u>Immateriële vaste activa</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
<u>Materiele vaste activa</u>			<u>Reserves</u>		
- met economisch nut	18.961	20.344	- Algemene reserves	32.077	28.071
- met maatschappelijk nut	38.686	37.592	- Bestemmingsreserves	95.381	74.797
			- Resultaat na bestemming	959	9.395
Totaal Materiele vaste activa	57.647	57.936	Totaal eigen vermogen	128.417	112.263
<u>Financiële vaste activa</u>			<u>Vreemd vermogen</u>		
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.198	1.198	Voorzieningen	22.478	18.388
- Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	1.000	1.000			
- Leningen aan deelnemingen	729	837			
- Leningen aan overige verbonden	3.053	2.653			
- Overige langlopende leningen					
- Deposito's > 1 jaar c.a.					
- Overige uitzettingen met een rente- typische looptijd van één jaar of hoger	927	1.616			
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	12	29			
Totaal Financiële vaste activa	6.919	7.333			
Totaal vaste activa	64.566	65.269	Totaal vaste passiva	150.895	130.651
<u>Uitzettingen</u>			<u>Vlottende passiva</u>		
Uitzettingen rentetype looptijd < 1 jaar			Netto-vlottende schulden		
- Vorderingen op openbare lichamen	16.052	13.382			
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0	- Overige schulden rentetype looptijd < 1 jaar	9.243	9.470
- Overige vorderingen	2.788	1.529			
Totaal uitzettingen	18.840	14.911			
<u>Liquide middelen</u>					
- Saldi kas, bank, giro	133.503	112.835			
<u>Overlopende activa</u>			Overlopende passiva	81.300	90.676
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	2.812	1.961			
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbet. bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	21.717	35.821			
Totaal vlottende activa	176.872	165.528	Totaal vlottende passiva	90.543	100.146
TOTAAL GENERAAL	241.438	230.797	TOTAAL GENERAAL	241.438	230.797
			Gewaarborgde geldleningen	5.031	5.549

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De balans biedt inzicht in de vermogenspositie van de provincie. In de volgende paragrafen is de toelichting op de balans opgenomen. Ten opzichte van 2012 zijn wijzigingen doorgevoerd in de presentatie. Daar waar dat het geval is, wordt dat bij de toelichting op de betreffende balanspost aangegeven.

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

De waarderingsgrondslagen zijn vastgelegd in de financiële verordening van de provincie Flevoland.

Verbonden partijen

Organisaties waarmee de provincie Flevoland een bestuurlijke relatie heeft en waarin de provincie Flevoland een financieel belang heeft, zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen. De financiële gegevens worden niet geconsolideerd in de jaarrekening.

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Materiële vaste activa, waarvan de kapitaallasten voor meer dan 50% worden gedekt door tarieven of huuropbrengsten of vergoedingen, die zijn gebaseerd op jaarlijks gelijkblijvende kosten worden afgeschreven op basis van een annuïteit.

Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord. Over de boekwaarde van de materiële vaste activa wordt middels een jaarlijks vast te stellen percentage rente berekend, in het jaar van investering een half jaar. De aldus berekende rente komt als onderdeel van de kapitaallasten tot uitdrukking in de exploitatie.

Investeringen < € 10.000 worden niet geactiveerd.

Materiele vaste activa met economisch nut	Afschrijvings- termijn in jaren
Gronden en terreinen	n.v.t.
Gebouwen, inclusief aanpassingen in de resterende levensduur van het hoofdgebouw	30
Grote motorvoertuigen	30
Technische installaties (bedrijfs)gebouwen, motorvoertuigen	15
Kantoormeubilair, veiligheidsvoorzieningen (bedrijfs)gebouwen	10
Kantoorapparatuur, telefooninstallatie, automatiseringsapparatuur en -programmatuur	5
Servers	3

Anders dan in voorgaande jaarrekeningen wordt vanaf 2013 gestart met de afschrijving op materiele vaste activa in het jaar na ingebruikname. Tot en met het boekjaar begonnen wij met afschrijven in het jaar waarin de uitgaven gedaan werden. Deze wijziging is vastgesteld in onze aangepaste financiële verordening.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Deze infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves geactiveerd en afgeschreven op basis van een annuïteit in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd.

De gronden die zijn aangekocht voor OostvaardersWold zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met eventuele bijdragen van derden en verminderd met een voorziening voor waardevermindering.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van diverse vennootschappen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Tot dusver is een afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingprijs. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende leningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de gestelde voorwaarde moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Vaste Passiva

Reserves

Ten aanzien van de reserves zijn de kaders vastgelegd in de nota 'Reserves en voorzieningen 2011-2015' welke in 2011 door Provinciale Staten werd vastgesteld. In het tweede kwartaal 2014 hebben we Provinciale Staten een tussentijdse evaluatie van de nota aangeboden. De daarin voorgestelde (beleids)wijzigingen zijn, in afwachting op besluitvorming door Provinciale Staten, niet in de Jaarstukken 2013 verwerkt.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn opgenomen voor het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de (voormalige) gedeputeerden is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoud-egalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de provinciale kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het Jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling om het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

4.2 Toelichting op de balans (activa)

Op grond van het BBV is een aantal balansposten opnieuw gerubriceerd. Daarom zijn in de presentatie - bij een aantal balansposten - de vergelijkende cijfers 2012 aangepast. Daar waar dat het geval is, is dat bij de betreffende balanspost vermeld.

4.2.1 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x €1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Investerings met een economisch nut	18.961	20.344
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	38.686	37.592
Totaal	57.647	57.936

Met ingang van 2013 is de voorziening die gevormd is in verband met het waarderingsrisico van de gronden OostvaardersWold (€ 1,2 mln.) in mindering gebracht op de boekwaarde van de gronden (onderdeel 'Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut; post 2.d gronden en terreinen'). De vergelijkende cijfers 2012 zijn daarop aangepast.

De boekwaarde van de investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut hadden het volgende verloop in 2013:

Omschrijving	Boekwaarde per 1 januari 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 december 2013	Rentelasten 2013	Kapitaallasten 2013
Materiële vaste activa:							
1: Investerings met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen:							
a. provinciehuis	13.889	148	148	857	13.032	588	1.445
b. steunpunten	502	0	0	15	487	45	60
Technische installaties, machines en apparaten	5.426	1.514	0	1.853	5.087	279	2.132
Overige materiële vaste activa	527	-67	0	105	355	23	128
Totaal investeringen met een economisch nut	20.344	1.595	148	2.830	18.961	935	3.765
2: Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouw							
a: verhardingen (wegen, fietspaden, etc.)	32.067	12.540	8.321	2.551	33.735	1.737	4.288
b. kunstwerken (bruggen, sluisen, etc.)	770	0	0	87	683	41	128
c. openbare verlichting	1.122	60	0	96	1.086	58	154
d. gronden en terreinen	3.633	98	549	0	3.182	201	201
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	37.592	12.698	8.870	2.734	38.686	2.037	4.771
Totaal materiële vaste activa	57.936	14.293	9.018	5.564	57.647	2.972	8.536

Bovenstaande tabel geeft aan dat de boekwaarde van de materiële vaste activa licht daalt met € 0,3 mln. Dit is het saldo van de vermeerderingen (bruto investeringsvolume over 2013) van € 14,3 mln., de verminderingen (aftrek in 2013 van bijdragen van derden en onttrekkingen ten laste van voorzieningen) van € 9,0 mln. en de afschrijvingen 2013 van € 5,6 mln.

De investeringen in het verslagjaar zijn lager uitgekomen dan in de begroting was geraamd, dit brengt lagere kapitaallasten met zich mee. Het voordeel is ontstaan door vertraging in de uitvoering van de projecten en de lagere uitgaven dan begroot. Dit voordeel komt eenmalig tot uitdrukking in de exploitatie. Als de projecten in 2014 alsnog zullen worden uitgevoerd, dan geeft dit in de volgende jaren wel (reeds begrote) reguliere kapitaallasten.

De kapitaallasten (€ 3,8 mln.) van de investeringen met een economisch nut worden ten laste van de bedrijfsvoering gebracht en via de kostenverdeelstaat doorberekend aan de exploitatie. De kapitaallasten van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden ten laste van de programmaonderdelen in de exploitatie gebracht.

In onderstaand overzicht worden de belangrijkste investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut opgenomen, bedrag > € 100.000:

(bedragen x € 1.000)

Geactiveerd kapitaaluitgaven (minus bijdragen)	Netto investering	Vermeerdering	Vermindering
Infrastructuur en mobiliteit			
Aanleg autoweg N23	1.077	1.337	260
Reconstructie kruispunt Marknesserweg-Emmeloordseweg	312	448	136
Verplaatsen busstation Ens	73	73	0
Algemeen voorbereidingskosten wegen	166	166	0
AB bruggen en sluizen; centrale bedienlocatie	106	106	0
AB bruggen en sluizen; aansturing bruggen en sluizen	584	1.351	767
Herinrichting Horsterwold/Kotterbos	0	0	0
Totaal infrastructuur en mobiliteit	2.318	3.481	1.163
Bedrijfsvoering			
Vervangingsinvesteringen facilitaire zaken (10 jaar)	142	142	0
Vervangingsinvesteringen facilitaire zaken (5 jaar)	294	294	0
Automatisering	1.151	1.151	0
Totaal bedrijfsvoering	1.587	1.587	0
Niet gespecificeerd < € 0,1 mln.	1.370	9.225	7.855
Totaal	5.275	14.293	9.018

4.2.2 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2013 wordt in het onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 dec 2013	Rentelasten 2013	Kapitaallasten 2013
Kapitaalverstrekkingen aan:							
- deelnemingen	1.198	0	0	0	1.198	60	60
- overige verbonden partijen	1.000	0	0	0	1.000	0	0
Leningen aan deelnemingen	837	0	108	0	729	33	33
Leningen aan overige verbonden partijen	2.653	400	0	0	3.053	81	81
Overige langlopende leningen	2.000	0	667	0	1.333	92	92
Af: Voorziening oninbaarheid langlopende leningen	-2.000	0	-667	0	-1.333	0	0
Uitzettingen > 1 jaar e.a.	0	0	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	1.720	0	689	0	1.031	0	0
Af: Voorziening oninbaarheid uitzettingen	-104	0	0	0	-104	0	0
Bijdragen aan activa van derden	29	0	0	17	12	2	19
Totaal financiële vaste activa	7.333	400	797	17	6.919	268	285

Overige langlopende leningen

De post 'Overige langlopende leningen' heeft betrekking op een lening die is verstrekt aan de Stichting IJsselmeerziekenhuizen. Voor de lening aan de IJsselmeerziekenhuizen is een voorziening in verband met oninbaarheid getroffen. De solvabiliteitsratio's van het ziekenhuis (jaarrekening 2012) waren dusdanig dat de eerste tranche van de lening niet hoefde te worden afgelost. In 2013 is de voorziening daarom deels aangewend. Na vaststelling van de Jaarrekening 2013 van de stichting zal de aflossing van de tweede tranche worden beoordeeld.

Overige uitzettingen

De overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar hebben betrekking op vorderingen in verband met de verkoop van de aandelen in energiebedrijven. De uitkeringen ter zake zijn conform de overeenkomst.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Een specificatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden is opgenomen in de bijlage materiële en financiële vaste activa. De boekwaarde van de bijdragen aan activa in eigendom van derden is beperkt. De afschrijving is conform de richtlijnen.

Overige posten

In onderstaande tabellen worden de overige posten gespecificeerd.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 dec 2013
Aandelen Enexis Holding N.V.	32	0	0	0	32
Aandelen Alliander	201	0	0	0	201
Aandelen Vitens N.V.	50	0	0	0	250
Aandelen BV Afvalzorg Deponie	4	0	0	0	4
Aandelen Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V.	14	0	0	0	114
Aandelen N.V. OMALA	5	0	0	0	25
Aandelen N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	72	0	0	0	572
Totaal deelnemingen	1.198	0	0	0	1.198

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen:

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 dec 2013
Commanditaire Vennootschap Airport Garden City	1.000	0	0	0	1.000
Totaal deelnemingen	1.000	0	0	0	1.000

Leningen aan deelnemingen:

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 dec 2013
Vordering op Enexis BV	292	0	108	0	184
Lening aan Enexis (v/h N.V. IJsselrij)	45	0	0	0	45
Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V.	500	0	0	0	500
Totaal deelnemingen	837	0	108	0	729

De vermindering op de vordering op Enexis BV heeft betrekking op de aflossing van een lening in verband met de verkoop van aandelen in 2009. De aflossing is conform de voorwaarden.

De lening aan de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (OMFL) betreft een renteloze lening die in 2008 werd verstrekt. De lening moet uiterlijk in 2015 worden afgelost.

De specificatie van de post leningen aan overige verbonden partijen luidt als volgt:

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde per 31 dec 2013
Commanditaire Vennootschap Airport Garden City	2.653	400	0	0	3.053
Totaal leningen aan overige verbonden partijen	2.653	400	0	0	3.053

De vermeerdering in 2013 heeft betrekking op nieuwe rentedragende leningen die zijn verstrekt aan de CV Airport Garden City (100% dochter van deelneming N.V. OMALA). Deze vallen binnen de financieringsafspraken.

4.2.3 Vlottende activa

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31 dec 2013	Boekwaarde per 31 dec 2012
Vorderingen op openbare lichamen	16.052	13.382
Overige vorderingen	2.984	4.634
Af: voorziening wegens oninbaarheid	-196	-3.105
Totaal	18.840	14.911

De vorderingen op openbare lichamen zijn € 0,9 mln. lager; de overige vorderingen € 0,8 mln. Interne vorderingen zijn geëlimineerd.

In 2013 is de voorziening voor oninbare vorderingen in totaal met € 2,9 mln. verlaagd. In 2012 werd - in verband met een faillissement - een verleende subsidie (€ 2,8 mln.) teruggevorderd en daarbij werd toen een even grote voorziening getroffen. In verband met een gemaakte doorstart kon in 2013 de opgenomen vordering worden ingetrokken en kon daarmee ook de voorziening vrijvallen.

4.2.4 Liquide middelen

De specificatie van de liquide middelen luidt als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Kassaldi	1	0
Banksaldi	83.382	26.450
Banksaldi inzake Groenfonds	1	13.699
Spaarrekeningen	50.119	72.686
Totaal	133.503	112.835

De totale omvang van de liquide middelen is aanmerkelijk hoger dan vorig jaar. In de paragraaf 'Financiering' is de verklaring opgenomen.

De stijging bij de banksaldi wordt onder meer veroorzaakt door het terugbrengen van het saldo inzake Groenfonds groot € 13,7 mln. De daling bij de spaarrekeningen wordt verklaard door een lagere stand van de deposito's en de spaarrekeningen per einde van het jaar. In verband met de invoering van het 'Schatkistbankieren' zijn deze bedragen verantwoord onder banksaldi. Het restantsaldo op de spaarrekeningen is kort na balansdatum afgewikkeld en overgeheveld naar de post Banksaldi.

4.2.5 Overlopende activa

De specificatie van de overlopende activa luidt als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Nog te ontvangen BDU rente van diverse gemeenten	2.812	1.961

Met ingang van 2013 is de BDU rente onder de overlopende activa opgenomen. De vergelijkende cijfers 2012 zijn daarop aangepast.

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Waarborgsommen	8	8
Vooruitbetaalde kosten	2.225	1.120
Nog te ontvangen voorschotten	-104	5.897
Transitorische posten	19.588	28.796
Totaal	21.717	35.821

De overlopende activa hebben betrekking op vooruitbetaalde lasten voor 2014 en nog te ontvangen baten die betrekking hebben op het boekjaar 2013, maar welke pas in volgende begrotingsjaren worden afgewikkeld.

Het verloop van de nog te ontvangen voorschotten is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Voorschotten DLG (onderdeel van algemeen voorschot)	514	-1.014
Voorschot ILG (onderdeel van algemeen voorschot)	106	7.220
Transitorische posten PNB	0	-21
Interreg IV	-724	-288
Totaal	-104	5.897

Voorschotten DLG

Dienst Landelijk Gebied (DLG) is de landelijke betaalautoriteit voor de Europese POP-subsidies, zij betalen aan de projectuitvoerders zowel de Europese subsidie als de provinciale cofinanciering uit. Voor de uitbetaling van de provinciale cofinanciering heeft DLG een voorschot ontvangen. Eind vorig jaar was het saldo (voorschot aan DLG bijna € 1 mln. negatief) hetgeen inhield dat DLG de uitbetaling van de Flevolandse subsidies had voorgeschoten. In 2013 werd dit saldo op betaalverzoek van DLG weer aangevuld.

Voorschotten ILG

In 2013 heeft afrekening met het Rijk plaatsgevonden voor het pMJP. Daarbij is rekening gehouden met de op 31 december 2010 openstaande verplichtingen die voor een deel ook op de balansdatum nog niet tot besteding zijn gekomen. Het niet-bestede deel van de ILG-middelen is in de reserve pMJP gestort.

4.3 Toelichting op de balans (passiva)

4.3.1 Eigen vermogen

Een reserve behoort tot het eigen vermogen. De reserves bestaan uit middelen die nog min of meer 'vrij' kunnen worden ingezet. Wel is aan een deel van de reserves als gevolg van toekomstige verplichtingen of aangebrachte oormerken een (voorlopige) bestemming gegeven. De kaders zijn vastgelegd in de nota 'Reserves en voorzieningen 2011-2015' welke in 2011 door Provinciale Staten werd vastgesteld.

In onderstaande tabel is de opbouw van en de ontwikkeling in het eigen vermogen opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Reserves en voorzieningen	2012		2013			
	Eind-saldo	Resultaat 2012	Begin-saldo	Bij	Af	Eind-saldo
A001 Algemene reserve	28.071	8.813	36.884	8.756	13.564	32.077
Algemene reserves	28.071	8.813	36.884	8.756	13.564	32.077
B003 Personele frictiekosten	2.770		2.770	5.880	971	7.679
B005 Cofinanciering EU-projecten 00-06	4.434		4.434		4.434	
B006 Grootschalige kunstprojecten	463		463	33		496
B008 Monumentenzorg	150		150	171		322
B009 Ontwikkelings/strategische projecten	10.826		10.826	6.704	947	16.583
B011 Sportaccommodaties ca	395		395			395
B016 Vervangende projecten Zuiderzeelijn	19.064		19.064	222	380	18.906
B017 Technische bijstand Europa	980		980	179	6	1.154
B020 Egalisatiereserve jeugdzorg	713	77	790	513		1.302
B022 Cofinanciering EU-projecten 07-13	4.832		4.832	2.850	1.565	6.118
B024 Investeringsimpuls Flevoland Almere	10.468		10.468	6.275	936	15.807
B025 Omgevingsplan Flevoland	2.614		2.614	2.229	856	3.988
B026 Infrafonds	8.426		8.426	2.412	1.785	9.053
B027 p-MJP Landelijk Gebied	6.949		6.949	4.572	1.149	10.373
B028 GO-gelden	183		183		166	17
B029 Bodem	1.291	243	1.534	1.357		2.891
B030 Egalisatie gladheidsbestrijding	238	262	500		201	299
Bestemmingsreserves	74.797	582	75.379	33.397	13.395	95.381
Totaal reserves	102.868	9.395	112.263	42.154	26.958	127.458

De totale omvang van de reserves is in 2013 toegenomen met € 15,2 mln. Dit is exclusief de mutatie van het rekeningresultaat over 2013. De groei van de reserves bestaat uit enerzijds een afname van €4,8 mln. van de algemene reserve. Dit is onder andere het gevolg van de voorziening die (ten laste van de algemene reserve) werd gevormd voor de reorganisatie van de bedrijfsvoering (Perspectiefnota 2013-2017). En anderzijds uit een toename van de bestemmingsreserves met € 20,0 mln. Voornamelijk door de (geraamde) groei van:

- de reserve Strategische en Ontwikkelingsprojecten en de bestemmingsreserve IFA (ter dekking van toekomstige IFA-projecten en projecten uit de Investeringsagenda).
- de frictiereserve in verband met de storting voor de reorganisatie bedrijfsvoering
- de bestemmingsreserve pMJP in verband met het nog niet bestede deel van overgekomen rijksmiddelen.

In bijlage 1 worden de mutaties in de reserves beschreven. Daar is ook een nadere toelichting opgenomen op de doelstellingen van de reserves. De bijlage maakt integraal onderdeel uit van de Jaarrekening 2013.

4.3.2 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen van de provincie. Het verloop van de voorzieningen is in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2013	Dotatie	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde per 31 dec 2013
Niet jaarlijks onderhoud:					
- wegen	9.817	5.755	8.358	0	7.214
- vaarwegen	1.180	1.604	1.124	0	1.660
- provinciehuis	1.193	250	148	0	1.295
Totaal niet jaarlijks onderhoud	12.190	7.609	9.630	0	10.169
Grondwaterbeheer	617	41	0	0	658
Pensioen/ uitkeringen GS	5486	560	112	0	5.934
Rechten van personeel derden	95	0	88	0	7
Reorganisatie bedrijfsvoering	0	4.110	0	0	4.110
Voorziening gronden OostvaardersWold	0	0	0	0	0
Voorziening Nazorg Het Friese Pad	0	1.600	0	0	1.600
Totaal overige verplichtingen	6.198	6.311	200	0	12.309
Totaal voorzieningen	18.388	13.920	9.830	0	22.478

Met ingang van 2013 is de voorziening die gevormd is in verband met het waarderingsrisico van de gronden OVW (€ 1,2 mln.) in mindering gebracht op de boekwaarde van de gronden (onderdeel 2.d 'gronden en terreinen'). De vergelijkende cijfers 2012 zijn hierop aangepast.

Ter nadere toelichting kan worden vermeld dat de voorzieningen in totaal met € 4,1 mln. zijn gestegen. Voor wat betreft de voorzieningen wegen, vaarwegen en onderhoud provinciehuis is er per saldo sprake van een daling van € 2,0 mln. De dotaties en onttrekkingen zijn gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen. Derhalve kan er in een jaar sprake zijn van hogere uitgaven (aanwending) dan dotaties, dit is echter inherent aan het karakter van dergelijke voorzieningen, deze zijn bedoeld om de onderhoudskosten gelijkmatig over de jaren heen te verdelen.

De voorziening voor Pensioenen en uitkeringen GS is in 2013 toegenomen met € 0,5 mln. De storting is gebaseerd op actuariële berekeningen conform de wet APPA. In het jaarverslag is de toelichting opgenomen. In 2013 is (bij de Perspectiefnota 2013-2017) een voorziening gevormd ter dekking van verplichtingen die volgen uit de reorganisatie van de bedrijfsvoeringafdelingen. Per balansdatum is de voorziening geactualiseerd. Daarnaast is in 2013 een voorziening getroffen van 1,6 mln. voor de aanvulling van een tekort in de financiering van de nazorg van de gesloten stortplaats Het Friese Pad. Dit naar aanleiding van de noodzakelijke verlaging van de rendementsverwachting.

Voor een nadere toelichting op het doel van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 1 bij deze jaarstukken. De bijlage maakt integraal onderdeel uit van deze Jaarrekening 2013.

4.3.3 Vlottende passiva

Kortlopende schulden

De belangrijkste schulden op korte termijn bestaan uit te verrichten betalingen aan crediteuren die op de balansdatum nog niet zijn voldaan. Deze zijn begin 2014 afgewikkeld.

Het verloop van de vlottende passiva is in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Crediteuren	7.702	9.410
Overige	1.541	60
Totaal	9.243	9.470

De post 'overige' heeft betrekking op salarisrekeningen en betreft nog te betalen bedragen over 2013. De crediteuren zijn ten tijde van het uitbrengen van het jaarverslag grotendeels betaald.

Overlopende passiva

Het gaat bij overlopende passiva voornamelijk om nog door de provincie te betalen subsidies en goederen en diensten die zijn toegekend of geleverd in 2013, waarvan de eindafrekening en betaling in 2014 zal plaatsvinden. Het verloop van de overlopende passiva is in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Onderdelen	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Vooruitontvangen inkomsten	345	319
Transitorische posten	21.034	31.696
Vooruitontvangen doeluitkeringen	59.921	58.661
Totaal	81.300	90.676

De vooruitontvangen doeluitkeringen hebben betrekking op specifieke rijksbijdragen of bijdragen van derden die voor een specifiek doel zijn ontvangen. Deze dienen of nog te worden besteed aan het specifieke doel dan wel te worden terugbetaald.

Hieronder is de Staat van vooruit ontvangen doeluitkeringen weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Programma	Doeluitkering	1-1-2013	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2013
Ruimte	Leren voor duurzaamheid	308	195	0	113
	KRW Rijn - Midden	6	6	0	0
	Extern veiligheidsbeleid	116	116	0	0
	Luchtkwaliteit	557	79	0	478
	Totaal	987	396	0	591
Bereikbaarheid	BDU-Algemeen	45.473	36.608	37.878	46.743
	Totaal	45.473	36.608	37.878	46.743
Economie	Samenwerking leven lang leren	32	0	0	32
	NoordvleugelFast Forward	70	70	0	0
	OP West EFRO	0	0	197	197
	OP West Rijk	0	0	258	258
	OP West TB Rotterdam	1.379	282		1.097
	Totaal	1.481	352	455	1.584
Samenleving	Jeugdhulpverlening	1.330	1.282	1.634	1.682
	Cultuur convenant archeologie	148	36	0	112
	CEPO	3	3	0	0
	Totaal	1.481	1.321	1.634	1.794
Investeringsagenda	Werkmaatschappij Markermeer - IJmeer	30	30	0	0
	EHS compensatie	8.505	0	0	8.505
	P-MJP project HW-KB	508	0	0	508
	Pachtinkomsten OVW	196	0	0	196
	Totaal	9.239	30	0	9.209
Totaal		58.661	38.707	39.967	59.921

EHS Compensatie

De middelen hebben betrekking op van derden ontvangen bijdragen die ingezet dienen te worden voor de realisatie van natuurcompensatieverplichtingen.

p-MJP project Horsterwold-Kotterbos

De middelen hebben betrekking op een vanuit het ILG vooruit ontvangen bedrag ten behoeve van het p-MJP project Horsterwold-Kotterbos.

Pachtinkomsten OVW

Dit saldo betreft in 2011 en 2012 van Staatsbosbeheer ontvangen bijdragen met betrekking tot verworven gronden in het voormalig OostvaardersWold. Over de inzet van deze middelen zijn afspraken vastgelegd.

4.4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In deze paragraaf zijn belangrijke financiële rechten en verplichtingen opgenomen waaraan de provincie voor toekomstige jaren is verbonden en die niet uit de balans blijken.

A. Leaseverplichtingen

De provincie Flevoland heeft leaseverplichtingen waarvan de contractduur voor een aantal verplichtingen eindigt na de balansdatum. Het langstlopende contract heeft een einddatum medio 2019.

De leaseverplichtingen zijn niet in de balans opgenomen. De totale waarde van deze contracten bedraagt € 1,7 mln., waarvan € 0,46 mln. een looptijd heeft van korter dan 1 jaar. De betreffende contracten worden hieronder per soort toegelicht.

Leaseauto's

Bij Leaseplan worden 27 auto's geleased. Voor iedere auto is een apart leasecontract, welke allen vallen onder het raamcontract dat de provincie heeft met Leaseplan. De totale waarde van de contracten bedraagt: € 0,66 mln., waarvan 0,21 mln. een kortere looptijd heeft dan 1 jaar. Het mantelcontract met Leaseplan loopt in 2014 af. Na het aflopen van het mantelcontract lopen de afzonderlijke leasecontracten door tot einde contractdatum. Het langstlopende afzonderlijke contract loopt tot medio 2019.

Repro en multifunctionals

De provincie heeft een leasecontract met Xerox aangaande repro-producten. De waarde van dit contract per 31/12/2013 bedraagt € 1,0 mln., waarvan € 0,25 mln. een looptijd heeft van minder dan 1 jaar. De contracten hebben een looptijd tot en met 2017 en 2018 respectievelijk.

B. Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

Openbaar Vervoer

In het kader van het Openbaar Vervoer heeft de provincie twee langlopende verplichtingen welke niet in de balans zijn opgenomen. Ten eerste betreft dit de concessie IJsselmond. De verwachte jaarlijkse verplichting in deze bedraagt € 11,7 mln. De looptijd van het contract is tot 8 december 2023. Tussentijds zijn bijstellingen mogelijk. Tegenover deze jaarlijkse verplichting staan de geschatte te ontvangen reizigersopbrengsten die door de vervoerder worden geïnd van € 4,4 mln. per jaar.

Ten tweede heeft de provincie een langlopend convenant met de provincie Fryslân afgesloten in het kader van de HOV-verbinding Groningen-Emmeloord voor het traject Lemmer - Emmeloord. De afspraak is dat de provincie Flevoland jaarlijks een exploitatiebijdrage verschuldigd is van € 265.000. Het convenant heeft een looptijd tot 9 december 2020.

Bedrijfsrestaurant

De beheerovereenkomst van de catering is medio 2013 door Sodexo opgezegd. Het contract loopt hierdoor af in 2014. De contractwaarde voor de laatste maanden bedraagt € 72.000.

Verhuur vleugel provinciehuis

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) huurt een vleugel van het pand waarvan de provincie Flevoland eigenaar is. Hiervoor ontvangt de provincie jaarlijks een vergoeding van € 0,18 mln. (exclusief indexering). Het contract loopt tot medio 2017. De totale waarde van het contract bedraagt € 0,7 mln. De OFGV huurt daarnaast ook het meubilair van de provincie Flevoland tegen een jaarlijkse vergoeding van € 26.737. Dit contract loopt tot 2022. De totaalwaarde van dit contract bedraagt derhalve € 0,2 mln.

C. Natuurbeheer en ILG

Doorlopende verplichtingen subsidiestelsel natuur en landschap (SNL)

In september 2013 is ingestemd met de hoofdlijnennotitie Natuur. Er is vastgelegd welke taken worden gedecentraliseerd, welke uitgangspunten daarbij gelden en de daarbij behorende financiering. De decentralisatie gaat in per 1 januari 2014.

De subsidieaanvragen voor Natuurbeheer (vanuit de SNL) worden voor de provincie uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen DR). Zij hebben een overzicht van de doorlopende verplichtingen ultimo 2013 verstrekt. Het totaalbedrag van deze doorlopende verplichtingen per 31-12-2013 is voor Flevoland € 14 mln. Deze verplichtingen worden gedekt door middel van de decentralisatie uitkering Natuur die vanaf 2014 via het Provinciefonds wordt verstrekt.

Landelijk is er nog onduidelijkheid over de exacte omvang van deze verplichtingen, in 2014 zal hier meer duidelijkheid over ontstaan. Wij schatten in dat de onzekerheid voor Flevoland van beperkte aard is en dat de jaarlijkse verplichtingen en baten met elkaar in lijn zullen liggen.

Grond-voor-grond regeling

Op 26 september 2013 is tussen de rijksoverheid en de 12 provincies de bestuursovereenkomst (BO) Grond gesloten onder andere ter dekking van eventuele tekorten uit de Afrondingsovereenkomst ILG. Ter uitvoering van deze bestuursovereenkomst is de vaststellingsovereenkomst met Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) gesloten. Op basis van deze overeenkomst zal BBL in 2014 in totaal 112 hectare grond leveren aan de Provincie. De historische kostprijs van deze gronden bedraagt ca. € 10 mln.

D. Gewaarborgde geldleningen

Tabel gewaarborgde geldleningen (Bedragen x € 1.000)

Borg voor lening aan:	Oorspronkelijk bedrag	Waarborg Provincie 1 jan 2013	Mutaties waarborg 2013	Aflossing op lening	Waarborg Provincie 31 dec 2013
Stichting Groenfonds (1,2%) ¹⁶	101.204	1.214	49	130	1.133
Stichting Nieuw Land (100%)	4.400	3.002	0	215	2.787
Stichting ROC (100%)	2.444	1.333	0	222	1.111
Totaal	108.048	5.549	49	567	5.031

Er hebben in 2013 geen betalingen plaatsgevonden inzake borg- en garantstelling.

Stichting Groenfonds

De provincie Flevoland staat borg voor 1,2% van de geldleningen aangegaan door de Stichting Groenfonds ten behoeve van de uitvoering van het natuurbeleid.

Erfgoedcentrum Nieuw Land

Een garantstelling van € 4,4 mln. is in 2001 verstrekt voor een in 2002 afgesloten lening voor toekomstige investeringen ter verbetering van het museum.

Stichting ROC

De garantstelling is in 2003 aan het ROC verleend voor de aankoop van grond en opstallen (€ 2,8 mln.). De provincie heeft het eerste recht van hypotheek (waarde € 2,1 mln.).

¹⁶ Voor de stichting Groenfonds is niet het oorspronkelijke bedrag opgenomen maar de stand van de convenantsleningen per 1/1/2013.

E. Overige meerjarige financiële rechten / verplichtingen

Overige meerjarige financiële verplichtingen

Jaarlijks worden interne controles uitgevoerd op de financiële rechtmatigheid van inkopen en aanbestedingen. In 2013 zijn enkele afwijkingen geconstateerd met een doorwerking in volgende jaren. Omdat de afwijkingen een meerjarig karakter hebben, maken we deze inzichtelijk onder de 'Overige meerjarige financiële verplichtingen'. Deze afwijkingen tezamen zijn niet groter dan 0,16% van ons balanstotaal (afgerond € 242 mln.) en daarmee ruim binnen de controletolerantie die Provinciale Staten hebben opgelegd/vastgesteld.

Onderstaand overzicht geeft een inzicht in de afwijkingen voor 2013 en volgende jaren.

Tabel Afwijkingen financiële rechtmatigheid inkopen en aanbestedingen in euro's

Onderdelen	Afwijking 2013	Cumulatieve afwijking
Totaal	170.163	389.163

Kredietfaciliteit

Provincie Flevoland heeft een kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten voor een bedrag van € 4.537.802.

V

Bijlagen

1. Toelichting reserves en voorzieningen

Algemeen

Eens in de 4 jaar wordt een nota reserves en voorzieningen uitgebracht waarin het beleid wordt uiteengezet. In januari 2011 is de nota reserves en voorzieningen 2011-2015 vastgesteld. Hieronder worden in het kort de in de nota opgenomen toelichtingen bij de bestaande reserves en voorzieningen vermeld. Op verzoek van Provinciale Staten is in 2014 een tussenevaluatie opgesteld.

Reserves

Algemene reserve (NR: A001)

De algemene reserve is noodzakelijk om te voorkomen dat bij incidentele tegenvallers ombuigingen op het bestaande beleid nodig zijn. Ook kan de reserve worden benut voor incidentele uitgaven waarvoor geen andere dekking beschikbaar is. Tenslotte wordt de algemene reserve in voorkomende gevallen gebruikt om geormerkte middelen van het ene naar het andere jaar over te hevelen.

Voor de algemene reserve (vrij deel) is een bandbreedte vastgesteld. Deze bedraagt minimaal 5% en maximaal 10% van de begrotingsomvang voor bestemming; met de begrotingsomvang wordt bedoeld het totaal van de geraamde c.q. verantwoorde lasten in het jaar waarop de bandbreedte van toepassing is.

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van de provincie. De noodzakelijke minimumomvang van de algemene reserve wordt mede bepaald door het risicoprofiel van de provincie en de andere mogelijkheden die er zijn om eventuele tegenvallers op te vangen. Dit wordt jaarlijks in de paragraaf weerstandvermogen in Begroting en Jaarstukken toegelicht.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
A001 Algemene reserve	36.884	8.756	13.564	32.077	14.712	17.365
Bij						
Opheffen reserve cofinanciering - PS13/04		4.434				
Diverse faseringen bij Veegronden 2013 - PS13/12		2.431				
Diverse faseringen bij Zomernota 2013 - PS13/09		977				
Begrotingssaldo 2013		914				
		<u>8.756</u>				
Af						
Vormen voorziening bedrijfsvoering PS13/06			8.650			
Budgetoverhevelingen 2012-2013 - PS13/05			3.186			
Overheveling bodemmiddelen naar bestemmingsreserve - PS13/06			637			
Diverse faseringen bij Zomernota 2013 - PS13/09			379			
Diverse faseringen bij Veegronden 2012 - PS12/16			334			
Tekort op provinciale cofinanciering van het EP 2007-2013 - PS11/15			279			
Versnelling Gooiseweg PS13/00			80			
Studiekosten GS PS13/00			18			
			<u>13.564</u>			
Oormerken						
Duurzame energie tbv De-on (Nuon/Essent)					6.495	
Ivm niet bestede middelen PHP bedrijventerreinen 2010					1.575	
Risico "Uitvoeringskosten afrekening EP2007-2013					1.200	
Natura 2000 doelstellingen in de in de Lepelaars - en Oostvaardersplassen					1.148	
Ivm niet bestede middelen PHP bedrijventerreinen 2013					981	
Ivm niet bestede middelen PHP bedrijventerreinen 2012					958	
Lagere onttrekking ivm Herfasering ISV					467	
Ivm economische clusters					430	
Oprichting stichting Deon					344	
Extern veiligheidsbeleid					308	
Tekort op provinciale cofinanciering van het EP 2007-2013 - PS11/15					279	
Zonnepanelen op asbest daken					273	
Bestuursopdracht deltaprogramma - PS11/06					150	
Opleidingen GS niet bestede middelen 2012 t.b.v. geraamde middelen 2013					80	
Beleidsregel Collectief Particulier opdrachtgeverschap					13	
Eigenmiddelen Duurzaam door (voorheen LvDO)					11	
					<u>14.712</u>	

Reserve personele frictiekosten (NR: B003)

Dit betreft een gedelegeerde reserve waarvoor wij verplichtingen aan mogen gaan, alvorens de begroting te wijzigen. De verplichting dient te passen binnen het bestedingskader. Dit bestedingskader is hieronder incl. doel van de reserve weergegeven.

Doel (zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen 2011-2015)
De reserve wordt ingezet voor:
1 - (tijdelijke) bovenformatieve formatieplaatsen;
2 - tijdelijke dubbeling van een functie (voor maximaal 3 maanden);
3 - personele knelpunten;
4 - vervanging bij langdurige ziekte (langer dan zes maanden);
5 - complexe personeelsdossiers en / of afvloeiingskosten, incl WW trajecten;
6 - organisatieontwikkeling (waaronder transitie, tijdelijk 2012 - 2015).

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B003 Personele frictiekosten	2.770	5.880	971	7.679	7.487	192
Bij						
Reguliere storting cf begroting		900				
Aanvullende storting ipv in voorziening bedrijfsvoering		4.980				
		5.880				
Af						
Div. Ten behoeve van personele fricties.			636			
Ten behoeve van Transitieplan; tranche 2013			335			
			971			
Oormerken						
Geraamde mutaties frictiereserve 2014-2018 (incl. transitie)					1.680	
Reorganisatie bedrijfsvoering					5.807	
					7.487	

Reserve cofinanciering EU-projecten 2000-2006 (NR: B005)

Het oorspronkelijke doel van de reserve (egalitatie van de provinciale cofinanciering) is afgewikkeld. De reserve is nu bedoeld voor de afwikkeling van de eindafrekening. Aangezien afronding van de programmaperiode vanaf twee jaar na afloop plaatsvindt en definitieve vaststelling door de Europese Commissie enkele jaren later, moeten provinciale cofinancieringsmiddelen beschikbaar blijven.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B005 Cofinanciering EU-projecten 00-06	4.434	0	4.434	0	0	0
Bij						
Reguliere storting		0				
		0				
Af						
Opheffen reserve cofinanciering - PS13/04			4.434			
			4.434			
Oormerken						

Reserve grootschalige kunstprojecten (NR: B006)

De reserve heeft twee doelen:

- Realisatie van landschapskunstwerken.
- Toepassing 1% kunstregeling bij investeringen in infrastructuur, verbouwing, nieuwbouw of aankoop van provinciale gebouwen door de provincie die een bedrag van € 10 mln. te boven gaan.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B006 Grootschalige kunstprojecten	463	33	0	496	180	316

Bij

Reguliere storting

33

33

Af

0

Oormerken

7e Landschapskunstwerk

180

180

Reserve monumentenzorg (NR: B008)

De reserve heeft tot doel om middelen beschikbaar te hebben om financiële bijdragen toe te kennen voor restauratie en onderhoud van Rijks- en gemeentelijke monumenten, overeenkomstig het daarvoor vastgestelde beleid.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B008 Monumentenzorg	150	171	0	322	277	45

Bij

Provinciefondsuitkering "regierol restauratiebeleid rijksmonumenten"

119

Niet bestede middelen 2013 (onderhoud monumenten Urk en Nop)

40

Reguliere storting cf begroting

13

171

Af

0

Oormerken

Decentralisatie uitkering 2012+2013 "regierol restauratiebeleid rijksmonumenten"

237

Niet bestede middelen 2013

40

277

Reserve strategische en ontwikkelingsprojecten (NR: B009)

De reserve is ingesteld om projecten te realiseren / stimuleren die van strategisch belang zijn voor de provincie en bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de provincie. Het gaat daarbij om majeure projecten die naar hun omvang niet binnen de jaarlijks in de begroting beschikbare middelen kunnen worden opgevangen.

Voor een beroep op deze reserve zijn de volgende randvoorwaarden gesteld:

- het gaat om - veelal grootschalige - projecten met substantiële effecten, uitstraling en betekenis voor Flevoland
- op deze reserve wordt geen beroep gedaan op grond van het feit dat bestaande budgetten of andere reserves niet toereikend zijn;

- het gaat niet om onderwerpen die in de reguliere begroting thuishoren omdat zij met een zekere regelmaat voorkomen;
- het gaat om publieke zaken waarvan nadrukkelijk een multipliereffect mag worden verwacht.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B009 Ontwikkelings/strategische projecten	10.826	6.704	947	16.583	16.583	0
Bij						
Saldo van de 'Veegronden 2013'		3.504				
Oorsprong: Vastgestelde begroting 2009		1.700				
Oorsprong: Toevoeging vanuit "Stelpost nieuw beleid (coalitieakkoord)		1.000				
Oorsprong: Uitvoeringsprogramma 2011-2015 (bezuiniging op het Investeringsfonds Almere ter dekking IA)		500				
		6.704				
Af						
Plan van aanpak nieuwe natuur - PS13/08			309			
Doorstart RHA MBO college - PS13/03			282			
Fietsbrug A6 scheiding verkeersstromen - PS12/13			182			
Voorfinanciering Oostvaarderswold - PS13/00			173			
			947			
Oormerken						
Fietsbrug A6 scheiding verkeersstromen - PS12/13					844	
Hoger onderwijs					409	
Interne beheersing en centralisatie financiële functie					141	
Bijstelling van de businesscase Windesheim					50	
Rente voorfinanciering OVW					56	
Restant wordt geoormerkt tbv Investeringsagenda					15.084	
					16.583	

Reserve Sportaccommodaties/grootschalige sportmanifestaties (NR: B011)

Dit betreft een gedelegeerde reserve waarvoor wij verplichtingen aan mogen gaan, alvorens de begroting te wijzigen. De verplichting dient te passen binnen het bestedingskader. Dit bestedingskader is hieronder incl. doel van de reserve weergegeven.

Doel (zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen 2011-2015)

De reserve ondersteunt de uitvoering van het sportbeleid door bijdragen te verstrekken voor:

- de stimulering van een voor Flevoland toereikend sportvoorzieningsniveau (bijv. bouwen/aanpassen sportaccommodaties ten behoeve van grootschalige (inter)nationale sportmanifestaties;
- subsidie voor grote (landelijke) sportmanifestatie(s) met positief economische impact voor de regio.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B011 Sportaccommodaties ca	395	0	0	395	0	395

Bij 0

Af 0

Oormerken 0

Reserve vervangende projecten Zuiderzeelijn (NR: B016)

Het doel van de reserve is de realisatie van projecten tot verbetering en versterking van de bereikbaarheid en economische ontwikkeling van Flevoland, die kunnen worden gezien als compensatie voor het niet doorgaan

van de Zuiderzeelijn. De reserve blijft in stand tot de daarmee te realiseren projecten zijn afgerond; daarna kan de reserve worden opgeheven (indicatie 2020).

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B016 Vervangende projecten Zuiderzeelijn	19.064	222	380	18.906	18.906	0
Bij		0				
Af						
Programmagelden 2013 (Compoworld)			380			
			380			
Oormerken						
Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.					18.906	
					18.906	

Reserve technische bijstand Europa (NR: B017)

Voor de uitvoeringskosten van de Europese programma's zijn, onder de noemer technische bijstand, middelen beschikbaar gesteld. Het betreft hier salariskosten (inclusief overhead), accountantskosten en overige (declarabele) kosten. Deze uitvoeringskosten hebben geen gelijkmatig verloop. Met deze egaliseringsreserve kunnen de schommelingen in de kosten van Technische Bijstand in een verantwoordingsjaar worden opgevangen.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B017 Technische bijstand Europa	980	179	6	1.154	1.154	0
Bij						
Kosten technische bijstand (PS11/10)		179				
		179				
Af						
Kosten technische bijstand (PS11/10)			6			
			6			
Oormerken						
Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.					1.154	
					1.154	

Reserve jeugdzorg (NR: B020)

Dit betreft een gedelegeerde reserve waarvoor wij verplichtingen aan mogen gaan, alvorens de begroting te wijzigen. De verplichting dient te passen binnen het bestedingskader. Dit bestedingskader is hieronder incl. doel van de reserve weergegeven.

Doel (zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen 2011-2015)

De reserve wordt gebruikt om niet bestede provinciale gelden voor de jeugdzorg beschikbaar te houden voor latere jaren. Met ingang van het afsprakenkader 2010-2011 is de provincie verantwoordelijk voor het opvangen van de fluctuaties in vraag en aanbod naar jeugdzorg. Een buffer is daarom onontbeerlijk.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B020 Egalisatiereserve jeugdzorg	790	513	0	1.302	1.302	0

Bij

Lagere inzet eigenmiddelen (Zomernota 2013) - PS13/09	363
Storting decentralisatie-uitkering in verband met 'Transitie Jeugdzorg'	150
	<u>513</u>

Af

0

Oormerken

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geormerkt.	<u>1.302</u>
	1.302

Reserve cofinanciering EU-projecten 2007-2013 (NR: B022)

Het doel van de reserve is om de provinciale cofinanciering voor de projecten uit het Europese programma 2007-2013 gelijkmatig ten laste van de begroting te laten komen.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B022 Cofinanciering EU-projecten 07-13	4.832	2.850	1.565	6.118	6.118	0

Bij

Storting cf begroting 2013	1.900
Herfasering bij Veegronde 2013 - PS13/12	950
	<u>2.850</u>

Af

Uitvoering Europese Programma's (product 3.1.2)	1.565
	<u>1.565</u>

Oormerken

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geormerkt.	<u>6.118</u>
	6.118

Reserve investeringsimpuls Flevoland-Almere (NR: B024)

De provincie wil met het IFA in de periode 2007-2020 het volgende realiseren:

- krachtige impulsen voor de ontwikkeling van een uniek stedelijk klimaat in Almere en het versterken van de economische positie van Almere binnen de Noordvleugel van de Randstad.
- Impulsen voor ideeën, ondernemingen en mensen, waardoor Almere duurzaam aantrekkelijk blijft en waarbij het gaat om investeringen in de sociale, culturele en economische infrastructuur.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B024 Investeringsimpuls Flevoland Almere	10.468	6.275	936	15.807	15.807	0

Bij

Storting cf begroting 2013

6.275

6.275**Af**

Werkelijke lasten IFA 2013

936

936**Oormerken**

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geormerkt.

15.807

15.807

Nb. Voor IFA2 is geen sprake meer van een gedelegeerde reserve.

Reserve proceskosten speerpunten Omgevingsplan (NR: B025)

Voor de uitvoering van de speerpunten is externe deskundigheid nodig, die kan wisselen afhankelijk van de fase waarin het speerpunt zich bevindt. Voor elk speerpunt wordt een bestuursopdracht door Provinciale Staten vastgesteld, waarbij een inzicht wordt gegeven in de uitgaven die voor de speerpunten zullen worden gedaan. Vanwege het ongelijkmatig verloop van de uitgaven is een reserve ingesteld; hierdoor wordt het jaarlijks beslag op de begroting geëgaliseerd.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B025 Omgevingsplan Flevoland	2.614	2.229	856	3.988	3.988	0
Bij						
Storting cf begroting 2013		1.816				
Herfaseringen bij Zomernota 2013 - PS13/09		56				
Veegronde 2013 - PS13/12 + (extra) pachtinkomsten.		357				
		<u>2.229</u>				
Af						
111 ten behoeve van actualisatie omgevingsbeleid			59			
511 ten behoeve van procesgelden Oostvaarderswold/Nieuwe natuur			449			
531 ten behoeve van procesgelden Noordelijk Flevoland			61			
541 ten behoeve van procesgelden Markermeer-IJmeer			133			
551 ten behoeve van procesgelden luchthaven Lelystad			101			
581 ten behoeve van procesgelden MMOH-Flevokust zijn			52			
			<u>856</u>			
Oormerken						
Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geormerkt.					3.988	
					<u>3.988</u>	

Reserve Infracfonds (NR: B026)

Het doel van het Infracfonds is om, op basis van de gestelde doelstellingen van Provinciale Staten in de nota Mobiliteit Flevoland, de bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de provincie Flevoland op lange termijn te waarborgen en te verbeteren.

De primaire functie van het Infracfonds is sparen. Gelet op de hoogte van de jaarlijkse dotatie versus het benodigde investeringsvolume op termijn worden de eerste jaren gebruikt om financieel volume te creëren.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B026 Infracfonds	8.426	2.412	1.785	9.053	9.053	0

Bij

Reguliere storting (gerelateerd aan MRB)

2.412

2.412

Af

Nettering BDU (BTW)

1.368

Voorverkenningen mbt Infrastructurele projecten

67

Verkeer- en vervoersprojecten pMIRT 2013

350

1.785

Oormerken

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.

9.053

9.053

Reserve p-MJP landelijk gebied (NR: B027)

De reserve is ingesteld om in enig jaar niet bestede cofinancieringsmiddelen voor het p-MJP 2007-2013 beschikbaar te houden voor latere jaren zodat de afspraken uit de bestuursovereenkomst kunnen worden gerealiseerd. De provinciale cofinanciering voor het p-MJP is gelijkmatig beschikbaar over de jaren 2007-2013. De feitelijke inzet hiervan wisselt echter van jaar tot jaar. Om die reden is deze egalisatiereserve ingesteld.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B027 p-MJP Landelijk Gebied	6.949	4.572	1.149	10.373	10.373	0
Bij						
Niet bestede deel ILG-middelen		4.572				
		<u>4.572</u>				
Af						
Uitvoering 2013			1.149			
Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.					10.373	
					<u>10.373</u>	

Reserve GO-gelden (NR: B028)

De reserve is ingesteld om in enig jaar niet bestede GO-gelden beschikbaar te houden voor latere jaren zodat de afspraken uit de CAO kunnen worden gerealiseerd.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B028 GO-gelden	183	0	166	17	17	0
Bij		0				
Af						
Aanwending conform Zomernota 2013 - PS13/09			166			
			166			
Oormerken						
Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.					17	

Reserve Bodem (NR: B029)

De bestemmingsreserve Bodem is ingesteld om de kasritmeverschillen opvangt die ontstaan doordat een deel van de kosten van het meerjarenprogramma Bodem in latere jaren worden gemaakt dan de jaren waarin de provincie middelen van het Rijk ontvangt. Bij de behandeling van de jaarrekening 2010 hebben Provinciale Staten besloten (HB 1127189) om de in 2010 niet bestede middelen van het bodemprogramma beschikbaar te houden voor het vervolg van dit programma en is het bedrag geoormerkt.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B029 Bodem	1.534	1.357	0	2.891	2.891	0

Bij

Overheveling bodemmiddelen naar bestemmingsreserve - PS13/06	637
Herfasingen bij Zomernota 2013 - PS13/09	200
Herfasingen bij Veegrond 2013 - PS13/12	199
Niet bestede middelen 2013	321
	<u>1.357</u>

Oormerken

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.	<u>2.891</u>
	2.891

Reserve Gladheidsbestrijding (NR: B030)

Om de fluctuaties voor de gladheidsbestrijding op te vangen is een egaliseringsreserve gladheidsbestrijding in het leven geroepen. Deze egaliseringsreserve is uit het restantbudget voor gladheidsbestrijding 2011 aangevuld met € 250.000 vanuit het rekeningresultaat 2011.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12	Oormerk	Netto
B030 Egalisatie gladheidsbestrijding	500	0	201	299	299	0

Bij

0
<u>0</u>

Af

Extra uitgaven winter 2012-2013	201
	<u>201</u>

Oormerken

Het saldo van de bestemmingsreserve is volledig geoormerkt.	<u>299</u>
---	------------

Voorzieningen

Voorziening Grondwaterbeheer (NR: V005)

De voorziening is bestemd voor het egaliseren van jaarlijkse verschillen tussen uitgaven wegens grondwaterbeheer (inclusief schadevergoedingen) en inkomsten uit de grondwaterheffing. De bestedingsdoelen van de grondwaterheffing vloeien voort uit de Waterwet (voorheen de Grondwaterwet), artikel 7.7. De doelen zijn maatregelen om nadelige effecten van grondwateronttrekkingen te compenseren, onderzoeken ten behoeve van het grondwaterbeleid, het grondwaterregister en schade in verband met onttrekkingen. Ook het met deze taken belaste personeel kan betaald worden uit de grondwaterheffing. Besteding aan andere doelen is niet toegestaan.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V005 Grondwaterbeheer	617	41	0	658
Bij (saldo opbrengsten grondwaterheffing en kosten grondwaterbeheer)		41		
Af			0	

Voorziening niet-jaarlijks onderhoud Provinciehuis (NR: V011)

De voorziening is bedoeld om het provinciehuis inclusief de daarin aanwezige installaties in de huidige vorm voor een lange periode in stand te houden; dit gebeurt op basis van een opgesteld meerjarenonderhoudsplan, waarin voor een langere periode een doorkijk wordt gegeven in de benodigde financiële middelen.

Om de vier jaar wordt een meerjarenonderhoudsplan door Provinciale Staten vastgesteld. Het huidige plan dat op 8 oktober 2009 door Provinciale Staten is vastgesteld betreft de periode 2009-2013. In het plan is inzichtelijk gemaakt op welke onderdelen voor het niet-jaarlijks onderhoud in die periode kosten zullen worden gemaakt.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V011 NJO provinciehuis	1.193	250	148	1.295
Bij: reguliere storting		250		
Af: Niet jaarlijks onderhoud provinciehuis cf onderhoudsplan			148	

Voorziening niet-jaarlijks onderhoud landwegen (NR: V013)

De voorziening is bedoeld om het provinciaal wegennet voor een lange periode in stand te houden; daarvoor is periodiek niet-jaarlijks onderhoud nodig aan provinciale verhardingen, kunstwerken, verkeersregelinstallaties en openbare verlichtingsinstallaties.

Op basis van inspecties en rekening houdend met de aspecten bereikbaarheid, verkeersveiligheid en staat van onderhoud worden meerjaren onderhoudsprogramma's opgesteld. Op basis hiervan wordt de jaarlijkse dotatie en onttrekking bepaald. De meerjaren onderhoudsprogramma's worden éénmaal per vijf jaar aangeboden aan Provinciale Staten. De uitwerking vindt plaats in het jaarlijks op te stellen PMIRT.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V013 NJO wegen	9.817	5.755	8.358	7.214
Bij: reguliere storting		5.755		
Af: Niet jaarlijks onderhoud wegen cf onderhoudsplan			8.358	

Voorziening niet-jaarlijks onderhoud vaarwegen (NR: V014)

De voorziening is bedoeld om het provinciaal vaarwegennet voor een lange periode in stand te houden; daarvoor is periodiek niet-jaarlijks onderhoud nodig aan oeverbescherming, sluiscomplexen en dient baggerwerk plaats te vinden. Op basis van inspecties en rekening houdend met de aspecten bereikbaarheid, verkeersveiligheid en staat van onderhoud worden meerjaren onderhoudsprogramma's opgesteld. Op basis hiervan wordt de jaarlijkse dotatie en onttrekking bepaald. De meerjaren onderhoudsprogramma's worden éénmaal per vijf jaar aangeboden aan Provinciale Staten. De uitwerking vindt plaats in het jaarlijks op te stellen PMIRT.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V014 NJO vaarwegen	1.180	1.604	1.124	1.659
Bij: reguliere storting		1.604		
Af: Niet jaarlijks onderhoud vaarwegen cf onderhoudsplan			1.124	

Voorziening Pensioenen leden GS (NR: V015)

Uit de voorziening worden de pensioen aanspraken gedekt van voormalige gedeputeerden

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V015 Pensioen/uitkeringen GS	5.485	560	111	5.934
Bij: reguliere storting		560		
Bij: aanwending 2013			111	

Voorziening Rechten van personeel derden (NR: V018)

In verband met de overname van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) van de Hulpverleningsdienst Flevoland door Bureau Jeugdzorg Flevoland (BJZF) in 2004 is er door provincie Flevoland een voorziening getroffen voor de financiële verplichting aan het AMK personeel, die voortvloeit uit de overgang van pensioenfondsen bij vervroegde uittreding en de zogenaamde exit-kosten. De verplichting geldt voor een termijn van 15 jaar.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V018 Rechten van personeel derden	95	0	89	7
Bij		0		
Af: ivm vrijvallende verplichtingen 2013			89	

Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering (NR: V039)

De voorziening is ingesteld via de Perspectief 2013-2017. De ambities ten aanzien van de bedrijfsvoering zijn verwoord in een visiedocument. Met dit document als uitgangspunt is een businesscase opgesteld. Onderdeel van deze businesscase is de halvering van het aantal ondersteunende afdelingen naar 3 afdelingen en een inkrimping van de formatie met 26 fte's. Dit moet er toe leiden dat er vanaf 2017 een structurele besparing van € 2,6 mln. kan worden bereikt. Om dat op een zorgvuldige manier te doen, zullen Incidentele proces- en frictiekosten moeten worden gemaakt. Daarvoor is deze voorziening gevormd.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V039 Reorganisatie bedrijfsvoering	0	4.110		4.110
Bij: treffen van voorziening ivm reorganisatie bedrijfsvoering (deel 2013)		4.110		
Af:			0	

Voorziening Nazorg Het Friese Pad (NR: V041)

De voorziening wordt ingesteld bij de jaarrekening 2013. De provincie draagt op basis van de Wet milieubeheer verantwoordelijkheid voor de financiering van de eeuwigdurende nazorg voor de reeds gesloten stortplaats Het Friese Pad. Deze financiering is vooralsnog gebaseerd op een rendementsverwachting van 5,06%. Op basis van historische rendementen alsmede extern advies over de (lange termijn) rendementsverwachting is een verlaging van de rendementsverwachting naar 4,40% noodzakelijk. Dit leidt tot een tekort in de financiering van de nazorg voor Het Friese Pad van circa € 1,6 mln. Om dit tekort aan te vullen is een voorziening getroffen van € 1,6 mln.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V041 Nazorg Het Friese Pad	0	1.600		1.600
Bij: treffen van de voorziening (2013)		1.600		
Af:			0	

Voorzieningen die conform de BBV-voorschriften op de balans zijn geëlimineerd.

Een aantal voorzieningen moeten conform de BBV-voorschriften op de balans (aan de activazijde) worden geëlimineerd. Het betreft onderstaande voorzieningen.

Voorziening Gronden OostvaardersWold (NR: V040)

In het verslagjaar 2012 is de voorziening Gronden OostvaardersWold getroffen. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2011 is in de Algemene Reserve een risico-oormerk van € 1,2 mln. opgenomen voor de door ons aangekochte voorgefinancierde gronden in het OostvaardersWold. Omdat het nog niet duidelijk is wat er met de reeds aangekochte gronden gaat gebeuren, maar het wel al duidelijk is dat we niet kunnen rekenen op extra middelen van het Rijk is het risico-oormerk in de Algemene Reserve ad. € 1,2 mln. in 2012 omgezet naar een risicovoorziening (ten laste van de algemene reserve).

Deze voorziening maakt onderdeel uit van het door Provinciale Staten gestelde maximum aan middelen voor het OostvaardersWold/Nieuwe Natuur van € 33,9 mln. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V040 Gronden OVW Nieuwe Natuur	1.200		98	1.102
Bij		0		
Af			98	

Voorziening oninbare vorderingen (NR: V035)

Deze voorziening is bedoeld voor vorderingen op debiteuren waarvan de inbaarheid per balansdatum zeer onzeker is. Het bedrag in de voorziening is volledig gebaseerd op specifieke vorderingen.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V035 Oninbare vorderingen	3.105	176	3.085	196
Bij		176		
Af			3.085	

Voorziening verkoop aandelen NUON/Essent (NR: V036)

In de verkooptransactie aandelen Essent/Nuon is een aantal garanties en een vrijwaring opgenomen van de voormalige publieke aandeelhouders aan de nieuwe aandeelhouders. Het totale bedrag aan aansprakelijkheid voor de provincie Flevoland bedraagt € 379.000 en is onder de naam Escrow niet aan de aandeelhouders uitgekeerd, maar op een geblokkeerde rekening geplaatst. De maximale duur van de aansprakelijkheid bedraagt 5 jaar.

De voorziening is bedoeld ter dekking van het risico dat de vordering die bestaat op de Escrow niet tot uitkering komt. Conform advies van de commissie BBV en accountant is deze voorziening opgenomen tegenover de vordering op de Escrow.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V036 Verkoop aandelen Essent/NUON	104	0		104
Bij		0		
Af			0	

Voorziening i.v.m. Lening IJsselmeer ziekenhuizen (NR: V037)

Deze voorziening is bedoeld voor de mogelijke oninbaarheid van de lening aan IJsselmeerziekenhuizen (in voorgaande jaren maakte dit bedrag deel uit van de voorziening oninbare vorderingen). Nu is die verbijzonderd.

Specificatie ultimo 2013

Bedragen x € 1.000	1/1	Bij	Af	31/12
V037 Lening IJsselmeer ziekenhuizen	2.000		667	1.333
Bij		0		
Af: Afwikkeling eerste tranche in 2013			667	

2. Incidentele lasten en baten

Programma	Programmaonderdeel	Productgroep	Lasten	Baten	
1 Ruimte	11 Omgevingsbeleid	111012 Actualisatie/uitwerken omgevingsplan (procesgeld)	59	0	
		12 Water	121011 Waterkwaliteit (deltaprogramma)	70	0
	13 Natuur en Milieu	131098 Afwikkelingsverschillen	132023 Klassieke milieutaken	29	0
			132098 Afwikkelingsverschillen	-117	0
			133098 Afwikkelingsverschillen	-21	0
			131030 PAS/Natura 2000	15	0
			131198 Afwikkelingsverschillen	0	0
			132022 Duurzaamheid en energie (resultaatbestemming 2012)	539	
			132023 Klassieke milieutaken (middelen in provinciefonds)	344	0
			132023 Klassieke milieutaken (resultaatbestemming 2012)	282	
			132024 Bodem (middelen provinciefonds voor bodemsanering)	145	
			132025 Nazorg Friese pad (voorziening tbv doelvermogen)	1.600	0
			133018 PUL (resultaatbestemming 2012)	57	
			133198 Afwikkelingsverschillen	0	-21
			14 Ruimtelijk beleid	141012 Coll.Particulier Opdrachtgeverschap (resultaatbestemming 2012)	141013 ISV-bijdragen gemeenten
	141098 Afwikkelingsverschillen	-3			0
	142015 Windenergiebeleid (resultaatbestemming 2012)	33			
		42			0
	Totaal 1 Ruimte			3.137	-21
2 Bereikbaarheid	21 Openbaar vervoer	211098 Afwikkelingsverschillen	-88	0	
		211198 Afwikkelingsverschillen	0	-149	
	22 Mobiliteit	221014 Voorverkenningen infrafonds	223098 Afwikkelingsverschillen	7	0
			223198 Afwikkelingsverschillen	0	-73
			221198 Afwikkelingsverschillen	0	-200
			223016 Gladheidsbestrijdingen (deel t.l.v. reserve)	201	0
			225006 Kapitaallasten nieuwe investeringen (deel tlv reserve)	80	
			225015 Bijdr.reserves in provinciale proj	350	0
				67	0
Totaal 2 Bereikbaarheid			616	-422	
3 Economie	31 Werkgelegenheid	311098 Afwikkelingsverschillen	-160	0	
		312001 Directe salariskosten	1.600	0	
		312002 Overige apparaatskosten	1.949	0	
		312014 Technische Bijstand Algemeen	22	0	
		312021 OP West Flevoland	2.131	0	
		312022 Interreg IV	381	0	
		312023 OP Vis	16	0	
		312024 Technisch Bijstand OP West Flevoland	152	0	
		312115 TB Interreg IV	0	-154	
		312116 TB PB West Regio	0	-1.401	
		312120 OP West Flevoland	0	-1.117	
		312121 Interreg IV	0	-281	
		312122 OP Vis	0	-1	
		311030 Onderwijsontw. Lelystad (Roy Heiner)	281	0	
		312016 EPT	-1	0	
		32 Ontwikkeling en innovatie	321098 Afwikkelingsverschillen	321017 Versterking economische clusters	347
				-28	0
	Totaal 3 Economie			6.692	-2.953

Programma	Programmaonderdeel	Productgroep	Lasten	Baten	
4 Samenleving	41 Samenleving en voorzieningen	411030 Zorginnovatie (resultaatbestemming 2012)	108	0	
		42 Jeugdzorg	421098 Afwikkelingsverschillen	-89	0
		43 Cultureel erfgoed & Culturele infrastructuur	431098 Afwikkelingsverschillen	-35	0
			431198 Afwikkelingsverschillen	0	56
			432017 Speerpuntlandschapskunst (resultaatbestemming 2012)	64	0
			432028 Adviescommissie cultuur (resultaatbestemming 2012)	14	
	432198 Afwikkelingsverschillen	0	-3		
Totaal 4 Samenleving			62	53	
5 Investeringsagenda	51 Nieuwe Natuur	511005 Kapitaallasten voorfin. ILG	173		
		511011 Oostvaarderswold (procesgelden en project ges.ver)	425		
		511013 Verrekening kosten boeren	517	0	
	52 Zuidelijk Flevland	521011 IFA uitgaven	936	0	
		53 Noordelijk Flevoland	531011 Noordelijk Flevoland (procesgelden)	61	0
	531013 Noordelijk Flevoland (ZZL)		380	0	
	54 Markermeer/IJmeer	541011 IJmeer/Markermeer	115	0	
	55 Luchthaven Lelystad / OMAL	551011 Luchthaven Lelystad (procesgelden)	101	0	
	56 Duurzame energie	561011 Proceskosten DE-on	13	0	
	57 p-MJP	Div. pMJP	7.125	9.063	
58 MMOH Flevokust	581011 MMOH Flevokust (procesgelden)	52	0		
Totaal 5 Investeringsagenda			9.898	9.063	
6 Bestuur	61 Samenw & Bestuurlijke positionering	612019 Opleiding leden GS	18	0	
		614022 Inter Provinciaal Overleg Congres	49	0	
		614023 Communicatie 3 Provincies	73	0	
	63 Algemene dekkingsmiddelen	631198 Afwikkelingsverschillen	0	-337	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (natuur)		-18.260	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (bodemsanering)		-145	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (ISV)		-1.357	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (Externe veiligheid)		-334	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (monumentenzorg)		-119	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (bedrijventerreinen)		-981	
		631111 Provinciefondsuitkering iu/du (luchthavens)		-21	
631111 Provinciefondsuitkering iu/du (TransNetAreo)		-34			
Totaal 6 Bestuur			140	-21.587	
Eindtotaal			20.544	-15.866	

3. Realisatie ombuigingen 2013

Wij hebben toegezegd dat wij via de P&C-cyclus verantwoording afleggen over de realisatie van de ombuigingen. In de bijlage bij dit jaarverslag is deze verantwoording weergegeven. De verantwoording kent de volgende opbouw:

- 'Geraamde ombuiging': In deze kolom zijn de bedragen opgenomen waarmee de begroting is verlaagd voor de betreffende jaarschijf.
- 'Begroting na wijz.': In de begroting zijn de ombuigingen verwerkt. Diverse begrotingsposten zijn verlaagd met het om te buigen bedrag. Deze begrotingsposten zijn opgenomen in de kolom 'Toelichting'. In deze kolom 'Begroting na wijz.' zijn de betreffende ramingen van die begrotingsposten opgenomen.
- 'Werkelijke uitgave': Door het opnemen van de werkelijke uitgave kan worden getoetst of binnen de begroting is gebleven.
- 'Verschil': Als de ombuiging niet is gerealiseerd, dan blijkt dat uit deze kolom door de weergave van negatieve bedragen.

I. Programmalaasten

 = nog te realiseren ombuiging

Programma	Programma-onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
1. Ruimte	1.3 Natuur en Milieu			-32	Taakstelling Omgevingsdienst Flevoland	Deze ombuiging is gerealiseerd in het kader van besluitvorming rondom de Omgevingsdienst (Statenvoorstel 1357706).
		-43	-43	-43	Verlaging Subsidie IVN / NMF 25%	Gerealiseerd.
	1.4 Ruimte	-13	-13	-13	Beëindiging Stimuleren vernieuwende activiteiten	Gerealiseerd.
		-5	-9	-9	Ombuiging op geo-informatie.	Gerealiseerd.
		-21	-21	-21	Beëindiging budget gedrukte kartografische kaarten	Gerealiseerd.
2. Bereikbaarheid	2.2 Mobiliteit		-1.265	-1.265	Herprioritering/versoering PMIT met als optie wijziging waarderingsgrondslagen en afschrijvingstermijnen	Deze ombuiging is gerealiseerd in het kader van besluitvorming rondom de Koepelnota integraal infra beheerplan (Statenvoorstel 1547582).
		-183	-183	-183	Beëindiging budget 'kleine investeringen wegen'	Gerealiseerd.
		-100	-100	-100	Beëindiging budget 'kleine investeringen vaarwegen'	Gerealiseerd.
3. Economie	3.1 Werkgelegenheid	9	9	9	Beëindiging subsidie Ondersteuning SER Flevoland	Gerealiseerd.
		-20	-20	-20	Beëindiging jaarlijkse publicatie Flevonomics	Gerealiseerd.
		-100	-100	-100	Beëindiging projectsubsidies Scholingsoffensief	Gerealiseerd.
		-228	-228	-228	Beëindiging meerjarige projectsubsidies Ondernemersbeleid	Gerealiseerd.
		-189	-189	-189	Afbouwen activiteiten economische gebiedspromotie	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
		-45	-45	-45	Beëindiging bijdrage Flevo-aak	Gerealiseerd.
		-200	-315	-315	Verlaging subsidie OntwikkelingsMaatschappij Flevoland	Gerealiseerd.
	3.2 Ontwikkeling en innovatie	-7	-7	-7	Verlaging subsidie Land-, tuin- en bosbouw	Gerealiseerd.
		-90	-140	-140	Verlaging subsidie Toerisme Flevoland Promotie	Gerealiseerd.
4. Samenleving	4.1 Zorg en Sport	-20	-20	-20	Beëindigen subsidie Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties	Gerealiseerd.
		-449	-899	-899	Verlaging subsidie CMO Flevoland	Gerealiseerd.
		-30	-30	-30	Beëindiging subsidie Projecten welzijn	Gerealiseerd.
		-158	-142	-137	Verlaging subsidies Versterking voorzieningen (Projecten sociale agenda)	Gerealiseerd.
		-78	-78	-78	Beëindiging subsidie Telefonische hulpdiensten	Gerealiseerd.
		-70	-70	-70	Beëindiging subsidie Slachtofferhulp Ijsseland/Flevoland	Gerealiseerd.
		-376	-501	-501	Verlaging subsidie Sport Service Flevoland	De ombuiging is nadien getemporeerd en inmiddels gerealiseerd en binnen de het onderdeel sport in de begroting opgevangen.
		-23	-23	-23	Beëindiging subsidie Sportmanifestaties	Gerealiseerd.
		-36	-36	-36	Beëindiging subsidie Sportverkiezing Flevoland	Gerealiseerd.
		-39	-39	-39	Beëindiging subsidie Grootschalige sportaccommodaties	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
		-19	-19	-19	Beëindiging subsidie Regiocoach zeilen Lelystad	Gerealiseerd.
		-26	-26	-26	Verlaging subsidie Steunfunctie archeologie/monumenten	Gerealiseerd.
		-18	-35	-35	Verlaging subsidie Centrum Amateurkunst Flevoland	Gerealiseerd.
		-40	-80	-80	Verlaging subsidie Kunstzinnige vorming prim. onderwijs	Gerealiseerd.
		-125	-215	-215	Verlaging subsidie Servicecentrum Flevolandse Bibliotheken	Gerealiseerd.
		-90	-182	-182	Beëindiging subsidie WSF-bibliotheek Almere	De ombuiging is gerealiseerd; de subsidie in 2013 is gehalveerd en vanaf 2014 wordt deze stopgezet. NB: De uitvoering van Motie 5 van 29 juni 2011 inzake 'Instandhouding wetenschappelijke steunfunctie Flevoland' heeft mogelijk financiële gevolgen. Februari 2014 is bestuurlijk overleg geweest met de WSF en de gemeente Almere. De WSF heeft een business case voorgelegd met verzoek om financiële steun. Eventuele financiële betrokkenheid van de provincie wordt nog nader bezien.
				-1.522	Verlaging subsidie Omroep Flevoland (onderzoek)	De financiering van de regionale omroepen is per 2014 overgegaan van de provincies naar het Rijk. De voorgenoemde ombuiging van € 1,5 mln. vanaf 2015 is daarom niet haalbaar gebleken. Hiervoor was echter in de reserve strategische - en ontwikkelingsprojecten een achtervang opgenomen van een zelfde omvang, zodat dit per saldo geen begrotingsconsequenties heeft.
	4.2 Jeugdzorg	-200	-300	-400	Verlaging subsidie Jeugdzorg (oplopend naar 2015) op: <ul style="list-style-type: none"> • Vitree € 50.000 • Nieuw Veldzicht € 50.000 • Eigen Kracht Centrale € 	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
					100.000 <ul style="list-style-type: none"> • Noodfonds € 100.000 • Interprovinciaal beleid € 45.000 • Week van de jeugdzorg € 30.000 • Overige kosten € 25.000 	
		-315	-465	-615	Verlaging subsidie Jongerenbeleid (oplopend naar 2015) op: <ul style="list-style-type: none"> • Studieconferenties Gaaf € 50.000 • Lagerhuis en nationaal jeugddebate € 15.000 • Overige kosten jeugdbeleid € 100.000 • Afsprakenkader gemeenten € 375.000 • GGD VKM € 75.000 	Gerealiseerd.
4.	4.3 Cultureel erfgoed en kunstuitingen	-125	-250	-250	Verlaging subsidie Nieuw Land Erfgoedcentrum	In de beschikking 2013 is de bezuinigingsopgave voor 2013 verwerkt. NLE heeft hierop bezwaar ingediend, maar dit bezwaar is ongegrond verklaard. Voor de jaren 2014 en verder is nog geen afrondende duidelijkheid.
		-5	-5	-5	Beëindiging subsidie Cultuureducatie voortgezet onderwijs	Gerealiseerd.
		-13	-13	-13	Beëindiging subsidie Zomeracademie Appolo	Gerealiseerd.
		-64	-64	-64	Verlaging subsidie 1-jarige cultuurprojecten	Gerealiseerd.
		-17	-17	-17	Beëindiging subsidie Flevolands Jeugd Symfonisch Orkest	Gerealiseerd.
		0,4	0,4	0,4	Beëindiging subsidie Scholieren	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
					Filmfestival	
		-70	-70	-70	Beëindiging subsidie Beeldende kunst excl. Almere/L'stad	Gerealiseerd.
		-25	-25	-25	Verlaging subsidie Cultuurparticipatie	Gerealiseerd.
		-21	-21	-21	Beëindiging subsidie Bevrijdingsfestival (N.B. zal niet worden geëffectueerd).	Wij hebben besloten om de bezuiniging op de subsidiëring van het bevrijdingsfestival niet door te laten gaan. Dekking hiervoor komt ten laste van de stelpost risico's ombuigingen.
		-178	-178	-178	Verlaging subsidie 3-jarige podiumprojecten regiobelang	Gerealiseerd.
		5	5	5	Verhoging subsidie Flitssubsidies voor de jeugd	Gerealiseerd.
5. Investerings-agenda	5.7 p-MJP		-30	-30	Verlaging cofinanciering Versterken leefbaarheid platteland	Gerealiseerd.
			-50	-50	Verlaging cofinanciering Toeristische activiteiten	Gerealiseerd.
			-50	-50	Verlaging cofinanciering Basiszorg	Gerealiseerd.
			-4	-4	Verlaging cofinanciering Dorpsvernieuwing	Gerealiseerd.
			-16	-16	Verlaging cofinanciering Leefomgeving	Gerealiseerd.
6. Bestuur	6.1 Samenwerking & Bestuurlijke positionering	-70	-70	-70	Beëindiging Dag van Flevoland	Gerealiseerd.
		-13	-13	-13	Verlaging Representatiekosten bestuur	Gerealiseerd.
		-30	-30	-30	Vermindering aantal dienstauto's van 4 naar 3	Gerealiseerd.
		-48	-48	-48	Beëindiging website Flevoportaal (Flevogids)	Gerealiseerd.
		-11	-11	-11	Beëindiging budget voor bestuurscalemiten	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
		-96	-96	-96	Beëindiging Infopagina provincienieuws	Gerealiseerd.
		-11	-11	-11	Beëindiging budget Bestuurlijke lobby Flevoland (o.a. Flevo-ontbijt)	Gerealiseerd.
		-4	-4	-4	Beëindiging budget Lobbyruimte Den Haag	Gerealiseerd.
					Beëindiging Imago-onderzoek	Gerealiseerd.
		-125	-125	-125	Verlaging kosten Inter Provinciaal Overleg	De ombuiging is nadien getemporeerd en inmiddels gerealiseerd, met gebruikmaking van de stelpost Risicobuffer ombuigingen.
		-81	-81	-81	Afbouw samenwerkingsrelatie Dmitrov	Gerealiseerd.
		-25	-25	-25	Versobering Relatiegeschenken	Gerealiseerd.
		-44	-44	-44	Verlaging budget Nieuwsbrieven	Gerealiseerd.
	6.2 Openbare orde en veiligheid	-5	-5	-5	Versobering ondersteuning Provinciaal Coördinatie Centrum	Gerealiseerd.
		-5	-5	-5	Beëindiging subsidie St. Marker Reddingsboot KNBRD	Gerealiseerd.
		-18	-18	-18	Versobering Opleidingen en oefenen	Gerealiseerd.
		-2	-2	-2	Versobering budget Veiligheidsnet	Gerealiseerd.
	6.4 Onvoorzien en stelposten	-500	-500	-500	Vanaf 2013 wordt versoerd op interne en externe I&P-compensatie	Gerealiseerd.
	6.5 Reserves	-75	-75	-75	Beëindiging storting reserve Wonen, Welzijn en Zorg	Gerealiseerd.
			-1.000	-1.000	Halvering provinciale cofinanciering EU-projecten periode 2014-2020 wegens	Gerealiseerd.

Programma	Programma- onderdeel	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Jaarverslag 2013
					verwachte verlaging EU-financiering	
		-1.000	-1.000	-1.000	Verlaging storting reserve infrafonds	Gerealiseerd.
Totaal ombuiging op Programmalasten		- 6.022	- 9.780	-11.579		

II. Formatie

Opgave	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Programmabegroting 2014
Formatiereductie ca 50 fte	- 2.649	- 3.000	- 3.802	In financiële zin is de formatieve ombuiging volledig verwerkt in de salarissom van de begroting 2014 en de meerjarenbegroting 2015 - 2017.	In financiële zin is de formatieve ombuiging volledig verwerkt in de salarissom van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015 - 2017. Tot en met 2013 is er een formatiereductie gerealiseerd van 41,89 fte. In de formatieve begroting is in 2014 reeds een reductie van 6,74 fte doorgevoerd; de resterende 3,59 fte wordt als onderdeel van de reorganisatie bedrijfsvoering.

III. Materiële overhead

Product	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Programmabegroting 2014
Personeel en organisatie	-547	-497	-497	Verlaging budgetten belonen, kinderopvang, stimulering PC, mobiliteit, versterking organisatie, ziekte compensatie en werving en selectie.	Gerealiseerd.
Facilitaire Zaken	-323	-323	-323	Verlaging budgetten telefonie, onderhoud, energie en water, repro, personeelsrestaurant, schoonmaak, post en advies.	Gerealiseerd.

Product	2013	2014	2015	Toelichting	Rapportage Programmabegroting 2014
Bestuur, advies en communicatie	- 26	- 26	- 26	Verlaging budget verzekeringen	Gerealiseerd.
Financiën			- 15	Verlaging budget accountancy	De ombuiging zal naar verwachting gerealiseerd worden bij de aanbesteding voor een nieuwe contractperiode.
Informatisering en automatisering	-359	-374	-374	Verlaging adviesbudget, investeringsruimte, lidmaatschappen en abonnementen	Gerealiseerd.
Totaal ombuiging op Materiële overhead	- 1.255	- 1.220	- 1.235		
Totaal ombuigingen initieel	9.927	14.000	16.616		
Totaal gerealiseerd	-9.927	-13.750	-14.829		
Totaal nog te realiseren	0	250	1.787 *		

* In dit bedrag zit € 1,5 mln. ombuiging regionale Omroep begrepen, deze wordt zoals hierboven is aangegeven niet gerealiseerd, maar hiervoor was reeds een structurele achtervang van hetzelfde bedrag opgenomen via stortingen in de reserve strategische - en ontwikkelprojecten.

4. Single information single audit (SISA)

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties										
Department	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N										
I&M	E11	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) Subsidieregeling programmafinanciering lokale luchtkwaliteitsmaatregelen en Besluit milieusubsidies Provincies			Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten)	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk of medeoverheid)	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten medeoverheid op door rijk verstrekte bijdrage NSL	Teruggestort/verrekenend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen	Eindverantwoording Ja/Nee
					Aard controle R Indicatorenummer: E11 / 01	Aard controle R Indicatorenummer: E11 / 02	Aard controle R Indicatorenummer: E11 / 03	Aard controle R Indicatorenummer: E11 / 04	Aard controle R Indicatorenummer: E11 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E11 / 06
					€ 78.755	€ 0	€ 0	€ 1.672	€ 0	Nee
I&M	E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10) Provincies en stadsregio's (Wgr+)			Eindsaldo/-reservering (jaar T-1)	Rentebaten (jaar T)	Ontvangen BDU-bijdrage V&W (jaar T)	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen in (jaar T)	Besteding (jaar T)	Correctie over besteding (T-1)
					Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 01	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 02	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 03	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 04	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 05	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 06
					€ 44.614.022	€ 334.605	€ 36.644.000	€ 0	€ 35.927.995	€ 1.078.245
					Eindsaldo/-reservering (jaar T)					
					Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 07					
					€ 46.742.877					
					Individuele bestedingen (jaar T) die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen	Individuele bestedingen (jaar T) die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen				
					Omschrijving	Bedrag				
					Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27 / 08	Aard controle R Indicatorenummer: E27 / 09				
					1 OV Concessie IJsselmond	€ 13.837.830				
					2 OV Stadsvervoer Almere	€ 9.858.983				
EZ	F3	Verzameluitkering EZ Regeling verzameluitkering Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			Besteding (jaar T)					
					Aard controle R Indicatorenummer: F3 / 01					
					€ 194.694					
EZ	F7	Subsidieregeling sterktes in de regio (Pieken in de delta) Subsidieregeling sterktes in de regio Gemeenten			Hieronder per regel één (gebiedsgericht) beschikingsnummer en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)		
					Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: F7 / 01	Aard controle R Indicatorenummer: F7 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: F7 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: F7 / 04		
					1 UPO0911529	€ 220.865	Nee	€ 1.261.051		
VWS	H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg) Wet op de jeugdzorg (art. 37) en Regeling bekostiging jeugdzorg 2009 Provincies en stadsregio's (Wgr+)			Aantal Onder toezichtstelling (OTS), (jaar T-1)	Aantal OTS (jaar T-1), overig	Aantal voorlopige voogdij (jaar T-1)	Aantal voogdij (jaar T-1)	Aantal jeugdclassering (jaar T-1)	Aantal samenloop (jaar T-1)
					Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 01	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 02	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 03	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 04	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 05	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 06
					242	356	2	136	278	39
					Aantal Individuele Traject Begeleiding (jaar T-1) (ITB), harde kern	Aantal ITB (jaar T-1), Criem	Aantal scholing- en trainingsprogramma's (STP) (jaar T-1)	Besteding (jaar T) aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Besteding (jaar T) aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg	Besteding (jaar T) aan zorgaanbod
					Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 07	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 08	Aard controle D1 Indicatorenummer: H8 / 09	Aard controle R Indicatorenummer: H8 / 10	Aard controle R Indicatorenummer: H8 / 11	Aard controle R Indicatorenummer: H8 / 12
					124	252	9	€ 8.080.025	€ 5.346.750	€ 32.052.460
					Aantal aanmeldingen (jaar T-1) aan het LBIO door bureau jeugdzorg	Aantal afmeldingen (jaar T-1) aan het LBIO door bureau jeugdzorg	Omvang egaliseringsreserve jeugdzorg per 31 december (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		
					Aard controle D2 Indicatorenummer: H8 / 13	Aard controle D2 Indicatorenummer: H8 / 14	Aard controle R Indicatorenummer: H8 / 15	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: H8 / 16		
					345	308	€ 1.681.940	Nee		

5. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Provinciale Staten van de Provincie Flevoland

Wij hebben de in dit verslag (in onderdeel IV "Jaarrekening" en de bijlagen 1, 2 en 4) opgenomen jaarrekening 2013 van provincie Flevoland gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van gedeputeerde staten

Het college van gedeputeerde staten van de provincie Flevoland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)' alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Het college van gedeputeerde staten is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl*

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van gedeputeerde staten van de provincie gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door de provinciale staten bij besluit van 7 december 2011 vastgesteld. Voor de in de toelichting opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de in de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het controleprotocol WNT opgenomen controletoleranties gehanteerd.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van provincie Flevoland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing WNT'.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 217 lid 3 onder d provinciewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 24 april 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs J.L. Sebel RA